

Årsredovisning 2023

PENSIONS
MYNDIGHETEN

Organisationsnr: 202100-6255
Säte: Stockholm

Årsredovisning 2023

Pensionsmyndigheten

Datum	2024-02-21
Version	1.0
Dnr/Ref	VER 2023-303

Innehåll

1	GD har ordet	6
2	Om Pensionsmyndigheten	7
2.1	Uppdrag och organisation	7
2.2	Styrelse	7
3	Förklaringar till resultatredovisningen	9
3.1	Struktur	9
3.2	Prestationer	10
3.3	Jämförelser mellan åren	10
3.4	Kostnader	10
3.5	Indikatorer i ärendehandläggningen	11
3.6	Pensionsmyndighetens kvalitetsarbete	11
3.7	Rättsligt kvalitetsuttalande	12
3.8	Resultat	12
3.9	Kundundersökningar	13
3.10	Uppdelning av individbaserad statistik efter kön	14
3.11	Åtterrapporering enligt regleringsbrev och instruktion	15
4	Verksamhetsöversikt	17
4.1	Sammanfattande resultatbedömning	17
4.2	Verksamhetens kostnader och finansiering	20
4.3	Sammanfattande kvalitetsbedömning	21
4.4	Förtroende och kundnöjdhet	23
5	Pensionsadministration	27
5.1	Administrationskostnader och utbetalda belopp pensionsadministration	27
5.2	Utbetalda pensioner och förmåner	28
5.3	Allmän pension	32
5.4	Bostadstillägg och äldreförsörjningsstöd	35
5.5	Efterlevandepension	39
5.6	Frivillig pensionsförsäkring	41
5.7	Säkerställa korrekta utbetalningar och motverka bidragsbrott	41
5.8	Återkrav	48
5.9	Omprövningar	51
5.10	Överklaganden	53
5.11	Kundservice	54
6	Premiepensionsförvaltning	58
6.1	Fondhandel	58
6.2	Finansadministration	59
6.3	Fondtorgets förändring	60
6.4	Fondinformation och kundsynpunkter om förvaltningstjänster	60
6.5	Hållbarhet fondtorget	61
6.6	Valarkitektur	62

7	Information och konsumentstärkande.....	63
7.1	Kostnader	64
7.2	Informationsinsatser, kampanjer och tjänster	64
7.3	Effekter och indikatorer	70
8	Analys och statistik.....	73
8.1	Beräkningar	73
8.2	Dataförsörjning.....	73
8.3	Statistik	74
8.4	Analysmodeller	74
8.5	Analys, rapporter och prognoser	75
8.6	Effekter av verksamhetsområdet Analys och statistik	75
9	Övrig återrapportering.....	76
9.1	Extern samverkan	76
9.2	Ärenden hos Justitieombudsmannen och ansökningar om skadestånd	79
9.3	Säkerhet.....	82
9.4	Jämställdhetsintegrering	82
9.5	Hållbarhet.....	84
9.6	Verksamhets- och it-utveckling.....	85
10	Kompetensförsörjning.....	90
10.1	Rätt kompetens	90
10.2	Medarbetarundersökningar	91
10.3	Personalstatistik	92
10.4	Hälsa och sjukfrånvaro	94
11	Avgiftsbelagd verksamhet	96
11.1	Ålderspension med ersättning från AP-fonderna	96
11.2	Ålderspension med ersättning från premiepensionssystemet.....	96
11.3	Administration för fondinformation/fondförvaltare.....	97
11.4	Administrativ service.....	98
11.5	Administration av statlig fordran	98
11.6	Administration av frivillig pensionsförsäkring	98
11.7	Administration av ansökan från fondförvaltare samt granskning av fondförvaltare och fonder – disponeras av Pensionsmyndigheten.....	98
11.8	Administration av ansökan från fondförvaltare samt granskning av fondförvaltare och fonder – disponeras av Fondtorgsnämnden	99
11.9	Anbudsavgift	99
11.10	Årlig avgift	100
11.11	Avgiftsuttag premiepensionsfonder – disponeras av Fondtorgsnämnden	100
12	Inkomstpensionens finansiella ställning och utveckling	101
12.1	Bakgrund till pensionssystemets finansiella ställning.....	101
12.2	Prognos balanstalet.....	110
13	Finansiell redovisning.....	112
13.1	Sammanställning över väsentliga uppgifter	112
13.2	Resultaträkning	113

13.3	Balansräkning.....	115
13.4	Anslagsredovisning.....	117
13.5	Finansieringsanalys	120
13.6	Tilläggsupplysningar och noter	122
14	Särskild redovisning premiepensionsverksamheten	142
14.1	Förvaltningsberättelse.....	142
14.2	Resultat och driftkostnader.....	159
14.3	Femårsöversikt och sammanställning väsentliga uppgifter	162
14.4	Resultaträkning	164
14.5	Resultatanalys	165
14.6	Noter premiepension.....	166
15	Frivillig pensionsförsäkring.....	170
15.1	Kapitalflöde och antal försäkrade.....	170
15.2	Tillgångarnas marknadsvärde, fördelning och avkastning	170
15.3	Överskott och vinstutdelning	170
15.4	Kostnad för förvaltningen.....	171
15.5	Försäkrings- och finansiella risker	171
16	Intygande om intern styrning och kontroll.....	174
16.1	Processen för intern styrning och kontroll fungerar tillfredsställande.....	174
16.2	Områden som diskuterats i samband med årets intygande	174
16.3	Väsentliga risker – myndighetens riskbild.....	175
16.4	Styrelsens ställningstagande och underskrifter	176

1 GD har ordet

2023 var återigen ett år som präglades av oro i omvärlden och förhöjd kriminalitet i landet. Det har också påverkat Pensionsmyndigheten. Fortsatt höga levnadsomkostnader för många hushåll, i spåren av pandemin och Rysslands invasion av Ukraina, har inneburit att fler pensionärer söker sig till oss för trygghet. Bland annat har fler sökt bostadstillägg under året.

Samtidigt har myndigheten under året gjort en stor satsning för att komma tillrätta med långa handläggningstider inom bostadstillägg till pensionärer och med långa svarstider i telefonin. Med ett flertal olika initiativ, bland annat nytt arbetssätt och riktade arbetsinsatser kan vi konstatera att det har givit positivt resultat. Men fortsatt arbete krävs för att ytterligare förbättra handläggnings- och svarstider.

Under åren 2022 och 2021 fick Pensionsmyndighetens långsiktiga utvecklingsarbete stå tillbaka till förmån för politiska reformer. Nya grundstöd infördes med kort varsel. Uppgiften innebar att myndigheten fick ställa om verksamheten och under tidspress bygga nya handläggningssystem för utbetalning. Under 2023 har vi kunnat gå tillbaka till vår planering och prioritera utvecklingsfrågorna igen. Framförallt har vi arbetat med vårt stora utvecklingsinitiativ NextGen, som är ett nytt förmånssystem för hantering av den allmänna pensionen.

Välfärdsbrottsligheten i Sverige utgör ett stort samhällsproblem. Pensionsmyndigheten har under året fördjupat sitt arbete för att motverka felaktiga utbetalningar och bidragsbrott. Fler viktiga steg på området kommer tas på myndigheten under kommande år. Arbetet med att samverka myndighetsövergripande kommer fördjupas. Exempelvis kommer information om samtliga utbetalningar att gå via den nystartade Utbetalningsmyndigheten från och med nästa år. Samarbetet med dem och andra är viktigt för att uppnå målet om att förhindra felaktiga utbetalningar.

Pensionssystemet kan i sin helhet vara svårt att förstå med komplexa regler och många aktörer som bär ansvar för olika delar. Pensionsmyndigheten har uppdraget att informera om hela pensionen. I samband med det årliga utskicket av *Orange kuvert* genomförde vi en informationskampanj för att öka kunskapen om hela pensionen. Trots att många har hittat till prognostjänsterna upplever de att de inte har tillräcklig information och kunskap för att kunna fatta beslut om sin framtida pension. Vi kommer ytterligare öka våra ansträngningar för att göra pensioner ännu enklare och mer begripligt. Vårt samarbete med andra viktiga aktörer i pensionsfrågor kommer också behöva förstärkas.

På totalen för 2023 kan vi konstatera att trots ett ekonomiskt ansträngt läge så har vi skapat nytta och trygghet för de vi finns till för, pensionssparare och pensionärer. Vi har under året genomfört vår verksamhet med fina resultat överlag. En viktig förklaring till de positiva resultaten är alla våra engagerade och kompetenta medarbetare på Pensionsmyndigheten.

Vår verksamhet är viktig för många människor, inte minst de 2,3 miljoner pensionärer som är beroende av oss för sin försörjning. Under 2024 fortsätter arbetet med att förbättra vår verksamhet ytterligare.

Generaldirektör

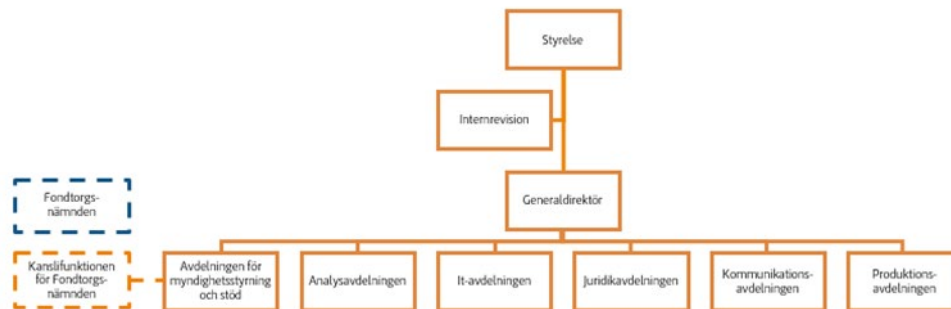
Anna Pettersson Westerberg

2 Om Pensionsmyndigheten

2.1 Uppdrag och organisation

Pensionsmyndigheten är förvaltningsmyndighet för ålderspensionssystemet och har i uppdrag att administrera och betala ut pensioner och andra förmåner och ersättningar som myndigheten ansvarar för. Myndigheten ska informera om och ge pensionsspararna och pensionärerna en samlad bild av hela pensionen, samt informera om vilka faktorer och livsval som påverkar pensionens storlek. Dessutom ska myndigheten stärka pensionsspararnas och pensionärernas ställning som konsumenter av finansiella produkter inom pensionsområdet. Pensionsmyndigheten ska även bistå regeringen och andra intressenter med fakta och pålitliga analyser inom pensionsområdet inklusive om ålderspensionssystemets utveckling och effekter för enskilda och samhälle.

Diagram 1 Pensionsmyndighetens organisation 2023

Pensionsmyndigheten har verksamhet i Gävle, Halmstad, Karlstad, Luleå, Stockholm, Söderhamn, Visby och Växjö. Därtill har kanslifunktionen för Fondtorgsnämnden som organisatoriskt är en del av Pensionsmyndigheten inom avdelningen för myndighetsstyrning och stöd sin placering i Botkyrka. Antalet anställda på Pensionsmyndigheten var vid årets slut 1 668.

Verksamheten är organiserad i sex avdelningar. Varje avdelning leds av en avdelningschef med ansvar att leda, styra och utveckla verksamheten inom det egna ansvarsområdet.

Produktionsavdelningen administrerar och handlägger Pensionsmyndighetens förmåner och ansvarar för kundkontakter och -kanaler. It-avdelningen ansvarar för Pensionsmyndighetens it-system och underliggande teknik samt verksamhetsarkitektur. Avdelningen för myndighetsstyrning och stöd har det övergripande ansvaret för Pensionsmyndighetens styrning, planering och uppföljning av verksamhet och budget samt intern styrning och kontroll. Analysavdelningen ansvarar för åtagandet som officiell statistikmyndighet för pensionsområdet. Avdelningen ansvarar även för dataförädlingsarbete, statistikproduktion och analyser av pensionssystemets effekter. Kommunikationsavdelningen ansvarar för extern och intern kommunikation. Juridikavdelningen ansvarar för juridiska frågor, rättslig styrning och stöd samt rättsligt utvecklingsarbete. Pensionsmyndigheten har även en internrevision som rapporterar till styrelsen.

2.2 Styrelse

Pensionsmyndigheten leds av en styrelse med ansvar för verksamheten och generaldirektören är ansvarig inför styrelsen. Styrelsen har under året haft elva sammanträden.

Ledamöter

Anita Johansson, vice ordförande till och med 2023-04-30, ordförande från 2023-05-01
 Wendla Thorstensson, ledamot till och med 2023-05-09, vice ordförande från 2023-05-10
 Anna Pettersson Westerberg, generaldirektör, från och med 2024-01-16

Kajsa Möller, vikarierande generaldirektör, från 2023-03-20 till 2024-01-15
Daniel Barr, generaldirektör, till och med 2023-03-19
Ingrid Burman, ordförande till och med 2023-04-30
Sven-Erik Bucht
Golnaz Hashemzadeh Bonde
Marcus Karlsson, till och med 2023-03-31
Tom Madell
Eva Vestin, till och med 2023-03-31

Personalföreträdare

Linda Modin, SACO
Ann-Christine Jonsson, ST

Risk- och revisionsutskott

Anita Johansson, ordförande
Marcus Karlsson, till och med 2023-03-31
Kajsa Möller, från 2023-05-10 till 2024-01-15
Daniel Barr, till och med 2023-03-19

3 Förklaringar till resultatredovisningen

I detta avsnitt förklaras resultatredovisningens struktur, definitioner för olika mått och begrepp, hur myndigheten beräknar och fördelar kostnader, samt hur kundnöjdhet och kvalitet följs upp i ärendehandläggningen.

3.1 Struktur

Resultatredovisningen lämnas enligt en indelning som myndigheten själv bestämt och som utgår från uppdragen såsom de uttrycks i förordning (2009:1173) med instruktion för Pensionsmyndigheten och återrapporteringskrav i regleringsbrevet eller annat regeringsbeslut.

Myndigheten redovisar verksamhetens resultat med indelning i fyra verksamhetsområden:

- Pensionsadministration
- Premiepensionsförvaltning
- Information och konsumentstärkande
- Analys och statistik

Från 2023 redovisas kundserviceverksamheten inom ramen för verksamhetsområdet pensionsadministration istället för information och kommunikation. Förändringen ligger i linje med myndighetens arbetssätt där kundservice och handläggning integreras. Förändringen innebär vidare att verksamhetsområdet information och kommunikation koncentreras till informationsuppgifterna i myndighetens instruktion och benämns information och konsumentstärkande.

Redovisningen av premiepensionsförvaltningen i resultatredovisningen tar upp fondhandeln, fondinformation, hållbarhet på fondtorget och valarkitektur. Andra delar av myndighetens arbete som försäkringsgivare för premiepensionen, till exempel den traditionella försäkringsrörelsen återfinns i avsnitt *14 Särskild redovisning av premiepensionsverksamheten*.

Utöver verksamhetsområden redovisas resultat från andra områden av central betydelse för att ge en helhetsbild av myndighetens resultat. Dessa områden är bland annat extern samverkan och kompetensförsörjning. I resultatredovisningen ingår även ett avsnitt om inkomstpensionens finansiella ställning och utveckling.

Inom verksamhetsområdet pensionsadministration redovisas resultat från handläggningen av ärenden som avser pensioner och pensionsrelaterade förmåner. Ärendehandläggningen är underindeldad enligt tabell 1.

Tabell 1 Pensionsmyndighetens förmåner eller motsvarande och underindelning av dessa i handläggningen

Förmåner eller motsvarande	Underindelning i ärendehandläggningen
Allmän pension ¹	Allmän pension nationell
	Allmän pension internationell
	Allmän pension utland
Efterlevandepension	Efterlevandepension nationell
	Efterlevandepension internationell
	Efterlevandepension utland
	Efterlevandestöd
Bostadstillägg	Bostadstillägg och äldreförsörjningsstöd
Äldreförsörjningsstöd	Bostadstillägg och äldreförsörjningsstöd
Alla förmåner	Återkrav
	Kontrollutredningar
	Omprövning
Frivillig pensionsförsäkring	-

¹ Allmän pension består av förmånerna inkomstpension, tilläggspension, garantipension, inkomstpensionstillägg och premiepension.

3.2 Prestationer

För respektive verksamhetsområde redovisas prestationer, det vill säga tjänster och produkter som lämnar myndigheten, enligt tabell 2.

Tabell 2 Pensionsmyndighetens prestationer per verksamhetsområde

Verksamhetsområde	Prestation
Pensionsadministration	Avslutade ärenden avseende allmän pension nationell
	Avslutade ärenden avseende allmän pension internationell
	Avslutade ärenden avseende allmän pension utland
	Avslutade ärenden avseende bostadstillägg och äldreförsörjningsstöd
	Avslutade ärenden avseende efterlevandepension
	Avslutade ärenden avseende frivillig pension
	Avslutade ärenden avseende återkrav
Premiepensionsförvaltning	Expedierade ärenden avseende omprövningar
	Korrekt och uppdaterad fondinformation
Statistik och analys	Genomförda fondbyten
	Antal publicerade rapporter
Information och konsumentstärkande	Besvarade statistikbeställningar
	Pensionssparare och pensionärer som tagit del av information inom respektive kanal

¹ För verksamhetsområdet information och konsumentstärkande görs inte någon samlad redovisning av prestationer då prestationerna har stor spännvidd. Dessa prestationer är av olika karaktär och det är avsevärda skillnader i hur resurskrävande de är.

3.3 Jämförelser mellan åren

Utfallet för 2023 jämförs, där det är möjligt, med åren 2022 och 2021. Om det är relevant för analys av trender görs även jämförelser över längre tid. Om någon förutsättning förändrats som innebär att det är missvisande att jämföra utfallen mellan åren kommenteras och förklaras det i texten eller i en not direkt under tabellen.

3.4 Kostnader

I myndighetens kostnadsfördelningsmodell fördelas i ett första steg totala kostnader ut till respektive verksamhetsområde, både direkta och indirekta kostnader. De indirekta kostnaderna fördelas ut schablonmässigt, med bland annat tidredovisning som fördelningsnyckel. I ett andra steg fördelas kostnaderna inom verksamhetsområdet pensionsadministration till kostnader per förmån eller motsvarande, bland annat för att kunna redovisa styckkostnader.

Alla uppgifter i tabeller och övriga sifferuppgifter inkluderar Fondtorgsnämnden.

3.5 Indikatorer i ärendehandläggningen

Indikatorer i ärendehandläggningen är inkomna, pågående och avslutade ärenden, styckkostnad, handläggningstid, andel beslut i tid, samt rättsligt kvalitetsutlåtande. Indikatorerna ligger till grund för resultatbedömningen av respektive förmån eller motsvarande, se vidare under avsnitt 3.8.2.

Måttet *andel beslut i tid* redovisas för allmän pension och bostadstillägg och äldreförsörjningsstöd. Måttet visar hur stor andel av de sökande som fått sitt beslut i tid. Måttet beräknas från den månad som den enskilde önskar få sin första utbetalning (*från och med tid*) givet att ansökan kommit in i tid för detta. Om ansökan inte kommit in i tid justeras *från och med tiden* utifrån när ärendet kommit in. Måttet *andel beslut i tid* redovisas inte längre för efterlevandepension, återkrav och omprövning eftersom indikatorn handläggningstid ger en mer korrekt bild utifrån den enskildes perspektiv.

Handläggningstiden beräknas enbart för ansökningsärenden. Där inte annat anges mäts handläggningstiden som det antal dagar som löper från det att handlingen som inledde ärendet inkommit (eller, för de ärenden där ingen sådan handling finns, från tidpunkten när ärendet skapades i handläggningssystemet) fram till den tidpunkt då ärendet avslutas i handläggningssystemet.

Kostnadsproduktiviteten redovisas i form av styckkostnader för prestationer i verksamhetsområdena pensionsadministration och premiepensionsförvaltning. Myndighetens modell för styckkostnadsberäkning avser att ge en bild av kostnaden för avslutade ärenden för respektive förmån och bygger på fördelningsnycklar och antaganden i flera steg. Redovisade styckkostnader i årsredovisningen används på grund av den långtgående schabloniseringen inte för intern analys eller styrning annat än för att med viss mån av säkerhet påvisa en uppåt- eller nedåtgående trend avseende styckkostnaden för en specifik förmån. Effekter på styckkostnaden för respektive förmån går inte att härleda utan att väga in en bedömning av exempelvis förmånens karaktär och svårighetsgrad samt myndighetens totala kostnadsutveckling.

För verksamhetsområdena information och konsumentstärkande samt analys och statistik har prestationer inte definierats på motsvarande sätt. Kostnadsproduktivitet redovisas därför inte för dessa två verksamhetsområden.

Någon beräkning av total produktivitet för myndigheten görs inte då ett sådant mått skulle bli alltför svårtolkat för att skapa mervärde.

3.6 Pensionsmyndighetens kvalitetsarbete

Pensionsmyndighetens arbete med kvalitet bygger på en modell med tre ansvarslinjer för intern styrning och kontroll, däribland kvalitet. Under 2023 har myndigheten utvecklat arbetet i enlighet med det ramverk för myndighetens kvalitetsarbete som beslutades 2022. Det har gjorts uppdateringar av de riktlinjer som togs fram föregående år samt beslutats en anvisning som kompletterar riktlinjerna.

Samtliga avdelningar på myndigheten har under året genomfört aktiviteter för att följa upp någon eller flera delar av kvaliteten inom respektive ansvarsområde. Chefen för juridikavdelningen har också tagit fram ett uttalande om den rättsliga kvaliteten i förmånshandläggningen, se avsnitt 3.7 *Rättsligt kvalitetsuttalande*.

Myndighetens kvalitetsfunktion har löpande under året samt vid årets slut samlat in rapportering från avdelningarna, inklusive uttalandet från chefsjuristen. Vid årets slut har kvalitetsfunktionen även hämtat in självskattning av nivån på kvaliteten från cheferna för de avdelningar som ansvarar för myndighetens huvuduppdrag, i nuläget produktionsavdelningen, kommunikationsavdelningen och analysavdelningen. Dessa självskattningar, jämte chefsjuristens uttalande och kvalitetsfunktionens bedömning av de underlag som avdelningarna har lämnat in, ligger till grund för det övergripande uttalande

om kvaliteten i myndigheten som redovisas i avsnitt 4.3 *Sammanfattande kvalitetsbedömning*.

3.7 Rättsligt kvalitetsuttalande

Bedömningen av den rättsliga kvaliteten i handläggningen görs i ett kvalitetsuttalande som beslutas av chefen för juridikavdelningen. Underlaget till uttalandet består i huvudsak av resultat från de uppföljningar av rättslig kvalitet som juridikavdelningen genomfört under året. Underlaget analyseras och bedöms enligt en fyrgradig skala, motsvarande den skala som används för övrig resultatbedömning och i intygandet för intern styrning och kontroll. I de fall juridikavdelningen inte har gjort någon uppföljning av rättslig kvalitet under året ska bedömningen i första hand utgå från resultatet vid närmast föregående uppföljning om inget tyder på att kvaliteten har förändrats sedan dess.

De förmåner och verksamheter som bedöms i kvalitetsuttalandet är allmän pension, efterlevandepension, bostadstillägg och äldreförsörjningsstöd, återkrav, kundservice och omprövning på begäran av den enskilde. Återkrav bedöms uppdelat per förmån och ingår därför inte i bedömningen för respektive förmån.

Tabell 3 Riktade uppföljningar 2023

Uppföljning
Allmän pension, ansökningsärenden gällande personer bosatta utanför Sverige
Efterlevandepension, ansökningsärenden gällande personer bosatta utanför Sverige
Bostadstillägg och äldreförsörjningsstöd, ändringsärenden
Kundservice, telefoni
Omprövning på begäran av den enskilde

3.8 Resultat

Pensionsmyndigheten redovisar verksamhetens resultat enligt förordning (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag. Redovisningen utgår från de uppgifter som framgår av myndighetens instruktion samt de mål och återrapporteringskrav som regeringen har angett i regleringsbrev eller annat beslut. Redovisningen innehåller, i enlighet med förordningens krav, analyser och bedömningar av verksamhetens resultat och dess utveckling.

3.8.1 Pensionsmyndighetens definition av resultat

Resultat är utfallet av genomförd verksamhet med utgångspunkt i de uppgifter som framgår av myndighetens instruktion samt de mål, krav och uppdrag som regeringen har angett i regleringsbrev eller annat beslut. Ett gott resultat innefattar effektiv verksamhet enligt myndighetsförordningens krav och speglar ett uppnått värde för såväl pensionssparare och pensionärer som på samhällsnivå.

3.8.2 Resultatbedömning

Som underlag och stöd för att redovisa, analysera och bedöma resultatet används resultatindikatorer i form av information om myndighetens prestationer, produktionsmått och effektorienterad information. Resultatbedömningen görs utifrån en sammanvägning av nivå och utveckling hos valda resultatindikatorer.

Resultatet inom respektive förmån eller motsvarande är en samlad bedömning av följande indikatorer: andel beslut i tid, handläggningstider, inkomna, pågående och avslutade ärenden, totalkostnad, styckkostnader och rättsligt kvalitetsutlåtande. När det är möjligt beaktas även resultatet utifrån effektorienterad information (uppnådda effekter, tillgänglighet, kundupplevd kvalitet med mera).

Resultatbedömningen görs utifrån en fyrgradig skala. Bedömningsnivåerna är gott, godtagbart, otillräckligt och bristfälligt.

Gott

Resultatbedömningen gott (grönt) används om resultatet uppfyller regeringens mål och uppgifter för Pensionsmyndigheten, relevanta författningskrav och myndighetens interna mål. Områden som får denna bedömning har ett tillfredsställande resultat och det finns inga behov av förbättringar till kommande år.

Godtagbart

Resultatbedömningen godtagbart (gult) används om resultatet inte fullt ut uppfyller regeringens mål och uppgifter för Pensionsmyndigheten, relevanta författningskrav och myndighetens interna mål. Områden som får denna bedömning har ett acceptabelt resultat, men det finns visst behov av förbättringar.

Otillräckligt

Resultatbedömningen otillräckligt (orange) används om resultatet inte uppfyller regeringens mål och uppgifter för Pensionsmyndigheten, relevanta författningskrav och myndighetens interna mål. Områden som får denna bedömning har ett icke tillfredsställande resultat och det finns behov av förbättringar till kommande år.

Bristfälligt

Resultatbedömningen bristfälligt (rött) används om resultatet avviker väsentligt från regeringens mål och uppgifter för Pensionsmyndigheten, relevanta författningskrav och myndighetens interna mål. Områden som får denna bedömning har allvarliga brister och förbättringar är nödvändiga.

3.9 Kundundersökningar

Tabell 4 Pensionsmyndighetens kundundersökningar 2023

Kundundersökning	Metod	Antal		Hänvisning resultat
		intervjuer	Svarsfrekvens	
Webbplatsen	Enkät på webbplatsen	13 799	Ej beräknat ¹	7.2.2
Orange kuvert, pensionssparare	Webbintervjuer	1 000	37 % ²	7.2.1
Orange kuvert, pensionärer	Telefonintervjuer	508	14 %	7.2.1
Kundservice telefoni	Telefonintervjuer	500	36 %	5.11.1
Allmän pension	Telefonintervjuer	490	17 %	5.3.1
Efterlevandepension	Telefonintervjuer	336	11 %	5.5
Bostadstillägg	Telefonintervjuer	248	12 %	5.4.1
Omprovning	Telefonintervjuer	200	11 %	5.9

¹ Mätningen är en popup-enkät som aktiveras för var femte besökare på pensionsmyndigheten.se. Det är inte möjligt att på traditionellt vis beräkna svarsfrekvens för undersökningen.

² Mätningen är genomförd via webbpanel där det inte är möjligt att på traditionellt vis beräkna svarsfrekvens för undersökningen. Uppgiften avser deltagarfrekvens.

Kundundersökningen om webbplatsen genomförs av Pensionsmyndigheten löpande i egen regi via en popup-undersökning i undersökningsverktyget Netigate. Övriga undersökningar har genomförts via undersökningsföretaget Demoskop/Norstat sedan 2020, med undantag för kundundersökningen avseende *Orange kuvert* bland pensionärer 2020 som genomfördes via Kantar Sifo.

Intervjuerna med pensionssparare avseende *Orange kuvert* är genomförda via webbintervjuer inom ramen för Norstats slumpmässigt rekryterade webbpanel. Intervjuerna med pensionärer avseende *Orange kuvert* är genomförda via telefonintervjuer.

Kundundersökningen avseende telefonin/kundservice är genomförd via telefon bland dem som ringt in till Pensionsmyndigheten under perioden 16 maj till 12 juni och som tackat ja till att delta i en uppföljande telefonundersökning.

Kundundersökningarna avseende förmånerna är genomförda via telefonintervjuer med personer som under perioden 5 februari till 5 maj fått ett beslut i ett ärende rörande allmän

pension, efterlevandepension eller bostadstillägg enligt Pensionsmyndighetens egna register.

Kundnöjdheten uttrycks sammantaget med ett nöjdhetsindex (NKI) som mäts på en skala 0–100.

Det finns kunder som på eget initiativ lämnar synpunkter på verksamheten. I den statistiken åtskiljs beröm, klagomål eller förslag. Alla synpunkter registreras och då det är möjligt ges återkoppling till synpunktslämnaren.

För att mäta effekter av arbetet med att skapa förtroende för Pensionsmyndigheten genomförs en imageundersökning bland allmänheten i slutet av varje år. Demoskop har under perioden 23–31 oktober 2023 genomfört 1 018 webbintervjuer med slumpmässigt utvalda pensionssparare 20–65 år och 670 webbintervjuer med slumpmässigt utvalda pensionärer 63 år och äldre. Deltagarfrekvens för mätningarna var 36 procent bland pensionssparare och 52 procent bland pensionärer.

För att följa måluppfyllelsen när det gäller effektmålen i informationsuppdraget och det konsumentstärkande uppdraget genomförs även den årliga undersökningen Kunskap och attityd via Demoskop, där kunskaper, självförtroende och attityder till pensionsfrågor undersöks bland allmänheten. År 2023 genomförde Demoskop under perioden 19–25 oktober 1 039 webbintervjuer med ett slumpmässigt urval av pensionssparare 18–65 år och 612 webbintervjuer med pensionärer 63 år och äldre. Deltagarfrekvensen för mätningarna uppgick till 24 procent bland pensionssparare och 53 procent bland pensionärer.

Bortfallet i kundundersökningarna är mellan 47 och 89 procent beroende på metod och intervjulängd. Bortfallet i telefonundersökningarna består av dem som inte kunnat nå trots minst 12 kontaktförsök eller inte vill eller har tid att delta. Storleken på bortfallet är enligt anlitat undersökningsföretag normalt i denna typ av undersökningar.

3.10 Uppdelning av individbaserad statistik efter kön

Pensionsmyndigheten har könsuppdelat all statistik som är direkt individbaserad och tekniskt möjlig att ta fram uppdelad på kvinnor och män.

Däremot har inte indikatorer som är indirekt individbaserade könsuppdelats såsom kostnader, styckkostnader och kvalitetsutlåtande.

Pensionssystemets resultat- och balansräkning har upprättats i enlighet med 55 kap. 4 § socialförsäkringsbalken (2010:110) och förordning (2002:135) om årlig redovisning av det inkomstgrundade ålderspensionssystemets finansiella ställning och utveckling, se avsnitt 12 *Inkomstpensionens finansiella ställning och utveckling*. Pensionsmyndigheten har bedömt att denna resultat- och balansräkning inte faller under de bestämmelser om könsuppdelad statistik som gäller för individbaserad statistik. Vissa uppgifter i resultat- och balansräkningen, till exempel utbetalningar, finns könsuppdelad i redovisningen, se avsnitt 5.2. För vissa andra uppgifter, såsom pensionsskuld, förvärvsinkomster och pensionsrätter, finns könsuppdelad information i *Orange rapport* som publiceras efter att myndighetens årsredovisning har fastställts. Senast publicerade uppgifter finns i *Orange rapport 2022*.

3.11 Återrapportering enligt regleringsbrev och instruktion

Tabell 5 Mål och återrapporteringar enligt regleringsbrev 2023

Mål och återrapporteringar	Hänvisning till återrapportering
<p>Mål för tillgänglighet och handläggning Tillgängligheten i telefonin ska öka, så att fler samtal kommer fram till myndigheten. Ärendebalanser och handläggningstid för nyansökningar, ändringsärenden, omprövningar och återkrav avseende bostadstillägg ska minska.</p>	5 Pensionsadministration
<p>Fondtorgsnämndens intäkter och kostnader Pensionsmyndigheten ska särredovisa intäkter och kostnader relaterade till uppgifterna i enlighet med 10 b § förordning (2009:1173) med instruktion för Pensionsmyndigheten.</p>	4.2.2 Verksamhetens kostnader och finansiering per verksamhetsområde
<p>Mål för minskade felaktiga utbetalningar Pensionsmyndigheten ska bidra till det övergripande målet att utbetalningarna från välfärdssystemen ska vara korrekta, andelen felaktiga utbetalningar ska minska och fel ska motverkas. Andelen felaktiga utbetalningar från de ersättningar som Pensionsmyndigheten hanterar ska därför minska.</p>	5.7 Säkerställa felaktiga utbetalningar och motverka bidragsbrott
<p>Återrapporteringskrav för minskade felaktiga utbetalningar Pensionsmyndigheten ska redovisa målpuffyllelsen, genomförda åtgärder för att minska de felaktiga utbetalningarna och en bedömning av åtgärdernas effekter. Redovisningen ska därutöver omfatta följande:</p> <p>Upptäckta felaktiga utbetalningar (antal utbetalningar och totalt belopp) samt andel felaktiga utbetalningar orsakade av Pensionsmyndigheten. De upptäckta felaktiga utbetalningarnas andel av det totalt utbetalda beloppet. Andelen upptäckta felaktiga utbetalningar av de uppskattade totala felaktiga utbetalningarna. Upptäckta felaktiga utbetalningar per krona i kostnader för kontrollarbetet. Återbetalda medel samt andelen återbetalda medel av upptäckta felaktiga utbetalningar. Återkrav (antal och belopp) och total fordran, Antal polisanmälningar. Med kostnaden för kontrollarbetet avses här en uppskattning av kostnaderna som är direkt relaterade till kostnader för kontrollåtgärder som vidtas utanför den ordinarie handläggningen av ersättningsärenden. I uppskattningen ingår åtgärder som vidtas inom återbetalnings- och fordringshanteringen och kontrollutredningsverksamheten.</p> <p>Redovisningen ska ske per ersättning och totalt för de ersättningar för vilka de sammanlagda utbetalningarna uppgick till 1 miljard kronor eller mer under 2022. Därtill ska en analys göras av hur utfallet av indikatorerna har utvecklats över tid.</p>	5.7 Säkerställa felaktiga utbetalningar och motverka bidragsbrott
<p>Återrapporteringskrav om samverkan med Finansinspektionen och Konsumentverket Pensionsmyndigheten ska redovisa hur konsumenternas ställning på finansmarknaden har stärkts till följd av samverkan med Finansinspektionen och Konsumentverket avseende bl.a. identifiering av problem, tillämpning av regler och utformning av information.</p>	9.1.2 Samverkan med Finansinspektionen och Konsumentverket
<p>Återrapporteringskrav om verksamhets- och it-utveckling Pensionsmyndigheten ska redovisa de viktigaste verksamhets- och it-utvecklingsinsatserna som har genomförts under 2023. Redovisningen ska göras utifrån förväntad nytta, påverkan på myndighetens sätt att utföra sina uppgifter och när effekter förväntas uppstå. Vidare ska</p>	9.6 Verksamhets- och it-utveckling

Mål och återrapporteringar	Hänvisning till återrapportering
Pensionsmyndigheten redovisa vilka större framtida utmaningar som har identifierats, men där något utvecklingsarbete ännu inte har inletts. Myndigheten ska även redovisa de effekter som har uppkommit under året som härrör från verksamhets- och it-utveckling som har genomförts under 2023 eller tidigare.	

Tabell 6 Uppgifter i Pensionsmyndighetens instruktion som återrapporteras i årsredovisningen

Avsnitt i instruktionen	Uppgifter	Redovisas i avsnitt
1§	Förvaltningsmyndighet för ålderspensionssystemet inom socialförsäkringen och för andra förmåner och ersättningar som enligt lag eller förordning ska administreras av myndigheten.	5 Pensionsadministration
1§ punkt 1a	Pensionsmyndigheten är beredskapsmyndighet enligt förordningen (2022:524) om statliga myndigheters beredskap.	9.3 Säkerhet
2§ punkt 1	Ge allmänheten information om pensioner och andra förmåner som avses i 1§ och se till att denna ges utifrån den enskildes behov.	7 Information och konsumentstärkande 5.11 Kundservice
2§ punkt 2	Informera och ge pensionssparare och pensionärer en samlad bild av hela pensionen samt informera om vilka faktorer som påverkar pensionens storlek, hur stor pensionen kan antas bli och tydliggöra vilka konsekvenser olika val kan få för pensionen.	7 Information och konsumentstärkande
2§ punkt 3	Utveckla och förvalta valarkitekturen för premiepensionssystemet samt presentera den för pensionsspararna.	6.6 Valarkitektur
2§ punkt 4	Stärka pensionssparares och pensionärens ställning som konsumenter av finansiella produkter inom pensionsområdet genom att ge vägledning som är anpassad till kvinnors och mäns behov och livssituation.	7 Information och konsumentstärkande
2§ punkt 5	Följa, analysera och förmedla ålderspensionssystemets utveckling och effekter för enskilda och samhälle.	8 Analys och statistik
2§ punkt 6	Säkerställa att felaktiga utbetalningar inte görs och motverka bidragsbrott.	5.7 Säkerställa korrekta utbetalningar och motverka bidragsbrott
2§ punkt 8	Medverka i EU-arbetet och annat internationellt samarbete samt vid behov representera Sverige inom sitt verksamhetsområde.	9.1.7 Internationellt samarbete
2§ punkt 9	Integrera ett jämställdhetsperspektiv i sin verksamhet.	5 Pensionsadministration 7 Information och konsumentstärkande 9.4 Jämställdhetsintegrering 10 Kompetensförsörjning
3§	Myndigheten ska säkerställa att dess kostnader för olika försäkringsområden finansieras genom rätt finansieringskälla.	4.2 Verksamhetens kostnader och finansiering 1.1 Avgiftsbelagd verksamhet
5§	Myndigheten får utföra uppdrag relaterade till administrativa tjänster för Min Pension i Sverige AB och datorbearbetning inom ramen för myndighetens statistikuppdrag.	9.1.3 Samverkan med minPension
6§	Myndigheten ska samverka med berörda myndigheter, kommuner och andra berörda parter för att bedriva en effektiv och rättssäker verksamhet.	9.1 Extern samverkan
6a§	Pensionsmyndigheten ska ingå serviceavtal med Statens servicecenter om att Statens servicecenter ska utföra uppgifter enligt lagen (2019:212) om viss gemensam offentlig service för Pensionsmyndighetens räkning.	9.1.1 Tjänster levererade av Försäkringskassan och Statens servicecenter

4 Verksamhetsöversikt

I detta avsnitt redovisas en samlad bedömning och överblick av årets resultat, kostnader och finansiering.

4.1 Sammanfattande resultatbedömning

Pensionsmyndigheten bedömer att det sammantagna resultatet för myndigheten är fortsatt godtagbart.

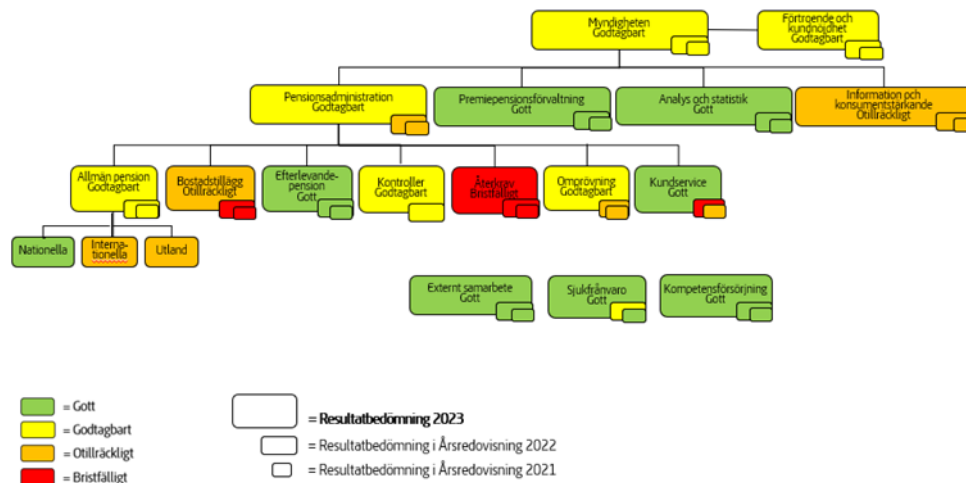
Myndighetens kostnader 2023 var 1 977 miljoner kronor, vilket är en ökning med närmare 78 miljoner kronor jämfört med 2022. Ökningen beror i huvudsak på ökade personalkostnader då myndigheten haft fler medarbetare under 2023 än 2022. Bidragande i detta är Fondtorgsnämndens fortsatta etablering.

Utbetalningar av pensioner och pensionsrelaterade förmåner fortsätter att öka och uppgick 2023 till cirka 438 miljarder kronor.

Tabell 7 Sammanfattande resultatbedömning myndighet 2021–2023

	2021	2022	2023
Sammanfattande bedömning	Godtagbart	Godtagbart	Godtagbart

Diagram 2 Översikt resultatbedömningar 2023¹

¹ Från 2023 räknas och resultatbedöms kundserviceverksamheten inom ramen för verksamhetsområdet pensionsadministration. Det tidigare verksamhetsområdet information och kommunikation benämns därmed information och konsumentstärkande och jämförelsen bakåt görs mot bedömningarna av det informations och konsumentstärkande området från 2021 och 2022, se även avsnitt 3.1 Struktur. Området kontroller resultatbedömdes för första gången 2022. Myndigheten har valt att inte redovisa resultatbedömningarna för de mindre områdena överklaganden och frivillig pensionsförsäkring i detta diagram.

Resultatanalysen redovisas under respektive område i avsnitten 4–10.

4.1.1 Pensionsadministration

Sammantaget är resultatet för området pensionsadministration godtagbart vilket är en förbättring jämfört med 2022. Inom allmän pension har majoriteten av utbetalningarna genomförts i tid och resultatet bedöms därför som godtagbart. Det kvarstår dock en stor andel ärenden i ärendebalansen att hantera. Resultatet för förmånerna bostadstillägg och äldreförsörjningsstöd bedöms som otillräckligt vilket är en förbättring jämfört med 2022. Antalet äldre pågående ärenden har minskat och fler ärenden har handlagts. Resultatet inom efterlevandepension bedöms som gott liksom tidigare år. Inom området kontroller bedöms resultatet som godtagbart utifrån genomförda aktiviteter under året. Bland annat har antalet upptäckta felutbetalningar ökat och det har skett fortsatt samverkan med andra myndigheter

samt planeringsarbete med den nya utbetalningsmyndigheten. Ärendebalansen inom återkrav har fortsatt att öka under året vilket är en konsekvens av att hanteringen av ordinarie handläggning prioriterats. Resultatet bedöms som bristfälligt. Inom omprövningar har resultatet förbättrats och bedöms som godtagbart. Resultatet för kundservice har väsentligt förbättrats inom alla områden och bedöms som gott vilket kan jämföras med otillräckligt för 2022. Antalet besvarade samtal har ökat och den genomsnittliga väntetiden minskat.

4.1.2 Premiepensionsförvaltning

Pensionsmyndighetens premiepensionsförvaltning visar på ett gott resultat. Fondhandelsprocessen fungerar väl och samtliga under året korrekt begärda fondbyten, eller myndighetsinitierad fondhandel har genomförts. Samtliga ryska och östeuropeiska fonder är hanterade, men Pensionsmyndigheten har kvarvarande innehav där det har gjorts och kommer att göras utdelningar av överskott till drabbade sparare. Inga orderstopp har inträffat under året men väl ett fondbytesstopp.

Arbetet med att bedöma och följa upp kundsynpunkter rörande förvaltningstjänster fortlöper väl och samverkan med Konsumentverket och Finansinspektionen fungerar bra.

4.1.3 Information och det konsumentstärkande

Myndigheten anser fortsatt att vissa resultat ligger på relativt låga nivåer och gör därför bedömningen att resultatet för informationsuppdraget och det konsumentstärkande uppdraget är otillräckligt.

Trots att prognostjänsterna har ett stort antal användare som också fortsätter att öka och trots att majoriteten av pensionsspararna vet var de kan se sin prognos och ungefär vilken storlek de kommer att få på sin pension, så visar resultatet att de upplever att de inte har tillräcklig information eller kunskap för att kunna fatta medvetna beslut om sin pension. Många behöver hjälp med att tolka prognosen och få kunskap om vad som påverkar pensionens storlek mest och vilka delar pensionen kan bestå av.

4.1.4 Analys och statistik

Pensionsmyndighetens analys- och statistikverksamhet visar ett gott resultat. Kritiska beräkningar till pensionernas omräkningar har tagits fram enligt plan. Statistikproduktionen har upprätthållits utan nämnvärda avbrott och samtliga statistikbeställningar har kunnat besvarats helt eller delvis. Underlag och rapporter till regeringen har levererats i tid och egeninitierade rapporter har med få undantag levererats. Rapport- och seminarieverksamheten bedöms ha bidragit till att förmedla ålderspensionssystemets utveckling och effekter för enskilda och samhälle.

4.1.5 Kompetensförsörjning

Området kompetensförsörjning visar på ett gott resultat. Antalet anställda har minskat under året i linje med myndighetens inriktning. Arbetet med att stärka arbetsgivarvarumärket och öka möjligheterna att hitta rätt kompetens har fortsatt, myndigheten har bland annat infört ortsberoende rekryteringar. Sjukfrånvaron har minskat till 4,3 procent vilket bedöms som ett gott resultat. Fortsatta insatser för att främja en god arbetsmiljö har genomförts. Resultatet av årets medarbetarundersökning är positivt och visar att myndighetens främsta styrkor finns inom område Ledarskap, Medarbetarskap och Likabehandling.

4.1.6 Inkomstpensionssystemets finansiella ställning

Inkomstpensionssystemets finansiella ställning mäts främst genom balanstalet. Balanstalet för 2025 är preliminärt 1,1206 vilket innebär att tillgångarna (12 194 miljarder kronor) är tolv procent större än skulderna (10 880 miljarder kronor), ett överskott på 1 313 miljarder kronor. Balanstalet baseras på 2023 års förhållande mellan tillgångar och skulder, pensionsskulden och fondtillgångarna är värderade per 31 december och avgiftstillgången baseras på inbetalda pensionsavgifter under redovisningsåret.

4.1.7 Premiepensionens finansiella ställning

Totalt förvaltad kapital inom fondförsäkring och den traditionella försäkringen uppgick på balansdagen till 2 251,5 (1 889,4) miljarder kronor. Den kraftiga ökningen av tillgångarnas värde beror i huvudsak på en positiv börsutveckling och en allmänt högre räntenivå under 2023 men även på tillförda medel avseende nya pensionsrätter. Avkastningen för den traditionella försäkringens totala tillgångsportfölj uppgick under 2023 till 11,20 (-13,19) procent. Den tillfälliga förvaltningens förvaltrade kapital uppgick vid balansdagen till 62,6 (69,1) miljarder kronor.

4.1.8 Särskilda händelser premiepensionens fondtorg

Under 2023 har det omfattande arbetet med särskilda händelser på premiepensionens fondtorg fortsatt enligt plan. Processer med koppling till Allra, UBS Third Party, Optimus High Yield och Falcon Funds har pågått under året där Pensionsmyndigheten haft en roll. Flera av processerna pågår i domstol i Sverige respektive i England. En konkurs gällande en före detta Allra-företrädare, som dömdes till ansvar i det så kallade Allra-brottmålet, har avslutats under året.

Efter den förlikning som Pensionsmyndigheten slöt med likvidatorn för Allra Luxembourg SA i december 2022, där ett förlikningsbelopp om 4–5 miljoner euro kommer att komma drabbade pensionssparare till del, har Pensionsmyndigheten under 2023 fått in 1,5 miljoner euro i en första inbetalning. Resterande del förväntas komma myndigheten till del under 2024.

Under 2022 riktade Pensionsmyndigheten krav mot Swedbank samt KPMG i rollen som förvaringsinstitut respektive revisor för Optimus High Yield. Krav riktades även mot Ernst & Young i dess roll som revisor för fondbolaget Gustavia samt mot PwC i dess roll som revisor för Oak Capital group (kopplat till Allra-brottmålet). Pensionsmyndighetens arbete med dessa processer har fortsatt under 2023. Under 2023 framställde Pensionsmyndigheten ett krav mot Deloitte i egenskap av tidigare revisor för Allra Sverige.

I september 2023 stämde Pensionsmyndigheten Skandinaviska Enskilda Banken AB (SEB) vid Stockholms tingsrätt. SEB var förvaringsinstitut för fonderna i Allra-brottmålet. Kravet uppgår till drygt 470 miljoner kronor jämte dröjsmålsränta.

Efter att Pensionsmyndigheten i juli 2021 stämt UBS Third Party vid Stockholms tingsrätt, kom parterna den 22 december 2023 gemensamt överens om att lösa tvisten genom en förlikning. Pensionsmyndigheten, och därigenom de drabbade pensionsspararna, får som ett resultat av förlikningen del av förlikningsbeloppet om 12,25 miljoner US dollar. Medlen kommer att fördelas mellan de drabbade pensionsspararna under 2024.

Arbetet som har pågått både i och utanför Sverige under året, har skett inom ramen för den allokerade budgeten för särskilda händelser. Se även avsnitt 14.1.1.3.

4.1.9 Ställningstagande intern styrning och kontroll

Myndigheten har en etablerad och fungerande process för intern styrning och kontroll och riskhantering baserad på COSO-modellen¹. Styrelsens bedömning är att den interna styrningen och kontrollen varit betryggande under den period som årsredovisningen avser.

¹ COSO-modellen är ett ramverk som organisationer kan använda sig av i arbetet med intern styrning och kontroll.

4.2 Verksamhetens kostnader och finansiering

4.2.1 Verksamhetens kostnader per verksamhetsområde

Tabell 8 Verksamhetens kostnader fördelade per verksamhetsområde 2021–2023

	Kostnad 2021 mnkr	Andel 2021 %	Kostnad 2022 mnkr	Andel 2022 %	Kostnad 2023 mnkr	Andel 2023 %
Pensionsadministration	1 281	75	1 407	74	1 480	75
Premiepensionsförvaltning	124	7	172	9	232	12
Information och konsumentstärkande ¹	260	15	250	13	205	10
Analys och statistik	48	3	70	4	59	3
Summa	1 713	100	1 899	100	1 977	100

¹Under perioden 2021–2023 har kostnaderna för kundserviceverksamheten successivt förts över till verksamhetsområdet pensionsadministration.

Den totala kostnaden för verksamheten uppgick till 1 977 miljoner kronor för år 2023. Ökningen av verksamhetens kostnader beror i huvudsak på ökade personalkostnader då medeltalet anställda varit högre 2023 än 2022. Bidragande i detta är Fondtorgsnämndens fortsatta etablering.

Kostnaderna för pensionsadministration har ökat till följd av att kundserviceverksamheten redovisas fullt ut under detta verksamhetsområde.

I området premiepensionsförvaltning ingår kostnader för Fondtorgsnämnden vilket förklarar kostnadsökningen.

Att verksamhetsområdet analys och statistik visar lägre kostnader beror på att ökade gemensamma kostnader i högre grad fördelats till andra verksamhetsområden.

Pensionsmyndighetens totala it-kostnader uppgår till 706 miljoner kronor, vilket är en ökning med tio miljoner kronor sedan 2022.

4.2.2 Verksamhetens kostnader och finansiering per verksamhetsområde

Kostnaderna avser de totala administrationskostnaderna och är fördelade på finansiering via anslag, avgiftsuttag samt övriga avgifter.

Tabell 9 Verksamhetens kostnader och intäkter per verksamhetsområde 2021–2023 i miljoner kronor

	Kostnader	Finansiering anslag	Finansiering AP-fonderna	Finansiering premie- pensions- fonderna	Finansiering övriga avgifter ¹	Finansiering totalt
2023						
Pensionsadministration	1 480	687	550	218	25	1 480
Premiepensions- förvaltning	232	0	0	156	77	232
Information och konsumentstärkande	205	55	90	60	1	205
Analys och statistik	59	23	20	17	0	59
Summa	1 977	764	659	451	103	1 977

	Kostnader	Finansiering anslag	Finansiering AP-fonderna	Finansiering premie- pensions- fonderna	Finansiering övriga avgifter ¹	Finansiering totalt
2022						
Pensionsadministration	1 407	683	470	235	19	1 407
Premiepensions- förvaltning	172	0	0	121	51	172
Information och konsumentstärkande	250	77	103	69	2	250
Analys och statistik	70	28	22	20	0	70
Summa	1 899	788	595	445	71	1 899

	Kostnader	Finansiering anslag	Finansiering AP-fonderna	Finansiering premie- pensions- fonderna	Finansiering övriga avgifter	Finansiering totalt
2021						
Pensionsadministration	1 281	656	393	216	17	1 281
Premiepensions- förvaltning	124	0	0	108	15	124
Information och konsumentstärkande	260	100	93	65	2	260
Analys och statistik	48	22	13	13	0	48
Summa	1 713	778	499	403	33	1 713

¹I övrig finansiering under verksamhetsområdet premiepensionsförvaltning ingår Fondtorgsnämnden med 54 mnkr för 2023 och 38 mnkr 2022. Pensionsmyndigheten särredovisar intäkter och kostnader relaterade till uppgifterna i enlighet med 10 b § förordning (2009:1173) med instruktion för Pensionsmyndigheten i tabell 10.

Tabell 10 Fondtorgsnämndens intäkter och kostnader

	2022	2023
Avgiftsintäkter	0	-15
Kostnader	38	69
Summa	38	54

4.3 Sammanfattande kvalitetsbedömning

Pensionsmyndighetens kvalitetsdefinition lyder; ”att utföra våra uppdrag i enlighet med gällande rätt, med målgruppens behov i fokus”.

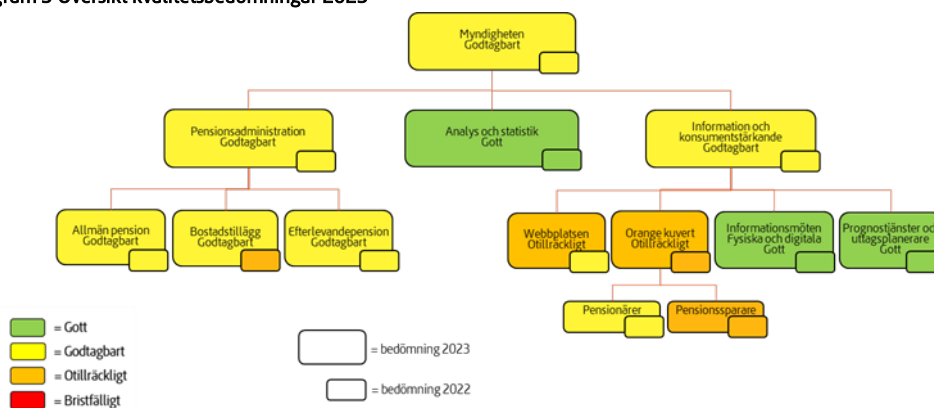
Tabell 11 visar den sammanfattande bedömningen av nivån på kvaliteten i Pensionsmyndigheten för 2023. Bedömningen anger hur väl verksamheten bedöms uppfylla myndighetens kvalitetsdefinition. Till grund för bedömningen ligger självskattning från cheferna för produktionsavdelningen, kommunikationsavdelningen och analysavdelningen, jämte chefsjuristens uttalande om den rättsliga kvaliteten i förmånshandläggningen. Kvalitetsfunktionen har tagit del av tillgängliga underlag och gör ingen annan bedömning av nivån på kvaliteten än den som verksamheten själv presenterar.

Tabell 11 Sammanfattande bedömning av nivån på kvaliteten i Pensionsmyndigheten 2022–2023¹

	2022	2023
Sammanfattande bedömning	Godtagbart	Godtagbart

¹ En sammanfattande bedömning av nivån på kvaliteten gjordes för första gången 2022 då ett nytt ramverk för myndighetens kvalitetsarbete beslutades, se avsnitt 3.6.

Diagrammet nedan visar den självskattning av kvalitetsnivån som har lämnats från de avdelningar som har ansvar för myndighetens huvuduppdrag och som är underlag för den sammanfattande bedömningen. I avsnitt 4.3.1 redovisas chefsjuristens bedömning av nivåer på den rättsliga kvaliteten i förmånshandläggningen. Chefsjuristens uttalande tar sikte på riktighet i förhållande till enbart de rättsregler som gäller för förmånshandläggningen, till skillnad från den sammanfattande bedömningen av kvalitet som görs utifrån uppfyllelse av myndighetens kvalitetsdefinition som helhet.

Diagram 3 Översikt kvalitetsbedömningar 2023¹

¹Kvalitetsbedömningar för telefoni och övrig kundservice ingår från och med 2023 i bedömningarna för de förmåner som ingår i pensionsadministration. Det som föregående år hette webbtjänster benämns 2023 istället webbplatsen. Det som föregående år benämndes minPension kallas 2023 istället prognostjänster och uttagsplanerare.

4.3.1 Rättslig kvalitet enligt juridikavdelningens kvalitetsuttalande

Tabell 12 visar den bedömning av rättslig kvalitet i förmånshandläggningen och kundservice som görs av chefen för juridikavdelningen och som ingår som en delmängd i den sammanfattande bedömning av kvaliteten i administrationsuppdraget.

Tabell 12 Bedömning av rättslig kvalitet 2021–2023¹

	2021	2022	2023
Allmän pension	Godtagbart	Godtagbart	Otillräckligt
Efterlevandepension	Gott	Gott	Godtagbart
Bostadstillägg och äldreförsörjningsstöd	Otillräckligt	Otillräckligt	Otillräckligt
Återkrav, allmän pension	Godtagbart	Otillräckligt	Otillräckligt
Återkrav, efterlevandepension	Otillräckligt	Godtagbart	Godtagbart
Återkrav, bostadstillägg och äldreförsörjningsstöd	Godtagbart	Gott	Gott
Omprövning	Otillräckligt	Otillräckligt	Otillräckligt
Kundservice	Godtagbart ²	Godtagbart	Godtagbart

¹ Uttalandet om den rättsliga kvaliteten 2021 avser perioden oktober 2020 – december 2021. Uttalandena därefter avser kalenderåret.

² Avser endast telefoni. För övriga delar av området kundservice lämnas inget omdöme.

Den uppföljning avseende allmän pension som har gjorts under året visar ett gott resultat avseende materiell riktighet men ett svagt resultat avseende formell riktighet. Brister i beslutsbrev och ett tekniskt fel har haft stor påverkan på resultatet. Dessa brister bedöms viktiga att adressera men har inte sin grund i brister i rutinerna för den praktiska handläggningen eller i kompetensbrister hos handläggarna. Mot bakgrund av detta bedöms att det svaga resultatets påverkan på bedömningen för detta uttalande med fog kan nyanseras. Trots detta bedöms, utifrån omfattningen av övriga brister, och med hänsyn till kritik som Justitieombudsmannen har riktat mot handläggningen, att kvaliteten har försämrats jämfört med tidigare år och ska anses vara otillräcklig.

Även den uppföljning avseende efterlevandepension som gjorts under året visar ett gott resultat avseende materiell riktighet men ett svagt resultat avseende formell riktighet. Av motsvarande skäl som avseende allmän pension bedöms att resultatets påverkan på bedömningen av kvaliteten med fog kan nyanseras. Trots detta bedöms, utifrån omfattningen av övriga brister, och med hänsyn till kritik som Justitieombudsmannen har riktat mot handläggningen att kvaliteten har försämrats jämfört med tidigare år och ska anses vara godtagbar.

Den uppföljning avseende bostadstillägg och äldreförsörjningsstöd som har gjorts under året visar ett gott resultat avseende materiell riktighet. Resultatet avseende formell riktighet är svagare men kan ändå anses vara godtagbart. Trots det bedöms, mot bakgrund av kritik som Justitieombudsmannen har riktat mot handläggningen, att kvaliteten avseende

bostadstillägg och äldreomsorgsstöd är oförändrad jämfört med tidigare år och ska anses vara otillräcklig.

Kvaliteten avseende återkrav av allmän pension bedöms vara otillräcklig. Bedömningen har sin grund i utfall från uppföljning från tidigare år tillsammans med att inget tyder på att kvaliteten har förändrats sedan dess.

Kvaliteten avseende återkrav av efterlevandepension bedöms vara godtagbar. Bedömningen har sin grund i utfall från uppföljningar från tidigare år tillsammans med att inget tyder på att kvaliteten har förändrats i förhållande till dessa.

Kvaliteten avseende återkrav av bostadstillägg och äldreomsorgsstöd bedöms vara god. Bedömningen har sin grund i utfall från uppföljning från tidigare år tillsammans med att inget tyder på att kvaliteten har förändrats sedan dess.

Den uppföljning avseende omprövning på begäran av den enskilde som gjorts under året visar ett gott resultat avseende materiell riktighet men ett svagt resultat avseende formell riktighet. Det bedöms att kvaliteten är oförändrad jämfört med tidigare år och ska anses vara otillräcklig.

Den riktade uppföljningen av telefoni i kundservice som gjorts under året visar ett gott resultat liksom den uppföljning av e-post i kundservice som gjordes 2022. Pensionsmyndigheten har dock kritiserats av Justitieombudsmannen för långa svarstider och bristfällig framkomlighet i telefonin. Sammantaget bedöms kvaliteten vara oförändrad jämfört med tidigare år och ska anses vara godtagbar.

Myndighetsutövningen ska vara likvärdig för alla oavsett kön. Kvalitetsbedömningarna baseras på genomförda uppföljningar men stickprovsstorlekarna för urvalen är inte dimensionerade för att undersöka eventuella skillnader i kvalitetshänseende i förhållande till kvinnor och män.

4.4 Förtroende och kundnöjdhet

Sammanfattning

- Resultatet för området förtroende och kundnöjdhet är godtagbart.
- 72 procent av pensionärerna och 44 procent av pensionsspararna har förtroende för myndigheten vilket är något lägre andelar jämfört med 2022.
- Nöjdhetsindex (NKI) för 2023 är 71, vilket är ett något högre värde än 2022.

Tabell 13 Sammanfattande resultatbedömning förtroende och kundnöjdhet 2021–2023

	2021	2022	2023
Sammanfattande bedömning	Godtagbart	Godtagbart	Godtagbar

4.4.1 Förtroendet för Pensionsmyndigheten

Pensionsmyndighetens mål är att 60 procent bland pensionssparare och pensionärer ska ha förtroende för myndigheten 2025. Pensionsmyndighetens imageundersökning för 2023 visar att 44 procent av pensionsspararna och 72 procent av pensionärerna har förtroende för myndigheten. Det är något mindre andelar jämfört med 2022 och tillbaka på ungefär samma nivå som 2021.

Det är också en större andel bland pensionsspararna som svarar att deras förtroende minskat på frågan om deras förtroende har ökat, minskat eller varit oförändrat det senaste året, 10 procent i år jämfört med 6 procent 2022.

Även förtroende för pensionssystemet har sjunkit tillbaka bland pensionsspararna efter att ha ökat 2022. Det är nu 26 procent bland pensionsspararna som uttrycker förtroende för pensionssystemet jämfört med 30 procent 2022, medan förtroendet bland pensionärerna ligger kvar på 50 procent jämfört med 52 procent 2022.

Det minskade förtroendet både för Pensionsmyndigheten och för pensionssystemet jämfört med 2022 kan eventuellt förklaras med den debatt som förekommit om höjda pensionsåldrar, låga pensioner och att det inte lönar sig att arbeta i samma utsträckning med nuvarande pensionssystem. I år är det en något större andel jämfört med förra året bland pensionsspararna som motiverar sitt låga förtroende respektive lägre förtroende senaste året med något negativt som har med pensionssystemet att göra.

Det högre förtroendet 2022 som vi framför allt såg bland pensionärerna kan troligen förklaras med regeringens beslut att höja garantipensionen och bostadstillägget från augusti 2022.

Sett över tid har förtroendet långsamt ökat för Pensionsmyndigheten bland både pensionärer och pensionssparare, även om förtroendet alltid varit högre hos pensionärer. Det ökande förtroendet över tid är ett gott tecken, men eftersom pensionsspararnas förtroende ännu inte uppnår målvärdet är resultatbedömningen inte gott utan fortsatt godtagbart.

Att en större andel pensionärer jämfört med pensionssparare har förtroende för Pensionsmyndigheten kan antas bero på att de har haft kontakt med Pensionsmyndigheten, och därmed känner till myndigheten i större utsträckning än pensionsspararna. I år uppger 49 procent bland pensionsspararna och 81 procent bland pensionärerna att de känner till Pensionsmyndigheten ganska eller mycket väl. En förutsättning för ett högt förtroende är dock inte bara en hög kännedom utan att myndigheten också lyckas väl i sina kontakter. Handläggningen, servicen och bemötandet är viktiga faktorer för ett högt förtroende. Enligt Pensionsmyndighetens kundundersökningar får kundmöteskanalerna mycket bra omdömen, både avseende service och bemötande, se mer i avsnitt 5 Pensionsadministration.

De som inte själva har varit i kontakt med myndigheten bildar generellt sin uppfattning om myndigheten genom det de hör från släkt och vänner och genom det de uppmärksammar i media. Inte heller här är stor publicitet i media i sig en självklar förutsättning för ett högt förtroende utan även att den bild man får i media är positiv. Enligt årets imageundersökning upplever 35 procent av pensionsspararna och 59 procent av pensionärerna som uppmärksammat Pensionsmyndigheten i media att Pensionsmyndigheten framställs positivt jämfört med 31 respektive 43 procent 2022. När det gäller pensionärerna är det en större andel jämfört med 2022.

4.4.2 Kundnöjdhet

Pensionsmyndighetens mål är att genomsnittligt nöjdekundindex (NKI) ska vara 75. Enligt de årliga kundundersökningarna, som avser såväl förmåner som kommunikationskanaler, uppgår sammanvägt NKI för 2023 till 71, vilket är ett något högre värde än det för 2022.

För flera delar av Pensionsmyndighetens verksamhet har NKI ökat igen efter förra årets svacka. Flera verksamhetsområden har nu NKI på ungefär samma nivå som 2021. En förklaring finns i den bättre tillgängligheten.

Nöjdheten med myndighetens kundservice ökar och är nu på samma nivå som innan 2019, när köerna i telefonin började öka. År 2022 var telefonköerna som längst. En betydligt större andel jämfört med 2022 upplever att man kom fram i telefonen tillräckligt snabbt, 65 procent jämfört med 37 procent 2022. Detta återspeglar sig också i de upplevda väntetiderna som har minskat från i genomsnitt 45 minuter till i genomsnitt 14 minuter. Det är dock fortfarande en längre väntetid än de genomsnittliga tio minuter som de som ringer in till myndigheten tycker att det är rimligt att vänta. Den faktiska genomsnittliga väntetiden var närmare sju minuter under den period som undersökningen genomfördes.

Den förbättrade tillgängligheten påverkar också övriga resultat i positiv riktning. Upplevelsen att det är lätt att komma i kontakt med Pensionsmyndigheten och att Pensionsmyndigheten är effektiv, har ökat avseende både bostadstillägg och efterlevandepension.

Det förbättrade resultatet inom bostadstillägg kan eventuellt också förklaras med arbetssättet som nu tillämpas i handläggningen och att alla handläggare arbetat en tid och

har mer erfarenhet. Det återspeglar sig i flera av undersökningens resultat. Bland annat i upplevelsen att Pensionsmyndigheten är hjälpsamma som 80 procent upplever i år jämfört med 72 procent 2022, och att handläggaren i telefonkontakten hade tillräckliga kunskaper som 94 procent upplever i år jämfört med 85 procent 2022. Det är samtidigt fortfarande färre än hälften som uppger att de gjort en preliminärberäkning. Endast hälften säger att de trodde de var berättigade till bostadstillägg innan de ansökte.

När det gäller efterlevandepension kan de bättre resultaten sannolikt till stor del förklaras av att urvalen till årets undersökning gjordes på ett annorlunda sätt för att representera populationen i större utsträckning.

Avseende allmän pension ses något sämre resultat jämfört med tidigare år, något som framför allt 65-åringarna ligger bakom. Troligtvis har det sin grund i åldershöjningen från 65 till 66 år för rätten till garantipension och andra grundskydd. Resultaten visar också på det missnöje som många 65-åringar, födda 1957, upplevde i samband med höjningen av åldersgränsen för det förhöjda grundavdraget.

När det handlar om webbsidan är NKI för helåret 2023 63 vilket är i nivå med 2022 (64).

Rörande informationsmötena landar NKI för helåret 2023 på 84, vilket är ett högre värde än vid senaste beräkningen, 2019, då NKI låg på 76. Myndigheten har sedan den senaste beräkningen börjat med digitala möten utöver de fysiska och kan konstatera att de till viss del driver ökningen i NKI-värdet, men även de fysiska mötena har ett högre NKI jämfört med tidigare (85 respektive 83).

När det gäller *Orange kuvert* är NKI på samma nivå som de senaste åren. Bland pensionsspararna är de som fått det *Orange kuvertet* digitalt mer nöjda än de som fått det postalt. Den digitala informationen upplevs ge bättre förutsättningar och det stöd som behövs i större utsträckning än informationen som finns i det postala *Orange kuvertet*. Den digitala informationen upplevs också som mer anpassad och relevant samt trygghetsingivande och förståelseskapande än det postala *Orange kuvertet*.

Generellt kan ett högt NKI förklaras av positiv personlig kontakt och relevans. De kanaler som innebär personlig kontakt har ett högre NKI jämfört med de kanaler som inte innebär personlig kontakt. Pensionsmyndighetens handläggare får genomgående mycket bra omdömen i kundundersökningarna. Den individanpassning som sker i samtal spelar också roll för ett högre NKI. Ett exempel på hur relevans har betydelse är skillnaden mellan NKI för *Orange kuvert* till pensionärer och NKI för *Orange kuvert* till pensionssparare. *Orange kuvert* till pensionssparare består av information om intjänade pensionsrätter som i framtiden kommer att ge pension, vilket troligen inte upplevs som lika relevant som den utbetalningsplan för det kommande året som finns i *Orange kuvert* till pensionärer.

Tabell 14 Nöjdkundundersökningar 2021–2023

Undersökning	Målgrupp	2021	2022	2023
Allmän pension	Kunder som ansökt om allmän pension och fått beslut	71	70	67 ¹
Bostadstillägg	Kunder som ansökt om bostadstillägg och fått beslut	67	64	73 ²
Efterlevandepension	Kunder som fått efterlevandepension	73	63	69 ³
Omprövning	Kunder som haft ett omprövningsärende	48	41	49
Kundservice	Kunder som ringt in till kundservice	78	72	81
Webb	Besökare på pensionsmyndigheten.se	68	64	63
Informationsmöten ⁴	Besökare på informationsmöten	-	-	84
Orange kuvert Pensionssparare	Pensionssparare	60	61	60
Orange kuvert Pensionärer	Pensionärer	67	65	65
Sammantaget NKI		71	67	71

¹ Årets urval är gjort på ett något annorlunda sätt för att representera populationen i större utsträckning, vilket gör att resultaten inte är fullt jämförbara med tidigare år. När det gäller allmän pension kan konstateras att det finns en större andel internationella ärenden vilket kan hjälpa till att driva ned resultaten. Detta har försökts ta hänsyn till i analysen.

² Årets urval är gjort på ett något annorlunda sätt för att representera populationen i större utsträckning, vilket gör att resultaten inte är fullt jämförbara med tidigare år. När det gäller bostadstillägg kan konstateras att det finns en större andel med högt intresse och kunskap i ekonomi- och pensionsfrågor vilket kan hjälpa till att driva upp resultaten. Detta har försökts ta hänsyn till i analysen.

³ Årets urval är gjort på ett något annorlunda sätt för att representera populationen i större utsträckning, vilket gör att resultaten inte är fullt jämförbara med tidigare år. När det gäller efterlevandepension är det förmodligen denna förändring som till störst del förklarar de förbättrade resultaten. Myndigheten har dålig inblick i tidigare urvals sammansättning men det kan vara så att finns större andelar internationella ärenden och omställningspensionsärenden som driver upp resultaten.

⁴ Värdet saknas för 2021 och 2022. På grund av coronapandemin fick Pensionsmyndigheten klartecken att genomföra digitala möten 2021. Först i slutet av 2021 blev det klart hur Pensionsmyndigheten kunde följa upp mötena. I slutet av april 2022 stoppades mätningarna igen i samband med en incident hos det företag som tillhandahåller mätverktyget.

4.4.3 Kundsynpunkter

Tabell 15 Kundsynpunkter 2021–2023¹

	2021	2022	2023
Kundsynpunkter, antal	11 357	7 295	6 696
-varav kvinnor	4 251	2 465	1 930
-varav män	3 516	2 678	2 232

¹I tabellen saknas vissa ärenden uppgift om kön. Detta medför att summeringen av antalet synpunkter på verksamheten för kvinnor och män inte överensstämmer med totalt antal ärenden.

Antal kundsynpunkter har minskat med drygt 8 procent jämfört med föregående år. Pensionssparare och pensionärer har lämnat synpunkter på eget initiativ främst via kanalen e-post, Tyck till via webbplatsen, telefon, funktionsbrevlåda, Facebook och brev. Flest synpunkter lämnas via webbplatsen och e-post och handlar om webb och teknikrelaterade frågor som exempelvis inloggningsmöjlighet, teknikproblem, svårigheter att hitta information på Mina sidor och *Orange kuvert*. Många kundsynpunkter handlar också om kundservice och pensionssystemet. Det inkommer flest synpunkter i januari, februari och mars.

Synpunkter via Tyck till är oftast anonyma och genusneutrala. Antal synpunkter där genus är okänt var 38 procent. Bland de synpunkter där kön är känt har det varit fler män än kvinnor som lämnat synpunkter. 13 procent av inkomna kundsynpunkter är olika former av beröm och har stadigt ökat från 5 procent 2021 och 9 procent 2022.

5 Pensionsadministration

Pensionsmyndigheten är förvaltningsmyndighet för ålderspensionssystemet inom socialförsäkringen och för andra förmåner och ersättningar som enligt lag eller förordning ska administreras av myndigheten.

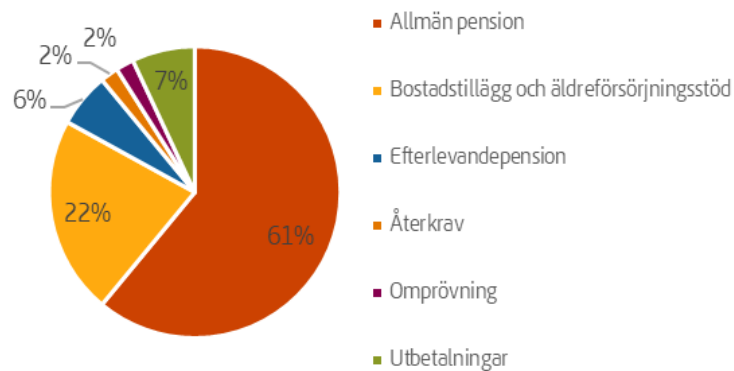
Myndigheten ska se till att verksamheten bedrivs effektivt och enligt gällande rätt.

Tabell 16 Sammanfattande resultatbedömning pensionsadministration 2021–2023

	2021	2022	2023
Sammanfattande bedömning	Otillräckligt	Otillräckligt	Godtagbart

5.1 Administrationskostnader och utbetalda belopp pensionsadministration

Diagram 4 Administrationskostnader fördelade mellan olika ärendehanteringsprocesser

Tabell 17 Administrationskostnader fördelat per förmån eller motsvarande 2021–2023

Ärendetyp	2021		2022		2023	
	mnkr	%	mnkr	%	mnkr	%
Utbetalningar	67	5	93	7	106	7
Allmän pension	797	62	829	59	896	61
Bostadstillägg och äldreförsörjningsstöd	298	23	352	25	321	22
Efterlevandepension	79	6	85	6	95	6
Frivillig pensionsförsäkring	2	0	2	0	2	0
Återkrav	17	2	26	2	33	2
Omprövning	21	2	21	1	27	2
Summa	1 281	100	1 407	100	1 480	100

Administrationskostnader och analys av eventuella förändringar redovisas under respektive ärendetyp.

Tabell 18 Utbetalat belopp fördelat per förmån 2021–2023¹

Ärendetyp	2021		2022		2023	
	mnkr	%	mnkr	%	mnkr	%
Allmän pension	365 461	94	392 034	94	413 797	94
-nationell och internationell	360 556	93	386 884	93	408 927	93
-utland	4 905	1	5 150	1	4 869	1
Bostadstillägg och äldreförsörjningsstöd	11 837	3	13 150	3	14 908	3
Efterlevandepension	10 430	3	10 008	3	9 724	2
Frivillig pensionsförsäkring	22	0	21	0	19	0
Summa ²	387 750	100	415 213	100	438 447	100

¹Utbetalt belopp för ärendetypen allmän pension hämtas från avsnitt 5.2.1 och adderas med överföringar av pensionsrättigheter till den Europeiska gemenskapen. I bostadstillägg och äldreförsörjningsstöd ingår även vissa utbetalningar av bostadstillägg till sjuk- och aktivitetsersättning när förmånstagarna sammanbor med personer med bostadstillägg till pensionärer. I efterlevandepension ingår här även livräntor och begravningshjälp.

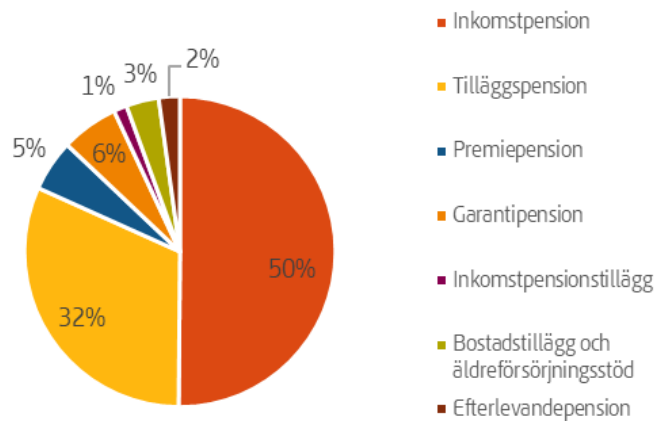
²I summa utbetalt belopp ingår inte anslagsbelastningen för pensionsrätt för barnår. Beloppet uppgår för 2023 till 9 063 miljoner kronor, för 2022 till 8 467 miljoner kronor och för 2021 till 8 071 miljoner kronor.

Utbetalda pensioner och förmåner redovisas i avsnitt 5.2.

5.2 Utbetalda pensioner och förmåner

Diagram 5 visar hur summan av utbetalningar fördelades mellan olika förmånsgrupper. De fem första grupperna i diagrammet är utbetalningar av ålderspension som sammantaget utgör 94 procent av utgifterna för de olika förmånerna.

Diagram 5 Utbetalda pensioner och förmåner fördelade mellan olika förmånsgrupper

5.2.1 Allmän pension, utbetalningar

Tabell 19 Utbetalt belopp, antal utbetalningar och genomsnittlig utbetalning av allmän pension 2021–2023¹

	Totalt			Kvinnor			Män		
	2021	2022	2023	2021	2022	2023	2021	2022	2023
Inkomstpension									
-utbetalt belopp, mnkr	182 791	201 552	219 739	82 400	91 351	100 064	100 391	110 201	119 675
-genomsnitt utbetalningar, antal	1 892 400	1 963 400	2 010 800	962 700	1 001 600	1 028 000	929 700	961 800	982 800
-genomsnittlig utbetalning, kr/år	96 600	102 700	109 300	85 600	91 200	97 300	108 000	114 600	121 800
Tilläggs pension									
-utbetalt belopp, mnkr	148 751	143 483	138 468	70 216	68 256	66 385	78 536	75 227	72 082
-genomsnitt utbetalningar, antal	1 878 600	1 802 500	1 721 700	989 300	951 700	911 400	889 300	850 800	810 300
-genomsnittlig utbetalning, kr/år	79 200	79 600	80 400	71 000	71 700	72 800	88 300	88 400	89 000
Premiepension									
-utbetalt belopp, mnkr	17 835	23 477	23 384	8 349	10 977	11 003	9 486	12 500	12 381
-genomsnitt utbetalningar, antal	1 768 100	1 838 900	1 892 600	905 800	944 100	973 200	862 200	894 800	919 400
-genomsnittlig utbetalning, kr/år	10 100	12 800	12 400	9 200	11 600	11 300	11 000	14 000	13 500
Garantipension²									
-utbetalt belopp, mnkr	14 044	17 387	26 150	10 564	12 967	19 563	3 479	4 420	6 587
-genomsnitt utbetalningar, antal	687 400	804 500	1 055 300	528 800	605 500	772 200	158 600	199 000	283 100
-genomsnittlig utbetalning, kr/år	20 400	21 600	24 800	20 000	21 400	25 300	21 900	22 200	23 300
Inkomstpensionstillägg³									
-utbetalt belopp, mnkr	2 035	6 133	6 051	1 320	4 008	3 989	715	2 126	2 062
-genomsnitt utbetalningar, antal	1 244 800	1 251 300	1 233 100	759 800	768 800	764 200	485 000	482 500	468 900
-genomsnittlig utbetalning, kr/år	4 900	4 900	4 900	5 200	5 200	5 200	4 400	4 400	4 400

¹Uppgift om utbetalt belopp hämtas ur bokföringen. Uppgift om antal utbetalningar hämtas från Pensionsmyndighetens statistikdatalager Pedal. Genomsnitt utbetalningar avser alla personer och månader de fått utbetalningar dividerat med tolv och avrundat till närmaste hundratal. Genomsnittlig utbetalning avser utbetalt belopp dividerat med genomsnitt utbetalningar och avrundat till närmaste hundratal.

²I garantipension ingår även utbetalningar av särskilt pensionstillägg.

³Inkomstpensionstillägg är en ny förmån som började betalas ut i september 2021.

Inkomstpension och tilläggs pension

Totalt utbetalt belopp av inkomstpension och tilläggs pension har ökat med 3,8 procent mellan 2022 och 2023. Utgifterna för tilläggs pension fortsätter minska till följd av att yngre pensionärer har en lägre andel i det gamla pensionssystemet jämfört med äldre pensionärer. Utgifterna för inkomstpension ökar i snabb takt dels till följd av att det tillkommer nya pensionärer, dels för att resterande pensionärer med inkomstpension är relativt sett unga och därför har lägre dödstal. Indexeringsreglerna har inneburit att inkomstpensionerna och tilläggs pensionerna har räknats upp med 3,0 procent mellan 2022 och 2023.

Premiepension

Utbetalningarna av premiepension har minskat med 0,4 procent mellan 2022 och 2023. Minskningen beror främst på att den svaga utvecklingen på aktiemarknaderna under 2022 gjorde att många pensionärer med fondsparande fick sin pension sänkt vid omräkningen av premiepensionen inför 2023. Infasningen av premiepensionen medför dock att nytillkomna pensionärer får högre premiepension än äldre årskullar vilket bidrar till att minskningen av utbetalningarna totalt sett inte blev större.

Inkomstpensionstillägg

Inkomstpensionstillägg är en relativt ny pensionsförmån som började betalas ut i september 2021. Det utbetalda beloppet är något lägre 2023 jämfört med 2022 och minskningen beror på att antalet utbetalningar minskade.

Garantipension

Utbetalningarna har ökat med 50,4 procent jämfört med 2022. Ökningen beror på höjningen av garantipensionen i augusti samt att prisbasbeloppet ökade relativt kraftigt 2023.

5.2.2 Bostadstillägg och äldreförsörjningsstöd, utbetalningar

Tabell 20 Utbetalt belopp, antal utbetalningar och genomsnittlig utbetalning av bostadstillägg och äldreförsörjningsstöd 2021–2023¹

	Totalt			Kvinnor			Män		
	2021	2022	2023	2021	2022	2023	2021	2022	2023
Bostadstillägg									
-utbetalt belopp, mnkr	10 491	11 792	13 499	7 682	8 563	9 710	2 809	3 230	3 789
-genomsnitt utbetalningar, antal	294 600	296 200	305 800	214 400	213 700	217 700	80 200	82 500	88 100
-genomsnittlig utbetalning, kr/år	35 600	39 800	44 100	35 800	40 100	44 600	35 000	39 100	43 000
Särskilt bostadstillägg									
-utbetalt belopp, mnkr	105	107	107	28	28	27	77	79	80
-genomsnitt utbetalningar, antal	3 200	3 400	3 600	800	800	900	2 400	2 500	2 700
-genomsnittlig utbetalning, kr/år	32 900	31 900	29 800	34 700	33 500	31 900	32 300	31 300	29 200
Äldreförsörjningsstöd									
-utbetalt belopp, mnkr	1 204	1 209	1 232	745	744	757	459	465	475
-genomsnitt utbetalningar, antal	25 700	25 400	25 000	14 600	14 400	14 100	11 200	11 000	10 900
-genomsnittlig utbetalning, kr/år	46 800	47 600	49 300	51 200	51 700	53 900	41 100	42 100	43 500

¹Uppgift om utbetalt belopp hämtas ur bokföringen. Uppgift om antal utbetalningar hämtas från Pensionsmyndighetens statistikdatalager Pedal. Genomsnitt utbetalningar avser alla personer och månader de fått utbetalningar dividerat med tolv och avrundat till närmaste hundratal. Genomsnittlig utbetalning avser utbetalt belopp dividerat med genomsnitt utbetalningar och avrundat till närmaste hundratal.

Bostadstillägg

Utgifterna för bostadstillägg har 2023 ökat med 14,5 procent jämfört med 2022. Utgifterna ökade beroende på att bostadstillägg har höjts genom regeländringar, högre boendekostnader och fler ålderspensionärer. Utgifterna har av den anledningen ökat år 2023.

Äldreförsörjningsstöd

Utgifterna för 2023 har ökat med 1,9 procent jämfört med 2022. Högre boendekostnader och högre prisbasbelopp ger högre utgifter för äldreförsörjningsstöd.

5.2.3 Efterlevandepension, utbetalningar

Tabell 21 Utbetalt belopp, antal utbetalningar och genomsnittlig utbetalning av efterlevandepensioner till vuxna 2021–2023¹

	Totalt			Kvinnor			Män		
	2021	2022	2023	2021	2022	2023	2021	2022	2023
Änkepension									
-utbetalt belopp, mnkr	8 623	8 220	7 854	8 623	8 220	7 854	-	-	-
-genomsnitt utbetalningar, antal	210 400	199 600	189 100	210 400	199 600	189 100	-	-	-
-genomsnittlig utbetalning, kr/år	41 000	41 200	41 500	41 000	41 200	41 500	-	-	-
Garantipension till änkepension									
-utbetalt belopp, mnkr	48	36	33	48	36	33	-	-	-
-genomsnitt utbetalningar, antal	2 000	1 600	1 400	2 000	1 600	1 400	-	-	-
-genomsnittlig utbetalning, kr/år	23 800	23 100	24 400	23 800	23 100	24 400	-	-	-
Omställningspension²									
-utbetalt belopp, mnkr	327	316	339	246	234	246	81	82	93
-genomsnitt utbetalningar, antal	3 300	3 100	3 200	2 400	2 200	2 200	900	900	1 000
-genomsnittlig utbetalning, kr/år	98 700	100 600	106 200	102 300	104 200	110 400	89 300	91 500	96 300
Garantipension till omställningspension									
-utbetalt belopp, mnkr	78	69	73	49	44	44	28	25	30
-genomsnitt utbetalningar, antal	2 100	1 900	2 000	1 300	1 200	1 200	800	700	800
-genomsnittlig utbetalning, kr/år	37 000	36 600	37 000	37 200	37 600	35 900	36 800	34 900	38 800
Förlängd omställningspension									
-utbetalt belopp, mnkr	208	210	218	151	154	162	57	56	56
-genomsnitt utbetalningar, antal	2 900	2 800	2 800	2 000	2 000	2 000	800	800	800
-genomsnittlig utbetalning, kr/år	73 000	75 300	79 100	74 700	76 600	80 700	68 900	71 800	74 600
Garantipension till förlängd omställningspension									
-utbetalt belopp, mnkr	76	72	79	52	50	55	24	22	24
-genomsnitt utbetalningar, antal	2 100	2 000	2 000	1 400	1 300	1 400	700	600	600
-genomsnittlig utbetalning, kr/år	36 000	36 300	38 800	36 800	37 400	39 700	34 300	34 100	37 000

¹Uppgift om utbetalt belopp hämtas ur bokföringen. Uppgift om antal utbetalningar hämtas från Pensionsmyndighetens statistikdatalager Pedal. Genomsnitt utbetalningar avser alla personer och månader de fått utbetalningar dividerat med tolv och avrundat till närmaste hundratal. Genomsnittlig utbetalning avser utbetalt belopp dividerat med genomsnitt utbetalningar och avrundat till närmaste hundratal.

²Särskild efterlevandepension och garantipension till särskild efterlevandepension redovisas här sammanslaget med omställningspension. Under 2021 gjordes inga utbetalningar av särskild efterlevandepension.

Efterlevandepensioner till vuxna

Utgifterna minskade med 3,7 procent jämfört med 2022. Minskningen beror främst på att änkepensionen är under avveckling sedan 1990.

Tabell 22 Utbetalt belopp, antal utbetalningar och genomsnittlig utbetalning av barnpension och efterlevandestöd 2021–2023¹

	Totalt			Flickor			Pojkar		
	2021	2022	2023	2021	2022	2023	2021	2022	2023
Barnpension									
-utbetalt belopp, mnkr	783	812	843	384	398	414	399	414	429
-genomsnitt utbetalningar, antal	22 200	22 500	22 400	10 900	11 000	11 000	11 300	11 500	11 500
-genomsnittlig utbetalning, kr/år	35 200	36 100	37 600	35 200	36 200	37 800	35 300	36 100	37 400
Efterlevandestöd									
-utbetalt belopp, mnkr	235	226	237	113	108	114	122	117	123
-genomsnitt utbetalningar, antal	13 100	12 500	12 200	6 300	6 000	5 900	6 800	6 500	6 300
-genomsnittlig utbetalning, kr/år	17 900	18 000	19 300	17 900	17 900	19 300	18 000	18 100	19 300

¹Uppgift om utbetalt belopp hämtas ur bokföringen. Uppgift om antal utbetalningar hämtas från Pensionsmyndighetens statistikdatalager Pedal. Genomsnitt utbetalningar avser alla personer och månader de fått utbetalningar dividerat med

tolv och avrundat till närmaste hundratal. Genomsnittlig utbetalning avser utbetalt belopp dividerat med genomsnitt utbetalningar och avrundat till närmaste hundratal.

Barnpension och efterlevandestöd

Utgifterna 2023 har ökat med 4,0 procent jämfört med år 2022. Utgifterna har ökat eftersom medelbeloppet har stigit beroende på indexeringen.

5.3 Allmän pension

Allmän pension handläggs i de tre ärendetyperna nationell, internationell och utland. Inom ärendetypen nationell handläggs ärenden för personer som varken bott eller arbetat utomlands. Inom ärendetypen internationell handläggs ärenden för personer som är bosatta i Sverige men som har bott eller arbetat utomlands. Inom ärendetypen utland handläggs ärenden för personer som är bosatta utomlands.

Sammanfattning

- Den sammanfattande resultatet för allmän pension är godtagbart.
- Resultatet för nationella ärenden är fortsatt gott.
- Resultaten för internationella och utlandsärenden bedöms som otillräckliga. Handläggningstiderna har förbättrats men det kvarstår fortfarande en stor andel äldre ärenden att hantera.
- Den rättsliga kvaliteten är otillräcklig.

Tabell 23 Sammanfattande resultatbedömning allmän pension 2021–2023

	2021	2022	2023
Sammanfattande bedömning	Godtagbart	Godtagbart	Godtagbart

Den sammanfattande resultatet för allmän pension är godtagbart. Omkring två tredjedelar av de avslutade ärendena inom allmän pension utgörs av nationella ärenden där resultatet är fortsatt gott och andelen pensionärer som får beslut i tid uppgår till 100 procent. Övriga avslutade ärenden består av internationella- och utlandsärenden där resultaten bedöms som otillräckliga.

Under året har inflödet av ärenden varit lägre än tidigare år vilket delvis beror på ändrade pensionsåldrar som leder till färre ansökningar under omställningsåret. Det lägre inflödet av nya ärenden har, tillsammans med ökningen av personalstyrkan som skedde 2022 samt förbättrade arbetsätt och it-stöd, inneburit att en avarbetning av ärenden har påbörjats.

Avarbetningen har först och främst riktat sig mot de allra äldsta ärendena samt de ärenden där definitiva beslut ska fattas. Utöver detta har även insatser riktats mot omräkning av allmän pension med anledning av ändrad utländsk pension. Både ärenden gällande definitiva beslut och utländska pensioner har större påverkan på pensionstagarens utbetalda belopp nu jämfört med tidigare år på grund av införandet av inkomstpensionstillägg och höjningen av nivån för garantipension.

Trots insatserna att minska balanserna under året kvarstår en stor mängd ärenden, framförallt internationella- och utlandsärenden, att hantera vid årets slut. Konsekvensen för pensionstagarna blir dels att de inte får sitt ärende prövat inom rimlig tid och dels att pensioner riskerar att utbetalas med felaktigt belopp under tiden fram tills att ärendet avgörs. Det kommer sannolikt att leda till ett ökat antal återkravsärenden på sikt.

5.3.1 Övergripande allmän pension

Tabell 24 Allmän pension 2021–2023¹

	2021	2022	2023
Kostnad, mnkr	797	829	896
Inkomna ärenden, antal			
-Nationella	283 477	349 949	236 917
-varav kvinnor	148 616	177 694	120 153
-varav män	129 446	171 278	116 276

	2021	2022	2023
-Internationella	279 853	84 681	70 946
-varav kvinnor	163 398	42 895	35 032
-varav män	116 388	41 709	35 857
-Utland	202 261	157 525	35 903
-varav kvinnor	87 984	72 521	15 236
-varav män	113 631	83 988	19 906
Avslutade ärenden, antal			
-Nationella	274 125	349 100	243 294
-varav kvinnor	144 549	177 296	123 805
-varav män	124 955	170 633	118 988
-Internationella	262 634	91 386	81 837
-varav kvinnor	154 773	47 369	41 079
-varav män	107 804	43 976	40 689
-Utland	188 089	148 965	45 101
-varav kvinnor	81 329	69 160	19 002
-varav män	106 541	79 536	25 123
Styckkostnad, kr	1 100	1 406	2 420
Handläggningstid, genomsnitt dagar			
-Nationella	3	3	1
-för kvinnor	3	3	1
-för män	3	4	2
-Internationella (provisoriska beslut)	79	77	76
-för kvinnor	80	78	77
-för män	78	76	74
-Utland	168	182	161
-för kvinnor	156	169	152
-för män	164	180	161
Pågående ärenden vid årets slut, antal			
-Nationella	35 728	35 892	29 971
-varav kvinnor	16 954	17 420	13 969
-varav män	17 596	18 429	15 991
-Internationella	81 721	75 328	64 426
-varav kvinnor	43 335	39 001	32 996
-varav män	38 348	36 247	31 404
-Utland	29 150	38 123	29 034
-varav kvinnor	13 161	16 651	13 253
-varav män	15 392	19 978	15 138
Andel beslut i tid ² , nationella, %	100	100	100
-varav kvinnor	100	100	100
-varav män	100	100	100
Andel beslut i tid ² , internationella, %	83	84	93
-varav kvinnor	84	85	94
-varav män	83	84	93
Andel beslut i tid ² , utland, %	74	72	83
-varav kvinnor	75	74	84
-varav män	74	71	81
Kvalitetsutlåtande ³	Godtagbar	Godtagbar	Otillräckligt
Nöjdhetsindex	71	70	67 ⁴

¹I tabellen saknar vissa ärenden uppgift om kön. Detta medför att summeringen av antalet ärenden för kvinnor och män inte alltid överensstämmer med totalt antal ärenden. Garantipensionsärenden medräknas från och med 2021 då det särskilda uppdraget upphört. Förstagångsprövning av inkomstpensionstilläggsärenden är inte medräknade i statistiken.

²Mäts på nyansökningar, ändringsansökningar och prövning av garantipension. Avser procentuell andel som får sitt beslut från önskad tid under förutsättning att ansökan inkom i tid.

³Avser rättslig kvalitet. Läs mer om kvalitetsbedömningen i avsnitt 4.3 *Sammanfattande kvalitetsbedömning*.

⁴Årets urval är gjort på ett något annorlunda sätt för att representera populationen i större utsträckning, vilket gör att resultaten inte är fullt jämförbara med tidigare år. När det gäller allmän pension kan konstateras att det finns en större andel internationella ärenden vilket kan hjälpa till att driva ned resultaten. Detta har försökts ta hänsyn till i analysen.

Resultatet för nationella ärenden inom allmän pension för året bedöms vara gott vilket är samma bedömning som alla år sedan myndigheten bildades 2010. Administrationen är i huvudsak automatiserad. I stort sett alla som har ansökt om allmän pension har fått sin första utbetalning från och med önskad månad, förutsatt att ansökan har kommit in i tid.

Resultatet för internationella ärenden har förbättrats jämfört med föregående år även om ärendebalansen fortfarande är stor och delvis består av äldre ärenden. Ansökningar har prioriterats och med det lägre inflödet som varit under året har resultatet för andel beslut i tid kunnat förbättras. Handläggningstiden är oförändrad jämfört med föregående år. Handläggning av internationella ärenden påverkas fortfarande i stor utsträckning av EU- domen från 2017 som innebär att garantipension ska beräknas som en minimiförmån för ärenden inom EU. Även införandet av inkomstpensionstillägget innebär att uppgift om den utländska pensionen behöver inhämtas och den svenska pensionen räknas om vid förändring i allt fler ärenden.

Resultatet för utlandsärenden har förbättrats något jämfört med föregående år. Andel beslut i tid har ökat samtidigt som handläggningstiden har minskat. Att antal ärenden inom utlandsprocessen minskat under året jämfört med de två föregående åren beror på att ett större antal ärenden skapats och avslutats kopplat till införandet av inkomstpensionstillägget under 2021 och indragningen av garantipension för utlandsbosatta under 2022.

Skillnader i handläggningstider mellan kvinnor och män kan i ovanstående tabell ses som osakliga. I själva verket kan skillnaderna bero på underliggande faktorer som inte presenteras i tabellen. Detta förklaras mer ingående i myndighetens rapport *År Pensionsmyndighetens handläggning jämförd?*

Kostnaderna för hela verksamhetsområdet pensionsadministration har fortsatt att öka även år 2023 i linje med att myndighetens totala kostnader ökat. Därtill har ett förändrat arbetssätt inom kundservice medfört att verksamhetskostnader flyttats från verksamhetsområde information och konsumentstärkande till pensionsadministration.

Den ökade styckkostnaden inom allmän pension beror till största del på att betydligt färre ärenden avslutats under 2023 jämfört med 2022. Detta kommer bland annat av att myndigheten tidigare år avslutat fler ärenden i samband med införandet av inkomstpensionstillägg, indragningen av garantipension för vissa utlandsbosatta liksom ändrade pensionsåldrar. Den ökade styckkostnaden förklaras även av den avarbetning av äldre ärenden som skett under året där respektive ärende tar längre tid att administrera.

Kundundersökningen bland personer som nyligen ansökt och fått beslut om allmän pension visar en försämrad kundnöjdhet, NKI, jämfört med föregående år och det är en nedåtgående trend över tid. Även förtroendet för myndigheten är något försämrat bland dessa kunder. Nedgången kan eventuellt förklaras med ett allmänt missnöje bland personer födda 1957 som påverkades negativt i samband med åldershöjningen av det förhöjda grundavdraget samt en teknisk driftsstörning som drabbade vissa kunder som skulle få sin pension beviljad under undersökningsperioden. Både resultatet för kundnöjdhet och förtroende för myndigheten är trots nedgången på en godkänd nivå.

5.4 Bostadstillägg och äldreförsörjningsstöd

Bostadstillägg är ett tillägg till den allmänna pensionen. Förmånen är skattefri och bedömningsgrunden utgörs av flera komponenter såsom inkomster, tillgångar och bostadskostnader. För att kunna göra en bedömning av om den sökande har rätt till bostadstillägg behöver den enskilde uppge olika omständigheter i sin ansökan och myndigheten hämta in aktuell information från många olika aktörer.

Sammanfattning

- Resultatet för bostadstillägg och äldreförsörjningsstöd är otillräckligt.
- Handläggningstiden för ansökningar har minskat och ändringsanmälningar har ökat.
- Ärendebalansen för ansökningar och ändringsanmälningar har minskat och andelen äldre ärenden har minskat.
- Den rättsliga kvaliteten är otillräcklig.

Tabell 25 Sammanfattande resultatbedömning bostadstillägg och äldreförsörjningsstöd 2021–2023

	2021	2022	2023
Sammanfattande bedömning	Bristfälligt	Bristfälligt	Otillräckligt

5.4.1 Övergripande bostadstillägg

Tabell 26 Bostadstillägg och äldreförsörjningsstöd 2021–2023¹

	2021	2022	2023
Kostnad, mnkr	298	352	321
Inkomna ärenden, antal			
-förstagångsansökningar	54 265	53 306	51 076
-varav kvinnor	32 227	31 562	30 470
-varav män	22 023	21 733	20 594
-fortsättningsansökningar	23 390	24 936	25 160
-varav kvinnor	12 274	12 813	13 009
-varav män	11 116	12 123	12 151
-Kundgenererade ändringar	87 650	83 647	133 568
-varav kvinnor	64 986	61 814	98 090
-varav män	22 659	21 823	35 472
-Systemgenererade ändringar ²	76 400	36 845	31 633
-varav kvinnor	51 667	23 601	19 580
-varav män	24 733	13 244	12 053
Avslutade ärenden, antal			
-förstagångsansökningar	60 822	55 420	55 751
-varav kvinnor	35 994	32 835	33 158
-varav män	24 819	22 572	22 585
-fortsättningsansökningar	23 339	24 926	26 603
-varav kvinnor	12 190	12 800	13 682
-varav män	11 149	12 126	12 921
-Kundgenererade ändringar	74 445	86 549	145 271
-varav kvinnor	55 279	64 190	106 947
-varav män	19 164	22 349	38 313
-Systemgenererade ändringar ²	79 627	46 467	40 217
-varav kvinnor	53 004	30 051	25 150
-varav män	26 623	16 416	15 067
Styckkostnad, kronor ³	1 249	1 648	1 199
Handläggningstid ansökningar, genomsnitt dagar	96	91	67
-för kvinnor	97	93	67
-för män	96	90	68

	2021	2022	2023
Handläggningstid kundgenererade ändringar, genomsnitt dagar	61	117	150
-för kvinnor	59	116	147
-för män	69	119	158
Handläggningstid systemgenererade ändringar, genomsnitt dagar ²	86	138	124
-för kvinnor	84	139	126
-för män	90	137	120
Pågående ärenden vid årets slut, antal			
-Förstagångsansökningar	12 189	10 230	5 555
-varav kvinnor	6 864	5 679	2 991
-varav män	5 317	4 547	2 556
-Fortsättningsansökningar	2 814	2 943	1 500
-varav kvinnor	1 388	1 441	768
-varav män	1 426	1 502	732
-Kundgenererade ändringar	33 861	30 959	19 256
-varav kvinnor	24 545	22 169	13 312
-varav män	9 311	8 785	5 944
-Systemgenererade ändringar ²	24 119	20 290	24 069
-varav kvinnor	15 845	13 170	15 536
-varav män	8 274	7 120	8 533
Andel beslut i tid, %			
-Förstagångsansökningar	62	54	59
-för kvinnor	61	54	60
-för män	62	55	59
-Fortsättningsansökningar	92	94	93
-för kvinnor	93	94	93
-för män	90	93	92
Kvalitetsutlåtande ⁴	Otillräckligt	Otillräckligt	Otillräckligt
Nöjdkundindex	70 ⁶	64	73 ⁵

¹I tabellen saknar vissa ärenden uppgift om kön. Detta medför att summeringen av antalet ärenden för kvinnor och män inte alltid överensstämmer med totalt antal ärenden.

²Utfallet av systemgenererade ändringsanmälningar redovisas exklusive maskinellt hanterade ärenden.

³Definitionen av avslutade kund- eller systemgenererade ärenden har justerats vilket påverkar styckkostnaderna för 2022 och 2021.

⁴Avser rättslig kvalitet. Läs mer om kvalitetsbedömningen i avsnitt 4.3 *Sammanfattande kvalitetsbedömning*.

⁵Årets urval är gjort på ett något annorlunda sätt för att representera populationen i större utsträckning, vilket gör att resultaten inte är fullt jämförbara med tidigare år. När det gäller bostadstillägg kan konstateras att det finns en större andel med högt intresse och kunskap i ekonomi- och pensionsfrågor vilket kan hjälpa till att driva upp resultaten. Detta har vi försökt ta hänsyn till i analysen

⁶Värdet avser utan vägning baserat på andel beviljat respektive ej beviljat. Värdena 2022–2023 är vägda.

Regleringsbrevet 2023

Del av mål för tillgänglighet och handläggning

Ärendebalanser och handläggningstid för nyansökningar och ändringsärenden avseende bostadstillägg ska minska.

Målet i regleringsbrevet för 2023 avseende ärendebalanser inom bostadstillägg nås för nyansökningar och ändringsärenden. Ärendebalansen avseende ansökningar har minskat med 6 118 ärenden, ärendebalansen avseende ändringsärenden har minskat med totalt 7 924 ärenden. Handläggningstiden för avslutade ansökningsärenden har minskat med 24 dagar och handläggningstiden för avslutade systemgenererade ändringsärenden har minskat med 14 dagar medan handläggningstiden för kundgenererade ändringsärenden har ökat med 33 dagar. Anledningen till att handläggningstiden för avslutade kundgenererade ändringsärenden ökat är att stora volymer av äldre ärenden har avarbetats. Det ger förutsättningar för kortare handläggningstider framöver. Avarbetningen av ärendebalanser

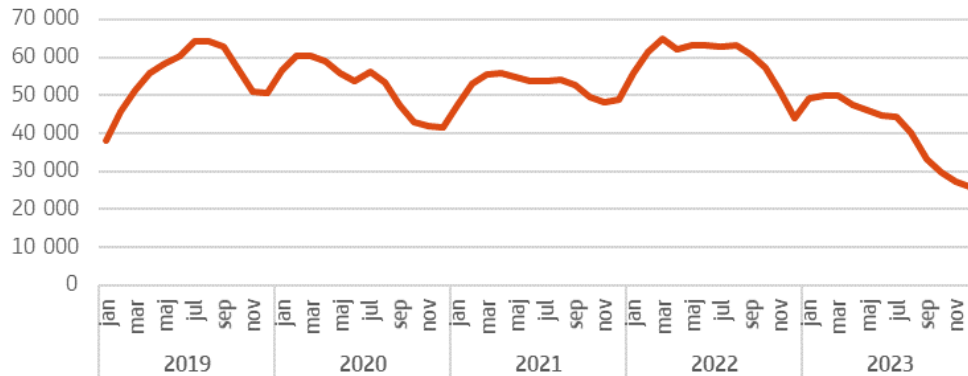
innebär även att totala ärendevolymer avseende bostadstilläggsärenden vid utgången av 2023 är den lägsta sedan 2019.

Det sammanfattande resultatet för förmånerna bostadstillägg och äldreförsörjningsstöd bedöms som otillräckligt vilket är en förbättring jämfört med 2022.

Pensionsmyndigheten fick möjligheten att föra över en stor del av de tillfälliga anslagsmedel som tilldelades under 2022 till 2023 genom anslagssparande. Detta möjliggjorde ett ökat antal resurser inom handläggningen som tillsammans med tidigare genomförda effektiviseringar bidragit till de förbättrade resultaten.

Diagram 6 visar att antalet pågående ansökningar och kundgenererade ändringsärenden vid utgången av 2023 är det lägsta under de senaste fem åren.

Diagram 6 Ärendeutveckling ansökningar och kundgenererade ansökningar 2019–2023

Andelen äldre pågående ansökningsärenden och kundgenererade ändringar har minskat då stora volymer av ärenden inkomna 2021–2022 har avslutats under året. Ärendebalansen avseende dessa ärendetyper består nu i princip uteslutande av ärenden inkomna under 2023. Nedanstående diagram visar ålder för pågående ansökningsärenden samt kundgenererade och systemgenererade ändringsanmälningar vid utgången av respektive år 2021 till år 2023.

Diagram 7 Ålder ansökningsärenden, antal dagar

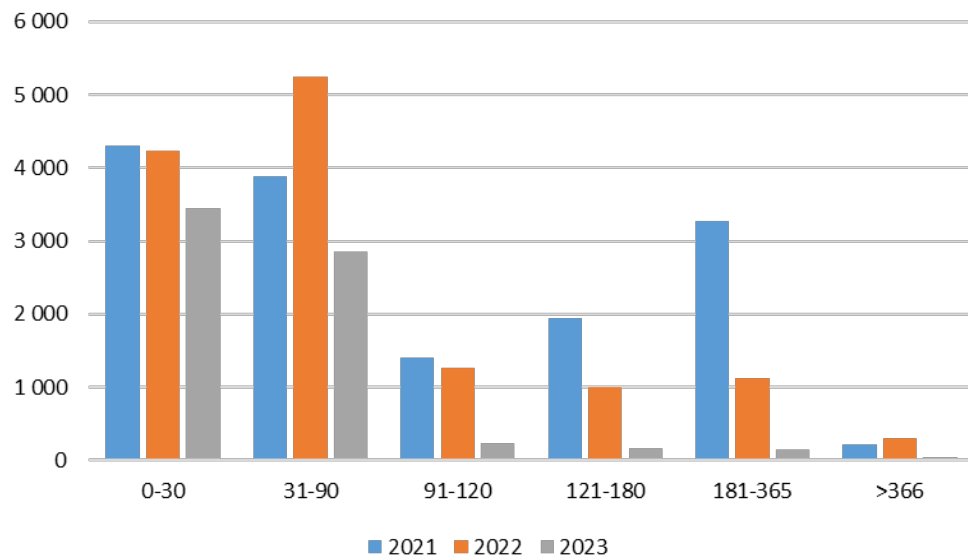

Diagram 8 Ålder kundgenererande ändringar, antal dagar

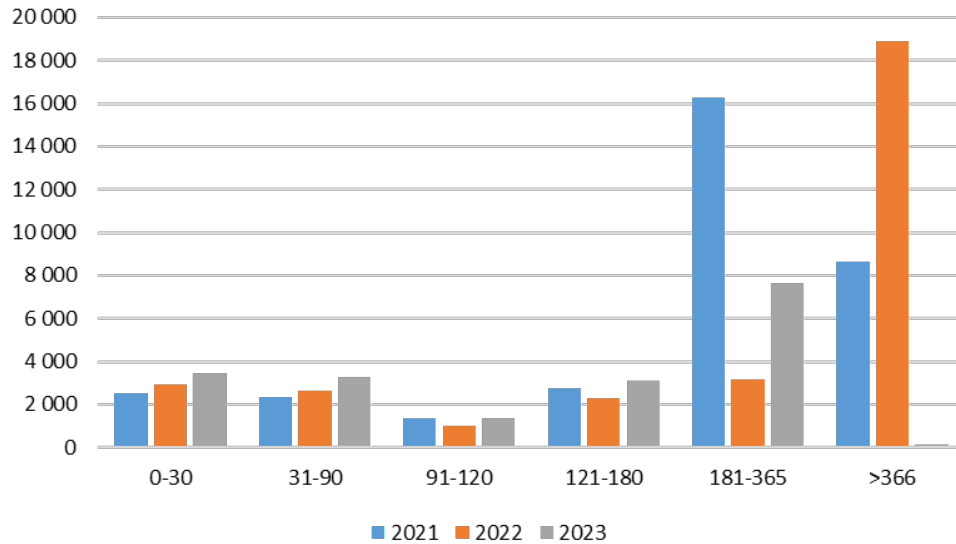
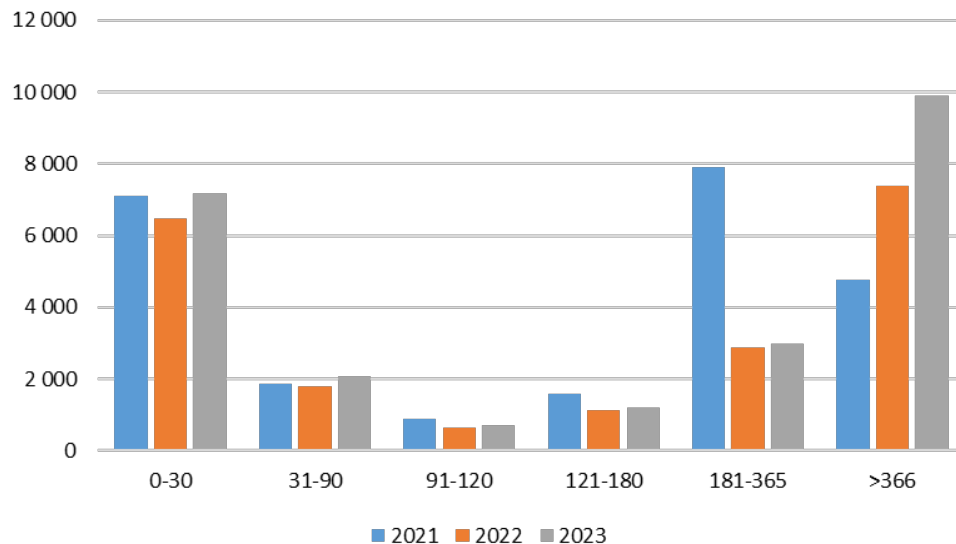

Diagram 9 Ålder systemgenererande ändringar, antal dagar

Andelen ärenden där bostadstillägg beviljas har minskat något jämfört med tidigare år. Att minska antalet avslag på ansökan på grund av beräkning har varit ett mål för Pensionsmyndigheten eftersom dessa ärenden kräver stora arbetsinsatser där inget bostadstillägg beviljas. Höjda ersättningsnivåer och inflation medförde att fler pensionärer ansökte om bostadstillägg under början av 2023 vilket också kan ha påverkat andelen beräkningsavslag. Även ärendinflödet av ändringsanmälningar påverkades av dessa anledningar liksom prishöjningar framförallt avseende bostadskostnader.

Kostnaderna för hela verksamhetsområdet pensionsadministration har fortsatt att öka även år 2023 i linje med att myndighetens totala kostnader ökat. Därtill har ett förändrat arbetssätt inom kundservice medfört att verksamhetskostnader flyttats från verksamhetsområde information och konsumentstärkande till pensionsadministration.

Styckkostnaden inom bostadstillägg har minskat. Detta beror framförallt på att ett stort antal ändringsärenden hanterats under året, både avseende inflöde av nya ändringsärenden liksom avarbetning av äldre ärenden.

Eventuella skillnader i handläggningstider mellan kvinnor och män kan i ovanstående tabell ses som osakliga. I själva verket kan skillnaderna bero på underliggande faktorer som inte

presenteras i tabellen. Detta förklaras mer ingående i myndighetens rapport *Är Pensionsmyndighetens handläggning jämställd?*

Årets kundundersökning visar att kundnöjdheten, NKI, hos dem som ansöker om bostadstillägg har ökat sedan föregående år. Högre tillgänglighet och det arbetssätt som tillämpas i handläggningen bedöms vara de viktigaste faktorerna som påverkat resultatet.

Tabell 27 Beslutsfrekvens bostadstillägg 2021–2023¹

	Antal 2021	Andel 2021	Antal 2022	Andel 2022	Antal 2023	Andel 2023
Beviljad	40 969	67	39 261	71	39 144	70
-varav kvinnor	25 101	70	24 146	74	24 254	73
-varav män	15 868	64	15 115	67	14 890	66
Beräkningsavslag	15 929	26	12 675	23	13 443	24
-varav kvinnor	9 007	25	7 054	22	7 405	22
-varav män	6 922	28	5 621	25	6 038	27
Övriga ej beviljade	3 924	7	3 484	6	3 164	6
-varav kvinnor	1 886	5	1 635	5	1 499	5
-varav män	2 029	8	1 836	8	1 657	7
Totalt	60 822	100	55 420	100	55 751	100

¹Beräkningen har gjorts endast för förstagsärenden utifrån att ärendet ska vara beslutat under respektive år.

5.5 Efterlevandepension

Efterlevandepension är ett ekonomiskt skydd för efterlevande. Här ingår barnpension, efterlevandestöd, omställningspension samt änkepension. Dessutom handläggs efterlevandelivränta och begravningshjälp i samverkan med Försäkringskassan.

Sammanfattning

- Resultatet är gott.
- Handläggningstiderna är fortsatt goda för nationella ärenden.
- Antalet pågående ärenden har minskat.
- Den rättsliga kvaliteten är godtagbar.

Tabell 28 Sammanfattande resultatbedömning efterlevandepension 2021–2023

	2021	2022	2023
Sammanfattande bedömning	Gott	Gott	Gott

Tabell 29 Efterlevandepension 2021–2023¹

	2021	2022	2023
Kostnad, miljoner konor	79	85	95
Inkomna ärenden, antal			
-Nationella	56 176	57 210	60 319
-varav kvinnor	39 404	40 757	42 416
-varav män	16 695	16 335	17 824
-Internationella exklusive efterlevandestöd	12 521	11 850	11 706
-varav kvinnor	7 879	7 291	7 366
-varav män	4 598	4 533	4 319
-Internationella efterlevandestöd	912	933	680
-varav kvinnor	391	425	314
-varav män	520	507	366
-Utland	11 855	14 329	14 222
-varav kvinnor	5 682	7 260	6 734
-varav män	5 220	5 741	6 178

	2021	2022	2023
Avslutade ärenden, antal	80 920	83 206	87 879
-varav kvinnor	53 546	55 562	57 331
-varav män	26 503	26 933	29 077
Styckkostnad, kronor	981	1 017	1 078
Handläggningstid, genomsnittlig, antal dagar			
-Nationella	5	6	6
-för kvinnor	4	5	5
-för män	10	11	11
-Internationella exklusive efterlevandestöd	270	286	189
-för kvinnor	265	285	178
-för män	288	289	224
-Internationella efterlevandestöd	125	144	175
-för kvinnor	126	149	188
-för män	121	141	162
-Utland	76	92	215
-för kvinnor	72	82	218
-för män	134	170	284
Pågående ärenden vid årets slut, antal			
-Nationella	2 417	2 506	2 813
-varav kvinnor	1 385	1 521	1 829
-varav män	1 032	982	984
-Internationella exklusive efterlevandestöd	3 985	3 637	3 716
-varav kvinnor	2 694	2 354	2 335
-varav män	1 290	1 283	1 380
-Internationella efterlevandestöd	287	378	205
-varav kvinnor	140	196	96
-varav män	146	181	109
-Utland	1 743	3 198	2 164
-varav kvinnor	352	928	469
-varav män	1 024	1 355	1 026
Kvalitetsutlåtande ²	Gott	Gott	Godtagbar
Nöjdhetsindex	73	63	69 ³

¹ I tabellen saknar vissa ärenden uppgift om kön. Detta medför att summeringen av antalet ärenden för kvinnor och män inte alltid överensstämmer med totalt antal ärenden. Förutom de i tabellen redovisade ärendena handlägger Pensionsmyndigheten tillsammans med Försäkringskassan även ärenden om efterlevandelivränta.

² Avser rättslig kvalitet. Läs mer om kvalitetsutlåtandet i avsnitt 4.3 *Sammanfattande kvalitetsbedömning*.

³ Årets urval är gjort på ett något annorlunda sätt för att representera populationen i större utsträckning, vilket gör att resultaten inte är fullt jämförbara med tidigare år. När det gäller efterlevandepension är det förmodligen denna förändring som till störst del förklarar de förbättrade resultaten. Myndigheten har dålig inblick i tidigare urvals sammansättning men det kan vara så att finns större andelar internationella ärenden och omställningspensionsärenden som driver upp resultaten.

De nationella ärendena inom efterlevandepension har ett fortsatt gott resultat med korta handläggningstider. Processen är till övervägande del automatiserad.

Antalet pågående ärenden har minskat jämfört med föregående år vilket framför allt beror på att fler ärenden har avslutats samtidigt som inflödet varit oförändrat, bortsett från den nationella processen där inflödet ökat något. Handläggningstiden avseende utlandsärenden har påverkats av att äldre ärenden avslutats under året.

Eventuella skillnader i handläggningstider mellan kvinnor och män kan i ovanstående tabell ses som osakliga. I själva verket kan skillnaderna bero på underliggande faktorer som inte presenteras i tabellen. Detta förklaras mer ingående i myndighetens rapport *År Pensionsmyndighetens handläggning jämförd?*

Kundnöjdheten, NKI för efterlevandepension, har åter ökat efter att varit lägre under 2022.

5.6 Frivillig pensionsförsäkring

Frivillig pensionsförsäkring infördes 1914 som ett komplement till den allmänna folkpensionen. Möjligheten att göra nya inbetalningar upphörde 1981.

Sammanfattning

– Resultatet är fortsatt gott och handläggningen fungerar bra

Tabell 30 Sammanfattande resultatbedömning frivillig pensionsförsäkring 2021–2023

	2021	2022	2023
Sammanfattande bedömning	Gott	Gott	Gott

Tabell 31 Frivillig pensionsförsäkring 2021–2023

	2021	2022	2023
Kostnad, miljoner kronor	2	2	2
Inkomna ärenden, antal ¹	855	627	286
Utbetalade pensioner, antal	2 716	2 527	2 384
-varav kvinnor	1 459	1 373	1 309
-varav män	1 257	1 154	1 075
Beviljade återköp, antal	627	467	158
Styckkostnad, kronor	820	908	1 014

¹Ingen könsuppdelning går att ta fram på grund av tekniska begränsningar.

Resultatet inom området är gott. Det finns 386 personer som ännu inte har ansökt om utbetalning av frivillig pensionsförsäkring. Den yngsta är född 1980. Samtliga ärenden handläggs omedelbart när de kommer in till myndigheten och det finns inga pågående ärenden.

Då verksamheten är liten avstår myndigheten från att göra någon analys av produktivitetsförändringar mellan åren.

Inom Pensionsmyndigheten pågår en accelererad avveckling av frivillig pensionsförsäkring. Detta innebär att myndigheten erbjuder förmånstagare kapitalvärdet av sin försäkring i en engångsutbetalning i förtid. Arbetet inleddes under 2020 och har hittills lett till att 1 301 förmånstagare har fått en engångsutbetalning. Arbetet är planerat att fortsätta under kommande år. Se även avsnitt 15. *Frivillig pensionsförsäkring*.

5.7 Säkerställa korrekta utbetalningar och motverka bidragsbrott

Under 2023 betalade Pensionsmyndigheten ut 438 miljarder i pensioner och pensionsrelaterade förmåner och är därmed en av de myndigheter som står för den högsta summan statliga utbetalningar.

Pensionsmyndigheten har i uppgift att säkerställa att felaktiga utbetalningar minskar och att motverka bidragsbrott. I detta ingår hantering av kontrollärenden och riktade kontrollinsatser, utveckling och digitaliseringsinitiativ samt arbete med myndighetssamverkan i syfte att höja kunskap och öka antalet inkomna impulser om misstänkta felaktiga utbetalningar.

Regleringsbrevet 2023

Mål för minskade felaktiga utbetalningar

Pensionsmyndigheten ska bidra till det övergripande målet att utbetalningarna från välfärdssystemen ska vara korrekta, andelen felaktiga utbetalningar ska minska och fel ska motverkas. Andelen felaktiga utbetalningar från de ersättningar som Pensionsmyndigheten hanterar ska därför minska.

Återrapporteringskrav för minskade felaktiga utbetalningar

Pensionsmyndigheten ska redovisa måluppfyllelsen, genomförda åtgärder för att minska de felaktiga utbetalningarna och en bedömning av åtgärdernas effekter. Redovisningen ska därutöver omfatta följande:

Upptäckta felaktiga utbetalningar (antal utbetalningar och totalt belopp) samt andel felaktiga utbetalningar orsakade av Pensionsmyndigheten

De upptäckta felaktiga utbetalningarnas andel av det totalt utbetalda beloppet

Andelen upptäckta felaktiga utbetalningar av de uppskattade totala felaktiga utbetalningarna

Upptäckta felaktiga utbetalningar per krona i kostnader för kontrollarbetet

Återbetalda medel samt andelen återbetalda medel av upptäckta felaktiga utbetalningar

Återkrav (antal och belopp) och total fordran

Antal polisanmälningar

Med kostnaden för kontrollarbetet avses här en uppskattning av kostnaderna som är direkt relaterade till kostnader för kontrollåtgärder som vidtas utanför den ordinarie handläggningen av ersättningsärenden. I uppskattningen ingår åtgärder som vidtas inom återbetalnings- och fordringshanteringen och kontrollutredningsverksamheten.

Redovisningen ska ske per ersättning och totalt för de ersättningar för vilka de sammanlagda utbetalningarna uppgick till 1 miljard kronor eller mer under 2022. Därtill ska en analys göras av hur utfallet av indikatorerna har utvecklats över tid

5.7.1 Upptäckta felutbetalningar

Pensionsmyndigheten kan inte bedöma uppfyllelsen av målet i regleringsbrevet eftersom redovisningen avseende upptäckta felaktiga utbetalningar hittills begränsats till att omfatta dels avslutade återkravsärenden, dels statistikuppgifter över upptäckta felutbetalningar i avslutade förmånsärenden under 2023. Under 2022–2023 har myndigheten skattat de felaktiga utbetalningarna genom empiriska omfattningsstudier. I takt med att ytterligare skattningar genomförs förbättras möjligheterna till jämförelse och bedömning av resultat.

Tabell 32 Konstaterade felaktiga utbetalningar i handlagda återkrav och i upptäckta felutbetalningar i avslutade förmånsärenden 2021–2023, belopp i tusen kronor ¹

	2021 ²	2022 ²	2023
Felaktiga utbetalningar, tkr	129 453	174 039	244 031
-varav kvinnor	79 196	100 176	144 880
-varav män	50 257	73 863	99 150
-Bostadstillägg till pensionärer	i.u.	i.u.	157 762
-Garantipension till allmän pension	i.u.	i.u.	47 706
-Allmän pension inklusive premiepension	i.u.	i.u.	12 768
-Äldreförsörjningsstöd	i.u.	i.u.	14 487
-Efterlevandepension till barn	i.u.	i.u.	3 340
-Efterlevandepension till vuxna	i.u.	i.u.	7 965
Antal felaktiga utbetalningar	i.u.	i.u.	28 209
-varav kvinnor	i.u.	i.u.	18 029
-vara män	i.u.	i.u.	10 180

	2021 ²	2022 ²	2023
-Bostadstillägg till pensionärer	i.u.	i.u.	17 227
-Garantipension till allmän pension	i.u.	i.u.	4 620
-Allmän pension inklusive premiepension	i.u.	i.u.	3 700
-Äldreförsörjningsstöd	i.u.	i.u.	1 704
-Efterlevandepension till barn	i.u.	i.u.	656
-Efterlevandepension till vuxna	i.u.	i.u.	302
Andel felutbetalningar orsakade av Pensionsmyndigheten, %	i.u.	i.u.	27
-varav kvinnor	i.u.	i.u.	28
-varav män	i.u.	i.u.	26
-Bostadstillägg till pensionärer	i.u.	i.u.	18
-Garantipension till allmän pension	i.u.	i.u.	35
-Allmän pension inklusive premiepension	i.u.	i.u.	95
-Äldreförsörjningsstöd	i.u.	i.u.	16
-Efterlevandepension till barn	i.u.	i.u.	28
-Efterlevandepension till vuxna	i.u.	i.u.	50
Andel upptäckta felaktiga utbetalningar av totalt utbetalt belopp, %	i.u.	i.u.	0,06
-varav kvinnor	i.u.	i.u.	0,07
-varav män	i.u.	i.u.	0,05
-Bostadstillägg till pensionärer	i.u.	i.u.	1,16
-Garantipension till allmän pension	i.u.	i.u.	0,18
-Allmän pension inklusive premiepension	i.u.	i.u.	0,00
-Äldreförsörjningsstöd	i.u.	i.u.	1,18
-Efterlevandepension till barn	i.u.	i.u.	0,30
-Efterlevandepension till vuxna	i.u.	i.u.	0,09
Andel upptäckta felaktiga utbetalningar av de uppskattade totala felaktiga utbetalningarna, %	i.u.	i.u.	16
-Bostadstillägg till pensionärer och äldreförsörjningsstöd	i.u.	i.u.	20
-Allmän pension inklusive premiepension och garantipension	i.u.	i.u.	10
-Efterlevandepension till barn och vuxna	i.u.	i.u.	28
Fastställd återbetalningsskyldighet, tkr	121 498	161 638	197 056
-varav kvinnor	74 040	92 243	113 358
-varav män	47 458	69 395	83 697
-Bostadstillägg till pensionärer	i.u.	i.u.	138 024
-Garantipension till allmän pension	i.u.	i.u.	31 445
-Allmän pension inklusive premiepension	i.u.	i.u.	10 186
-Äldreförsörjningsstöd	i.u.	i.u.	11 947
-Efterlevandepension till barn	i.u.	i.u.	1 154
-Efterlevandepension till vuxna	i.u.	i.u.	4 297
Återbetalda medel, tkr	57 785	85 634	121 130
Andel återbetalda medel av upptäckta felaktiga utbetalningar, %	i.u.	i.u.	50
Upptäckta felaktiga utbetalningar per krona i kostnader för kontrollarbetet	i.u.	i.u.	5,45

¹ I beloppen ingår återkrav avseende felutbetalningar vid dödsfall samt eftergivna belopp.

² På grund av nytt regleringsbrev för 2023 redovisas nu felaktiga utbetalningar förmånsvis. Det har även tillkommit nya mått för 2023 och framåt. Uppdelning förmånsvis gjordes inte för 2021 och 2022 och därmed saknas historik för dessa år.

Antalet upptäckta felaktiga utbetalningar har ökat de senaste åren vilket dels beror på att Pensionsmyndigheten har utökat sitt kontrollarbete, dels på att avarbetning pågår av gamla återkravsärenden och ändringsärenden. En ytterligare bidragande faktor är det nya

statistikunderlaget som infördes i januari 2023 där handläggarna registrerar alla felaktiga utbetalningar som upptäcks.

De konstaterade felaktiga utbetalningarna i handlagda återkrav och avslutade förmånsärenden innehåller olika tidsperioder och olika räkenskapsår, vilket innebär att de kan vara svåra att ställa i relation till myndighetens totala utgifter för ett visst år. De kan inte heller ställas i relation till omfattningen av felaktiga utbetalningar som också beräknats på årsbasis. Pensionsmyndigheten har fortsatt höga ärendebalanser inom återkrav. När dessa ärenden omhändertas kommer andelen upptäckta felaktiga utbetalningar öka och det borde i viss mån minska diskrepansen mellan de upptäckta respektive uppskattade felutbetalningarna.

5.7.2 Uppskattade felaktiga utbetalningar

Pensionsmyndigheten fick 2022 i uppdrag att skatta felaktiga utbetalningar genom empiriska omfattningsstudier. Förmånerna som omfattades av uppdraget var bostadstillägg och äldreförsörjningsstöd, allmän pension vad avser garantipension och inkomstpensionstillägg samt efterlevandepension vad avser förlängd omställningspension, förlängd barnpension och förlängt efterlevandestöd samt efterlevandeskydd för premiepension. Studierna genomfördes under 2022 och resultaten sammanställdes i början av 2023. Under året har Pensionsmyndigheten arbetat vidare med att analysera resultatet av omfattningsstudierna och arbetat med förslag till åtgärder för att kunna minska de felaktiga utbetalningarna framåt. Nästa steg är att besluta vilka av dessa förslag som ska realiseras. Pensionsmyndigheten fick även i uppdrag att uppskatta felaktiga utbetalningar och risker inom förmåner som inte studerats med empiriska metoder.

5.7.2.1 Bostadstillägg och äldreförsörjningsstöd

Omfattningsstudierna inom bostadstillägg och äldreförsörjningsstöd skattar att de felaktiga utbetalningarna uppgår till 757 miljoner kronor för mycket utbetalt. Det motsvarar 5,77 procent av de totala utbetalningarna för dessa förmåner.

Studierna indikerar att drygt 31 procent av hushållen som tar emot ersättningarna får ett belopp som är för högt. 80 procent av felen har orsakats av att förmånstagaren inte anmält ändrade förhållanden som påverkar rätten till ersättning.

Resultatet är i nivå med den uppskattning som gjordes inom ramen för Delegationen för korrekta utbetalningar (KUT) 2017, där summan av för mycket felutbetalt bostadstillägg och äldreförsörjningsstöd uppgick till 463 miljoner kronor. Detta motsvarade 5,1 procent av de totala utbetalningarna för samma förmåner.

5.7.2.2 Allmän pension

Omfattningsstudierna inom allmän pension skattar att de felaktiga utbetalningarna uppgår till 588 miljoner kronor för mycket utbetalt. Det motsvarar 0,15 procent av de totala utbetalningarna.

Studierna indikerar att drygt 30 procent av hushållen som tar emot garantipension får för mycket utbetalt. 69 procent av felen har orsakats av att förmånstagaren inte anmält ändrade förhållanden som påverkar rätten till ersättning.

Resultatet är högre än de uppräkningsstudier som gjordes inom ramen för KUT-delegationens arbete, där summan av för mycket felutbetald allmän pension uppgick till 229 miljoner kronor i 2018 års utgifter, vilket motsvarade 0,07 procent av de totala utbetalningarna för samma förmåner. En anledning till det är att Pensionsmyndigheten har en ny förmån, inkomstpensionstillägget, samt har identifierat fler risker främst inom garantipensionen. En annan anledning är att de totala utgifterna för allmän pension har ökat.

5.7.2.3 Efterlevandepension

Omfattningsstudierna inom efterlevandepension skattar att de felaktiga utbetalningarna uppgår till 8,5 miljoner kronor för mycket utbetalt. Det motsvarar 0,08 procent av de totala utbetalningarna för dessa förmåner.

Studierna visar att det är liten risk för felaktiga utbetalningar inom efterlevandepension. De fel som identifierats har till största del orsakats av att förmånstagaren inte anmält ändrade förhållanden som påverkar rätten till ersättning.

Resultatet är lägre än den tidigare skattningen som gjordes i samband med Rätt utbetalningar från välfärdssystemet (RUT) där de felaktiga utbetalningarna uppskattades till 70 miljoner kronor, vilket motsvarade 0,41 procent av de totala utbetalningarna baserat på 2010 års utgifter. En anledning till detta är att de totala utgifterna för efterlevandepensionerna har minskat, främst vad avser änkepensioner.

Riskerna har även minskat i och med den automatisering av handläggningen som skett under senare år. I analysen av resultatet bedöms riskerna ha skattats för högt i RUT. Denna bild styrks av resultatet i de empiriska studierna där få felaktiga utbetalningar identifierats.

5.7.3 Kontrollverksamhet

Sammanfattning

- Resultatet är godtagbart.
- Antalet upptäckta felaktiga utbetalningar har ökat.
- Avslutade riktade kontroller och kontrollutredningar vid misstanke om brott har resulterat i ställda återkrav om cirka 118 miljoner kronor samt framtida besparingsbelopp om cirka 422 miljoner kronor.
- Fortsatt vidareutveckling av den externa samverkan, både på strategisk och operativ nivå.
- Myndigheten har varit en aktiv part i planeringsarbetet av den nya Utbetalningsmyndigheten.

Tabell 33 Sammanfattande resultatbedömning kontroller 2022–2023¹

	2022	2023
Sammanfattande bedömning	Godtagbart	Godtagbart

¹ Området kontroller resultatbedömdes första gången 2022.

Pensionsmyndigheten ska bidra till det övergripande målet att utbetalningarna från välfärdssystemet ska vara korrekta och andelen felaktiga utbetalningar ska minska. Informationsutbyte och samverkan mellan myndigheter och andra aktuella aktörer är centralt, då antalet skickade och mottagna underrättelser indikerar i vilken grad information utbyts mellan myndigheter. Ett ökande antal underrättelser, i termer av inkomna kontrollutredningsärenden vid misstanke om brott, är därför en indikator på att informationsutbytet stärks och felaktiga utbetalningar motverkas.

Under 2023 har myndighetens kontrollverksamhet lagt stort fokus på kompetenshöjande insatser som till exempel utbildningar inom säkerhet och sekretess. Verksamheten har även arbetat med löpande analyser av impulser och underrättelser samt gjort en genomlysning av processer för kontrollverksamheten i syfte att öka enhetlighet och effektivitet i handläggningen.

Sammantaget har Pensionsmyndigheten under 2023 avslutat riktade kontroller och kontrollutredningar vid misstanke om brott som resulterat i ställda återkrav om cirka 118 miljoner kronor samt framtida besparingsbelopp om cirka 415 miljoner kronor. Besparingsbeloppet beräknas utifrån pensionärernas uppskattade livslängd. Eftersom majoriteten av Pensionsmyndighetens utbetalningar löper på tillsvidare blir besparingsbeloppen höga.

5.7.3.1 Löpande utbetalningskontroll

Pensionsmyndigheten har under året genomfört löpande kontroller av genomförda utbetalningar för att förebygga, förhindra och upptäcka felaktigheter. Kontrollerna görs utifrån fastställda kriterier och avser utbetalningar som bedömts ha hög risk. Därutöver genomförs dagligen, vid samtliga kontoregistreringar, kontroller av registrerade konton mot bankgirocentralens uppgifter om kontohavare.

Resultatet från de löpande utbetalningskontrollerna ger, tillsammans med en årlig riskanalys avseende processen, underlag till vidareutveckling av de löpande utbetalningskontrollerna. Samtliga upptäckta felaktigheter har omhändertagits.

5.7.3.2 Riktade efterkontroller

Riktade efterkontroller är ett viktigt verktyg i Pensionsmyndighetens arbete med att förhindra felaktiga utbetalningar. Syftet med kontrollerna är dels att myndigheten ska säkerställa korrekta utbetalningar till pensionärer, dels att dra lärdomar av genomförda kontrollinsatser för att öka kunskapen om de risker som finns kopplat till utbetalningar. Resultaten från efterkontrollerna ska leda till att verksamheten i högre grad uppmärksammar eventuella brister i förmånssystemen och kan sätta in åtgärder som förbättrar systemen och förebygger att felaktiga utbetalningar uppstår.

Riktad efterkontroll mot taxerad inkomst inom bostadstillägg

Tabell 34 PAX-kontroller

	2020	2021-pågående
Antal kontrollerade ärende	2 000	1 058
Återkravsbelopp, mnkr	66	36
Besparingsbelopp, mnkr	196	92

En efterkontroll mot taxerad inkomst inom bostadstillägg, så kallad PAX-kontroll, innebär att det görs en jämförelse mellan de inkomster som legat till grund för förmånstagarens senaste beslut om bostadstillägg och Skatteverkets beslutade taxering för det inkomståret som kontrolleras.

Under 2023 har arbetet med PAX-kontroll avseende inkomståret 2020, där drygt 2 000 ärenden ingick, avslutats. Av dessa ärenden ledde 58 procent till omräkning. Vidare ställdes återkrav i 68 procent av alla kontrollerade ärenden. Resultatet av kontrollen har visat att den största orsaken till felutbetalningar är att förmånstagaren brustit i sin uppgifts- eller anmälningsskyldighet. Denna orsak har även visats i resultatet av omfattningsstudierna.

Pensionsmyndigheten har under 2023 påbörjat arbetet med PAX-kontroll avseende inkomståret 2021, där sammanlagt 2 000 ärenden ingår. Kontrollen är uppdelad i två delar. En där det indikeras att förmånstagaren får för lite bostadstillägg utbetalt och en där det indikeras att för mycket bostadstillägg betalas ut. De ärenden där för lite pengar utbetalats är avslutade och verksamheten arbetar med att avsluta den del av kontrollen som innefattar ärenden där för mycket ersättning utgått. I 244 ärenden har förmånstagarna fått för lite ersättning utbetalt. Det har lett till uppskattade framtida utbetalningar om 37 miljoner kronor.

Levnadsintyg för utlandsbosatta

En person som är bosatt utanför Sverige och har allmän pension eller efterlevandepension måste varje år skicka in ett levnadsintyg till Pensionsmyndigheten.

Tabell 35 Levnadsintyg för utlandsbosatta 2021–2023¹

	2021	2022	2023
Utskickade levnadsintyg, antal	162 106	160 582	156 119
Länder, antal	167	171	171
Elektroniska intyg, antal	106 556	105 988	102 257
Manuella intyg, antal	55 550	54 594	53 862
Utskickade indragningsbeslut, antal ²	i.u.	5 868	6 735

¹Ingen könsuppdelning går att ta fram på grund av tekniska begränsningar.

²I samband med att utbetalningar stoppas skickas ett indragningsbeslut till de personer som inte skickat in ett godkänt levnadsintyg inom 105 dagar.

5.7.4 Övriga åtgärder för att minska felaktiga utbetalningar

Pensionsmyndigheten har fortsatt att vidareutveckla webbtjänster för att möjliggöra och underlätta för förmånstagare att anmäla ändringar inom bostadstillägg. Bland annat har det blivit enklare att anmäla tillgångar på den externa webbplatsen.

Det har genomförts systemutveckling för att minska manuella moment inom allmän pension, exempelvis förfyllda beslutsunderlag samt hjälp med skatteberäkningen vid manuella utbetalningar.

Kontinuerliga efterkontroller avseende studier, uppehållstillstånd samt rätten till änkelivränta genomförs inom efterlevandepension i syfte att minska risken för felaktiga utbetalningar på grund av ändrade förhållanden.

Det pågår avarbetning av äldre ärenden vilket minskar andelen ärenden där felaktiga utbetalningar är pågående.

Pensionsmyndigheten har lanserat en e-tjänst för att förenkla hanteringen av underrättelser och impulser. Via e-tjänsten kan privatpersoner eller anställda på myndighet, kommun eller a-kassa tipsa Pensionsmyndigheten vid misstanke om felaktiga utbetalningar eller bidragsbrott. Under året har myndigheten fortsatt vidareutveckla det strukturerade arbetet med intern återkoppling och dialog. Det syftar dels till att öka förutsättningar för att det ska bli rätt från början, dels till att höja kunskap om när ett ärende kan bli aktuellt för vidare utredning.

5.7.5 Misstanke om brott

5.7.5.1 Kontrollutredningar vid misstanke om brott

Pensionsmyndigheten genomför kontrollutredningar av ärenden där det finns misstanke om brott, det vill säga när en person avsiktligt har orsakat felaktiga utbetalningar. Denna del av verksamheten har också en strategisk dimension där samarbetet med andra kontrollaktörer är viktigt ur ett bredare samhällsperspektiv.

Tabell 36 Kontrollutredningar vid misstanke om brott 2021–2023¹

	2021	2022	2023
Inkomna ärenden, antal	1 201	1 560	1 793
-varav kvinnor	555	782	882
-varav män	630	757	882
Avslutade ärenden, antal	1 046	1 322	1 730
-varav kvinnor	482	664	870
-varav män	549	633	832
Andel ärenden som lett till åtgärd, %	34	29	32
Polisanmälningar, antal	116	139	175
Handläggningstid, dagar	234	225	242
-för kvinnor	231	211	245
-för män	238	246	246
Pågående ärenden årets slut, antal	811	1 056	1 123
-varav kvinnor	392	511	524
-varav män	414	541	592

¹I tabellen saknar vissa ärenden uppgift om kön. Detta medför att summeringen av antalet ärenden för kvinnor och män inte alltid överensstämmer med totalt antal ärenden.

Under 2023 har antalet kontrollärenden vid misstanke om brott fortsatt öka vilket främst beror på ett större inflöde av underrättelser från extern samverkan. Även antalet fattade beslut har ökat i jämförelse med föregående år vilket är en följd av att verksamheten har effektiviserats, bland annat genom kompetensbreddning inom handläggningen för hantering av flera olika typer av ärenden. Att fler ärenden hanterats totalt betyder att fler felaktiga utbetalningar med misstänkt uppsåt kunnat stoppas.

Efter avslutad kontrollutredning vid misstanke om brott, har det fattats beslut om att återkräva cirka 53 miljoner kronor. Det har medfört framtida besparingsbelopp på cirka 249 miljoner kronor. Besparingsbeloppet beräknas utifrån pensionärens uppskattade livslängd och eftersom majoriteten av Pensionsmyndighetens utbetalningar är livslånga blir besparingsbeloppen höga.

Myndigheten ska enligt bidragsbrottslagen (2017:612) göra en anmälan till Polismyndigheten om det kan misstänkas att brott har begåtts. Antalet genomförda polisanmälningar har ökat med 26 procent sedan 2022. De främsta orsakerna till varför en polisanmälan görs, är felaktigheter gällande inkomst- eller bosättningsförhållanden.

5.7.5.2 Samverkan för att motverka bidragsbrott

Pensionsmyndigheten har under 2023 fortsatt satsa på att vidareutveckla den externa samverkan, både på strategisk och operativ nivå. Pensionsmyndigheten ingår i flera samarbeten med andra myndigheter, exempelvis Skatteverket, Kronofogdemyndigheten och Försäkringskassan.

Pensionsmyndigheten har även varit en aktiv part i planeringsarbetet av den nya Utbetalningsmyndigheten som inleder sin verksamhet 2024. Verksamheten har genomfört förberedelser för att kunna ta emot det ökade inflödet av underrättelser som Utbetalningsmyndigheten väntas generera.

Arbetet med den externa samverkan har resulterat i ett ökat antal underrättelser som inkommit till Pensionsmyndigheten från extern part. På strategisk nivå har det även medfört ökad dialog, genomförda informationsinsatser och kunskapsutbyten om kontrollfrågor ur ett bredare perspektiv vilket förväntas ge effekter på längre sikt samt bidra till ökad samhällsnytta.

Bilateral samverkan

Under våren 2023 inleddes samverkan mellan Pensionsmyndigheten och Kronofogdemyndigheten i syfte att förbättra kunskapen om Pensionsmyndigheten och nå ett ökat inflöde av underrättelser. Denna samverkan har resulterat i ett högre inflöde av ärenden samt att större summor felutbetalningar kunnat stoppas. De uppnådda besparingsbeloppen för detta samarbete är cirka 20 miljoner under 2023.

Pensionsmyndigheten har även löpande samverkan med Försäkringskassan och Polismyndigheten avseende utveckling och förbättringsarbete kopplat till polisanmälningar.

Samverkan inom nationell satsning mot organiserad brottslighet

Pensionsmyndigheten ingår sedan 2018 som nätverksdeltagare i den nationella satsningen mot organiserad brottslighet (OB-satsningen) och anses genom sitt grunduppdrag ha verksamhet som kan stärka samhällets samlade insatser mot organiserad brottslighet. Pensionsmyndigheten ses som en viktig tillgång i det framtida operativa arbetet och inom ramen för detta har myndigheten under året etablerat nya kontakter med aktörer inom OB-satsningen.

Samverkan inom MUR

Pensionsmyndigheten har fortsatt sin medverkan inom initiativet MUR (Motståndskraft hos utbetalande och rättsvårdande myndigheter mot missbruk och brott i välfärdssystemen).

Arbetet har bland annat varit inriktat mot att ta fram processer och metodstöd för att stödja och öka myndighetsöverskridande samarbeten i konkreta frågor kopplat till missbruk och brott i välfärdssystemen.

Inom MUR-initiativet har Försäkringskassan och Pensionsmyndigheten genomfört webinarier om *lagen (2008:206) om underrättelseskyldighet vid felaktiga utbetalningar från välfärdssystemen* för kommuner i syfte att öka kunskap och informationsflöde. Internt har Pensionsmyndigheten fortsatt arbetet i form av ett förtydligt handläggarstöd kopplat till underrättelseskyldigheten.

5.8 Återkrav

Återkravsärenden kommer från handläggning av förmånerna allmän pension, bostadstillägg och efterlevandepension samt kontrollverksamheten. Felaktiga utbetalningar av bostadstillägg utgör cirka 80 procent av alla återkravsärenden. De vanligaste orsakerna till ett återkrav är att kunden inte lämnat in rätt uppgifter eller meddelat förändringar, vilket resulterat i att förmånsutbetalningar beräknats på felaktiga uppgifter

Sammanfattning

- Resultatet är bristfälligt.
- Ärendebalansen har fortsatt att öka.
- Den rättsliga kvaliteten är otillräcklig för återkrav som avser allmän pension, godtagbar för återkrav som avser efterlevandepension och god för återkrav som avser bostadstillägg.

Regleringsbrevet 2023**Del av mål för tillgänglighet och handläggning**

Ärendebalanser och handläggningstid för återkrav avseende bostadstillägg ska minska.

Tabell 37 Sammanfattande resultatbedömning återkrav 2021–2023

	2021	2022	2023
Sammanfattande bedömning	Bristfälligt	Bristfälligt	Bristfälligt

Tabell 38 Återkrav 2021–2023

	2021	2022	2023
Kostnad, mnkr	17	26	33
Inkomna ärenden, antal	14 557	16 276	23 850
-varav kvinnor	9 040	10 381	15 117
-varav män	5 515	5 890	8 732
Avslutade ärenden, antal ¹	6 214	7 962	8 731
-varav kvinnor	3 796	4 891	5 312
-varav män	2 416	3 065	3 418
Styckkostnad, kr	2 722	3 300	3 770
Handläggningstid, genomsnitt dagar	170	169	184
-för kvinnor	160	150	173
-för män	186	199	201
Pågående ärenden vid årets slut, antal	26 559	35 595	51 346
-varav kvinnor	16 769	22 591	32 649
-varav män	9 789	13 004	18 697
Utestående fordringar avseende återkrav i mnkr	240	285	299
Nedskrivning i mnkr	100	119	149
Manuella fordringar i mnkr ²	4	5	6
Beslut om återkrav, antal ärenden	3 682	4 603	5 103
-varav kvinnor	2 331	2 882	3 124
-varav män	1 351	1 721	1 979
Beslut om återkrav, belopp i mnkr	110	145	179
Beslut om eftergift (hel eller delvis), antal ärenden	883	1 225	1 075
-varav kvinnor	497	738	639
-varav män	386	487	436
Beslut om eftergift (hel eller delvis), belopp i mnkr	11	16	18
Kvalitetsutlåtande återkrav, allmän pension ³	Godtagbart	Otillräckligt	Otillräckligt
Kvalitetsutlåtande återkrav, efterlevandepension ³	Otillräckligt	Godtagbart	Godtagbart
Kvalitetsutlåtande återkrav, bostadstillägg och äldreomsorgsstöd ³	Godtagbart	Gott	Gott

¹Enbart avslutade återkravsärenden, felaktiga utbetalningar vid dödsfall eller kontrollutredningar ingår inte. Avslutningsorsak kan vara såväl beslut om återkrav som eftergift eller avskrivning av ärendet.

²Innan nedskrivning.

³ Avser rättslig kvalitet. Läs mer om kvalitetsbedömningen i avsnitt 4.3 *Sammanfattande kvalitetsbedömning*.

Målet i regleringsbrevet för 2023 avseende ärendebalanser och handläggningstider inom bostadstillägg nås inte för återkravsärenden. Ärendebalansen har ökat från 30 261 ärenden till 42 398 ärenden och den genomsnittliga handläggningstiden för avslutade ärende har ökat från 154 dagar till 177 dagar.

Antalet pågående återkravsärenden har fortsatt växa under 2023. Ökningen har varit större än tidigare år vilket beror på ett högre inflöde av återkravsärenden. Anledningen till att inflödet ökat är att fler anmäler ändringar avseende bostadstillägg och att fler äldre ändringsärenden har kunnat hanteras inom allmän pension och bostadstillägg. Den vanligaste anledningen till att återkrav uppstår är att Pensionsmyndigheten hanterat ändringsärenden där omständigheter som påverkar utbetalningen uppmärksammas. Risken för att återkrav ska uppstå ökar om ändringsärenden inte hanteras skyndsamt.

Under 2023 har fler handläggare utbildats inom återkrav och fler ärenden har avgjorts jämfört med 2022. Det har dock inte funnits förutsättningar för Pensionsmyndigheten att förstärka verksamheten i den utsträckning som krävs för att minska ärendebalansen. Resurser har istället använts för att hantera fler ändringsärenden, något som på sikt leder till färre felaktiga utbetalningar och återkrav.

När det gäller fordringshantering är det Försäkringskassan som handlägger Pensionsmyndighetens fordringar, tillhandahåller IT-stöd samt ansvarar för process och vägledning för handläggningen av dessa ärenden. Försäkringskassan återrapporterar tjänstens utförande, statistik och kostnader tertialvis till Pensionsmyndigheten.

Eventuella skillnader i handläggningstider mellan kvinnor och män kan i ovanstående tabell ses som osakliga. I själva verket kan skillnaderna bero på underliggande faktorer som inte presenteras i tabellen. Detta förklaras mer ingående i myndighetens rapport *År Pensionsmyndighetens handläggning jämförd?*

Kvaliteten för återkrav av allmän pension bedöms vara otillräcklig, kvaliteten för återkrav av bostadstillägg bedöms vara god och kvaliteten för återkrav av efterlevandepension bedöms vara godtagbar.

Hantering av låga återkravsbelopp

Sedan 2012 finns ett administrativt beslut om att Pensionsmyndigheten i normalfallet inte ska starta ett återkravsärende och återkräva felaktiga utbetalningar som understiger 2 000 kronor.

Tabell 39 Avskrivna belopp understigande 2 000 kronor per förmån 2021–2023

Förmån	Antal	Total summa	Antal	Total summa	Antal	Total summa
	avskrivningar 2021	som avskrivs tkr 2021	avskrivningar 2022	som avskrivs tkr 2022	avskrivningar 2023	som avskrivs tkr 2023
Allmän pension	1 367	659	1 546	935	3 588	2 137
-varav kvinnor	641	330	920	543	2 126	1 409
-varav män	726	329	626	392	1 462	729
Bostadstillägg	24 274	6 776	18 262	5 982	12 284	7 272
-varav kvinnor	19 727	4 919	14 879	4 211	8 890	5 146
-varav män	4 547	1 857	3 383	1 772	3 394	2 126
Efterlevandepension	264	230	308	252	234	217
-varav kvinnor	153	138	165	132	123	109
-varav män	111	92	143	120	111	108
Felaktig utbetalning vid dödsfall	980	869	966	851	915	778
-varav kvinnor	379	337	399	351	373	308
-varav män	601	532	567	500	542	469
Återkrav	128	156	143	171	223	261
-varav kvinnor	83	99	97	118	144	171
-varav män	45	57	46	53	79	90
Totalt samtliga förmåner	27 016	8 692	21 245	8 202	17 300	10 696
-varav kvinnor	20 985	5 824	16 468	5 359	11 676	7 152
-varav män	6 031	2 868	4 777	2 843	5 624	3 544

5.9 Omprövningar

Om den enskilde anser att Pensionsmyndighetens beslut är felaktigt kan den enskilde begära omprövning av beslutet inom två månader.

Sammanfattning

- Resultatet är godtagbart.
- Ärendebalansen och handläggningstiden har minskat.
- Den rättsliga kvaliteten är otillräcklig.

Regleringsbrevet 2023

Del av mål för tillgänglighet och handläggning

Ärendebalanser och handläggningstid för omprövningar avseende bostadstillägg ska minska.

Tabell 40 Sammanfattande resultatbedömning omprövningar 2021–2023

	2021	2022	2023
Sammanfattande bedömning	Otillräckligt	Otillräckligt	Godtagbart

Tabell 41 Omprövningar 2021–2023¹

	2021	2022	2023
Kostnad, mnkr	21	21	27
Inkomna ärenden, antal	9 625	6 032	4 093
-varav kvinnor	5 777	3 145	2 182
-varav män	3 800	2 840	1 881
Expedierade ärenden, antal ²	4 265	5 550	5 406
-varav kvinnor	2 484	3 030	2 753
-varav män	1 755	2 492	2 625
Styckkostnad, kr	4 928	3 781	5 050
Handläggningstid, genomsnitt dagar	72	104	71
-för kvinnor	72	101	67
-för män	73	108	76
Pågående ärenden vid årets slut, antal	1 972	1 701	283
-varav kvinnor	1 109	770	145
-varav män	853	918	136
Kvalitetsutlåtande ³	Otillräckligt	Otillräckligt	Otillräckligt
Nöjdhetsindex	48	41	49

¹ I tabellen saknar vissa ärenden uppgift om kön. Detta medför att summeringen av antalet ärenden för kvinnor och män inte alltid överensstämmer med totalt antal ärenden. Inkomstpensionstillägg ingår i kategorin allmän pension.

² Avskrivningarna räknas med i det sammanlagda antalet handlagda ärenden, de räknas dock inte med som expedierade omprövningsbeslut vid beräkning av ändringsfrekvens. Detta beror på att någon prövning i sak inte sker när ett omprövningsärende avskrivs.

³ Avser rättslig kvalitet. Läs mer om kvalitetsbedömningen i avsnitt 4.3 *Sammanfattande kvalitetsbedömning*.

Tabell 42 Omprövningar och ändringsfrekvens 2021–2023¹

	Antal expedierade omprövningar			Antal ändringar			Ändringsfrekvens i procent		
	2021	2022	2023	2021	2022	2023	2021	2022	2023
Allmän pension	1 623	2 318	2 478	237	211	112	14,6	9,1	4,5
-varav kvinnor	771	1 067	1 122	139	113	44	18,0	10,6	3,9
-varav män	848	1 251	1 355	98	98	67	11,6	7,8	4,9
Bostadstillägg	2 179	2 203	1 725	225	234	232	10,3	10,6	13,4
-varav kvinnor	1 413	1 372	1 000	140	135	138	9,9	9,8	13,8
-varav män	763	828	722	83	98	93	10,9	11,8	12,9
Efterlevandepension	255	228	184	55	37	34	21,6	16,2	18,5
-varav kvinnor	178	150	120	31	22	17	17,4	14,7	14,2
-varav män	60	53	40	23	13	16	38,3	24,5	40,0
Återkrav	207	272	497	34	48	100	16,4	17,6	20,1
-varav kvinnor	122	149	255	24	24	48	19,7	16,1	18,8
-varav män	83	123	242	9	24	52	10,8	19,5	21,5
Totalt samtliga förmåner ²	4 767	5 027	4 889	551	532	478	12,9	10,6	9,8
-varav kvinnor	2 760	2 740	2 499	334	294	247	13,4	10,7	9,9
-varav män	1 979	2 259	2 362	213	235	228	12,1	10,4	9,7

¹ Tabellen saknar vissa ärenden uppgift om kön. Detta medför att summeringen av antalet ärenden för kvinnor och män inte alltid överensstämmer med totalt antal ärenden. Inkomstpensionstillägg ingår i kategorin allmän pension.

² Ett fåtal omprövningar saknar förmånsanknytning men ingår i totalen.

Målet i regleringsbrevet för 2023 avseende ärendebalanser och handläggningstider inom bostadstillägg nås för omprövningsärenden. Ärendebalansen har minskat från 289 ärenden till 123 ärenden och den genomsnittliga handläggningstiden för avslutade ärenden har minskat från 97 dagar till 49 dagar.

I början av 2023 fanns stora balanser inom omprövningsverksamheten vilket medförde långa handläggningstider. Insatser och avarbetningar under året har bidragit till förbättring av balansläget och kortare handläggningstider.

Inflödet av begäran om omprövningar som avser allmän pension var högt i början av året. Det beror dels på att exporträtten av garantipension togs bort, dels på omräkningen av garantipension som gjordes under 2022. Dessa ärenden har hanterats med särskild avarbetning och under andra halvan av 2023 har antalet i kö mer än halverats. Pensionsmyndigheten ser en minskad ändringsfrekvens jämfört med 2022. Främsta orsaken till ändringar beror på att nya uppgifter har inkommit i samband med begäran om omprövning.

Inflödet av omprövningar som avser bostadstillägg fortsätter att minska även under 2023. En trolig orsak är den satsning som gjorts för att säkerställa att den enskilde förstår sitt beslut. Ändringsfrekvensen inom bostadstillägg har ökat något. Främsta orsaken till ändringar beror på att nya uppgifter har inkommit i samband med begäran om omprövning.

För efterlevandepension har inflödet av omprövningar minskat något. Ändringsfrekvensen har ökat något jämfört med tidigare år. De ändringar som gjorts beror i huvudsak på att nya handlingar eller uppgifter har kommit in i samband med begäran om omprövning.

Antalet begäran om omprövning avseende återkravsbeslut har ökat vilket sannolikt beror på att verksamheten har fattat fler återkravsbeslut. Inflödet av omprövningar bedöms dock fortfarande vara förhållandevis lågt då hanteringen av återkrav fortsatt har nedprioriterats under 2023. Jämfört med föregående år ändras fler beslut vid omprövning vilket framförallt förklaras av att pensionären tillför ärendet nya uppgifter.

Eventuella skillnader i handläggningstider mellan kvinnor och män kan i ovanstående tabell ses som osakliga. I själva verket kan skillnaderna bero på underliggande faktorer som inte presenteras i tabellen. Detta förklaras mer ingående i myndighetens rapport *År Pensionsmyndighetens handläggning jämförd?*

Kundundersökningen bland dem som begärt och fått beslut om omprövning visar på en något högre kundnöjdhet 2023 och är nu tillbaka på samma nivå som 2021, efter en svacka 2022.

5.10 Överklaganden

Sammanfattning

- Resultatet är fortsatt gott.
- Antal inkomna överklaganden har ökat sedan 2022.

Tabell 43 Sammanfattande resultatbedömning överklaganden 2021–2023

	2021	2022	2023
Sammanfattande bedömning	Gott	Gott	Gott

Tabell 44 Nyckeltal överklaganden och ändringsfrekvens 2021–2023

	2021	2022	2023
Inkomna överklaganden, antal	497	290	482
-varav kvinnor	268	149	220
-varav män	227	141	262
Meddelade domar, antal	476	327	466
-varav kvinnor	276	172	228
-varav män	200	154	238
Ändrade beslut, antal	20	16	32
-varav kvinnor	11	8	15
-varav män	9	8	17
Ändringsfrekvens, i %	4	5	7
-varav kvinnor	4	5	7
-varav män	5	5	7

Pensionsmyndighetens interna mål har uppnåtts, det vill säga att maximalt tio procent av Pensionsmyndighetens beslut vid överklagande ska ändras av domstol. De meddelade domarna avser fler män än kvinnor. En dom avser en kommun. De ändrade besluten avser i huvudsak ärenden om allmän ålderspension (14 stycken) och bostadstillägg (9 stycken). Antalet ändrade beslut är nästan jämnt fördelat mellan könen.

Högsta förvaltningsdomstolen (HFD) har under 2023 inte meddelat några domar med Pensionsmyndigheten som part.

HFD har däremot meddelat dom i ett mål (3257-21) som handlade om bostadstillägg som hade beviljats av Försäkringskassan (bostadstillägg administreras även av Pensionsmyndigheten). Allmänna ombudet för socialförsäkringen klagade till HFD och frågan gällde möjligheten till eftergift av återbetalningsskyldighet enligt 108 kap. 2 § SFB för en person med nedsatt kognitiv förmåga, men som hade en god man. HFD avslog överklagandet.

HFD har även meddelat dom i ett mål (6275-21), som Pensionsmyndigheten bedömer påverkar Pensionsmyndighetens verksamhet, där Försäkringskassan var klagande. Frågan gällde möjligheten för en person som beviljats barnbidrag att avsäga sig detsamma. HFD bedömde att en begäran om att barnbidrag inte ska betalas ut inte påverkar den lagstadgade rätten till barnbidrag och att detta heller inte påverkar någon annans rätt till barnbidrag. Pensionsmyndighetens bedömning (se Juridikavdelningen informerar 2023-2) är att HFD:s avgörande, tillsammans med övriga relevanta rättskällor, talar för att ett beslut om inkomstpensionstillägg, efter en individuell bedömning i det enskilda fallet, kan upphävas om den enskilde inte vill ha tillägget.

Pensionsmyndigheten har under 2023 överklagat två kammarrättsdomar till HFD.

HFD mål nr 3267-22: Frågan gällde ändring av beslut om bostadstillägg enligt 113 kap. 6 § SFB. HFD beslutade att inte bevilja prövningstillstånd.

HFD mål nr 801-23: Frågan i målet, som ledde till att HFD beviljade prövningstillstånd, är om en person, som på grund av ett frihetsberövande vistas utomlands, kan anses ha sitt egentliga hemvist i Sverige och därmed anses vara bosatt här, trots att utlandsvistelsen varat längre än ett år. Målet är i skrivande stund inte slutligt avgjort av HFD.

Pensionsmyndigheten överklagade under 2022 en kammarrättsdom till HFD (HFD mål nr 3634-22). HFD beslutade under 2023 att inte bevilja prövningstillstånd. Frågan gällde vid vilka tillfällen garantipension får räknas om och mer specifikt om den får räknas om när utländsk pension, som påverkar storleken av garantipensionen, ändras.

5.11 Kundservice

Pensionsmyndigheten besvarar pensionssparares och pensionärsfrågor via telefon, e-post, brev, chatbot och sociala medier samt informerar och ger pensionssparare och pensionärer en samlad bild av hela pensionen. Pensionsmyndigheten utför även kundserviceuppdrag till minPension i Sverige.

Sammanfattning

- Resultatet är gott.
- Förbättrad tillgänglighet och den genomsnittliga väntetiden har minskat.
- Högre andel besvarade samtal.
- Den rättsliga kvaliteten är godtagbar.

Tabell 45 Sammanfattande resultatbedömning kundservice 2021–2023

	2021	2022	2023
Sammanfattade bedömning	Otillräckligt	Bristfälligt	Gott

5.11.1 Telefonsamtal

Tabell 46 Telefonsamtal till Pensionsmyndigheten 2021–2023¹

	2021	2022	2023
Inkommande samtal, antal	1 123 122	1 042 031	646 706
Besvarade samtal, antal	542 423	446 829	483 268
-varav kvinnor	304 515	224 601	225 738
-varav män	198 296	150 957	147 592
Besvarade samtal minPension, antal	21 910	19 682	12 086
-varav kvinnor	9 648	9 081	5 113
-varav män	10 198	8 993	5 219
Besvarade tolksamtal, antal	2 353	2 353	1 728
Tillgänglighet, andel besvarade samtal, % ²	48	43	75
Svarstid, genomsnittlig, minuter	14	16	10
Servicenivå, andel besvarade samtal inom 10 minuter, %	70	71	49 ³
Andel som fått det svar eller den hjälp de ville ha, %	88	87	90
Andel som fått ett bra bemötande, %	94	89	95
Kvalitetsutlåtande ⁴	Godtagbart	Godtagbart	Godtagbart

¹ I tabellen saknar vissa ärenden uppgift om kön. Detta medför att summeringen av antalet ärenden för kvinnor och män inte alltid överensstämmer med totalt antal ärenden. Viss historisk statistik har ändrats på grund av uppdateringar och rättelser i statistikverktyget.

² Måttet tillgänglighet har justerats så att även de som lägger på tidigt tas med i resultatberäkningen. Detta har även till viss del påverkat historiken för 2021 och 2022.

³ Servicenivå är inte jämförbar med tidigare år eftersom myndigheten nu räknar callbacksamtal annorlunda jämfört med 2021 och 2022.

⁴ Avser rättslig kvalitet. Läs mer om kvalitetsbedömningen i avsnitt 4.3 Sammanfattande kvalitetsbedömning.

Tabell 47 Nöjdkundindex kundservice inom telefoni 2021–2023

	Totalt			Kvinnor			Män		
	2021	2022	2023	2021	2022	2023	2023		
Nöjdkundindex telefoni	78	72	81	81	72	82	75	71	79

Regleringsbrevet 2023

Del av mål för tillgänglighet och handläggning

Tillgängligheten i telefonin ska öka, så att fler samtal kommer fram till myndigheten.

Pensionsmyndigheten har uppfyllt målet att tillgängligheten ska öka och fler samtal ska komma fram till myndigheten. Tillgängligheten har ökat till 75 procent och den genomsnittliga kötiden har minskat till tio minuter. Detta gör att antalet individer som ringer flera gånger har minskat. Det totala antalet samtal till myndigheten är därför lägre än föregående år.

Under året har myndigheten fortsatt utveckla arbetssättet så fler medarbetare med riktad och breddad kompetens svarar på pensionssparares och pensionärsers frågor i första telefonkontakten. Den huvudsakliga orsaken till förbättringen under 2023 är att myndigheten har haft förutsättningar att bemanna med fler medarbetare i telefonin jämfört med 2021 och 2022.

2023 har därtill varit ett år utan några nya större reformer på pensionsområdet. Frågorna till kundservice har därför varit mer av allmän karaktär och handlat om pågående ärenden och ändringar samt stöd till andra myndigheter.

Kundserviceuppdraget i telefon till minPension i Sverige följer samma mönster som övrig kundservice för Pensionsmyndigheten. Uppdraget har utförts med hög tillgänglighet och generellt korta kötider.

Pensionsmyndigheten erbjuder tolktjänster för medborgare som inte har svenska som modersmål. En dag per vecka finns möjlighet att få stöd på arabiska, finska, serbiska och spanska som tolkspråk i telefonin. Finska som tolkspråk har utnyttjats mest även i år. För övriga språk finns möjlighet att boka tid för tolkhjälp.

Diagram 10 Inkommande och besvarade telefonsamtal.

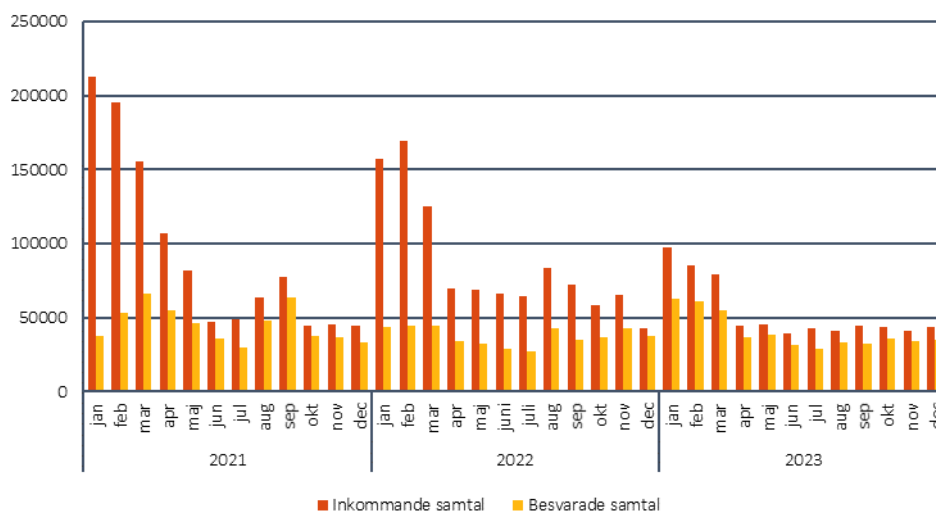
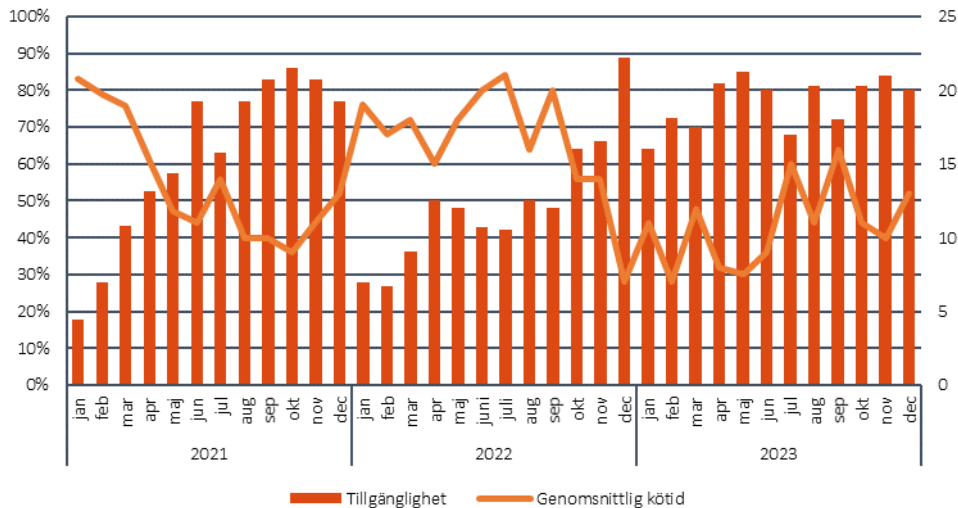

Diagram 11 Tillgänglighet och genomsnittlig kötid kundservice.

5.11.2 E-post

Tabell 48 E-post 2021–2023¹

	2021	2022	2023
Besvarad e-post, antal	157 597	138 933	111 306
-varav kvinnor	54 463	46 894	35 062
-varav män	53 580	45 409	36 959
Besvarad e-post minPension, antal	8 291	6 219	4 158
-varav kvinnor	3 514	1 174	1 729
-varav män	4 695	1 445	2 004
Besvarad e-post inom 24 timmar, %	45	33	39

¹I tabellen saknar vissa ärenden uppgift om kön. Detta medför att summeringen av antalet ärenden för kvinnor och män inte alltid överensstämmer med totalt antal ärenden. Viss historisk statistik har ändrats på grund av uppdateringar och rättelser i statistikverktyget.

Inflödet av e-post till Pensionsmyndigheten har minskat och andelen som besvarats inom 24 timmar har ökat jämfört med 2022. Detta kan sannolikt kopplas till den förbättrade tillgängligheten i telefonin. När de som ringer till myndigheten får svar via telefon minskar behovet av att ställa frågor via e-post. De frågor som kommer in till myndigheten via e-post från pensionssparare och pensionärer är i huvudsak av samma karaktär som frågorna i telefonsamtalen.

5.11.3 Servicekontor

Tabell 49 Kundmöten servicekontoren 2021–2023

	2021	2022	2023
Besök på servicekontor pensionsrelaterat ärende, antal	136 482	150 176	149 547
Andel frågor om bostadstillägg, %	45	37	42
Andel frågor om allmän pension, %	23	22	20
Andel frågor om prognos, %	11	8	10
Andel som har fått det svar eller den hjälp de ville ha, %	99	97	96
Andel som har fått ett bra bemötande, %	97	99	97

Statens servicecenter är huvudman för servicekontorsverksamheten och har till uppgift att tillhandahålla lokal statlig service för samverkansmyndigheterna Pensionsmyndigheten, Försäkringskassan, Skatteverket, Arbetsförmedlingen och Migrationsverket. Det finns idag 138 servicekontor i landet som erbjuder personliga möten inom ramen för de samverkande myndigheternas verksamhet. Åtta av dessa kontor har etablerats under 2023.

Servicekontoren är en uttalad icke-digital kanal för Pensionsmyndigheten och där tillhandahålls det fysiska mötet med medborgaren. Servicekontoren är även en viktig kanal i arbetet inom ramen för informationsuppdraget. Där har myndigheten en god möjlighet att få ut sina budskap inom pension till medborgare som besöker servicekontorens övriga myndigheter i icke pensionsrelaterade ärenden. Medarbetarna på servicekontoren har grundläggande kunskaper inom samtliga pensionsområden, inklusive tjänstepension, och har tillgång till Pensionsmyndighetens verksamhetssystem.

Totalt har servicekontoren haft cirka 2,6 miljoner besök, varav 4,8 procent har varit pensionsrelaterade ärenden.

Servicekontoren ingår inte i Pensionsmyndighetens nöjdhetsmätningar men Statens servicecenter har genomfört två kundundersökningar som visar på gott resultat för Pensionsmyndigheten med NKI 92 för våren och 93 för hösten 2023.

5.11.4 Chatbot

Tabell 50 Chatbot

	2021	2022	2023
Antal konversationer ¹	22 623	55 456	64 182
Andel meddelanden utanför kontorstid %	45	54	41

¹En konversation kan bestå av ett eller flera meddelanden rörande en persons frågeställning. För 2021 finns data för perioden 11 maj till 31 december.

År 2021 lanserade Pensionsmyndigheten Penni, en AI-styrd (artificiell intelligens) chattfunktion. Penni finns tillgänglig på Pensionsmyndighetens webbplats och kan dygnet runt besvara allmänhetens frågor. I dagsläget kan Penni svara på frågor om det mesta inom myndighetens verksamhetsområde. De ämnesområden som täcks är baserade på de vanligaste frågorna som allmänheten ställer via telefon, e-post och sociala medier. För att göra Penni mer användarvänlig är svaren kortfattade och användaren ges möjlighet till att länka sig vidare till rätt ställe på Pensionsmyndighetens webbplats där det går att läsa mer.

Under 2023 har Penni hanterat drygt 64 000 konversationer. En tredjedel av dessa har i huvudsak handlat om frågor inom allmän pension och runt en sjättedel om bostadstillägg. Antal konversationer som Penni hanterat under den här perioden motsvarar 9,3 procent av den inkommande trafiken som besvarats.

I 79 procent av konversationerna har användarna fått hjälp med sin frågeställning direkt av Penni, blivit hänvisade till kundservice eller rätt myndighet/tjänstepensionsbolag.

6 Premiépensionsförvaltning

Pensionsmyndigheten är försäkringsgivare inom premiépensionen och ska erbjuda pensionsspararna ett urval av upphandlade fonder på ett fondtorg för premiépension. Pensionsmyndigheten ska förvalta premiépensionsmedlen bland annat genom att ingå samarbetsavtal med Fondtorgsnämnden. I Pensionsmyndighetens ansvar för fondförsäkringsrörelsen ingår fondhandeln, fondinformation, hantering av individuella konton för pensionsmedel samt att utveckla och tillhandahålla valarkitekturen.

Sammanfattning

- Resultatet är gott
- Fondhandelsprocessen har i stort fungerat väl
- Samtliga begärda fondbyten och myndighetsinitierad handel har i år kunnat genomföras
- Samtliga ryska och östeuropeiska fonder är hanterade men Pensionsmyndigheten har kvarvarande innehav där myndigheten har gjort och kommer att göra utdelningar av överskott till drabbade sparare.

Tabell 51 Sammanfattande resultatbedömning premiépensionsförvaltning 2021–2023

	2021	2022	2023
Sammanfattande bedömning	Gott	Gott	Gott

Tabell 52 Fondadministration 2021–2023

	2021	2022	2023
Total kostnad fondadministration, mnkr	124	172	232
Pensionssparare och pensionärer med fondförsäkring 31 december, antal ¹	7 639 084	7 772 380	7 947 769
Kostnad per administrerat konto, kronor	16,2	22,1	29,32

¹För definition, se avsnitt 14.3 Femårsöversikt och sammanställning väsentliga uppgifter.

Fondförsäkringsadministrationen är en tidskritisk verksamhet som ställer höga administrativa krav på Pensionsmyndigheten. Stora delar av hanteringen är automatiserad, men flera arbetsprocesser har fortfarande inslag av manuella kontroll- och/eller hanteringsmoment.

Administrationskostnaderna som belastar premiépensionen har ökat under 2023. Ökningar kan hänföras till fortsatt etablering av Fondtorgsnämnden.

6.1 Fondhandel

Hanteringen av fondordrar har under året skett med hög tillförlitlighet. Fondbyten, nya pensionsrätter, återföring av rabatter och arvsvinst, pensionsuttag, avgiftsuttag, samt handel i fondutbudet har totalt gett upphov till 90 860 fondordrar gentemot fondbolagen. I snitt har cirka 363 köp- och säljordrar skickats per handelsdag till Pensionsmyndighetens fonder. Samtliga under året korrekta begärda fondbyten, eller myndighetsinitierad fondhandel, har genomförts eller är under genomförande. Samtliga ryska och östeuropeiska fonder är hanterade men Pensionsmyndigheten har kvarvarande innehav där myndigheten gjort och kommer att göra utdelningar av överskott till drabbade sparare.

Pensionsmyndigheten har som ambition att ha fondhandeln öppen alla svenska bankdagar. Under 2023 har inga orderstopp inträffat. Med orderstopp avses att spararnas fondbyten inte kan skickas den planerade dagen utan fördröjs till nästkommande bankdag. Däremot inträffade ett fondbytestopp under året. Fondbytestopp innebär att spararna inte kan begära fondbyten under minst tolv timmar.

Tabell 53 Nyckeltal fondbyten 2021–2023

	2021	2022	2023
Fondorder till fondbolag, antal	97 538	90 600	90 860
Fondbyten, antal	910 621	626 333	562 565
-varav kvinnor	323 701	217 202	194 079
-varav män	586 920	409 231	368 466
Varav fondbyten via blankett, antal	989	615	511
Sparare som bytt fonder, antal	358 060	237 389	233 590

Under 2023 har antalet fondbyten minskat med cirka tio procent. En anledning kan vara börsens svängningar under året. Fondbyten via blankett är fortsatt få och minskar, bara cirka en promille av fondbytena sker den vägen.

Pensionsmyndigheten har permanentat den utökade kontrollen av återförda förvaltningsavgifter. Kontrollen resulterar i att mer korrekta belopp för prisreduktionen faktureras och tilldelas pensionsspararna. Utvecklingsarbete för att ytterligare effektivisera och automatisera arbetet med prisreduktion har försenats men beräknas kunna sjösättas under andra kvartalet 2024.

Antalet fonder på fondtorget har minskat från 462 till 450. Förändringarna av fondutbudet är även i år lågt jämfört med tidigare. Detta beror på att Fondtorgsnämndens upphandling av fonder till premiepensionens fondtorg startade under andra kvartalet 2023 och inga nya fondavtal får tecknas under det att upphandlingen av fonder pågår.

Fondtorgets nuvarande rabattmodell är progressiv vilket innebär att avgiftsrabatten ökar automatiskt både procentuellt och i kronor när förvaltningsvolym ökar. Den största förvaltaren på fondtorget, Sjunde AP-fonden, har dessutom inget vinstkrav och kan därför sänka sin procentuella avgift kontinuerligt när volymen ökar. Bägge dessa effekter har bidragit till lägre avgifter för premiepensionsspararna.

Den kapitalviktade avgiften (exklusive Sjunde AP-fonden) ligger fortsatt på 0,20 procent. Inklusivt Sjunde AP-fonden har avgiften sänkts från 0,13 procent till 0,12 procent.

6.2 Finansadministration

Hantering av betalflöden och redovisning av fondhandeln har skett med hög tillförlitlighet under 2023.

Från tidigare års handelslagerresultat överfördes i maj noll kronor till Pensionsmyndighetens drift. Anledningen är att det under 2023 har varit ett negativt handelslagerresultat.

6.3 Fondtorgets förändring

Tabell 54 Fondutbud på fondtorget 2021–2023

	2021	2022	2023
Fondbolag, antal	64	63	62
Nya fondbolag	2	2	0
Avslutade fondbolag	3	3	1
Fonder, antal	466	462	450
Nya fonder	16	12	4
Avslutade fonder	32	16	17

Antal anslutna fonder på fondtorget uppgick vid utgången av 2023 till 450 och dessa förvaltades av totalt 62 olika fondförvaltare. Fondtorgsnämnden ansvarar för att förvalta premiepensionens fondtorg; att upphandla fonder till fondtorget och ingå fondavtal med de fondförvaltare vars fonder ska erbjudas på fondtorget samt att granska att fondförvaltare och fonder löpande uppfyller villkoren i fondavtalen². Arbetet med den löpande granskningen innebär att kanslifunktionen för Fondtorgsnämnden kontinuerligt följer upp förändringar som rör fonderna eller fondförvaltarna, vilka antingen meddelas av fondförvaltaren eller fångas upp via andra signaler.

6.3.1 Världmyndighet för Fondtorgsnämnden

Sedan Fondtorgsnämnden bildades är Pensionsmyndigheten världmyndighet för Fondtorgsnämnden³. Pensionsmyndigheten ska i egenskap av världmyndighet upplåta lokaler och sköta administrativa och handläggande uppgifter åt Fondtorgsnämnden. Dessa uppgifter regleras i den överenskommelse som myndigheterna ingått. Pensionsmyndigheten har under 2023 även ingått ett samarbetsavtal med Fondtorgsnämnden.⁴ Samarbetsavtalets syfte är att särskilt reglera villkor och former för samarbetet mellan myndigheterna gällande respektive verksamhet i premiepensionssystemet. Samarbetet rör sådana områden i verksamheten som involverar båda myndigheterna eller där det finns beroenden mellan myndigheterna för fullgörande av deras respektive uppgifter. En modell som reglerar formerna för samverkan mellan myndigheterna har implementerats under året. Samverkan har varit god.

Vid Pensionsmyndigheten finns det en särskild organisation, benämnd kanslifunktionen för Fondtorgsnämnden, som bereder Fondtorgsnämndens ärenden. Kanslifunktionen för Fondtorgsnämnden leds av en chef som utses av Pensionsmyndigheten i samråd med Fondtorgsnämnden. Kanslifunktionen är placerad vid Pensionsmyndighetens nya kontor i Botkyrka kommun.

6.4 Fondinformation och kundsynpunkter om förvaltningstjänster

I fondinformationen ingår att se till att pensionsspararna får tillgång till den information kring fonder och fondhändelser som berör premiepensionens fondtorg.

Arbetet med att rapportera kundsynpunkter rörande förvaltningstjänster kopplade till premiepensionen fortlöper och antalet synpunkter fortsätter att sjunka. Under 2023 inkom 66 kundsynpunkter på förvaltningstjänster relaterade till premiepensionen. Trenden över antalet inkomna kundsynpunkter avseende förvaltningstjänster har varit vikande sedan 2020 och årets resultat är det lägsta sedan mätningarna började.

² Förordning (2022:764) med instruktion för Fondtorgsnämnden och Lag (2022:759) om Fondtorgsnämnden

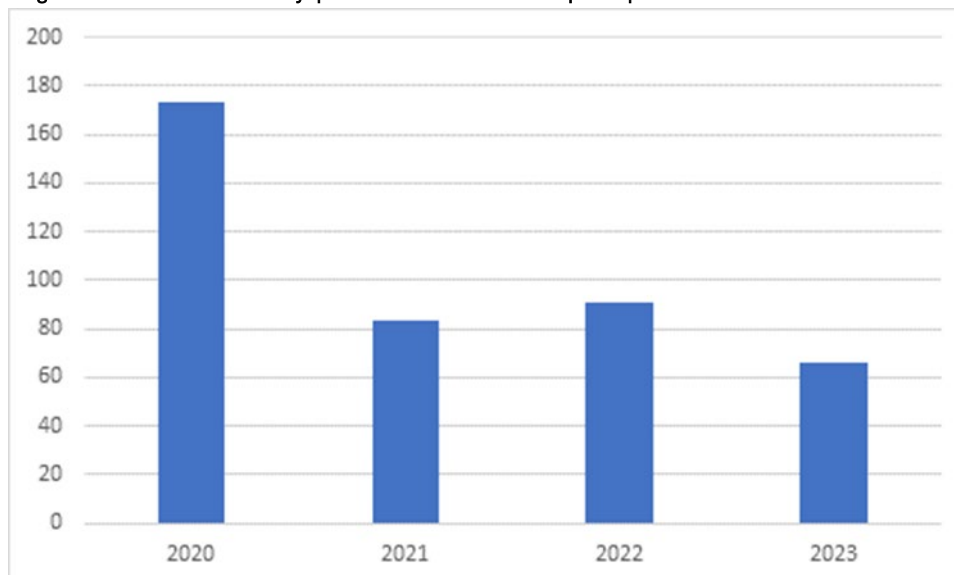
³ 10 b § förordning (2009:1173) med instruktion för Pensionsmyndigheten, 7 § förordning (2022:764) med instruktion för Fondtorgsnämnden

⁴ 64 kap. 3 § socialförsäkringsbalken.

Pensionsmyndigheten tolkar nedgången av misstänkta bedrägerier rörande just förvaltningstjänster som reell, men ser samtidigt att andra bedrägerier, till exempel rörande e-legitimation, ökar.

Samarbetet med Konsumentverket och Finansinspektionen om kundsynpunkter fortsätter som tidigare. Utbytet mellan myndigheterna är viktigt och fungerar som en bra plattform för vidare åtgärder mot denna typ av bedrägeriförsök.

Diagram 12 Antal inkomna kundsynpunkter som kan hänföras till premiepensionen 2020–2023

6.5 Hållbarhet fondtorget

På EU-nivå pågår arbete med att införa nya regler och förordningar om hållbarhetsrelaterade upplysningar och regelverk för att klassificera hållbara investeringar⁵. På premiepensionens fondtorg infördes en ny mall i januari 2023 där fondbolagen rapporterar sin hållbarhetsinformation.

Enligt de nya regelverken rapporterar fondbolagen bland annat på:

- Artikel 8, ”ljusgröna” investeringar – fonden eller försäkringen främjar hållbarhet, men har det inte som ett överordnat mål.
- Artikel 9, ”mörkgröna” investeringar – fonden eller försäkringen har hållbarhet som mål för investeringar i sina produkter.

Som sparare kan man filtrera fram ”mörkgröna” genom filtreringen hållbarhetsfonder. Vid årets slut fanns det 29 fonder på fondtorget med denna märkning.

Det nya EU-regelverket omfattar inte Pensionsmyndighetens verksamhet men däremot fonderna på premiepensionens fondtorg. Pensionsmyndigheten har under året haft kontakt med externa leverantörer för att utveckla och visa nya verktyg som gör det enkelt för spararna att välja hållbara fonder. Utvecklingsarbetet är kopplat till de nya regelverken.

Samarbetet med Sweden’s Sustainable Investment Forum (SWESIF) har fortsatt under året. SWESIF är ett intresseforum som syftar till att sprida, driva och höja kunskap om investeringar för en hållbar utveckling till sparare. Forumet har funnits sedan 2011 och tillhandahåller mallen *Hållbarhetsprofilen* som är till för att sparare på ett enklare sätt ska kunna ta till sig hållbarhetsinformation och numera även spararvänlig information om artikel 6, 8 och 9 i Disclosureförordningen samt delar av Taxonomin som är direkt kopplat till EU-regelverken. Mallen kommer att ändras efter hur de nya regelverken förändras framgent.

⁵ Disclosureförordning är en förordning om hållbarhetsrelaterade upplysningar även benämnd SFDR och Taxonomin är ett regelverk för att klassificera hållbara investeringar

Pensionsmyndigheten använder Morningstar som extern leverantör av indikatorer för att påvisa specifika förtecken för enskild fond, bland annat *Lövet* som påvisar låg koldioxidrisk och låg exponering av fossila bränslen samt ESG-risk som visar hur väl fondens innehav hanterar finansiella risker kopplat till ESG (Environmental, Social and Government) det vill säga miljö, arbetsförhållanden och ägarfrågor.

6.5.1 Fondtorgets hållbarhet utifrån koldioxidrisk

På premiepensionens fondtorg går det att filtrera fram fonder med märkningen *Lövet*. Vid årsskiftet hade 335 fonder denna märkning vilket motsvarar 74 procent av fonderna på fondtorget.

Cirka 1 017,6 miljarder kronor av marknadsvärdet på fondtorget är placerat i fonder med märkningen *Lövet* vilket innebär att 47 procent av kapitalet är placerat i fonder som har låg koldioxidrisk.

Av dem som har placeringar i fonder med märkning *Lövet* på fondtorget är 3 159 456 kvinnor och 3 265 721 män.

6.5.2 Fördelningen under filtreringen hållbarhetsfonder

Totalt har 184 242 män och 125 223 kvinnor valt ”mörkgröna” fonder genom filtreringen hållbarhetsfonder. Cirka 34,3 miljarder kronor av marknadsvärdet på fondtorget är placerat i fonder som utgör ”mörkgröna” investeringar vilket innebär att en procent av fondkapitalet är placerat i hållbarhetsfonder. Andelen är inte jämförbar med tidigare år beroende på ändrad definition av vad som betraktas som en hållbarhetsfond.

Det statliga förvalsalternativet AP7 Såfa saknar hållbarhetsrisk och Morningstars märkning för låg koldioxidrisk. Det beror på att de inte lämnar fondinnehav till Morningstar. AP7 Såfa har i likhet med de flesta andra fondförvaltare ett eget regelverk för sitt hållbarhetsarbete. AP7 Såfa arbetar bland annat med påverkansarbete samt har en lista över svartlistade bolag de inte investerar i.

Diskussion har inletts inom Pensionsmyndigheten för att utforma en rapport över hur de verktyg som finns på fondtorget används av spararna.

Pensionsmyndigheten har även påbörjat samverkan med Fondtorgsnämnden för att identifiera synergier mellan de olika verksamheterna som kan gynna pensionsspararna och fondtorget.

6.6 Valarkitektur

Den nuvarande utformningen av Pensionsmyndighetens plattform för fondval kan leda till irrationella fondval som i förlängningen kan leda till lägre pensioner. I arbetet mot ett bättre premiepensionssystem har Pensionsmyndigheten därför fått i uppdrag att:

- Bygga en pålitlig och säker valarkitektur som vägleder pensionssparare att utifrån kunskap och intresse göra egna val av fonder.
- Utveckla en valarkitektur där beteendeeconomiska principer och psykologisk förståelse för vad som påverkar människors beslut tillämpas.
- Skapa en neutral valarkitektur som varken förordar förvalet eller ett aktivt val, men som säkerställer att spararen förstår och fattar ett informerat beslut samt underlätta för hållbara val.

I samband med att de nya bestämmelserna om valarkitektur antogs sjösattes den första funktionaliteten. Det innebar en skriftlig bekräftelse från pensionsspararen om att hen i fondbytesflödet tagit till sig information om och förstått skillnaderna mellan förvalet och ett fondval på fondtorget innan ett fondbyte beställs. Under första kvartalet 2024 kommer det att lanseras en ny tjänst som vägleder spararen att fatta ett informerat fondval.

Valarkitekturen beräknas vara fullt implementerad 2025.

7 Information och konsumentstärkande

Pensionsmyndigheten ska ge allmänheten information om pensioner och andra förmåner som myndigheten hanterar och se till att information ges utifrån den enskildes behov. Myndigheten ska informera om och ge pensionssparare och pensionärer en samlad bild av hela pensionen samt informera om vilka faktorer som påverkar pensionens storlek, hur stor pensionen kan antas bli och tydliggöra vilka konsekvenser olika val kan få för pensionen.

Pensionsmyndigheten ska också stärka pensionssparares och pensionärens ställning som konsument av finansiella produkter inom pensionsområdet.

Sammanfattning

- Resultatet för området bedöms som otillräckligt.
- Genomförda aktiviteter har haft positiva effekter.
- Många tar del av sin pensionsprognos, men upplever att de inte kan fatta informerade beslut om sina pensioner.
- Pensionärer och pensionssparare har fortsatt låg kunskap om vilka delar pensionen består av och vad som påverkar pensionen mest.

Tabell 55 Sammanfattande resultatbedömning information och konsumentstärkande 2021–2023

	2021	2022	2023
Sammanfattande bedömning	Otillräckligt	Otillräckligt	Otillräckligt

Pensionsmyndigheten bedömer att resultatet för informationsuppdraget och det konsumentstärkande uppdraget⁶ fortsatt är otillräckligt trots att genomförda prestationer har haft positiva effekter och vissa av de underliggande indikatorerna visar på att kommunikationsinsatserna de senaste åren har lett till kunskapshöjande effekter.

Att Pensionsmyndigheten inte har tillgång till pensionssparares och pensionärens samtliga pensionsuppgifter gör informationsarbetet mer utmanande, men genom samarbetet med minPension kan myndigheten tillhandahålla prognosverktyg och en tjänst för att planera och ta ut sina pensioner. Finansieringen av minPension är fortsatt en central del i Pensionsmyndighetens informationsinsats för att erbjuda information om hela pensionen.

Pensioner anses av många pensionssparare och pensionärer som krångligt. Samtidigt är marknadsföringen och kommunikationen från pensionsbranschen, om finansiella produkter och andra sparformer, både kraftfull och vinstdriven. Det bidrar till att många får en ensidig och missvisande bild av vad som är viktigast i frågor som rör pensionen, vilket bland annat är tydligt i Pensionsmyndighetens undersökningar som visar att allmänheten har en uppfattning om att privat sparande har en stor effekt på pensionens storlek. Den senaste tidens debatt om pensionssystemets utformning, olika tillägg, nya regler och höjda belopp avseende garantipension och bostadstillägg kan vara en förklaring till att självförtroendet och den upplevda kunskapen om pensioner bland pensionsspararna sjunkit under året och

⁶Från 2023 redovisas Kundenserviceverksamheten som en del av verksamhetsområdet Pensionsadministration, se avsnitt 3.1 Struktur.

att pensionssystemet upplevs som mer komplicerat. Dessutom behöver många pensionssparare stöd och hjälp att tolka sin pensionsprognos.

Pensionsmyndighetens bedömning är att myndighetens kundmöteskanaler, tjänster och informationskampanjer som helhet samt samarbeten med Finansinspektionen och Konsumentombudsmannen fyller en viktig funktion.

Aktiviteter bedöms ha bidragit till att allt fler vet var de kan få information om hela sin pension. Pensionsmyndighetens uppföljning visar att årets informationskampanjer för ökad förståelse har gett viss effekt men att effekten inte var bestående. De medel som Pensionsmyndigheten har avsatt till informationskampanjer under året och de senaste åren har legat på låga nivåer jämfört med tidigare år. Pensionsmyndigheten strävar efter att göra kommunikationen om pensioner enklare genom att ständigt utveckla myndighetens information och vägledning.

7.1 Kostnader

I tabellen nedan visas den totala kostnaden för området kommunikation och konsumentstärkande.

Tabell 56 Kostnader verksamhetsområdet Information och konsumentstärkande 2021–2023 i miljoner kronor

	2021	2022	2023
Servicekontoren	1	0	0
Kundservice (telefoni, e-post, brev, Facebook)	81	69	0
Prognostjänsten minPension.se	33	37	37
Orange kuvert (tryck, papper, porto)	29	26	27
Informationskostnader ¹	81	104	119
-varav säsongssatsning	2	2	2
-varav informatörer	8	9	9
-varav kundvägledare	3	0	0
-varav övriga informationskostnader	68	92	107
It-stöd inom området	35	14	23
Totala kostnader	260	250	205

¹Här ingår informationsmaterial, kampanjer, annonser, informatörer med mera.

De totala kostnaderna för verksamhetsområdet har minskat då kundserviceverksamheten med tillhörande kostnaderna numera redovisas i sin helhet inom ramen för verksamhetsområdet pensionsadministration. Förändringen innebär att posterna Varav övriga informationskostnader och It-stöd inom området i tabell 56 tar större del av de gemensamma kostnaderna som belastar verksamhetsområdet.

7.2 Informationsinsatser, kampanjer och tjänster

7.2.1 Orange kuvert med årsbesked och informationskampanj

Orange kuvert är Pensionsmyndighetens största informationsutskick och når samtliga sparare och pensionärer. Det innehåller ett årsbesked om den allmänna pensionen men också information till olika åldersgrupper, till exempel vad som påverkar pensionens storlek mest, vilka delar pensionen kan bestå av, att det finns olika stödtjänster för att se och planera sina pensionsuttag, vilka förmåner man kan vara berättigad till och utbetalningsinformation till dem som tar ut pension. För pensionärerna och andra som tar ut viss del av pensionen innehåller det även utbetalningsbesked med belopp och datum.

Tabell 57 Orange kuvert 2021–2023¹

	2021	2022	2023
Antal utskick, miljoner	7,9	8,0	8,1
-digitalt, totalt, %	52	64	66
- varav kvinnor, %	49	50	50
- varav män, %	51	50	50
-postalt, totalt, %	48	36	34
- varav kvinnor, %	53	47 ²	45
- varav män, %	47	49 ²	52
Nöjdhetsindex, pensionssparare	60	61	60
- bland kvinnor	59	60	57
- bland män	62	62	63
Nöjdhetsindex, pensionärer	67	65	65
- bland kvinnor	69	63	65
- bland män	65	68	65

¹Utskickstatistik från Parajett.

²Uppgift om kön saknas på 4 procent (124 953 st) av de postala utskicken (2 914 574 st) (returer med mera)

Det *Orange kuvertet* skickades ut under årets första kvartal och nådde cirka 6,1 miljoner pensionssparare och närmare 2,0 miljoner pensionärer under 2023. Drygt 5,4 miljoner personer fick en digital avisering om det *Orange kuvertet*.

2023 års nöjdhetsindex (NKI) för *Orange kuvert* låg enligt Pensionsmyndighetens undersökning på 65 bland pensionärer och 60 bland pensionssparare, vilket är samma nivå som 2022. De pensionssparare som fick *Orange kuvert* digitalt var nöjda i större utsträckning än de som fick det postalt, 64 (66) jämfört med 51 (49). Den digitala informationen upplevdes individanpassad och relevant samt att den bidrog till trygghet och ökad förståelse för pensionen i större utsträckning än den postala informationen.⁷

7.2.1.1 Informationskampanj "Orange kampanj"

Samtidigt som det *Orange kuvertet* skickades ut till sparare genomfördes en informationskampanj i sociala medier, radio och digitala medier som sträckte sig fram till vecka 13. Syftet med satsningen var att öka kunskapen om pension genom att informera om pensionens alla delar.

Tabell 58 Informationsinsats orange kampanj 2021–2023¹

	2021	2022	2023
Total kampanjräckvidd, miljoner	-	6,7	5,5
Observation reklam/information om pension, procent	35	24	26
Observation Orange kuvert, procent	75	74	80
Observation kampanjen, procent	24	9	7

Under vecka 7–11 då det *Orange kuvertet* skickades ut och informationsaktiviteterna pågick ökade antalet nyregistrerade användare i prognostjänsterna⁸ i snitt med cirka 26 600 i veckan jämfört med knappt 4 000 i snitt under andra perioder under året. Även antalet

⁷ Den uppföljande undersökningen av *Orange kuvert* avseende pensionärer genomfördes 24 januari-5 februari 2023 via Demoskop/Norstat och telefon med 508 slumpmässigt utvalda personer 62 år och äldre som helt eller delvis tagit ut allmän pension under 2022. Den uppföljande undersökningen *Orange kuvert* avseende pensionssparare genomfördes den 2–10 mars i Stockholms län och de sju nordligaste länen samt den 23–31 mars i resterande län via Demoskop och Norstats slumpmässigt rekryterade webbpanel med 1 000 pensionssparare 18–65 år.

⁸ Med prognostjänsterna avses de olika tjänsterna som minPension tillhandahåller på sin webbplats eller hos andra. En förenklad prognostjänst via ett API (application programming interface, används till att överföra data fram och tillbaka mellan programvaror på ett formaliserat sätt) finns på Pensionsmyndighetens och Statens tjänstepensionsverks webbplatser. På minPensions webbplats finns en förenklad prognos, en simulator och uttagsplaneraren vilka riktar sig till olika målgrupper.

genomförda prognoser ökade mer under denna period än under resten av året. Informationskampanjen hade lägre räckvidd än tidigare år.

7.2.1.2 Digitala och fysiska informationsträffar, den så kallade kuvertjakten

I samband med utskicket av *Orange kuvert* och *Orange kampanj* fanns Pensionsmyndighetens personal och medarbetare från servicekontoren tillhands på 23 olika orter för att svara på frågor om pension. Samtidigt tillhandahöll Pensionsmyndigheten digitala sändningar med olika teman om pension där allmänheten kunde ställa frågor om pension. Närmare 3 300 personer passade på att träffa Pensionsmyndigheten under perioden. NKI var 93 för denna aktivitet.

7.2.2 Webbplatsen pensionsmyndigheten.se

Pensionsmyndighetens webbplats är myndighetens största kundmöteskanal som tillhandahåller information och vägledning via olika guider samtidigt som den fyller funktionen som myndighetens primära självservicekanal.

7.2.2.1 Webbplatsen pensionsmyndigheten.se

Tabell 59 Webbplatsen pensionsmyndigheten.se 2021–2023

	2021	2022	2023
Besök, antal miljoner	– ¹	25,1	21,3
Inloggningar, antal miljoner	19,4	16,5	16,3
-varav kvinnor	7	6,8	6,7
-varav män	12,4	9,7	9,6
Unika inloggningar, antal miljoner	3,5	3,7	4,0
-varav kvinnor	1,7	1,8	1,9
-varav män	1,8	1,9	2,1
Prognostjänst, antal miljoner interaktioner	– ¹	2,0	2,1
Vägledningstjänst, antal gånger tjänsten använts	– ²	– ²	412 000
Preliminärberäkning bostadstillägg, antal genomförda	– ¹	– ¹	196 000
Räkna ut din tjänstepension, antal genomförda beräkningar	– ¹	21 000	25 000
Andel som kunde göra det besökaren ville göra, procent ³	– ⁴	80	83
-bland sparare	-	87	85
-bland pensionärer	-	83	87
Nöjdhetsindex webbplatsen ³	68	64	63
-bland kvinnor	56	65	63
-bland män	73	66	66

¹ Under 2021 fanns en period där Pensionsmyndigheten inte kunde använda webbanalyserverket Adobe Analytics och därför saknas uppgift om oinloggade besöksvolymerna på pensionsmyndigheten.se för det året. För 2022 fanns nytt webbanalyserverktyg på plats, men då implementationen pågick under året har vissa tjänster helårsuppgifter först från 2023.

² Vägledningstjänsten Snabbkoll på din pension lanserades under 2022.

³ Genomsnittet för pensionssparare och pensionärer skiljer sig från totalen då inte alla har loggat in och därmed inte blivit kategoriserade som pensionssparare eller pensionär. Genomsnittet för kvinnor och män skiljer sig från totalsiffran eftersom inte alla svarat på frågan om kön.

⁴ Siffrorna för 2021 redovisas inte eftersom frågeställningen ändrades 2022 genom att svarsalternativet "enkäten kom upp innan jag hann göra något" lades till. Siffrorna för 2022 och 2023 är beräknade exklusive dem som svarat att enkäten kom upp innan de hann göra något.

Allt fler använder Pensionsmyndighetens digitala service, information och tjänster vilket antalet unika personer som loggat in på pensionsmyndigheten.se visar. En förklaring är att användandet av digital brevlåda och e-legitimation har ökat bland pensionärer från 2021. 83 procent av besökarna på myndighetens webbplats uppgav att de kunde genomföra sitt ärende på webbplatsen, vilket är en något större andel jämfört med 2022 och i linje med myndighetens ambition.

NKI för webben är 63 vilket är i princip på samma nivå som 2022 men är lägre än myndighetens målvärde på 75. NKI skiljer sig mellan olika målgrupper, till exempel har pensionssparare och de som besökt webbplatsen utan att logga in NKI på 60 respektive 59 medan pensionärer har NKI på 70. Besökare med fondärenden är generellt mer nöjda än

besökare med andra ärenden och har NKI på 70. En förklaring till att NKI minskat från 2021 är att andelen besökare med fondärenden minskat.

7.2.3 Samarbetet med minPension, prognostjänsterna och uttagsplaneraren

Samarbetet med minPension är en förutsättning för att Pensionsmyndigheten ska kunna ge den enskilda en prognos över hela sin pension genom de olika prognostjänsterna. Dessa tjänster drivs och utvecklas av minPension och finns på minPension.se, Pensionsmyndigheten.se och SPV.se.

Uttagsplaneraren är en tjänst som gör det enklare att planera och ta ut sina pensioner och tjänsten finns bara på minpension.se. Under 2023, i slutet av november, integrerades uttagsplaneraren med ansökan om allmän pension. Den långsiktiga ambitionen är att samtliga pensionsaktörer integrerar uttagsplaneraren med deras ansökan om pension så att den enskilde individen kan ansöka om sina pensioner på ett och samma ställe.

Tabell 60 Prognostjänster 2021–2023

	2021	2022	2023
Antal registrerade användare, tusental	4 344	4 569	4 829
Antal unika användare, tusental ¹	2 224	2 465	2 745
Antal genomförda prognoser, tusental	46 262	39 620	48 775
Genomsnittligt antal prognoser per inloggning	2,6	2,7	2,8
Andel som uppger att pensionsprognosen gett bättre förutsättningar att fatta pensionsbeslut	46	44	45

¹ Antal unika skapade prognoser i samtliga prognosverktyg

Tabell 61 Uttagsplaneraren 2021–2023

	2021	2022	2023
Antal sparade uttagsplaner vid periodens slut	73 007	269 206	389 356
Antal unika användare med sparade planer vid periodens slut	-	102 717	132 880
Antal valda planer vid periodens slut ¹	15 072	23 336	37 964
Antal överförda planer vid periodens slut ²	1 678	2 445	4 292 ³

¹ Antal valda planer är unika användare som använt funktionen "Välj plan". Om användaren först valt en plan men sen bytt till en annan plan räknas den användaren bara en gång.

² Antal överförda planer är unika användare som tryckt på knappen "Ansök direkt" oavsett om ansökningen går till AMF eller Pensionsmyndigheten. Det räknas bara en gång oavsett om användaren har tryckt på knappen flera gånger.

³ I november integrerades ansökan om allmän pension med uttagsplaneraren vilket innebär att den valda pensionsplanen kan överföras så att den blir verkställd. AMF har sedan tidigare integrerat uttagsplaneraren med uttag av de tjänstepensioner som de administrerar.

I linje med de nya pensionsåldrarna uppdaterades prognostjänsterna vid årsskiftet 2022/2023. Uppdateringen innebar att pensionsprognoserna följer prognosstandard. Oavsett var prognosen görs visar den samma totala pension om kunden väljer samma pensionsålder. Dessutom infördes riktålder⁹ som utgångspunkt i Pensionsmyndighetens prognostjänst på pensionsmyndigheten.se vilket innebär att pensionsprognosen visas från riktåldern och inte från 65 års ålder som tidigare. Prognostjänsterna på minpension.se visar fortsatt prognos vid pensionsålder 65. I prognostjänsterna kan individen själv se vad pensionen blir vid olika pensionsåldrar. Användningen av prognostjänsterna och uttagsplaneraren fortsätter att öka.

7.2.4 Riktade informationskampanjer

Förutom informationskampanjen i samband med utskicket av *Orange kuvert* genomfördes två riktade informationskampanjer. Den ena mot egna företagare och den andra mot dem som är nära pensionsålder. Både insatserna kan antas ha bidragit till ökade kunskaper om pension. Informationskampanjen riktad mot individer i den så kallade pensionsplaneringsfasen bidrog till att trafiken på pensionsmyndigheten.se ökade med 350

⁹ Riktåldern ska följa medellivslängdens utveckling i samhället och fungera som ett riktmärke för när man tidigast bör börja ta ut sin allmänna pension. Riktåldern ska också styra när man tidigast kan få rätt till grundskydden inom allmän pension, exempelvis garantipension.

procent jämfört med andra perioder under året. I samband med företagarkampanjen ökade trafiken med 375 procent på informationssidorna på pensionsmyndigheten.se jämfört med andra perioder under året. Tillsammans med Skatteverket gjordes en informationsinsats för att informera om hur man ska undvika kvarskatt som nybliven pensionär.

7.2.5 Fysiska och digitala informationsträffar

Pensionsmyndigheten arrangerade även under 2023 både fysiska och digitala informationsmöten i egen regi och tillsammans med andra. Uppsökande möten är tillfällen då allmänheten kan träffa Pensionsmyndigheten på offentliga platser som gator och torg men också hos olika organisationer.

Tabell 62 Informationsträffar och uppsökande möten 2021–2023

	2021	2022	2023
Deltagare, antal	36 557	26 234	36 030
Deltagare informationsträffar, antal ¹	35 648	22 927	25 598
-varav kvinnor	-	11 789	13 821
-varav män	-	11 138	11 777
Samtal uppsökande möten inkl. kuvertjakten, antal ¹	909	3 307	10 432
-varav kvinnor	439	1 544	5 064
-varav män	470	1 763	5 368

¹ Skattningen bygger på manuellt registrerad statistik och ska tolkas med försiktighet.

Drygt 36 000 individer fick svar på sina frågor via informatörsverksamheten som träffade olika målgrupper med pensionsinformation för pensionärer, efterlevande, de som planerar att ta ut sin pension, egen företagare men också för människor mitt i livet som Pensionsmyndigheten benämner som pensionssparare. Informationsträffarna är mycket uppskattade bland allmänheten med ett NKI på 84, vilket är mycket högt.

7.2.6 Insatser för att stärka allmänhetens ställning som konsument

Aktiviteter för att stärka individens ställning som konsument av finansiella pensionsprodukter har som tidigare år varit inriktad på samarbeten och framtagande av konsumentorienterade rapporter, aktiviteter i press och sociala medier samt omvärldsbevakning och hantering av kundsynpunkter för att fånga upp och analysera företeelser på pensionsmarknaden.

Tre konsumentinriktade rapporter har tagits fram; *Pension och skatt*, *Spara till pension som företagare* och *Sommarjobbare och pension* som kommunicerades via pressmeddelanden och andra aktiviteter, vilket gav genomslag i media.

För att hjälpa konsumenterna att göra medvetna val genomfördes informationsinsatser primärt via egna kanaler med rubrikerna *Överskattad pensionseffekt av eget sparande* och *Tre av tio planerar att arbeta längre för högre pension* samt *Många bedömer att de behöver gå i pension senare*.

Samarbetet med Finansinspektionen och Konsumentombudsmannen om kundklagomål har fortsatt och antal kundklagomål minskar vilket Pensionsmyndigheten tolkar som positivt. Läs mer om rapporter i avsnitt 8 och om samarbeten i avsnitt 9.

7.2.7 Pensionsmyndigheten i media

Tabell 63 Pensionsmyndigheten i medierna 2017–2023

	2021	2022	2023
Samlad räckvidd, miljoner ¹	553	690	701
Andel neutral publicitet, %	94	89	91
Andel positiv publicitet, %	3	3	3
Andel negativ publicitet, %	3	9	6
Attention Score ²	18	17	15
Share of voice ³	38	48	52

¹Samlad upplaga, även benämnt räckvidd visar medialt genomslag. Nyckeltalet mäts med antalet artiklar om Pensionsmyndigheten multiplicerat med antalet möjliga läsare per tidning. Statistiken över antal möjliga läsare per tidning hämtas från Orvestos undersökningar över läsvanor.

²Attention Score mäter vad som driver hågkomst i redaktionella medier samt om publiciteten är positiv negativ eller neutral. Spannet går från 100 till -100, där 100 innebär omfattande och positiv publicitet. Ett Attention Score över 20 är att anse som mycket bra.

³Share of voice är andel av medieutrymmet på pensionsmarknaden.

Medier är en viktig kanal i Pensionsmyndighetens informationsarbete.

Pensionsmyndighetens ”share of voice”, andel av publiciteten, var 52 procent under 2023. Myndigheten nämndes i 4 829 artiklar och var den aktör som omnämndes mest i artiklar och inslag som berörde pensioner.

Räckvidden har fortsatt öka och uppgick till 701 miljoner jämfört med 690 miljoner för 2022. Merparten av artiklarna var neutralt vinklade.

Andelen av publiciteten som behandlade vårt konsumentstärkande uppdrag var 45 procent under 2023 vilket är en ökning jämfört med 2022 då motsvarande andel var 34 procent.

För att mäta rapporteringen om informationsuppdraget undersöker Pensionsmyndigheten i vilken utsträckning medier publicerar budskap om vad som mest påverkar pensionens storlek och vikten av att göra en prognos för hela pensionen. Andelen publicitet som behandlade informationsuppdraget minskade från 8 procent 2022 till 6 procent 2023.

7.2.8 Sociala medier

Pensionsmyndigheten använder de sociala mediekanalerna Facebook, Instagram och LinkedIn som kundmöteskanaler för att till exempel besvara frågor om pension och informera om pension och pensionssystemet. LinkedIn är primärt en kanal för rekrytering och att bygga Pensionsmyndighetens arbetsgivarvarumärke samt att ge en rättvisande bild av pensionssystemet.

Tabell 64 . Sociala medier, antal följare per kanal och totalt antal inkomna och besvarade kommentarer/frågor på Facebook och Instagram

	2021	2022	2023
Antal följare			
-Facebook "Fråga om din Pension"	-	37 196	38 815
-Instagram	-	6 056	6 772
-LinkedIn	-	11 209	13 806
Antal inkomna frågor och kommentarer totalt i sociala medier	12 768	13 468	7 146
Antal besvarade frågor och kommentarer i sociala medier	6 403	5 614	3 247

Antal inkomna frågor och kommentarer i samtliga sociala mediekkanaler minskade markant under 2023 jämfört med tidigare år. En förklaring till minskningen av antalet frågor och kommentarer kan spåras i en generell trend till minskat Facebook-användande i Sverige.

Stor andel av kommentarerna som kom in under 2023 avsåg ämnet höjd pensionsålder och den framflyttade åldern för förhöjt grundavdrag för födda 1957 och 1959.

Några informationsinsatser i sociala medier under året var:

- Att informera pensionärer och anhöriga om bostadstillägg via Facebook. Aktiviteten nådde närmare 100 000 personer varav knappt 23 000 interagerade och drygt 12 000 personer klickade för mer information.
- Att öka engagemang i frågan om jämställda pensioner via sociala medier.
- Pensionsinformation med checklista och tips till dem som planerar att ta ut sina pensioner.
- Att öka kunskapen om riktålder.
- Att öka medvetenheten och kunskapen om informations- och cybersäkerhet, sårbarheter och risker, samt förstärka förmågan att skydda sig mot bedrägerier.

7.3 Effekter och indikatorer

Informationsuppdraget och det konsumentstärkande uppdraget bedöms med utgångspunkt i sex effektmål som följs upp med stöd av ett antal indikatorer som visar på utfallet och effekten av myndighetens aktiviteter. Effektmålen är satta utifrån Pensionsmyndighetens uppdrag att pensionssparare och pensionärer ska:

- ha en samlad bild av hela sin pension.
- förstå vilka faktorer som påverkar pensionens storlek.
- känna sig stärkta som konsumenter av finansiella produkter inom pensionsområdet.

Tabell 65 Sammanfattande resultatbedömning informations- och konsumentstärkande uppdraget 2021–2023

	2021	2022	2023
Informations- och konsumentstärkande uppdraget	Otillräckligt	Otillräckligt	Otillräckligt
<i>Pensionssparare och pensionärer ska ha en samlad bild av hela sin pension</i>			
Resultatbedömning effektmål 1 Allt fler kvinnor och män vet var de kan få information om hela sin pension	Gott	Gott	Gott
Resultatbedömning effektmål 2 Allt fler kvinnor och män vet hur stor deras framtida pension kan komma att bli	Godtagbart	Gott	Gott
Resultatbedömning effektmål 3 Allt fler kvinnor och män känner till vilka delar pensionen består av	Otillräckligt	Otillräckligt	Otillräckligt
<i>Pensionssparare och pensionärer ska förstå vilka faktorer som påverkar pensionens storlek</i>			
Resultatbedömning effektmål 4 Allt fler kvinnor och män vet vilka faktorer som påverkar den framtida pensionen mest	Otillräckligt	Otillräckligt	Otillräckligt
<i>Pensionssparare och pensionärer känner sig stärkta som konsumenter av finansiella produkter inom pensionsområdet</i>			
Resultatbedömning effektmål 5 Allt fler kvinnor och män känner sig stärkta som konsumenter inom pensionsområdet	Otillräckligt	Otillräckligt	Otillräckligt
Resultatbedömning effektmål 6 Minskat utrymme för marknadsaktiviteter som är mindre lämpliga	Godtagbart	Godtagbart	Godtagbart

Resultat effektmål 1 – allt fler kvinnor och män vet var de kan få information om hela sin pension

Resultatet för effektmål 1 bedöms vara fortsatt gott. I det *Orange kuvertet* som når drygt 8 miljoner pensionssparare och pensionärer informerar Pensionsmyndigheten om var man kan se hela sin pensionsprognos. I arbetet med press och sociala medier uppmanar myndigheten den enskilde till att logga in för att se sin pensionsprognos. Detta görs även på Pensionsmyndighetens webbplats och indirekt i olika informationskampanjer till allmänheten. I inloggat läge på pensionsmyndigheten.se visas hela prognosen. Även i samtliga digitala och fysiska informationsträffar informeras om prognostjänsterna.

Myndigheten bedömer att dessa aktiviteter har bidragit till att allt fler vet var de kan få information om hela sin pension. Detta stöds av att antalet registrerade användare av prognostjänsterna ökar och är på en relativt hög nivå. Enligt Pensionsmyndighetens kunskaps- och attitydundersökning är det färre pensionssparare men fler pensionärer som uppger att de vet var de kan få information om hela sin pension än 2022. Mot bakgrund av prognostjänsternas genomslag bedöms resultatet sammantaget som gott.

Resultat effektmål 2 – allt fler kvinnor och män vet hur stor deras framtida pension kan komma att bli

Resultatet för effektmål 2 bedöms vara fortsatt gott. Samarbetet med MinPension är en förutsättning för att pensionssparare och pensionärer ska få en helhetsbild av sin pension. Myndighetens informationsinsatser och utskicket av det *Orange kuvertet* bidrar till att fler

vet hur stor deras framtida pension kan komma att bli. Det *Orange kuvertet* och tillhörande aktiviteter, bidrar till att antalet pensionsprognoser ökar mer under januari till mars jämfört med andra perioder under året. Informationskampanjerna bidrar även under 2023 till att fler tar del av sin pensionsprognos. Antalet individer som har gjort en pensionsprognos fortsätter att öka.

Andelen som i kunskaps- och attitydundersökningen uppger att de har en viss, god eller mycket god uppfattning om hur stor deras pension kan komma att bli har minskat något bland pensionsspararna men ökat bland pensionärer. En förklaring till att den självupplevda kunskapen har minskat bland pensionsspararna kan vara att de resurser som Pensionsmyndigheten lagt på informationskampanjer, vid sidan av *Orange kuvert*, har minskat. Mot bakgrund av genomförda aktiviteter som bidragit till att antalet unika individer som gjort en pensionsprognos är på en relativt hög nivå och fortsätter att öka samtidigt som nyregistreringar, inloggningar och gjorda pensionsprognoser fortsätter att öka bedöms resultatet sammantaget som gott.

Resultat effektmål 3 – allt fler kvinnor och män känner till vilka delar pensionen består av

Resultatet för effektmål 3 bedöms vara fortsatt otillräckligt. Pensionsmyndigheten har informerat om pensionspyramiden som visar vilka delar pensionen kan bestå av i det *Orange kuvertet*. Samtidigt genomfördes en bred informationskampanj som lyfte fram pensionspyramiden i sociala mediekkanaler, köpt media och radio med en total räckvidd på drygt 5,5 miljoner pensionssparare.

Uppföljningen av Orange kuvertutskicket och informationskampanjen visar att de bidrar till en ökning av andelen pensionssparare som kunde nämna pensionens alla tre delar. Kunskaps- och attitydundersökningen under hösten visade dock att kunskapsnivån var tillbaka på ungefär samma nivå som 2022. Myndigheten bedömer därför att det fortfarande inte är tillräckligt många som kan nämna alla tre delar som pensionen består av, även om andelen har ökat bland pensionärerna.

Resultat effektmål 4 – allt fler kvinnor och män vet vilka faktorer som påverkar den framtida pensionen mest

Resultatet för effektmål 4 bedöms vara fortsatt otillräckligt. Pensionsmyndigheten har, via *Orange kuvert*, informationsmöten, pensionsmyndighetens webbplats och sociala mediekkanaler, informerat om att livsinkomsten, pensioneringstidpunkten och tjänstepensionen är de faktorer som påverkar den framtida pensionen mest.

Undersökningsresultaten visar att andelen pensionssparare och pensionärer som, på frågan vad som påverkar deras pension mest, angett något som härrör till livsinkomsten ligger på tillfredsställande nivåer. Den spontana förståelsen för pensioneringstidpunktens och tjänstepensionens betydelse bedöms dock fortfarande vara relativt liten, även om det har skett en fortsatt förbättring avseende pensioneringstidpunkten. Vidare överskattas det privata sparandets betydelse bland pensionssparare, vilket dels kan förklaras av att myndighetens kommunikationsinsatser inte är tillräckliga i förhållande till de kommersiella intressen som finns i sparprodukter och dels av att flera indikationer visar att pensionsprognosen tolkas fel och kan ge sken av att det inte lönar sig att arbeta längre. Dessutom kan den pågående samhällsdebatten om pensionssystemet påverka människors uppfattning om varför man får den pension man får och skapa oro för att man inte ska få någon pension om man inte själv sparar privat.

Resultat effektmål 5 – allt fler kvinnor och män känner sig stärkta som konsument inom pensionsområdet

Resultatet för effektmål 5 bedöms vara fortsatt otillräckligt. Myndighetens aktiviteter för att stärka individens ställning som konsument av finansiella pensionsprodukter har varit inriktad på samarbeten och framtagande av konsumentorienterade rapporter samt pressaktiviteter.

Många pensionssparares självförtroende och upplevelse av att de har det stöd de behöver i pensionsfrågor är fortfarande lågt. Samtidigt är oron relativt utbredd bland pensionsspararna. Endast 27 procent av pensionsspararna uppger att de har tillräckligt med

kunskap för att kunna göra medvetna val som påverkar deras framtida pension, vilket är lägre jämfört med 2022. 36 procent uppger att de känner att de har den information och det stöd som de behöver i pensionsfrågor. Självförtroendet och upplevelsen om stöd ökar något med åldern, men är ändå inte tillfredställande. Bland pensionärerna framkommer en mer tillfredsställande bild, den har också förbättrats jämfört med 2022.

Resultat effektmål 6 – minskat utrymme för marknadsaktiviteter som är mindre lämpliga

Resultatbedömningen för effektmål 6 bedöms som godtagbart. Antalet inkomna kundklagomål kopplade till förvaltningstjänster som myndigheten har utrett och vidareförmedlat till Finansinspektionen och Konsumentverket fortsätter att minska och ligger på en låg nivå, vilket myndigheten tolkar som positivt. Samarbetet mellan myndigheterna har ökat och är gott.

8 Analys och statistik

Pensionsmyndigheten ansvarar för att följa, analysera och förmedla pensionssystemets utveckling och effekter för enskilda och samhälle.

Myndigheten ansvarar även för den officiella statistiken inom statistikområdet *stöd vid ålderdom* samt att sammanställa och publicera övrig efterfrågad statistik.

Sammanfattning

- Resultatet är gott.
- Kritiska beräkningar till pensionernas omräkningar har tagits fram enligt plan och utan störningar.
- Arbetet med att åstadkomma en allt effektivare förädling av data till pedagogisk och relevant statistik och annan information pågår ständigt varvid statistikplattformens förvaltning och utveckling är central.
- Statistikproduktionen har upprätthållits utan större avbrott.
- Antalet statistikbeställningar har ökat jämfört med föregående år. Nästan samtliga beställningar har kunnat besvarats helt eller delvis.
- Underlag och rapporter till regeringen har levererats i tid.
- Planerade egeninitierade rapporter har med få undantag levererats.
- Rapport- och seminarieverksamheten bedöms ha bidragit till att förmedla ålderspensionssystemets utveckling och effekter för enskilda och samhälle.

Tabell 66 Sammanfattande resultatbedömning analys och statistik 2021–2023

	2021	2022	2023
Sammanfattande bedömning	Gott	Gott	Gott

Totala kostnaden för verksamhetsområdet statistik och analys är 59 miljoner kronor, vilket motsvarar tre procent av myndighetens totala kostnader.

8.1 Beräkningar

Pensionsmyndighetens analys- och statistikuppdrag har en administrativ källa i den datafångst, databearbetning och beräkningar som förvaltningen av det inkomstgrundade pensionssystemet kräver. Beräkningar av värdegrader så som inkomstindex, administrationskostnadsfaktorer, arvsvinster och delningstal är alla kritiska processer eftersom de används för att beräkna kontovärden och pensionernas storlek. Beräkningar av balanstal, pensionsskuld, omsättningstid med mera och tillhörande redovisningsinformation är vanligtvis inte kritiska i samma mening men är avgörande för analys- och statistikuppdraget, det vill säga för att beskriva pensionssystemets finansiella ställning och således följa, analysera och förmedla ålderspensionssystemets utveckling och effekter för enskilda och samhället. Beräkningarna har under året tagits fram enligt plan och utan störningar.

8.2 Dataförsörjning

Pensionsmyndighetens analys- och statistikuppdrag och särskilt kravet på produktionsinformation kräver konstant tillgång till aktuella och tillförlitliga datamängder från ett tjugotal olika administrativa förmåns- och handläggningssystem, samt ett antal andra interna och externa register. Statistikplattformen som omfattar Pensionsmyndighetens datalager där data samlas, förädlas och sammanställs för vidare analys, förvaltas och vidareutvecklas kontinuerligt i takt med att de levererande it-systemen genomgår

förändringar eller ersätts med nya. Dataförsörjningen till värderingsberäkningar samt intern och extern statistik har fortlöpt som planerat under året utan större störningar.

8.3 Statistik

Pensionsmyndigheten är statistikansvarig myndighet inom statistikområdet *Stöd vid ålderdom*. Den officiella statistiken och annan individbaserad statistik finns i Pensionsmyndighetens interaktiva statistiktjänst på webben. Varje månad redovisas även statistik över fonderna i premiepensionen, vilken omfattar antal fondval, marknadsvärde, fondernas värdeutveckling, fondavgifter med mera.

Under året har den officiella statistiken kompletterats med publiceringsplan och information om förändringar och korrigeringar. Allt finns tillgängligt på pensionsmyndigheten.se. Kommenterad statistik har tagits fram i till exempel rapporten *Pensionssystemet i bild och siffror* och en ny version av den återkommande rapporten *Pensionernas utveckling i fasta priser*.

Utöver den regelbundna publiceringen av ovanstående statistik har myndigheten under året hanterat 144 externa statistikfrågor vilket är något fler än 2022. Nästan alla frågor har kunnat besvaras helt eller delvis. Regeringskansliet, media och forskare hör till de mer frekventa frågeställarna och vanligt förekommande ämnesområden hos frågeställarna är premiepension, utlandsbetalningar, garantipension och total pension, inklusive tjänstepension. För det senare efterfrågas ofta mer aktuell och utökad information än vad myndigheten har i uppdrag att tillhandahålla.

Tabell 67 Antal externa statistikbeställningar 2021–2023¹

	2021	2022	2023
Antal beställningar	169	116	144

¹Från och med 2023 tas uppgiften fram genom ett automatiskt script. Den nya metoden bedöms jämförbar med tidigare manuell beräkning av antal beställningar.

Statistikfunktionen ansvarar även för Pensionsmyndighetens interna produktionsstatistik som bland annat beskriver ärendevolymer och handläggningstider, kvalitetsmått, information om kundkontakter samt servicenivåer. Statistiken har under året publicerats dagligen, vecko- och månadsvis och har använts för planering och uppföljning av myndighetens interna arbete.

8.4 Analysmodeller

Pensionsmyndighetens huvudsakliga beräkningsmodeller, Pensionsmodellen och Typfallsmodellen, har använts för olika typer av analyser. Modellererna är tillgängliga för pensionsbranschen och allmänheten på myndighetens webbplats. Pensionsmyndigheten svarar löpande på frågor om modellererna samt bistår användare med beräkningshjälp.

Pensionsmodellen används för att göra långsiktiga simuleringar, 25–90 år, av det allmänna inkomstgrundade pensionssystemet, det vill säga både inkomst- och premiepension.

Typfallsmodellen används för att beräkna pensionsutfallet för en individ med specifika egenskaper såsom ålder, inkomst, inträde i arbetslivet och pensionsålder. Genom inkomna frågor under året och tidigare år kan Pensionsmyndigheten göra bedömningen att modellererna används av stora delar av pensionsbranschen, externa experter och Regeringskansliet. Typfallsmodellen har, som vanligt, under året förvaltats och uppdaterats med för inkomststören gällande regler, delningstal, basbelopp och andra beräkningsfaktorer.

8.5 Analyser, rapporter och prognoser

Tabell 68 Antal publicerade rapporter inom verksamhetsområdet analys och statistik 2021–2023

	2021	2022	2023
Regeringsuppdrag och anslagsprognoser	9	7	12
Egeninitierade rapporter	20	19	12
-varav konsumentrapporter	8	5	3

I verksamhetsområdet ingår att göra analyser och ta fram rapporter för såväl beslutsfattare som en intresserad allmänhet. Utgivningen av publikationer med tillhörande seminarier har under året följt den övergripande planeringen. Verksamheten har fortsatt bidra till det konsumentstärkande uppdraget genom att ta fram analyser och rapporter som bedöms direkt bidra till nytta för pensionärer och pensionssparare. Av 24 rapporter och regeringsuppdrag har tre rapporter information eller utformning som är särskilt intressant för pensionärer och pensionssparare.

Det färre antalet egeninitierade rapporter under 2023 har flera bidragande orsaker. Myndigheten har haft fler regeringsuppdrag än tidigare år, några av de egeninitierade rapporterna har varit mer omfattande att framställa samt ett ökat antal vakanser inom analys- och statistikuppdraget.

Under 2023 slutfördes den egeninitierade rapportserien kallad vägvalsserien¹⁰ som var en uppföljande serie till 2022 års faktaserie¹¹. Syftet med vägvalsserien var att bidra till en strukturerad diskussion om vägval för pensionssystemet och om vilka principer och mål som Sveriges pensionssystem kan ha. Varje del i rapportserien, som bestod av fyra rapporter varav tre publicerades 2023, följdes upp av ett seminarium med intressenter, forskare och beslutsfattare. Den sista rapporten *Ett nytt pensionssystem* efterföljdes av ett halvdagsseminarium inklusive paneldiskussion på rapportens tema i syfte att bidra till diskussionen om pensionssystemet.

Under året publicerades som vanligt *Orange rapport*, pensionssystemets årsredovisning, som bland annat beskriver pensionssystemets finansiella ställning och utveckling. Vidare publicerades fyra anslagsprognoser som visar förväntade utgifter för förmåner, vanligtvis för de kommande tre åren.

8.6 Effekter av verksamhetsområdet Analys och statistik

Pensionsmyndigheten anser att effekter av verksamhetsområdet Analys och statistik är svåra att mäta. Effekten av en ålderspensionsverksamhets årsredovisning är bland annat att förmedla att eller i vilken utsträckning skuldåtagandena kan förväntas infrias. Pensionsmyndigheten anser att *Orange rapport* fyller det syftet. Ett skäl för den bedömningen är att systemets förmåga i detta avseende mycket sällan ifrågasätts och då det sker kan myndigheten, anser vi, svara bra på ställda frågor.

En effekt av försäkringsstatistiken är snarlik, att myndigheten enligt egen bedömning har en hög förmåga att svara på frågor om pensionssystemet. Under året har samtliga inkomna förfrågningar besvarats helt eller delvis. Samma bedömning görs vad gäller den interna produktionsstatistiken.

Effekter av rapporter som beskriver och analyserar egenskaper, vanligen debatterade påstådda eller konstaterade brister, i pensionssystemet är svåra eller mycket svåra att mäta. Genom att bjuda in relevanta beslutsfattare, intressenter i försäkringsbranschen samt företrädare för arbetstagar- och arbetsgivarorganisationer till seminarier med teman från rapportverksamheten såsom genomförts under året bedömer myndigheten att den har förmedlat ålderspensionssystemets status, utveckling och effekter för enskilda och samhälle.

¹⁰ <https://www.pensionsmyndigheten.se/statistik/publikationer/vagvalsserie-om-pensionerna/>

¹¹ <https://www.pensionsmyndigheten.se/statistik/publikationer/faktaserie-om-pensionerna/>

9 Övrig återrapportering

9.1 Extern samverkan

Pensionsmyndigheten är en aktör bland många inom pensionsområdet och samverkan med andra myndigheter och externa aktörer är nödvändig för att kunna uppfylla myndighetens uppdrag.

Tabell 69 Sammanfattande resultatbedömning externt samarbete 2021–2023

	2021	2022	2023
Sammanfattande bedömning	Gott	Gott	Gott

Sammanfattning

- Samverkan med andra myndigheter och externa aktörer fungerar överlag bra.
- Samarbetet och samtliga tjänster som levereras av Försäkringskassan har fungerat väl.

9.1.1 Tjänster levererade av Försäkringskassan och Statens servicecenter

Tabell 70 Kostnad tjänster som levereras av Försäkringskassan och Statens servicecenter 2021–2023

	2021	2022	2023
Leverans tjänster Försäkringskassan, mnkr	250	225	282
Totala kostnader Försäkringskassan, mnkr	255	228	286
Administrativa tjänster Statens servicecenter, mnkr	7	8	9

De tjänster som Försäkringskassan tillhandahåller till Pensionsmyndigheten är framförallt utbetalning av pensioner och pensionsrelaterade förmåner, it-stöd av de förmåner som hanteras av Pensionsmyndigheten, datacenter samt stödtjänster inom behörighetsadministration och internservice. Samarbetet är under förändring, både som ett resultat av den utveckling som Pensionsmyndigheten driver för att förnya förmånssystemen och Försäkringskassans regeringsuppdrag om att erbjuda samordnad och säker statlig it-drift. Samarbetet mellan myndigheterna fungerar väl.

Inom it-tjänsten Datacenter pågår en dialog mellan Pensionsmyndigheten och Försäkringskassan om utformningen av tjänsterna. Myndigheterna arbetar med att analysera huruvida Pensionsmyndighetens behov möts av Försäkringskassans framtida tjänster, det rör bland annat standardiserade tjänster inom ramen för samordnad och säker statlig it-drift.

Fluktuationerna i kostnader mellan åren beror på den avgiftsmodell som tillämpas mellan Försäkringskassan och Pensionsmyndigheten i enlighet med överenskommelsen om samverkan mellan myndigheterna.

Revidering av överenskommelsen mellan Försäkringskassan och Pensionsmyndigheten slutfördes i början av 2023.

Pensionsmyndigheten samarbetar med Statens servicecenter inom två områden. Det ena området avser administrativa tjänster rörande personaladministration, ekonomi samt e-handel. Det andra området avser medborgarservice där servicekontor erbjuder personliga möten inom ramen för de samverkande myndigheternas verksamhet. Statens servicecenter är huvudman för servicekontorsverksamheten och har till uppgift att tillhandahålla lokal statlig service för samverkansmyndigheterna Pensionsmyndigheten, Försäkringskassan, Skatteverket, Arbetsförmedlingen och Migrationsverket. Det finns idag 138 servicekontor i landet som erbjuder personliga möten inom ramen för de samverkande myndigheternas verksamhet. Åtta av dessa kontor har etablerats under 2023.

Servicekontoren är en uttalad icke-digital kanal för Pensionsmyndigheten och där tillhandahålls det fysiska mötet med medborgaren för att ge stöd i pensionsadministrativa

frågor. Servicekontoren är även en viktig kanal i arbetet inom ramen för informationsuppdraget. Där har myndigheten en god möjlighet att få ut sina budskap inom pension till medborgare som besöker servicekontorens övriga myndigheter i annat än pensionsrelaterade ärenden. Medarbetarna på servicekontoren har grundläggande kunskaper inom samtliga pensionsområden, inklusive tjänstepension, och har tillgång till Pensionsmyndighetens verksamhetssystem.

Totalt har servicekontoren haft cirka 2,6 miljoner besök, varav cirka 5 procent har utgjort pensionsrelaterade ärenden.

Servicekontoren ingår inte i Pensionsmyndighetens nöjdhetsmätningar, men Statens servicecenter har genomfört två kundundersökningar som visar på gott resultat för Pensionsmyndigheten med NKI 92 för våren och 93 för hösten 2023. Under 2023 har samverkan med Statens servicecenter fungerat bra.

9.1.2 Samverkan med Finansinspektionen och Konsumentverket

En god samverkan med Finansinspektionen och Konsumentverket är nödvändig för att stärka pensionssparares och pensionärens ställning som konsumenter på finansmarknaden och myndigheterna har därför under året haft regelbundna träffar på flera nivåer för informations- och erfarenhetsutbyte. Den stora samrådsfrågan under året har rört de nya hållbarhetsregelverken för fondbolag och vikten av att ge tydlig hållbarhetsinformation till konsumenterna.

Läs mer om samverkan med Finansinspektionen och Konsumentverket i avsnitt 6.4 *Kundsynpunkter om förvaltningstjänster*.

9.1.3 Samverkan med minPension

Samverkan med minPension, som utvecklar och förvaltar prognostjänsterna och uttagsplaneraren, är central för Pensionsmyndighetens informationsuppdrag. Samarbetet med minPension och Svensk Försäkring är en förutsättning för att Pensionsmyndigheten ska kunna tillhandahålla en helhetsprognos över pensionen utan att inhämtningen av pensionsuppgifter behöver vara reglerad med stöd av lagstiftning.

MinPension ägs av Svensk Försäkring och finansieras till hälften av staten via Pensionsmyndighetens anslag och även av Statens Tjänstepensionsverk, SPV.

I linje med de nya pensionsåldrarna uppdaterades prognostjänsterna vid årsskiftet 2022/2023. Uppdateringen innebar att pensionsprognoserna följer prognosstandard. Oavsett var prognosen görs visar den samma totala pension om kunden väljer samma pensionsålder. På pensionsmyndigheten.se anpassades pensionsprognosen så att den visas efter individens riktålder. Prognostjänsterna på minpension.se visar prognos enligt avtalad pensionsålder eller vid pensionsålder 65 så som tidigare.

Under 2023 integrerades ansökan om allmän pension med uttagsplaneraren. Detta innebär att användaren kan både planera och ansöka om allmän pension via uttagsplaneraren. AMF har tidigare gjort denna integration. Målet är att göra det enklare för den enskilde individen att ansöka om sina pensioner genom att tillhandahålla möjligheten att göra det på ett och samma ställe.

9.1.4 Samverkan försäkringsbranschen

Pensionsmyndigheten har under året fortsatt samarbetet med förvalsbolag och valcentraler inom kollektivavtalad tjänstepension och informerat om höjda pensionsåldrar och riktålder samt om ny valarkitektur på premiepensionens fondtorg. Samverkan har även skett med försäkringsbranschen i samband med Tjänstepensionens dag. Se även 9.1.3 *Samverkan med minPension*.

9.1.5 Samverkan inom eSam

Pensionsmyndigheten är värmyndighet för och medlem i eSam, som är ett program för digital samverkan mellan 38 myndigheter. Genom medlemskapet i eSam verkar

Pensionsmyndigheten för att bättre ta tillvara på digitaliseringens möjligheter, underlätta för privatpersoner och företag samt använda gemensamma resurser på ett effektivt sätt.

Trycket på offentliga aktörer att använda ny teknik är stort, samtidigt som förändrad teknik innebär nya utmaningar för hur lösningarna används säkert och legalt. Samarbetet inom eSam har under 2023 framförallt påverkats av den snabba teknikutvecklingen inom artificiell intelligens (AI) och det skärpta säkerhetsläget i omvärlden.

Under året har Pensionsmyndigheten bland annat bidragit med juridisk kompetens i AI-relaterade frågor, deltagit i samverkan om utmaningar kopplat till incidenter som ransomware men även lett tre eSam-aktiviteter.

I mars var Pensionsmyndigheten värd för eSams myndighetsgemensamma hackaton där medarbetare samlas för att inom en viss tidsram hitta lösningar på givna utmaningar. De aktuella utmaningarna var tematiska och utgick från eSams målsättning med verksamheten, bland annat *Data drivet arbetsätt*, medan Pensionsmyndigheten kompletterade med utmaningen *Jämställdhet, mångfald och inkludering*. Årets Hackaton lockade över 100 deltagare från 17 myndigheter. Det vinnande bidraget, en AI-lösning som gör det möjligt för privatpersoner och företag att få svar på en fråga från flera myndigheter i samma gränssnitt, beaktas i eSams arbete att utreda förutsättningarna för att etablera en gemensam plattform för chatbotar.

Under hösten har Pensionsmyndigheten tagit över rollen som ordförande i eSams molngrupp. Gruppen gör analyser och samverkar i molnrelaterade frågor, exempelvis om anskaffning av molntjänster och metodstöd för att göra sekretess- och säkerhetsbedömningar. Pensionsmyndigheten leder även arbetet med eSams ”radarbild” över nationella och internationella initiativ av generell karaktär som påverkar myndigheternas förutsättningar för digitaliseringsarbete de närmaste åren. Radarbildens syftar till att bidra till bättre framförhållning, helhetssyn och stöd för medlemmarna samt att identifiera områden där det finns behov av att samverka för bättre effektivitet och samhällsnytta.

9.1.6 Efterlevandeguiden

Webbplatsen efterlevandeguiden.se ska ge efterlevande en bättre service och ökad upplevd trygghet genom samlad och enhetlig information. Skatteverket, Försäkringskassan och Pensionsmyndigheten har ett gemensamt ansvar för att informationen på webbplatsen är riktig och neutral. Pensionsmyndigheten har samordningsansvar för förvaltning, drift och uppföljning. Kostnaderna för samverkansarbetet fördelas utifrån framtagen finansieringsmodell.

Tabell 71 Antal besök på efterlevandeguiden.se 2021–2023¹

	2021	2022	2023
Besök, antal	-	433 800	384 000
Sidvisningar, antal	-	973 700	842 100
Unika besökare, antal	-	433 700	383 900

¹ Antal besök, sidvisningar och unika besökare på efterlevandeguiden.se har inte kunnat samlats in för 2021 på grund av att Pensionsmyndigheten stängde ner webbanalysverktyget Adobe Analytics den 31 mars 2021 med anledning av regleringar inom dataskyddslagsstiftningen.

Under 2023 har Pensionsmyndigheten stått för fem procent av kostnaderna för samverkansarbetet, Skatteverket 46 procent och Försäkringskassan 49 procent.

Under 2023 genomförde Pensionsmyndigheten regelbundna informationsmöten för efterlevande där Efterlevandeguiden presenterades.

9.1.7 Internationellt samarbete

Pensionsmyndighetens medarbetare är efterfrågade i internationella sammanhang och myndighetens inställning är att i möjligaste mån, utifrån verksamhetens förutsättningar och prioriteringar, tillmötesgå förfrågningar om medverkan.

Pensionsmyndigheten medverkar i ett omfattande samarbete inom Norden med mötesstrukturer för såväl handläggare som ledning, i syfte att underlätta administration och ärendehantering samt främja erfarenhetsutbyte och kunskapsdelning.

Inom ramen för engagemanget i den internationella socialförsäkringsorganisationen International Social Security Association (ISSA) medverkar Pensionsmyndigheten i en teknisk kommitté, pensionskommittén, för perioden 2023–2025.

Pensionsmyndigheten har sedan 2019 medverkat i genomförandet av International Training Program on Social Protection som Sida initierat och finansierar. Målgrupp för kapacitetsutvecklingsprogrammet är tio av Sidas fokusländer i Afrika och Asien. Pensionsmyndigheten har under året slutfört sin medverkan i programmet som planerligt kommer att fullföljas och avslutas under 2024.

Myndigheten medverkar även i och lämnar expertstöd till regeringens EU-arbete, dels som nationell expertmyndighet vid möten i Administrativa kommissionen för samordning av de sociala trygghetssystemen, dels som nationell vice delegat i Tekniska kommissionen för informationsbehandling (TK). Under första halvåret 2023 var Sverige ordförande i Europeiska unionens råd, vilket innebär att Pensionsmyndighetens representant under denna period tog över som vice ordförande i TK. Under Sveriges ordförandeskap påbörjades ett arbete med att samla reflektioner om samverkan och arbetsformer i TK. Arbetet löper på under efterföljande och kommande ordförandeskap och Sverige är fortsatt engagerat. Det pågår vidare en dialog om att det finns ett behov inom Europa att samverka och få samsyn i EU:s olika digitala initiativ. För svensk del har ordförandeskapet varit lärorikt och relationerna mellan olika medlemsländer och Sverige har förstärkts.

EESSI (Electronic Exchange of Social Security Information) är ett system för elektronisk kommunikation i gemensamma ärenden som införts i EU:s medlemsländer. Samtliga länder är anslutna till EESSI-systemet även om det kvarstår ett mindre antal flöden som inte alla länder ännu har implementerat. Ny förvaltare av EESSI:s handläggningssystem är på plats.

Elektronisk informationsöverföring vid dödsfall sker bilateralt i förhållande till Danmark, Island, Finland, Norge, Polen, Spanien och Tyskland.

Under året har arbetet fortsatt med att tillgodose kraven i EU:s förordning om en gemensam digital ingång (Single Digital Gateway). Förordningen innebär att medlemsstaterna ska ge tillgång till information och e-tjänster på engelska, inom utpekade områden. Det ska även vara möjligt att logga in och använda vissa e-tjänster med europeiska e-legitimationer.

9.2 Ärenden hos Justitieombudsmannen och ansökningar om skadestånd

Sammanfattning

- Under 2023 har Pensionsmyndigheten mottagit väsentligt färre JO-anmälningar än föregående år. Anmälningarna avser främst Pensionsmyndighetens information om det förhöjda grundavdraget för personer födda 1957, påstådd långsam handläggning samt långa svarstider.
- Under 2023 har JO genomfört två inspektioner på Pensionsmyndigheten.
- Inkommande ansökningar om skadestånd ligger på en något lägre nivå än föregående år.

9.2.1 Ärenden hos Justitieombudsmannen

Tabell 72 Ärenden hos JO som Pensionsmyndigheten har fått ta del av 2021–2023

	2021	2022	2023
Inkomna anmälningar JO, antal	34	30	15
Initiativärenden, antal	0	1	1

Tabell 73 Avgjorda ärenden JO 2021–2023

	2021	2022	2023
Avslutade utan åtgärd, antal	31	26	13
Beslutade ärenden, antal	3	9	4

Under 2023 har Pensionsmyndigheten fått ta del av 15 anmälningar som kommit in till Justitieombudsmannen (JO) avseende Pensionsmyndighetens verksamhet. I två av dessa ärenden har Pensionsmyndigheten yttrat sig och myndigheten inväntar nu beslut från JO. I resterande 13 ärenden beslutade JO att inte inleda någon utredning.

Av de 13 anmälningar som JO beslutade att inte utreda avsåg nio fall klagomål om att Pensionsmyndigheten ska ha lämnat bristfällig information om det förhöjda grundavdraget för personer födda år 1957. I samtliga nio fall valde JO att inte utreda anmälningarna, utan hänvisade istället till ett annat ärende gällande samma sak hos JO, där JO inte fattat något beslut innan den 31 december 2023.

Resterande ärenden som JO beslutade att inte utreda avsåg bland annat påstått långa svarstider respektive långsam handläggning av ärenden om allmän pension och bostadstillägg. I två av ärendena valde JO att hänvisa till att ombudsmannen under 2022 redan kritiserat Pensionsmyndigheten för passiv handläggning respektive för bristande tillgänglighet och service och därför inte gick vidare med anmälningarna. I det tredje ärendet fann JO inte tillräcklig anledning att inleda någon utredning, utan erinrade istället Pensionsmyndigheten om dess skyldigheter enligt 6, 9 och 11 §§ förvaltningslagen (2017:900). I det fjärde ärendet framgick inte anledningen till anmälan eller varför JO valt att inte utreda den vidare.

JO har, fram till den 31 december 2023, fattat beslut i fyra ärenden som rör Pensionsmyndigheten. Samtliga ärenden kom in till JO under 2022.

Det första ärendet rörde ansökan om ändrat uttag av allmän pension. Pensionsmyndigheten påbörjade handläggningen av ansökan först efter sju månader. JO kritiserade därför Pensionsmyndigheten för långsam handläggning, men också för att därefter ha dröjt med att skicka beslutet i ärendet till den enskilde. Vidare kritiserade JO Pensionsmyndigheten för bristande service genom att ha lämnat felaktig information till den enskilde och för att inte ha informerat hen om, eller ens ha tagit ställning till, att ärendet skulle komma att bli väsentligt försenat, vilket är ett krav i 11 § förvaltningslagen.

Det andra ärendet rörde bostadstillägg. En person med nedsatt hörsel hade ställt frågor om bostadstillägg till Pensionsmyndigheten via brev. Hen fick först felaktig information från myndigheten och uppmanades sedan att ringa till Pensionsmyndigheten istället för att skriva brev för att få svar på sin fråga. JO kritiserade Pensionsmyndigheten för långsam och bristfällig handläggning, för utformningen av brevsvaren och för att ha uppmanat den enskilda att ringa Pensionsmyndigheten för att få svar på sin fråga. JO ansåg därmed att Pensionsmyndigheten genom sin hantering av ärendet på flera sätt hade brustit i sin serviceskyldighet.

Det tredje ärendet rörde bristande service och dröjsmål med att överlämna överklagande till domstol i ett ärende om allmän pension. En person hade skrivit till Pensionsmyndigheten flera gånger och framförde synpunkter på myndighetens bedömning. Myndigheten utredde först inte om personens avsikt var att överklaga ett beslut. När Pensionsmyndigheten sedan utredde frågan dröjde det drygt en månad innan myndigheten lämnade över överklagandet till domstol. JO gav Pensionsmyndigheten allvarlig kritik för att inte ha uppfyllt serviceskyldigheten och kravet på god service i förvaltningslagen när skrivelserna hanterades. Pensionsmyndigheten fick även allvarlig kritik för att ha dröjt med att lämna över överklagandet till domstol när detta ska ske skyndsamt. JO lyfte fram att han i flera beslut har kritiserat Pensionsmyndigheten för bristande service och tillgänglighet och att det är oroväckande att enskilda inte får svar på sina skrivelser inom rimlig tid. Allvaret förstärks enligt JO av att det har varit frågan om ett överklagande.

Det fjärde ärendet rörde den inspektion som JO initierade 2022 och genomförde på Pensionsmyndighetens kontor i Karlstad i mars 2023.

JO har inspekterat Pensionsmyndigheten vid två tillfällen under 2023.

Under 2023 genomförde JO en undersökning av hur några myndigheter tillämpar 11 och 12 §§ förvaltningslagen. JO genomförde sin undersökning av Pensionsmyndigheten genom en inspektion vid Pensionsmyndighetens kontor i Karlstad under perioden 28–30 mars 2023. JO:s granskning avslutades med ett beslut den 19 juni 2023. JO hade synpunkter på hur myndigheterna, däribland Pensionsmyndigheten, följde 11 och 12 §§ förvaltningslagen. Pensionsmyndigheten har, efter det att JO meddelade beslutet, tagit fram en åtgärdsplan för att komma till rätta med bristerna. Ett förändringsarbete påbörjades under hösten 2023 och arbetet pågår fortfarande.

Vid nämnda inspektion vid kontoret i Karlstad följde JO även upp Pensionsmyndighetens handläggning i allmänhet. JO granskade ärenden om bostadstillägg, äldreförsörjningsstöd, allmän pension med internationell anknytning samt ärenden där domstol ändrat Pensionsmyndighetens beslut och ärendet kommit tillbaka till myndigheten för verkställighet.

JO besökte Pensionsmyndighetens kontor i Halmstad under perioden 3–5 oktober 2023. Vid inspektionen granskades Pensionsmyndighetens handläggning av ärenden om bostadstillägg/äldreförsörjningsstöd, nationella ärenden om allmän pension, ärenden om återkrav samt omprövningsärenden. Dessutom följde JO upp besöket från i mars 2023. JO önskade även information om hur Pensionsmyndigheten arbetar med tillgänglighet och service med anledning av den kritik JO tidigare utdelat på grund av enskildas svårigheter att komma i kontakt med Pensionsmyndigheten. Pensionsmyndigheten har per den 31 december 2023 inte mottagit något protokoll från JO:s granskning.

Tabell 74 Ansökningar om skadestånd 2021–2023

	2021	2022	2023
Inkomna ansökningar skadestånd, antal	27	37	29

Tabell 75 Avslutade ärenden om skadestånd 2021–2023

	2021	2022	2023
Återkallade ansökningar, antal	0	3	0
Avskrivna ansökningar JK, antal	2	4	2
Prövade ansökningar JK, antal	8	9	10
Prövade ansökningar Pensionsmyndigheten, antal	13	15	15
Övrigt	-	1	1

En ansökan om skadestånd prövas normalt av Justitiekanslern (JK). Sedan den 1 januari 2018 har Pensionsmyndigheten dock fått delegation att fatta beslut i vissa ärenden om skadestånd. Det rör framför allt ärenden om fel i handläggningen eller felaktig information.

Under 2023 har 29 ansökningar om skadestånd kommit in till Pensionsmyndigheten. Ärendena avser bland annat påstådda felaktigheter i samband med handläggningen av ansökan om allmän pension eller bostadstillägg och påstått felaktiga beslut om bland annat allmän pension eller bostadstillägg. Två ärenden avser påstådda felaktigheter i samband med beslut att avregistrera så kallade Rysslandsfonder på Pensionsmyndighetens fondtorg. Pensionsmyndigheten har hittills överlämnat åtta ärenden till JK för prövning och har själv prövat tolv ansökningar av de som kommit in under året. Övriga inkomna ansökningar är fortfarande under utredning.

JK har under 2023, av olika anledningar, valt att inte pröva två ansökningar. Av de tio ärenden som JK har prövat, har JK beviljat skadestånd i ett ärende. JK beviljade skadestånd på grund av att Pensionsmyndigheten dröjt med att vidarebefordra en ansökan om allmän pension till ett annat land, vilket ledde till ekonomisk skada för den enskilde. Ett ärende avslutades av JK under 2022, men avslutades i Pensionsmyndighetens ärendehanteringssystem först 2023. Detta ärende redovisas i statistiken för avslutade ärenden under 2023 under ”Övrigt”.

Pensionsmyndigheten har under året prövat totalt 15 ansökningar och i två av dessa beviljat skadestånd. Båda ärendena avsåg långsam handläggning. I det ena fallet hade Pensionsmyndigheten inte handlagt den enskildes ändringsanmälan i tid, vilket gjorde att hen inte haft vetskap om eller möjlighet att ansöka om fortsatt ersättning i tid. I det andra fallet hade Pensionsmyndigheten inte informerat den enskilde i tid om att hen behövde ansöka om förmånerna igen för att fortsatt kunna få ersättning.

9.3 Säkerhet

Det allvarliga geopolitiska säkerhetsläget i Europa och världen har bidragit till att öka motsättningarna även inom Sverige, vilket ofta understöds av påverkansoperationer mot Sverige. Samtidigt pågår en fortsatt eskalering av våld kopplat till den organiserade brottsligheten, och vi ser en ökad välfärdsbrottslighet.

Pensionsmyndigheten bedriver samhällsviktig verksamhet och ska leva upp till högt ställda krav på säkerhet och beredskap. Årets arbete med säkerhet och beredskap har därför haft fokus på att analysera behovet av förstärkningar, och att utöka befintligt skydd.

År 2022 fastställde generaldirektören myndighetens säkerhetsskyddsanalys och sedan dess har arbete bedrivits för att förtydliga analysen. Det handlar om att identifiera objekt och system som har ett skyddsvärde för att kunna vidta korrekta skyddsåtgärder.

Internrevisionen har genomfört flera granskningar inom säkerhets- och beredskapsområdet åren 2022 och 2023. Granskningarna har bidragit till att lyfta fram betydelsen och behovet av ett fungerande säkerhets- och beredskapsarbete samt att tydliggöra uppdraget. Arbete med att åtgärda de brister och risker som identifierats i granskningarna pågår.

Bland årets större satsningar inom krisberedskapsområdet kan installation av, och avskrivning av, reservkraft vid två kontor särskilt nämnas.

Samverkan med andra myndigheter har till stor del handlat om stöd till fortsatt etablering av Fondtorgsnämnden och bildandet av Utbetalningsmyndigheten.

9.4 Jämställdhetsintegrering

Målet för jämställdhetspolitiken är att kvinnor och män ska ha samma makt att forma samhället och sina egna liv. Det finns också sex jämställdhetspolitiska delmål. Pensionsmyndigheten ska, i enlighet med myndighetens instruktion, integrera ett jämställdhetsperspektiv i sin verksamhet.

Pensionsmyndighetens arbete med jämställdhetsintegrering bidrar främst till det jämställdhetspolitiska delmålet ekonomisk jämställdhet: kvinnor och män ska ha samma möjligheter och villkor i fråga om betalt arbete som ger ekonomisk självständighet livet ut.

Kvinnor har i genomsnitt lägre pensioner än män. Pensionsgapet beror på att systemet bygger på livsinkomstprincipen, det vill säga att det ska finnas en koppling mellan inkomsten under hela livet och pensionens nivå. Ojämställda inkomster under arbetslivet leder således till ojämställda pensioner. Pensionsgapet kommer att bestå under lång tid om inte lagstiftaren vidtar åtgärder. Pensionsmyndigheten har översiktligt analyserat effekter av sju förändringar inom ramen för pensionssystemet som skulle minska pensionsgapet, se rapporten *Åtgärder för mer jämställda och jämlika pensioner* som publicerades i februari 2023 och som återfinns på pensionsmyndigheten.se. Analysen har kommunicerats via pressmeddelande samt ett externt webinarium riktat till bransch och intressenter.

Pensionsmyndigheten lever upp till regeringens mål om att ärendehandläggningen ska vara lika för kvinnor och män. De skillnader i handläggningstid mellan könen som presenteras i myndighetens årsredovisning beror till stor del, om inte helt, på att olika typer av ärenden hanteras olika, oberoende av sökandes kön. Se även rapporten *Är Pensionsmyndighetens handläggning jämställd?* på pensionsmyndigheten.se.

Pensionsmyndigheten har tagit fram en modell för jämställdhetsredovisning av förvaltningskostnaderna. Jämställdhetsredovisningen handlar om resursfördelning kopplat

till jämställdhet. Modellen utgår från kostnaderna för verksamhetsområdena samt vem som gynnas av myndighetens verksamhet ur ett jämställdhetsperspektiv.

Tabell 76 Jämställdhetsredovisning av förvaltningskostnaderna

	Utfall 2023	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män	Fördelningsnycklar i årsredovisningen
	mnr	%	%	mnr	mnr	
Allmän pension	896	50	50	447	449	Antal avslutade ärenden
Bostadstillägg och äldreförsörjningsstöd	321	67	33	214	107	Antal avslutade ärenden
Efterlevandepension	95	66	34	63	32	Antal avslutade ärenden
Frivillig pensionsförsäkring	2	55	45	1	1	Antal utbetalade pensioner
Återkrav	33	61	39	20	13	Antal avslutade ärenden
Omprövning	27	51	49	14	13	Antal expedierade ärenden
Utbetalningar	106	58	42	61	45	Antal utbetalningar
Premiepensionsförvaltning	232	35	65	80	152	Antal fondbyten
Informatörer	9	52	48	5	4	Antal träffar
minPension (MiP)	37	47	53	17	20	Antal prognoser
Servicekontoren	0	58	42	0	0	Tot. pensionsadministration exkl. omprövning
Säsongsattsning	2	47	53	1	1	Samma som MiP:s nycklar
Övrig kommunikation	130	58	42	75	55	Summan av info. och kommunikation totalt exkl. MiP och Orange kuvert
Orange kuvert	27	49	51	13	14	Antal utskick
Analys och statistik	59	50	50	30	30	50 procent vardera
Summa	1 977			1 041	935	

Betydligt fler kvinnor än män har bostadstillägg. Alla insatser för bättre handläggning av bostadstillägg kan betraktas som indirekt jämställdhetsfrämjande. Se även avsnitt 5.4 *Bostadstillägg och äldreförsörjningsstöd*.

Flera aktiviteter har fortsatt för att främja en jämställd utveckling inom Pensionsmyndigheten. Arbetet fokuserar på jämställdhetsperspektivet både utifrån vem som gynnas ur ett medborgarperspektiv och representation ur ett internt perspektiv. Det vill säga om det är kvinnliga eller manliga pensionärer och pensionssparare som gynnas av myndighetens utveckling samt om det är kvinnliga eller manliga anställda som bidrar till utvecklingen. Ett arbete kopplat till utvecklingsområdet har genomförts där syftet är att få till en mer jämställd process, bland annat genom att prioritera alla pensionärs och pensionssparares behov på ett tydligare sätt. Fokus har varit på att utreda vem som representeras, hur det prioriteras och vem som utför utvecklingen. Myndigheten ser, genom kontakt med våra pensionärer och pensionssparare, att det finns en skillnad i hur män och kvinnor använder och upplever våra tjänster.

I arbetet med att ta fram en valarkitektur för premiepensionssystemet har Pensionsmyndigheten försäkrat sig om en jämlik spridning i dels djupintervjuerna som ligger till grund för kommande lösningar, dels i de användningstester som utförts som bekräftar att framtagna lösningar är lätta att förstå.

En viktig del i arbetet har handlat om kompetensutveckling och anti-biastråning har genomförts med samtliga av it-avdelningens medarbetare för att höja medvetenheten, jämfört med 75 procent 2022. En mätning på jämställdhetsområdet har också genomförts, för att återkommande kunna följa utvecklingen framåt, men också för att förstå hur myndigheten ska arbeta för att attrahera och behålla kvinnliga medarbetare inom it. Det har också varit fokus på att skapa en ökad medvetenhet hos rekryterande chefer om jämställd rekrytering och vikten av jämn könsfördelning. Det har skett en marginell ökning av den totala andelen kvinnor på it-avdelningen sedan förra året, från 34 procent till 35 procent. Jämställdhet har också inkluderats i it-avdelningens introduktionsutbildning för nyanställda samt för alla myndighetens nya chefer.

Som en del av jämställdhetsarbetet har även ett kvinnligt nätverk bildats för alla som identifierar sig som kvinnor.

Myndigheten följer ett antal nyckeltal inom jämställdhetsområdet i syfte att skapa förutsättningar att följa upp och prioritera aktiviteter inom ramen för jämställdhetsuppdraget.

Ett av nyckeltalen rör sjukfrånvaro där kvinnor i genomsnitt har högre sjukfrånvaro än män, en skillnad mellan könen som även syns i samhället i stort. Se även *10.4 Hälsa och sjukfrånvaro*.

Andra nyckeltal rör chefs- och befattningsstruktur samt möjligheter till chefskarriär. Pensionsmyndigheten har en majoritet kvinnliga chefer. I förhållande till myndighetens totala könsfördelning är andelen kvinnor underrepresenterade på chefspositioner i organisationen. Se även avsnitt *10.3 Personalstatistik*.

Som en del i planen för myndighetens arbete med jämställdhetsintegrering följer myndigheten även upp effekterna av hybridarbetet ur ett jämställdhetsperspektiv. Under hösten genomfördes en medarbetarundersökning avseende hybridarbete. Analysen av resultatet utifrån könsskillnader visar att det är små skillnader i upplevelsen samt omfattningen av hybridarbete uppdelat på hur män och kvinnor svarat på undersökningen. Det är inte heller någon skillnad på genomsnittligt antal dagar på distans mellan kvinnor och män. Se även *10.2 Medarbetarundersökningar*.

De informationsinsatser om jämställda pensioner som myndigheten genomfört under året har framförallt varit i form av fysiska och digitala informationsmöten. Mötena har handlat om bostadstillägg samt om vad deltidsarbete och föräldraledighet får för konsekvenser för pensionen, där också möjligheten att överföra premiepensionsrätter mellan makar har lyfts.

Kvinnors och mäns deltagande på Pensionsmyndighetens digitala och fysiska informationsverksamhet skiljer sig åt. Myndigheten håller allt fler digitala informationsmöten och vid dessa möten är kvinnor i majoritet, med 64 procent jämfört med mäns 36 procent. Vid fysiska möten i samhället, som i köpcentrum och på marknader, är fördelningen 56 procent män och 44 procent kvinnor.

Pensionsmyndighetens uppsökande verksamhet riktar sig till den breda allmänheten men även till grupper som riskerar att få en låg framtida pension. Mot bakgrund av detta besöker myndigheten större arbetsgivare, främst inom kvinnodominerade yrken. Se även avsnitt *7.2 Informationsinsatser, kampanjer och tjänster*.

För att vidare studera resultatet avseende jämställdhetsintegrering under 2023 hänvisas till utfallet från myndighetens könsuppdelade indikatorer. I enlighet med kraven i årsredovisningsförordningen redovisar Pensionsmyndigheten individbaserad statistik könsuppdelad för majoriteten av myndighetens verksamhetsområden. Se även avsnitt *3.10 Uppdelning av individbaserad statistik efter kön*.

9.5 Hållbarhet

Pensionsmyndigheten ska bidra till en hållbar utveckling. Regeringens ambition, att Sverige ska vara ledande i genomförandet av Agenda 2030, innebär för Pensionsmyndighetens del att sätta mål och aktiviteter som styr mot och bidrar till att målen i agendan nås.

Pensionsmyndighetens fastslagna hållbarhetsplan omfattar aktiviteter inom alla tre delar av hållbar utveckling; miljömässig, social och ekonomisk hållbarhet. Exempel på aktiviteter i planen är:

- Motverkande av etiska överträdelser, till exempel förhindra utnyttjande av välfärdssystemet.
- Krav på att våra leverantörer åtar sig att följa Pensionsmyndighetens uppförandekod för leverantörer och konsulter, för att få teckna avtal med Pensionsmyndigheten.
- Interna utbildningar om hållbarhet, dels digitalt och dels genom föreläsningar.
- Aktiviteter på premiepensionens fondtorg, som beskrivs i avsnitt 6.5.

- Aktiviteter för att må bra på och av jobbet, för en bra arbetsmiljö och för att myndigheten ska vara en attraktiv arbetsgivare.
- Mätningar av uppnådda effekter inom hållbarhetsområdet, både internt och externt.

Ett framgångsrikt hållbarhetsarbete bygger på att myndighetsledningen anser det vara en prioriterad fråga och att det finns ett engagemang hos medarbetarna. I Pensionsmyndighetens strategiska plan, som fastställts av styrelsen, finns ett önskat tillstånd att Pensionsmyndigheten har en stark hållbarhetsprofil.

Pensionsmyndigheten har kontinuerligt utbyte med andra myndigheter inom hållbarhetsområdet, bland annat genom deltagande i GD-forum och GD-forums operativa grupp samt annat erfarenhetsutbyte inom området.

9.5.1 Miljöarbete

I enlighet med förordningen (2009:907) om miljöledning i statliga myndigheter har Pensionsmyndigheten fastställt miljömål för verksamheten. Enligt uppdrag i regleringsbrevet 2022 ska myndigheten även redovisa uppföljningsbara mål kopplat till resande för 2025 i förhållande till 2019 på ett sätt som leder till mindre miljö- och klimatpåverkan. Pensionsmyndigheten har som mål att minska antalet resor och de resor som företas ska i möjligaste mån genomföras med tåg för att minska miljö- och klimatpåverkande utsläpp. Myndigheten har även som ambition att öka antalet resfria möten som en del i att uppnå målen. Målet för tjänsteresor fastställdes i februari 2023.

Efter coronapandemin har resor i tjänsten ökat och myndigheten når inte de mål som är uppsatta för året. Myndigheten har byggt upp ett nytt kontor i Luleå vilket bidragit till fler resor till denna destination. Pensionsmyndigheten kommer se över detta och ta krafttag för att nå de målen. Pensionsmyndighetens miljöledningsarbete, inklusive mål för resandet, redovisas i sin helhet i myndighetens miljöledningsrapport som lämnas i samband med årsredovisningen i enlighet med förordningen.

I september 2022 beslutade regeringen om att ge myndigheter i uppdrag att genomföra energibesparande åtgärder. Pensionsmyndigheten har sedan tidigare (2016–2019) genomfört energikartläggningar på sina kontor och vidtagit omfattande energieffektiviseringar. Under 2023 genomfördes ytterligare åtgärder innan slutlig rapportering av resultatet av energibesparingsåtgärderna till Energimyndigheten i enlighet med uppdraget.

Pensionsmyndigheten har sedan lagkravet den 1 juni 2023 infört hantering för matavfall på alla kontor.

9.5.2 Hållbarhet inom premiepensionens fondtorg

Pensionsmyndigheten har störst påverkan inom hållbarhetsområdet i förvaltningen av premiepensionen. Det är myndighetens ansvar att kapitalplaceringar görs på ett ansvarsfullt sätt och att underlätta för pensionssparare och pensionärer att kunna göra hållbara fondval vid placering av premiepensionsmedel. Mer information om vad som gjorts när det gäller premiepensionens fondtorg finns i avsnitt 6.5 *Hållbarhet fondtorget*.

9.6 Verksamhets- och it-utveckling

Regleringsbrevet 2023

Verksamhets- och it-utveckling

Pensionsmyndigheten ska redovisa de viktigaste verksamhets- och it-utvecklingsinsatserna som har genomförts under 2023. Redovisningen ska göras utifrån förväntad nytta, påverkan på myndighetens sätt att utföra sina uppgifter och när effekter förväntas uppstå. Vidare ska Pensionsmyndigheten redovisa vilka större framtida utmaningar som har identifierats, men där något utvecklingsarbete ännu inte har inletts. Myndigheten ska även redovisa de effekter som har uppkommit under året som härrör från verksamhets- och it-utveckling som har genomförts under 2023 eller tidigare inletts.

9.6.1 Större utvecklingsinsatser

Pensionsmyndigheten har under 2023 haft fokus på utveckling av nya förmånssystem, förbättrade handlägnings- och svarstider samt åtgärder för att förenkla för pensions sparare och pensionärer att fatta välgrundade beslut gällande sin pension. Myndigheten har också drivit flera andra utvecklingsinitiativ avseende internt it-stöd.

9.6.1.1 Nextgen – nya förmånssystem

Pensionsmyndighetens största utvecklingsinsatser görs inom initiativet NextGen. Syftet är att ersätta de system som beräknar myndighetens förmåner allmän pension, bostadstillägg, äldreförsörjningsstöd samt efterlevandepension. Systemen är på väg att nå slutet på sin livscykel. Målet är egen rådighet samt en mer förändringsbar och kostnadseffektiv förvaltning och vidareutveckling genom att systemen förvaltas i samma organisation som övriga system och genom att de byggs om i en mer modern och flexibel arkitektur.

Omfånget av NextGen har utökats för att hantera samtliga de livscykelproblem som de olika förmånssystemen på Försäkringskassan har. Det har lett till ett bredare angreppssätt som omfattar betydligt fler systemlösningar som börjar nå slutet på sin tekniska och ekonomiska livslängd. Denna nya plan benämns NextGen 3.0. De flesta av utvecklingsdelarna i NextGen har samlats i olika delområden som kan följas upp först då alla initiativ inom ett delområde slutförts. Effekterna kan därmed inte följas upp förrän senare. Arbetet planeras vara slutfört 2027.

Under 2023 har utvecklingen av NextGen prioriterats och arbetet återgått till ursprunglig plan för att takta med erhållen finansiering. Fokus i utvecklingen har under året legat på de delar som kallas informationsdelning. Primärt handlar det om att ta kontroll över Pensionsmyndighetens information i form av förmånsbeslut och säkerställa att myndigheten kan försörja interna och externa parter med denna information. Ett exempel är informationsförsörjningen till tryckerileverantören för *Orange kuvert* från Försäkringskassan. Förutom informationsdelning har även arbete utförts kopplat till att skapa förutsättningar för att standardiserat kunna utveckla, testa och driftsätta befintliga funktioner och system. Vad gäller förändringarna utifrån pensionsöverenskommelsen som trädde i kraft i januari 2023 har arbetet med att anpassa befintligt systemstöd avslutats. Myndigheten inväntar årsräkningarna för att göra en sista bedömning av om effekterna uppnåtts till fullo.

9.6.1.2 Pensionsadministration

Inom området pensionsadministration ligger fokus på ökad automatisering och digitalisering i syfte att korta handläggningstider och svarstider samt att motverka felaktiga utbetalningar. Några initiativ handlar också om förbättrade möjligheter till produktionsuppföljning.

Den sista uppföljningen av effekthemtagning har genomförts gällande Nytt systemstöd bostadstillägg, där utvecklingen slutfördes 2019. Lösningen skulle bland annat effektivisera och innebära minskad handläggning med 87 årsarbetskrafter. Ärendebalanser medförde dock svårigheter att utnyttja systemet som det var tänkt, och effekten dröjde, men vid årets uppföljning är bedömningen att 90 procent av effekten realiserats. Effekten beror dock även på andra faktorer än systemet i sig. Nya kostnader har dock tillkommit eftersom inflödet av ändringar fördubblats och mängden återkrav tredubblats jämfört med effektkalkylen.

En hög andel ärenden kopplade till bostadstillägg handlar om anmälan av ändringar i de förutsättningar som kan påverka rätten till bostadstillägg samt förmånens storlek. Hittills har möjligheterna för en individ att anmäla ändringar via webben varit begränsade. Ett initiativ pågår för att möjliggöra anmälan av fler slags ändringar, mer rätt agerande samt högre grad av automatisering i syfte att korta handläggningstiderna och svarstiderna och motverka felaktiga utbetalningar.

Flera initiativ pågår för att bygga bort manuella moment i handläggningen av ärenden inom allmän pension. Det ska leda till kortare handläggningstider och motverka felaktiga utbetalningar. Ett av dessa initiativ syftar till att en större andel internationella ärenden och utlandsärenden ska kunna hanteras automatiserat vilket bedöms kunna minska antalet

manuella ärenden med drygt 2 000 ärenden i månaden. Ett tidigare initiativ har lett till 2 500 färre manuella ärenden per år.

Initiativet Co-browsing, eller skärmdelning, är en lösning som hjälper myndighetens kunder och behöriga anhöriga att utträta sitt ärende digitalt. Skärmdelning gör det möjligt att dela sin datorskärm med en handläggare i telefon och på så vis lotsas att genomföra sina ärenden via webbplatsen. Effekttuppföljningen visar att kunden kan lösa sitt ärende digitalt, samtalsstiden för att guida kund på webben har minskat och både handläggare och kunder är nöjda med funktionen. Kunden får direkt i samtalet hjälp att genomföra ansökan. Användningsgraden kan dock öka och arbete pågår med interna informations- och utbildningsinsatser.

Arbetet kopplat till EU-förordningen Single Digital Gateway (2018/17242) har fortsatt under året, med utveckling för att möjliggöra inloggning med europeiska eID på webben samt anpassning och översättning av e-tjänster till engelska. Den externa leveransen av en nationell tjänst för ID-matchning samt interna prioriteringar av andra initiativ har medfört att utvecklingen inte kunnat slutföras under året. Arbetet kommer därför att fortsätta under 2024.

Ett arbete pågår för att förbättra och förenkla produktionsuppföljningen och därmed styrningen med hjälp av statistik i tydlig rapportstruktur med gemensam standard. Det svarar upp mot nya krav på uppföljning inom kundservice och förmånshandläggning och ger bättre förvaltningsbarhet än idag. Ett tidigare initiativ syftade till att möjliggöra för medarbetare att själva ta fram relevant statistik från olika källor. De effekter som planerades har inte uppstått eftersom implementering och förvaltning bedömdes för resurskrävande. Initiativet utvecklades därför.

9.6.1.3 Premiepensionsförvaltning

I samband med att Fondtorgsnämnden inlett sitt arbete med upphandling av valbara fonder på premiepensionens fondtorg behöver it-anpassningar göras på Pensionsmyndighetens sida. Därutöver ska Pensionsmyndigheten också utveckla och förvalta valarkitekturen för premiepensionen.

Rabatter och avgifter för upphandlade fonder ska kunna beräknas och faktureras utifrån nya rabattmodeller. Utveckling pågår om detta i initiativet Nya rabattmodeller. Utfallet för spararna blir att de kommer få korrekt beräknade avgifter för fondsparandet enligt regelverket för det nya upphandlade fondtorget. De kommer också att kunna se avgiften för fonderna på webben. Initiativet Uppdelat fondavslut är även det kopplat till upphandlingen av valbara fonder på premiepensionens fondtorg. Behovet är att kunna flytta över sparare från dagens fondtorg till nya upphandlade fonder. Spararen ska också få brev som informerar om överflyttningen.

På området valarkitektur har myndigheten utvecklat en skriftlig bekräftelse för de sparare som vill välja bort förvalet och istället välja egna fonder. Som en fortsättning pågår utveckling för att sparare ska få stöd i att göra väl övervägda val för hur deras premiepensionsmedel ska förvaltas. Spararen ska kunna känna trygghet i sitt val och vara nöjd med beslutsstödet.

9.6.1.4 Information och kommunikation

Myndigheten har under året haft två större utvecklingsinitiativ som ska förbättra förståelsen för pensionen och förenkla för pensionssparare och pensionärer att fatta beslut som påverkar pensionen.

Guiden *Snabbkoll på din pension* på myndighetens webbplats har bidragit till att pensionsspararen får hjälp att förstå om hen behöver agera. Delar av målgruppen upplever också en något ökad trygghet i form av bättre förståelse för sin framtida pension, men det finns förbättringspotential gällande mer individualiserad information. En uppdaterad version med förbättringar för målgrupp pensionsplanerare är under utveckling.

Alla som är födda 1938 och senare, både de som fortfarande arbetar och tjänar in till sin pension och de som har börjat ta ut sin pension får ett *Orange kuvert* varje år. Kuvertet

innehåller ett årsbesked om individens allmänna pension. Det pågår ett arbete med att anpassa *Orange kuvert* till ett digitalt flöde vilket möjliggör mer individanpassning och ytterligare relevant segmentering. Individen ska lättare kunna förstå sin pension, fatta välgrundade beslut och agera för att göra förändringar som påverkar den slutgiltiga pensionen.

9.6.1.5 Stöd och verktyg

För att myndigheten ska kunna leverera sitt uppdrag krävs en effektiv stödverksamhet och fungerande verktyg. Under 2023 pågår arbete med att upprätthålla möjligheten till direktkommunikation och informationshantering, åtkomst till tekniska system samt lösningar för säker och stabil it-utveckling.

Pensionsmyndighetens verktyg för intern och extern samtals-, meddelande- och möteskommunikation, Skype, kommer inte längre att erbjudas i en molnfri lösning från hösten 2025. Initiativet Digitala samarbetsverktyg 2.0 syftar till att ersätta delar av funktionaliteten i Skype, bland annat chatt-, videokonferens- och whiteboardlösning. Målet är att fortsatt kunna kommunicera digitalt samt att skapa effektivare digitala möten med hjälp av fler funktioner. Förutom Skype-lösningen kommer också en serverversion att avvecklas, vilket lett till behov av en ny lösning. Denna lösning ska leda till att bibehålla dagens funktionalitet samt ge en ökad säkerhet och robusthet.

Ett stabilt, säkert och pålitligt intranät ger ett dagligt verksamhetsstöd för myndighetens medarbetare och chefer. Pensionsmyndighetens intranät, Orangeriet, driftsattes i samband med myndighetsstarten och har nått slutet av sin livscykel. Ett initiativ pågår för att modernisera lösningen. Vidareutvecklingen medför en förvaltningsbar och hållbar lösning med mer användaranpassad funktionalitet och möjlighet att lägga till vidareutvecklade funktioner från leverantören.

Fram till nu har Försäkringskassan skött behörighetshantering för ett antal av Pensionsmyndighetens system, exempelvis Pensionsmyndighetens diarie- samt ekonomisystem. Försäkringskassans lösning avvecklas i början av 2024. Ett initiativ pågår som syftar till att överta behörighetshandlingen till berörda system, ge en effektivare och säkrare hantering av behörigheter samt minska beroendet till Försäkringskassan. Initiativet åtgärdar också Riksrevisionens och internrevisions kommentar kopplat till att Försäkringskassan har skött behörighetshandlingen av dessa system.

Två olika initiativ pågår kopplat till test vid verksamhetsutveckling med it. Det ena initiativet handlar om att avidentifiera personuppgifter i testmiljöer i enlighet med lagkraven i dataskyddsförordningen. Det andra initiativet syftar till att samla automatiska tester i ett gemensamt testramverk. Det ska ge ett strömlinjeformat arbetssätt, minskad komplexitet och effektivare testning av it-utveckling.

9.6.1.6 Större framtida utmaningar

Pensionsmyndigheten har identifierat ett antal områden där utveckling kommer att vara aktuell framöver. Det mest omfattande initiativet inbegriper att ersätta systemen som beräknar myndighetens förmåner, där utvecklingen pågår sedan några år tillbaka (NextGen). Samverkan, inte minst med Fondtorgsnämnden och Utbetalningsmyndigheten, blir en allt viktigare del av myndighetens uppdrag och kräver fortsatt verksamhets- och it-utveckling. Den planerade utvecklingen omfattar även ytterligare arbete för att effektivisera och digitalisera pensionsadministrationen inklusive premiepensionen, anpassning till EU-förordningar samt att utveckla kanaler och digitala stödverktyg för pensionssparare och pensionärer. Därutöver planerar Pensionsmyndigheten också att genomföra förändringar i pensionsrättsprocessen vilket kommer att leda till att pensionsrätter och arvsvinster tilldelas oftare än en gång per år.

9.6.2 Andel helt automatiserade ärenden

Pensionsmyndigheten har mätt andel helt automatiserade ärenden.

Tabell 77 Andel helt automatiserade ärenden 2021–2023, i procent¹

Område	2021	2022	2023
Allmän pension ²	51	62	62
Efterlevandepension ³	49	53	52
Bostadstillägg och äldreförsörjningsstöd ⁴	9	10	10

¹Avser ärenden som avslutats utan manuell hantering.

²För allmän pension mäts andel helt automatiserade ärenden på samtliga ärenden förutom de som avser omräkning av garantipension till minimiförmån och förstagångsprövningar inkomstpensionstillägg.

³För efterlevandepension mäts andel helt automatiserade ärenden på samtliga ärenden förutom de som avser efterlevandekrets.

⁴ För bostadstillägg mäts andel helt automatiserade ärenden på ansökningsärenden.

Under 2023 är andelen helt automatiserade ärenden på ungefär samma nivå som förra året. Utfallet påverkas av fördelningen mellan inkomna ärendetyper, kapacitet att hantera manuella ärenden och prioriteringar i verksamheten.

10 Kompetensförsörjning

Pensionsmyndighetens medarbetare ska ha rätt kompetens och kompetensförsörjningen ska stödja de krav som ställs för att nå myndighetens mål.

Sammanfattning

Kompetensförsörjning exklusive sjukfrånvaro

- Resultatet är gott.
- Förbättrade möjligheter att attrahera rätt kompetens genom ortsberoende rekrytering och ett stärkt arbetsgivarvarumärke.
- Fortsatt utveckling av ledarskap och medarbetarskap.
- Fler karriär- och utvecklingsvägar internt.
- Myndighetens hybridarbetsätt upplevs fungera väl.
- Positivt resultat i myndighetens medarbetar- och arbetsmiljöundersökning.

Sjukfrånvaro

- Resultatet är gott.
- Minskad sjukfrånvaro.
- Fokus på att identifiera och upptäcka tidig ohälsa.

Tabell 78 Sammanfattande resultatbedömning avseende kompetensförsörjning och sjukfrånvaro 2021–2023

	2021	2022	2023
Kompetensförsörjning exklusive sjukfrånvaro	Gott	Gott	Gott
Sjukfrånvaro	Gott	Godtagbart	Gott

10.1 Rätt kompetens

10.1.1 Attrahera och rekrytera

Antalet anställda har minskat från 1 751 till 1 668, vilket är i linje med myndighetens inriktning för året. Minskningen avser främst antalet handläggare och har skett genom naturlig avgång i kombination med ett minskat antal ersättningsrekryteringar.

I syfte att stärka arbetsgivarvarumärket såväl externt som internt har nytt material utarbetats och karriärssidorna vidareutvecklats på Pensionsmyndighetens externa hemsida. Myndigheten har även deltagit i flera karriärmässor vid olika lärosäten under året. Karriärmässorna har inneburit en möjlighet för myndigheten att presentera sin verksamhet och knyta kontakter med potentiella kandidater inom bland annat mer svårrekryterad it-kompetens. Myndighetens följarrantal på LinkedIn har ökat med drygt 3 000 personer 2023, vilket kan jämföras med en ökning på drygt 2 000 nya följare 2022. Detta indikerar att myndighetens arbete med arbetsgivarvarumärket gett resultat.

För att bli en mer attraktiv arbetsgivare samt kunna nå ut till fler och därmed öka möjligheterna att hitta rätt kompetens, har myndigheten börjat med ortsberoende rekryteringar. Det innebär att myndigheten i högre grad nyttjar möjligheten till att rekrytera till samtliga verksamma orter, oavsett befattning eller avdelningstillhörighet. Ortsberoende rekryteringar möjliggörs till stor del av hybridarbetet på myndigheten. Majoriteten av myndighetens medarbetare har tecknat avtal om distansarbete, genomsnittet är att upp till tre dagar i veckan medges för arbete på distans. Hur många dagar som tecknas är individuellt och beslutas av chef utifrån bland annat verksamhetens behov och medarbetarens arbetsuppgifter. I myndighetens undersökning om hybridarbetet uppgav 88 procent av dem med upp till två års anställningstid att hybridarbetet i någon grad var en bidragande faktor i valet av Pensionsmyndigheten som arbetsgivare. Detta indikerar att

myndighetens hybridarbete upplevs som attraktivt hos potentiella medarbetare och underlättar myndighetens kompetensförsörjning.

10.1.2 Utveckla och behålla

Implementering av myndighetens medarbetar- och ledarmodeller som togs fram under 2020–2021 har fortsatt under året. Syftet med modellerna är att skapa samsyn om vilket medarbetar- och ledarskap myndigheten står för och bidra till en effektivare organisation. Modellerna utgör tillsammans med den statliga värdegrunden utgångspunkt för myndighetens medarbetar- och ledarpolicy som antagits under året. Myndigheten har också reviderat lönekriterierna i syfte att följa upp, styra och belöna med utgångspunkt i modellerna.

Chefs- och ledarutvecklingsinsatser har paketerats och utvecklats så att mer behovsanpassade och kontinuerliga insatser kan erbjudas samt för att tydliggöra kopplingen till medarbetar- och ledarmodellerna. Myndigheten fortsätter även att satsa på ledarrollerna och ett nätverk för ledarroller har skapats i syftet att stärka ledarskapet enligt ledarmodellen.

Pensionsmyndigheten har arbetat en längre tid med att införa modernare arbetssätt med agila principer inom it. Under 2023 har ytterligare delar av verksamheten gått över till det agila arbetssättet. Detta för att skapa ett gemensamt arbetssätt som gör att arbetet på myndigheten kan bli mer effektivt, lättroligt och värdeskapande. Arbetssättet har öppnat upp för fler interna karriär- och utvecklingsvägar för medarbetare inom bland annat agila roller och tvärfunktionella team.

En onboardingenkät har tagits fram och skickas ut kontinuerligt i syftet att följa upp hur nya medarbetare upplevt rekryteringsprocessen samt sin första tid på myndigheten. Utifrån resultatet kan myndigheten utveckla onboardingen efter behov. Hur medarbetare upplever och uppfattar myndigheten som arbetsgivare är en viktig aspekt som har en stor påverkan på attraktivitet och förmåga att behålla kompetens.

10.1.3 Avveckla

Under året har myndigheten haft fokus på att minska konsultberoendet. Myndigheten ska, ur ett kunskapsutvecklande och kostnadseffektivitetsperspektiv, aktivt och klokt planera för att minska antalet konsulter och växla mot anställda. Myndigheten har vidare, i enlighet med budget och inriktning för året, minskat antalet medarbetare genom naturlig avgång och minskat antal ersättningsrekryteringar.

10.2 Medarbetarundersökningar

10.2.1 Medarbetar- och arbetsmiljöundersökning

Varje år genomför myndigheten en medarbetarundersökning som en del av det systematiska arbetsmiljöarbetet. Genom undersökningen får myndigheten en bild av hur medarbetare upplever sin arbetsmiljö och sin arbetssituation. Resultatet ligger till grund för dialoger på gruppnivå och handlingsplaner. Som stöd för dialogerna finns ett särskilt dialogmaterial som syftar till att i högre utsträckning kunna arbeta främjande och förebyggande med att motverka kränkande särbehandling och diskriminering i enlighet med diskrimineringslagens bestämmelser om aktiva åtgärder. Under 2022 bytte myndigheten leverantör av enkätundersökningsverktyg och i samband med det gjort anpassningar i frågor och svarsalternativ, därmed ses 2022 års medarbetarundersökning som en nollmätning och tidigare års resultat går ej att jämföra med.

Undersökningen består av sju stycken index samt ett totalindex. De områden som undersöks är Engagemang, Ledarskap, Arbetsbelastning, Arbetsinnehåll, Delaktighet, Medarbetarskap och Likabehandling. Totalindex som är en sammanvägning av övriga sju index, uppgick till 76 under 2023 jämfört med 72 år 2022, vilket är ett positivt resultat. Svarsfrekvensen i 2023 års undersökning uppgick till 88 procent, jämfört med 87 procent 2022.

Av undersökningen framgår att myndighetens främsta styrkor finns inom områdena Ledarskap, Medarbetarskap och Likabehandling vilket överensstämmer med 2022 års resultat. Medarbetarna upplever förtroende för närmaste chef, att närmaste chef visar tillit, ger råd, stöd och värdesätter medarbetarnas arbete. Inom området likabehandling upplever medarbetarna att de ges möjlighet att bidra och delta på samma villkor som alla andra, att man bemöter varandra med respekt och har förståelse för varandras olikheter. Förbättringsområden finns främst inom området Delaktighet. Inom detta område ställs frågor om möjligheterna att påverka beslut som rör arbetet, möjlighet att vara involverad i utveckling och förändring samt möjlighet att påverka sin arbetssituation, bland annat genom planering av arbetet och hur arbetsuppgifterna ska lösas.

Fem procent av de svarande uppgav att de under det senaste året som anställd på Pensionsmyndigheten har varit utsatt för någon typ av kränkande särbehandling, diskriminering, sexuella trakasserier, hot, våld eller mobbing av antingen interna eller externa personer, vilket innebär samma resultat som i 2022 års undersökning. Av de som svarat att de har utsatts uppgav 88 procent att det handlar om kränkande särbehandling samt att den som utsatt i 96 procent av fallen har varit en intern person, chef eller medarbetare på myndigheten.

Då det i 2022 års undersökning framkom att endast 23 procent av de som svarade att de blivit utsatta för någon typ av kränkande särbehandling, diskriminering, sexuella trakasserier, hot, våld eller mobbing anmält det inträffade, gjordes en analys av orsakerna till detta. Utifrån analysen identifierades ett behov av att förtydliga rutinen för kränkande särbehandling samt öka kompetensen inom området i form av kompetenshöjande insatser för chefer och medarbetare. Detta resulterade i att myndigheten under 2023 tagit fram en ny digital läraaktivitet inom arbetsmiljö och likabehandling för alla medarbetare i syfte att öka kompetensen inom området. Vidare har myndighetens anvisning för att förebygga och hantera kränkande särbehandling reviderats. Efter genomförda insatser har andelen personer som anmält det inträffade ökat till 34 procent i 2023 års undersökning. Av det totala antalet svarande uppgav 96 procent att de vet vart de ska vända sig om de blir utsatta för någon form av kränkande särbehandling eller trakasserier, vilket också är en ökning från förra året då de uppgick till 94 procent.

10.2.2 Hybridundersökning

Sedan februari 2022 arbetar majoriteten av medarbetarna på Pensionsmyndigheten enligt ett hybridarbets sätt vilket innebär en kombination av arbete från kontoret och från en distansarbetsplats, vanligen hemmet. Varje år görs en undersökning bland medarbetare och chefer om hur man upplever att det nya arbetssättet fungerar och därefter diskuteras resultatet vidare i gruppdialoger. Årets undersökning visar likt förra året att både chefer och medarbetare upplever att hybridarbete över lag fungerar mycket väl. Medarbetarna upplever sig ha en tillfredställande distansarbetsplats såväl som kontorsarbetsplats och upplever sig kunna utföra sina arbetsuppgifter på ett bra sätt både från båda håll. Dialog med närmaste chef och kollegor upplevs också fungera bra sedan införandet av hybridarbete.

Chefer upplever att hybridarbete fungerar väl både utifrån verksamhetens, gruppens och medarbetarnas behov, att det fungerar bra att leda i det hybrida arbetssättet och att den egna arbetssituationen är bra sedan införandet av hybridarbete. Svarefrekvensen uppgick till 83 procent, vilket kan jämföras med 79 procent i förra årets undersökning.

För att komplettera hybridundersökningen har myndigheten under året påbörjat en analys av hur hybridarbetet stödjer resultat, effektivitet, arbetsmiljö, ledarskap och medarbetarskap. Arbetet kommer att fortgå under kommande år.

10.3 Personalstatistik

Antalet anställda har minskat sedan förra året med anledning av färre rekryteringar. Medelåldern bland alla anställda har ökat marginellt.

Tabell 79 Pensionsmyndighetens personal (exklusive konsulter) 2021–2023

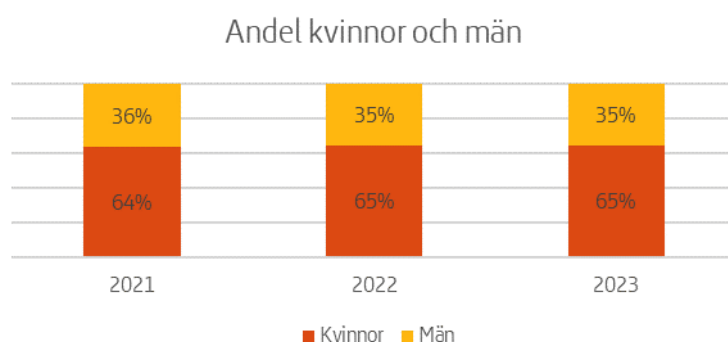
	2021	2022	2023
Medarbetare, totalt antal	1 576	1 751	1 668
-varav kvinnor	1 010	1 143	1 083
-varav män	566	608	585
Årsarbetskrafter	1 455	1 632	1 549
Genomsnittlig ålder för alla anställda, år	43,7	43,9	44,8

Tabell 80 Åldersfördelning anställda i procent 2021–2023

	2021	2022	2023
20–29 år	10	8	6
30–39 år	28	29	29
40–49 år	30	30	30
50–59 år	24	24	27
60–69 år	8	8	9

Av alla anställda är 65 procent kvinnor och 35 procent män. Bland chefer har andelen kvinnor ökat från 57 procent till 59 procent. Ökningen har skett på alla nivåer med undantag av enhetschefer där andelen minskat.

Diagram 13 Fördelning mellan kvinnor och män på Pensionsmyndigheten

Tabell 81 Fördelning av Pensionsmyndighetens chefer (exklusive konsulter) i procent 2021–2023

	2021		2022		2023	
	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män
Avdelningschefer inkl. GD ¹	30	70	40	60	62	38
Enhetschefer	47	53	56	44	49	51
Gruppchefer	60	40	60	40	63	37
Samtliga chefer	53	47	57	43	59	41

¹Inkluderar inte chef för internrevisionen eller kanslichef för Fondtorgsnämnden. Biträdande avdelningschefer är inkluderade.

Både nyanställningarna och avgångarna är färre än förra året. Av alla avgångar bland tillsvidareanställda är nio procent med anledning av pension, jämfört med sex procent föregående år. Genomsnittlig anställningstid för de tillsvidareanställda som slutat är cirka fem år och medelåldern är cirka 45 år, vilket innebär att både den genomsnittliga anställningstiden och medelåldern för dem som slutar är något högre än föregående år då den uppgick till fyra respektive 43 år.

Tabell 82 Personalrörlighet 2021–2023

	2021	2022	2023
Antal nyanställda	215	402	99
-Tillsvidareanställda	191	394	96
-Tidsbegränsat anställda	24	8	3
Antal avgångar	173	221	179
-Tillsvidareanställda	145	200	172
-Tidsbegränsat anställda	28	21	7
Tillsvidareanställda, genomsnittligt antal	1 493	1 636	1 694
Personalomsättning, i procent ¹	10	12	6

¹Beräknas genom det lägsta värdet av nyanställda och avgångar, delat med det genomsnittliga antalet anställda under tidsperioden. Avser endast tillsvidareanställda.

10.4 Hälsa och sjukfrånvaro

10.4.1 Sjukfrånvaro och frisktal

Tabell 83 Sjukfrånvaro i procent 2021–2023

	2021	2022	2023
Sjukfrånvaro, totalt	4,2	4,8	4,3
-varav kvinnor	5,2	5,8	5,3
-varav män	2,6	3,1	2,5
Andel långtidssjuka (60 dagar eller mer)	42,5	38,3	42,0
Anställda <= 29 år	3,3	4,0	2,7
Anställda 30–49 år	4,6	5,5	4,4
Anställda >=50 år	4,0	3,8	4,5

Myndighetens sjukfrånvaro bedöms ligga på en god nivå då den totala sjukfrånvaron minskat från 4,8 procent vid inledningen av året till 4,3 procent i slutet, där främst korttidsfrånvaron står för minskningen. Kvinnor har högre sjukfrånvaro än män, vilket följer det generella mönstret i samhället i stort. Den totala sjukfrånvaron har minskat inom alla åldersgrupper med undantag av anställda över 50 år. Andelen långtidssjuka över 60 dagar utgör en större del av den totala sjukfrånvaron jämfört med förra året, men antalet långtidsfrånvarande individer har inte ökat.

Enligt Arbetsgivarverkets statistik uppgick sjukfrånvaron för hela verksamhetsområdet socialt skydd inklusive hälso- och sjukvård, där Pensionsmyndigheten ingår, till 5,9 procent under 2022. Detta innebär att myndighetens sjukfrånvaro varit lägre än jämförbara myndigheters, men något högre än staten i stort där den totala sjukfrånvaron uppgick till 4,1 procent 2022¹².

Den procentuella andelen av medarbetare som har högst fem sjukdagar och högst tre sjuktillfällen på ett år, det så kallade friskalet, har ökat jämfört med föregående år för både kvinnor och män. Friskalet påvisar en skillnad mellan kvinnor och män där kvinnors frisktal uppgår till 61 procent och mäns till 73 procent. Det totala friskalet för myndigheten ligger på 65 procent vilket överstiger myndighetens ambition på 60 procent.

Tabell 84 Frisktal i procent 2021–2023

	2021	2022	2023
Frisktal totalt	67	62	65
-varav kvinnor	62	58	61
-varav män	75	69	73

¹² <https://www.arbetsgivarverket.se/statistik-och-analys/staten-i-siffror-sjukfranvaro/>

10.4.2 Åtgärder för att minska sjukfrånvaron

Under året har myndigheten haft fokus på att identifiera tidiga tecken på ohälsa och att förebygga sjukfrånvaro. En ny riktlinje för arbetsmiljö har tagits fram som sammanfattar myndighetens mål, ställningstagande och ansvarsfördelning inom arbetsmiljöområdet.

En ny anvisning har implementerats för arbetsanpassning och rehabilitering i syfte att stärka myndighetens arbete med att minska och förebygga sjukfrånvaro. I den nya anvisningen tydliggörs och konkretiseras hur myndigheten arbetar med arbetsanpassning och tidiga signaler på ohälsa. Som en del i implementeringen har en chefsutbildning tagits fram och genomförts kopplat till att förebygga, upptäcka och åtgärda ohälsa hos medarbetare. Myndigheten har också haft föreläsning om psykisk ohälsa och arbetat med att förstärka chefers förmåga att upptäcka tidiga tecken på ohälsa i det hybrida arbetssättet.

11 Avgiftsbelagd verksamhet

I avsnittet redovisas avgiftsbelagd verksamhet där Pensionsmyndigheten får disponera intäkterna respektive avgiftsbelagd verksamhet där Fondtorgsnämnden får disponera intäkterna. När det gäller avgifter inom premiepensionsområdet lämnas information även om avgiftsuttagets användning, där en del av avgifterna används av andra myndigheter.

11.1 Ålderspension med ersättning från AP-fonderna

Administrationskostnaderna för ålderspension i form av inkomst- och tilläggspension belastar AP-fonderna. Avgiftsintäkterna beslutas årligen av regeringen. Under 2023 har extra anslagssparande kunnat nyttjas i syfte att fortsätta minska ärendebalanser och öka tillgängligheten. Denna extra satsning har medfört att utfallet mot den AP-fondsfinansierade verksamheten ökat jämfört med budget utan att ytterligare medel från AP-fonderna tillförts under 2023. Därav avvikelser i utfallet.

Tabell 85 Ålderspension med ersättning från AP-fonderna, tusen kronor

	2021	2022	Budget 2023	2023
IB	493	-15 437	-39 952	-33 917
Avgiftsintäkter	483 022	576 485	666 364	666 364
Kostnader	-498 952	-594 965	-626 412	-659 021
Årets resultat	-15 930	-18 480	39 952	7 343
UB	-15 437	-33 917	0	-26 574

11.2 Ålderspension med ersättning från premiepensionssystemet

Pensionsmyndighetens premiepensionsverksamhet ska täckas med avgifter som beslutas av regeringen och som tas ut från pensionsspararnas premiepensionskonton. I avgiftsintäkterna nedan ingår, förutom medel för myndighetens administrationskostnad, kostnadsersättningar till andra myndigheter (Skatteverket, Kronofogdemyndigheten och Statens servicecenter). För 2023 beslutade regeringen om ett avgiftsuttag på 440 687 (512 482) tusen kronor.

Det minskade avgiftsuttaget jämfört med 2022 beror på en reglering av tidigare uppkommet överskott för avgiftsområdet.

Det faktiska uttaget från pensionsspararnas konton blev denna gång även det 440 687 (512 482) tusen kronor. Av beräkningstekniska skäl motsvarar det faktiska avgiftsuttaget inte alltid exakt det avgiftsuttag som regeringen beslutar.

Vid den dagliga handeln med pensionsspararnas fonder uppstår löpande ett resultat på vårt så kallade handelslager till följd av bland annat differenser mellan antagna försäljningslikvider och faktiskt utfall. Pensionsmyndigheten har en modell som återför en del av det ackumulerade resultatet på handelslagret. År 2023 har inte någon överföring av resultat från handelslagret medgetts 0 (16 357) tusen kronor, till pensionsspararna i form av ett minskat avgiftsuttag.

Tabellen nedan beskriver användningen av det faktiska avgiftsuttaget på 440 687 tusen kronor. Medlen har använts till att finansiera kostnader för administration på Pensionsmyndigheten, Skatteverket och Kronofogdemyndigheten för arbete med uppbörd med mera av avgifter till premiepension samt hos Statens servicecenter för pensionsverksamhet på servicekontoren.

Tabell 86 Premiepensionsmedlens likvidmässiga användning, tusen kronor

	2021	2022	2023
Avgiftsuttag¹	608 349	512 482	440 687
Överfört från handelslagret	24 228	16 357	-
Administrationskostnad Pensionsmyndigheten	-403 164	-445 094	-450 540
Ersättning till andra myndigheter	-71 932	-67 295	-64 197
Årets resultat	157 481	16 450	-74 050

¹Angående avgiftsuttaget, se avsnitt 14.2.1.4.

Ackumulerat resultat år 1 hanteras vid beräkning av kommande års avgiftsuttag (år 3).

I nedanstående tabell redovisas resultatområdet med utgångspunkt i hur det är definierat i regleringsbrevet. I regleringsbrevet framgår varken de överförda medlen från handelslagret eller de kostnader som de är avsedda att täcka.

Tabell 87 Ålderspension med ersättning från premiepensionssystemet, tusen kronor

	2021	2022	Budget 2023	2023
IB	-41 127	116 354	111 262	132 804
Avgiftsintäkter	536 417	445 187	376 490	376 490
Överfört från handelslagret	24 228	16 357	-	-
Delsumma	560 645	461 544	376 490	376 490
Pensionsmyndigheten				
Kostnader	-403 167	-445 094	-487 752	-450 540
Årets resultat	157 481	16 450	-111 262	-74 050
UB	116 354	132 804	0	58 754

Av tabellen ovan framgår den del av avgiftsuttag med mera, 376 490 (461 544) tusen kronor, som finansierar administrationskostnader hos Pensionsmyndigheten. Årets resultat understiger budgeten med cirka 37 miljoner kronor. Budgetavvikelsen bedöms överensstämma med plan.

11.3 Administration för fondinformation/fondförvaltare

Avgifter upp till full kostnadstäckning får enligt socialförsäkringsbalken tas ut från fondförvaltare för att täcka myndighetens kostnader för registrering av och information om fonder. Information till pensionsspararna kan till exempel förorsakas av ändringar i fondvillkor och debiteras då fondbolagen.

Tabell 88 Administration för fondinformation/fondförvaltare, tusen kronor

	2021	2022	Budget 2023	2023
IB	0	0	0	0
Avgiftsintäkter	88	178	1 000	446
Kostnader	-88	-178	-1 000	-446
Årets resultat	0	0	0	0
UB	0	0	0	0

Intäkterna är svåra att förutse eftersom de förorsakas av de förändringar som sker under hela året i de fonder som finns på premiepensionens fondtorg. Pensionsmyndigheten tar ut ersättning från fondförvaltaren för att täcka kostnader för utskick av information om fondhändelser till pensionsspararna. Utskicken avser till exempel information om avregistreringar eller information om sammanslagningar av fonder. Avgiften tas ut i de fall då utskicken förorsakats av fondbolagen. Erhållna intäkter 2023 uppgår till 446 tusen kronor.

11.4 Administrativ service

Enligt förordning (2009:1173) med instruktion för Pensionsmyndigheten får uppdrag relaterade till administrativa tjänster för Min Pension i Sverige AB utföras inom ramen för full kostnadstäckning.

Tabell 89 Administrativ service, tusen kronor

	2021	2022	Budget 2023	2023
IB	0	0	0	0
Avgiftsintäkter	1 560	1 605	1 500	1 234
Kostnader	-1 560	-1 605	-1 500	-1 234
Årets resultat	0	0	0	0
UB	0	0	0	0

Pensionsmyndigheten sköter kundservicefunktionen åt Min Pension i Sverige AB. Utfallet för 2023 är normalt och beror på antalet samtal till kundservice avseende Min Pension i Sverige AB.

11.5 Administration av statlig fordran

Försäkringskassan sköter administrationen av statlig fordran åt Pensionsmyndigheten. Avgiftsintäkterna avser de avgifter som tas ut av gäldenärer i enlighet med bestämmelser i olika författningar. Avviker debiterade avgiftsintäkter från budget beror det på att antalet gäldenärer som hanterats över- eller understigit prognos.

Tabell 90 Statlig fordran, tusen kronor

	2021	2022	Budget 2023	2023
IB	0	0	0	0
Avgiftsintäkter	188	228	250	113
Kostnader	-188	-228	-250	-113
Årets resultat	0	0	0	0
UB	0	0	0	0

11.6 Administration av frivillig pensionsförsäkring

Utöver allmän pension administrerar Pensionsmyndigheten frivillig pensionsförsäkring. Utfallet överensstämmer väl med plan.

Tabell 91 Frivillig pensionsförsäkring, tusen kronor

	2021	2022	Budget 2023	2023
IB	0	0	0	0
Avgiftsintäkter	2 718	2 330	2 500	2 467
Kostnader	-2 718	-2 330	-2 500	-2 467
Årets resultat	0	0	0	0
UB	0	0	0	0

11.7 Administration av ansökan från fondförvaltare samt granskning av fondförvaltare och fonder – disponeras av Pensionsmyndigheten

Till följd av lagstiftning inom premiepensionen finns sedan 2018 ett avgiftsområde för administration av ansökan från fondförvaltare samt granskning av fondförvaltare och fonder. Storleken på avgifterna regleras i förordning (2018:1302) om premiepension och betalas av fondförvaltare när ansökan om att verka på Pensionsmyndighetens fondtorg lämnas in respektive då Pensionsmyndigheten utför årlig granskning av fondförvaltare och fonder.

Tabell 92 Administration av ansökan från fondförvaltare samt granskning av fondförvaltare och fonder – disponeras av Pensionsmyndigheten

	2021	2022	Budget 2023	2023
IB	-68	-481	0	4 070
Avgiftsintäkter	15 345	15 239	0	0
Kostnader	-15 758	-10 688	0	-4 070
Årets resultat	-413	4 551	0	-4 070
UB	-481	4 070	0	0

Avgifterna är beräknade för att uppfylla kravet om full kostnadstäckning så att den långsiktiga självkostnaden inom avgiftsområdet ska täckas. Enskilda år kan avgiftsområdet redovisa över- eller underskott. Årlig granskningsavgift tas ut från och med månaden efter fondavtal beviljats.

I och med reformeringen av premiepensionens fondtorg till ett upphandlat fondtorg har förvaltningen av premiepensionens fondtorg flyttats till en egen myndighet, Fondtorgsnämnden. Den nya myndigheten startade sin verksamhet den 20 juni 2022. Avgifter från fondförvaltare för 2022 som fakturerades för perioden innan den 20 juni disponeras dock av Pensionsmyndigheten och ska täcka kostnaderna för granskning av kvarstående ärenden. Det överskott som fanns vid utgången av året 2022 täckte de kostnader som fanns under 2023 för den granskning som inte var slutförd under 2022. Vid utgången av 2023 förelåg full kostnadstäckning avseende den långsiktiga självkostnaden för avgiftsområdet, varvid utgående balans uppgick till noll kronor per 31 december 2023.

11.8 Administration av ansökan från fondförvaltare samt granskning av fondförvaltare och fonder – disponeras av Fondtorgsnämnden

Enligt lagstiftning inom premiepensionen finns ett avgiftsområde för administration av ansökan från fondförvaltare samt granskning av fondförvaltare och fonder. Storleken på avgifterna regleras i förordning (2018:1302) om premiepension och betalas av fondförvaltare som har ingått fondavtal på det anslutna fondtorget. Från juni 2022 kan fonder inte längre ansöka om att ingå fondavtal på det anslutna fondtorget. Intäkterna år 2023 avser enbart årliga granskningsavgifter för anslutna fonder.

Tabell 93 Administration av ansökan från fondförvaltare samt granskning av fondförvaltare och fonder – disponeras av Fondtorgsnämnden

	2021	2022	Budget 2023	2023
IB	-	-	0	-
Avgiftsintäkter	-	-	14 000	14 587
Kostnader	-	-	-14 000	-7 666
Årets resultat	-	-	0	6 921
UB	-	-	0	6 921

Under 2023 har granskningsavgifter om cirka 14,6 miljoner kronor fakturerats fondbolagen vilket täckt kostnaderna för året men även genererat ett överskott om 6,9 miljoner kronor vid utgången av året. Överskottet förväntas minska i takt med att fonder på det anslutna fondtorget sägs upp och avregistreras. Avgiftsnivåerna har fortsatt varit oförändrade jämfört föregående år. Avgifterna är beräknade för att uppfylla kravet om full kostnadstäckning så att den långsiktiga självkostnaden inom avgiftsområdet ska täckas. Enskilda år kan avgiftsområdet redovisa över- eller underskott

11.9 Anbudsavgift

Enligt lagen (2022:759) om Fondtorgsnämnden ska myndigheten ta ut en avgift från de fondförvaltare som ger in en anbudsansökan eller ett anbud i en upphandling enligt lagen (2022:760) om upphandling av fonder till premiepensionens fondtorg för att täcka myndighetens kostnader för att granska och pröva anbudsansökan eller anbudet. Under året

har anbudsavgifter om 0,6 miljoner kronor betalats in i samband med inlämnade anbud. Granskning och prövning av anbud inleddes under fjärde kvartalet 2023 vilket generat kostnader om 1,0 miljoner. Avgiftsområdet redovisar ett underskott om 0,4 miljoner kronor under första året vilket är enligt förväntan då det är den första upphandlingen som genomförs.

Anbudsavgifterna är beräknade för att uppfylla kravet om full kostnadstäckning så att den långsiktiga självkostnaden inom avgiftsområdet ska täckas. Enskilda år kan avgiftsområdet redovisa över- eller underskott.

Tabell 94 Anbudsavgift

	2022	Budget 2023	2023
IB	-	-14 000	-
Avgiftsintäkter	-	9 000	629
Kostnader	-	-35 000	-982
Årets resultat	-	-26 000	-353
UB	-	-40 000	-353

11.10 Årlig avgift

Enligt lagen (2022:759) om Fondtorgsnämnden ska myndigheten ta ut årliga avgifter från de fondförvaltare som Fondtorgsnämnden har ingått fondavtal med för att täcka sina kostnader för upphandling av fonder enligt lagen (2022:760) om upphandling av fonder till premiepensionens fondtorg, till den del kostnaderna inte täcks av anbudsavgifter, samt övriga kostnader som har anknytning till Fondtorgsnämndens verksamhet att förvalta fondtorget så som bland annat verksamhetsutveckling och löpande granskning av fonder och fondförvaltare. Inga fondavtal har ännu ingåtts på det upphandlade fondtorget varför inga intäkter har genererats. Årets kostnader är hänförliga till utveckling och förvaltning av myndighetens verksamhet. Avgifterna är beräknade för att uppfylla kravet om full kostnadstäckning så att den långsiktiga självkostnaden inom avgiftsområdet ska täckas. Avgiftsområdet beräknar att redovisa ett underskott till dess att upphandlat fondtorg i huvudsak är genomfört.

Tabell 95 Årlig avgift

	2022	Budget 2023	2023
IB	-	-23 000	-37 587
Avgiftsintäkter	-	15 000	-
Kostnader	-37 587	-18 000	-61 193
Årets resultat	-37 587	-3 000	-61 193
UB	-37 587	-26 000	-98 780

11.11 Avgiftsuttag premiepensionsfonder – disponeras av Fondtorgsnämnden

Den avgiftsbelagda verksamheten avser administration av ålderspension från premiepensionssystemet. Ersättningen bestäms av regeringen och dras från tillgodohavandena på pensionsspararnas premiepensionskonton. För den del som disponeras av Fondtorgsnämnden avser detta eventuella rättegångskostnader och skadestånd Avgiftsområdet har en nollbudget enligt regleringsbrev 2023 och regeringen har inte beslutat om någon ersättning/avgiftsuttag för 2023 varvid nollsaldo för 2023.

Tabell 96 Avgiftsuttag premiepensionsfonder – disponeras av Fondtorgsnämnden

	2022	Budget 2023	2023
IB	-	-	-
Avgiftsintäkter	-	-	-
Kostnader	-	-	-
Årets resultat	-	-	-
UB	-	-	-

12 Inkomstpensionens finansiella ställning och utveckling

Av regleringsbrevet framgår att inkomstpensionens finansiella ställning och utveckling ska redovisas i ett särskilt avsnitt i årsredovisningen. Genom att inkludera inkomst- och tilläggspension ger årsredovisningen en mer fullständig bild av myndighetens verksamhet och ansvarsområde.

12.1 Bakgrund till pensionssystemets finansiella ställning

Inledning

Enligt förordningen (2002:135) om årlig redovisning av det inkomstgrundade ålderspensionssystemets finansiella ställning och utveckling (förordningen om årlig redovisning) ska Pensionsmyndigheten årligen göra en samlad redovisning av det inkomstgrundade pensionssystemets finansiella ställning och utveckling. Kravet på redovisning uppkom i samband med införandet av den automatiska balanseringen, som syftar till att säkerställa inkomstpensionens finansiella stabilitet. Den finansiella styrkan mäts med ett balanstal som innebär att systemets pensionsskuld ställs i relation till systemets tillgångar. För att skapa en tydlighet och transparens i redovisningen av systemets tillgångar och skulder beslutades att beräkningarna ska publiceras i form av en årlig redovisning av systemets finansiella ställning och utveckling. Denna publikation benämns *Orange rapport*. Av regleringsbrevet framgår bland annat att de delar av denna samlade redovisning som avser inkomst- och tilläggspension även ska ingå i myndighetens årsredovisning. Därmed ger årsredovisningen en mer fullständig bild av myndighetens verksamhet och ansvarsområde.

Som framgår under Redovisningsprinciper nedan utgår redovisningen från preliminära uppgifter om AP-fondernas verksamhet. Det medför att det balanstal som beräknats i denna redovisning är preliminärt. Regeringen fastställer balanstalet senare, baserat på den redovisning som kommer att framgå av *Orange rapport* för 2023. Balanstalet i *Orange rapport* är baserat på de fastställda och reviderade uppgifterna om AP-fondernas tillgångar. Balanstalet är ett mått på den finansiella stabiliteten men under en balanseringsperiod används det dämpade balanstalet för indexering. Balanstalet har beräknats till 1,1206 för år 2025 och inkomstpensionssystemet befinner sig inte i en balanseringsperiod.

Resultat och balansräkningen med tillhörande noter är inte könsuppdelade. Vissa uppgifter i resultat och balansräkningen, till exempel utbetalningar, finns könsuppdelad i redovisningen, se 5.2. Vissa andra uppgifter, såsom pensionsskuld, förvärvsinkomster och pensionsrätter, finns det könsuppdelad information om i *Orange rapport* som publiceras efter att myndighetens årsredovisning har fastställts, se 3.10 för mer information.

Redovisningsprinciper

Redovisningen har upprättats i enlighet med 55 kap. 4 § socialförsäkringsbalken (SFB). Av 58 kap. 14 § SFB framgår att de redovisade tillgångarna i fördelningssystemet utgörs av avgiftstillgången och värdet av fondtillgångarna, även kallad buffertfonden, där värdet avser tillgångarna hos Första–Fjärde och Sjätte AP-fonderna. Av 58 kap. 15–20 §§ SFB framgår hur avgiftstillgången och pensionsskulden ska beräknas. Formler för beräkning av inkomstpensionens avgiftstillgång och pensionsskuld återfinns i förordningen (2021:734) om beräkning av balanstal.

Redovisningen av inkomstpensionen bygger på data från Pensionsmyndighetens intjänande- respektive utbetalningsregister och uppgifter avseende Första–Fjärde och Sjätte AP-fondens verksamhet som AP-fonderna lämnar enligt förordningen om årlig redovisning.

AP-fondernas uppgifter är preliminära och vare sig reviderade eller fastställda. Skillnader i preliminära och senare fastställda och reviderade uppgifter justeras i efterkommande årsredovisning, se respektive not.

Principer för värdering av tillgångar och skulder

Inkomstpensionens tillgångar och skulder värderas i stort sett endast utifrån verifierbara händelser och transaktioner som föreligger vid värderingstillfället. I beräkningen av pensionsskulden är det tvunget att göra vissa avsteg från denna princip. Det framgår i den närmare beskrivningen nedan vilka avsteg som görs.

Principen att värdera tillgångar och skulder utan beaktande av framtidsfaktorer har sin grund i att systemets finansiella ställning uteslutande bestäms av förhållandet mellan tillgångar och skulder, det vill säga den kvot som benämns balanstalet. Sättet att värdera inkomstpensionssystemets tillgångar och skulder utgår från att dessa förändras i samma takt från varje värderingstidpunkt.

Så beräknas inkomstpensionens tillgångar

Avgiftstillgången beräknas med utgångspunkt i årets avgiftsinkomst. Värdet på avgiftstillgången ska tolkas som hur stor pensionsskuld kan finansieras om rådande förhållanden är konstanta framöver. Avgiftstillgången beräknas genom att multiplicera årets avgiftsinkomst med omsättningstiden. Omsättningstiden visar hur lång tid det i genomsnitt förväntas ta från det att en krona i avgift betalas till systemet till dess att den pensionsrätt som avgiften gett upphov till slutligen utbetalas i form av pension. Ökar omsättningstiden innebär det en ökad värdering av avgiftstillgången och vice versa. AP-fondernas tillgångar värderas till dess verkliga, nominella, värde.

Så beräknas inkomstpensionens skulder

Inkomstpensionsskulden till personer som inte börjat ta ut ålderspension värderas till summan av alla försäkrades pensionsbehållningar vid årets utgång, utan hänsyn till uppräkningsindex mellan år t och $t+1$ (2023 och 2024). Till skulden tillkommer också en uppskattning av den pensionsrätt för inkomstpension som tjänats in under redovisningsåret. Justering av skulden görs även för avvikelser mellan föregående års uppskattade och fastställda pensionsrätter.

Pensionsskulden till pensionerade beräknas genom att multiplicera beviljade pensioner (årsbelopp) med det antal år som beloppet förväntas betalas ut. Antalet år med utbetalningar beräknas med utgångspunkt från utbetalningarnas årliga utveckling till följd av dödsfall för varje åldersgrupp och diskonteras med hänsyn till följsamhetsindexeringen om 1,6 procentenheter. Förväntat antal utbetalningsår benämns som ekonomiska delningstal. Under en balanseringsperiod multipliceras pensionsskulden till pensionerade med det dämpade balanstal som fastställts för år $t+1$.

Finansiell ställning och resultat

Inkomstpensionens resultat påverkas av samhällsekonomiska och demografiska faktorer. Kortsiktigt är vanligtvis utvecklingen av sysselsättningen den viktigaste faktorn. Utvecklingen på aktie- och obligationsmarknaden påverkar buffertfondernas värde, vilket kan få betydelse för pensionssystemets tillgångar, framförallt vid stora förändringar på kapitalmarknaden. På lång sikt är demografiska faktorer såsom andel av befolkningen i arbetsför ålder viktigast för pensionssystemets resultat- och balansräkning.

Pensionsavgifterna för 2023 ökade med 3,9 procent till 340,0 (327,3) miljarder kronor, en ökning med 12,7 miljarder kronor. Pensionsutbetalningarna för inkomst- och tilläggs pensioner ökade med 3,8 procent till 358,2 (345,0) miljarder kronor, en ökning med 13,2 miljarder kronor.

12.1.1 Inkomstpensionens tillgångar

Tillgångarna i systemet är värdet av framtida pensionsavgifter, kallad avgiftstillgången, och buffertfonden. Avgiftstillgången beräknas som inbetalda pensionsavgifter multiplicerat med omsättningstiden. Buffertfonden värderas till nominellt värde per 31 december 2023.

Omsättningstiden avser det antal år som en krona i genomsnitt förväntas ligga i pensionssystemet och den baseras på uppgifter för 2022 på grund av att intjänandeuppgifter för redovisningsåret ännu inte är kända. Den påverkas positivt av att individer har ett tidigt intjänande och därmed ett tidigt inträde i pensionssystemet. En ökning av förväntad återstående livslängd påverkar också omsättningstiden positivt då tyngdpunkten av framtida pensionsutbetalningar skjuts framåt. Under 2022 ökade både intjänandeåldern och utbetalningsåldern men intjänandeåldern ökade mer än utbetalningsåldern vilket ledde till att omsättningstiden minskade med 0,14 år (0,5 procent).

Inkomstpensionens avgiftstillgång för 2023 uppgick till 10 242 miljarder kronor, en ökning med 335 miljarder kronor (3,4 procent), varav -0,5 procent avser förändringar i omsättningstid och 3,9 procent avser avgiftsförändringar.

Tillgångarna i buffertfonden påverkas av inbetalda pensionsavgifter, utbetalda pensioner, förvaltningskostnader samt av avkastning på fonderat kapital. De inbetalda pensionsavgifterna, på 340 miljarder kronor, var enligt förväntan lägre än pensionsutbetalningarna på 358 miljarder kronor. Administrationskostnaderna uppgick till 2 miljarder kronor. Avkastningen för buffertfonden, det vill säga Första-Fjärde och Sjätte AP-fonden, var 145 miljarder kronor. Det innebär att fondtillgångarna ökade med 125 miljarder kronor till totalt 1 950 miljarder kronor.

De sammanlagda tillgångarna fond- och avgiftstillgången ökade således med 460 miljarder kronor (3,9 procent) till 12 193 miljarder kronor.

12.1.2 Inkomstpensionens skulder

Pensionsskulden kan delas in i två delar, skulden till försäkrade som ännu inte gått i pension, kallade aktiva, och skulden till de pensionerade. Skulden till aktiva är summan av de försäkrades pensionskapital och skulden till de pensionerade är de pensioner som förväntas betalas ut till dagens pensionärer under återstoden av deras liv.

Pensionsskulden ökade med totalt 492 miljarder kronor (4,7 procent) till 10 880 miljarder kronor. Skulden ökar med nya inbetalningar eftersom dessa ger upphov till framtida pensioner. På motsvarande sätt minskar skulden med pensionsutbetalningar, detta kan ses som en amortering. Skulden ökar vid tilldelning av arvsvinst men minskar med det uppkomna arvsvinstbeloppet. Administrationskostnaden minskar behållningen hos de försäkrade och därmed skulden. Nettobeloppet av ovanstående gav en skuldminskning med 13 miljarder kronor.

Årlig indexering är vanligtvis den viktigaste posten och för detta år ökade skulden till följd av indexering av pensioner och pensionsbehållningar med 466 miljarder kronor. Slutligen påverkas skulden till pensionerade av medellivslängdens förändring, jämfört med 2022 har en 66-åringens genomsnittliga tid för allmän pensionsutbetalning (den ekonomiska medellivslängden) ökat med 44 dagar, från 16,33 år till 16,45 år. Förändringen i medellivslängden för samtliga personer 63 år eller äldre innebär att pensionsskulden ökade med 39 miljarder kronor.

12.1.3 Balanstal och känslighetsanalys

Balanstalet är ett mått på systemets finansiella ställning, där systemets tillgångar, avgiftstillgången och buffertfondens marknadsvärde, divideras med systemets skulder. Balanstalet för 2025, som baseras på 2023 års tillgångar och skulder, beräknas till 1,1206 och det dämpade balanstalet till 1,0402.

Årets och tidigare års resultat för inkomstpensionssystemet återges i Tabell 97 nedan.

Tabell 97 Flerårsöversikt, miljarder kronor

Beräkningsår	2023	2022	2021	2020	2019	2018	2017	2016
Balanseringsår	2025	2024	2023	2022	2021	2020	2019	2018
Buffertfonden	1 950	1 826	2 004	1 696	1 596	1 383	1 412	1 321
Avgiftstillgång	10 242	9 907	9 188	8 893	8 616	8 244	7 984	7 737
Summa tillgångar	12 193	11 733	11 192	10 589	10 213	9 627	9 396	9 058
Pensionsskuld	10 880	10 388	9 991	9 783	9 454	9 165	9 080	8 714
Över-/underskott	1 313	1 345	1 201	806	758	463	315	344
Balanstal	1,1206	1,1295	1,1202	1,0824	1,0802	1,0505	1,0347	1,0395
Dämpat balanstal	1,0402	1,0432	1,0401	1,0275	1,0267	1,0168	1,0116	1,0132

I Tabell 98 nedan redovisas den årliga procentuella förändringen av inkomstpensionssystemets tillgångar och skulder.

Tabell 98 Årlig procentuell förändring 2016–2023

Beräkningsår	2023	2022	2021	2020	2019	2018	2017	2016
Buffertfonden	6,8	-8,9	18,1	6,3	15,4	-2,0	6,8	7,4
Avgiftstillgång	3,4	7,8	3,3	3,2	4,5	3,2	3,2	3,7
Summa tillgångar	3,9	4,8	5,7	3,7	6,1	2,5	3,7	4,3
Pensionsskulder	4,7	4,0	2,1	3,5	3,2	0,9	4,2	2,3
Årets resultat ¹	-0,8	0,8	3,6	0,2	2,9	1,6	-0,5	2,0

¹Årets resultat utgör differensen mellan den procentuella förändringen av tillgångar och skulder.

Känslighetsanalysen i Tabell 99 nedan visar effekten på balanstalet om en typ av underlag ändras, medan övriga underlag antas vara oförändrade.

Tabell 99 Hur påverkas balanstalet av förändringar i underlagen?

Typ av underlag	Förändring i underlag	Förändring av balanstal	Förändring av dämpat balanstal
Avgiftsunderlag	+1 %	+0,8 %	+0,3 %
Fondavkastning	+10 %	+1,6 %	+0,5 %
Omsättningstid	+1 år	+2,8 %	+0,9 %

12.1.4 Inkomstpensionens finansiella ställning

Årets resultat - förändringar i tillgångar och skulder, miljoner kronor

	Not	2023	2022	Förändring
Förändring av fondtillgångar				
Pensionsavgifter	A	339 957	327 287	12 670
Pensionsutbetalningar	B	-358 210	-345 035	-13 175
Avkastning på fonderat kapital		145 172	-158 395	303 567
Administrationskostnader	C	-2 271	-2 121	-150
Summa		124 648	-178 264	302 912
Förändring av avgiftstillgång				
Värdet av ändring i:				
Avgiftsinkomst	D	382 630	755 447	-372 817
Omsättningstid	E	-47 729	-35 925	-11 804
Summa		334 901	719 522	-384 621
Förändring av pensionsskuld*				
Nya pensionsrätter och justeringsbelopp	F	-344 519	-336 306	-8 213
Pensionsutbetalningar	B	358 207	345 034	13 173

	Not	2023	2022	Förändring
Indexering	G	-466 213	-402 799	-63 414
Värdet av ändring i livslängd	H	-39 232	-1 923	-37 309
Uppkomna arvsvinster	I	13 183	13 819	-636
Fördelade arvsvinster	I	-16 095	-16 739	644
Avdrag för administrativa kostnader	J	2 275	2 125	150
Summa		-492 394	-396 789	-95 605
Årets resultat		-32 845	144 469	-177 314

*Negativ post (-) innebär att pensionsskulden ökar och positiv post innebär att pensionsskulden minskar med angivet belopp.

Sammanställning av tillgångar och skulder, miljoner kronor

	Not	2023	2022	Förändring
Tillgångar				
Fondtillgångar		1 950 460	1 825 812	124 648
Avgiftstillgång	K	10 242 284	9 907 383	334 901
Summa tillgångar		12 192 744	11 733 195	459 549
Skulder och resultat				
Ingående balanserat resultat		1 345 416	1 200 947	144 469
Årets resultat		-32 845	144 469	-177 314
Utgående balanserat resultat		1 312 571	1 345 416	-32 845
Pensionsskuld	L	10 880 174	10 387 779	492 394
Summa skulder och resultat		12 192 744	11 733 195	459 549

12.1.5 Noter och kommentarer

Not A Pensionsavgifter till den allmänna pensionen, miljoner kronor

	2023	2022
Arbetsgivaravgift under avgiftstaket	159 935	152 219
Egenavgift under avgiftstaket	3 283	2 917
Allmän pensionsavgift	151 587	146 639
Statlig ålderspensionsavgift	26 041	25 655
Regleringar med mera	-888	-143
Summa	339 957	327 287

Not B Pensionsutbetalningar med mera, miljoner kronor

	2023	2022
Tilläggs pension	138 466	143 483
Inkomst pension	219 741	201 551
Tilläggs- och inkomst pension	358 207	345 034
Överföring till de Europeiska gemenskaperna	3	1
Summa	358 210	345 035

Not C Administrationskostnader, miljoner kronor

	2023	2022
Pensionsmyndigheten	666	576
Skatteförvaltningen med flera	411	431
Summa kostnader försäkringsadministration	1077	1 007
Summa kostnader fondförvaltning	1194	1 112
Summa	2271	2 119

Not D Värdet av förändringen i avgiftsinkomst, miljoner kronor

	2023	2022
Avgiftsinkomst 2023	339 957	
Avgiftsinkomst 2022	327 287	327 287
Avgiftsinkomst 2021		302 378
Förändring av avgiftsinkomst	12 670	24 909
(Omsättningstid 2022 + Omsättningstid 2021)/2	x 30,19971	
(Omsättningstid 2021 + Omsättningstid 2020)/2		x 30,32829
Värdet av förändringen i avgiftsinkomst	382 630	755 447

Not E Värdet av förändringen i omsättningstid, miljoner kronor

	2023	2022
Omsättningstid 2022	30,12817	
Omsättningstid 2021	30,27124	30,27124
Omsättningstid 2020		30,38535
Förändring av omsättningstid	-0,14306	-0,11411
(avgiftsinkomst 2023 + avgiftsinkomst 2022)/2	333 622	
(avgiftsinkomst 2022 + avgiftsinkomst 2021)/2		x 314 833
Värdet av förändringen i omsättningstid	-47 729	-35 926

Tid avser antal år.

Tabell A. Underlag för beräkning av omsättningstid

	2023	2022	2021	2020
Intjänandeålder	45,79556	45,56004	45,31971	
Utbetalningsålder	75,92374	75,83128	75,70506	
Omsättningstid	30,12817	30,27124	30,38535	
Omsättningstid för balanstalsberäkning	30,12817	30,27124	30,38535	30,09487

Tid avser antal år.

Eftersom intjänandeåldern inte kan beräknas innan alla pensionsrätter fastställts är det senaste året för vilket omsättningstiden kan beräknas året före redovisningsåret.

Not F Nya pensionsrätter och justeringsbelopp, miljoner kronor

	2023	2022
Skattad pensionsrätt för inkomstpension	339 957	327 287
Justeringsbelopp, inkomstpension, se tabell A	2 514	7 805
Justeringsbelopp, tilläggspension, se tabell B	2 048	1 214
Summa	344 519	336 306

Tabell A. Justeringsbelopp, inkomstpension, miljoner kronor

	2023
Fastställd pensionsrätt för inkomstpension intjänad 2022	323 848
Skattad pensionsrätt för inkomstpension intjänad 2022	-327 287
Justeringar som påverkat pensionsbehållningarna m.m.	358
Ändring i utbetalade belopp	5 595
Summa	2 514

I och med att taxeringen för bokslutsåret inte är slutförd när bokslutet upprättas, kan värdet av intjänad pensionsrätt detta år endast uppskattas. *Justeringar som påverkat pensionsbehållningarna* är en sammanslagning av posterna *Justeringar som påverkat pensionsbehållningarna* och *Taxeringsförändringar m.m. som påverkat pensionsbehållningarna* från not L tabell A. *Ändring i utbetalade belopp* avser förändring i inkomstpensionsskulden till pensionerade till följd av andra ändringar i utbetalade belopp än indexering, se not L tabell C.

Tabell B. Justeringsbelopp, tilläggspension, miljoner kronor

	2023
Effekt av skillnad mellan antagande avseende 2023 och skattningen 2022 m.m.	38
Ändring i utbetalade belopp	2 010
Summa	2 048

Beloppen avser vissa förändringar i tilläggspensionsskulden, se not L tabell A och C.

Not G Indexering 2022–2023, miljoner kronor

	Aktiva	Pensionärer	Summa
2023			
Indexering av pensionsbehållning och pensioner*	173 471	177 954	351 425
Förändring av indexering avseende pensionsskuld**	114 788	0	114 788
Summa	288 259	177 954	466 213
2022			
Indexering av pensionsbehållning och pensioner*	288 966	154 770	443 736
Förändring av indexering avseende pensionsskuld**	-40 937	0	-40 937
Summa	248 029	154 770	402 799

*Se tabell A.

**Se tabell B.

Tabell A. Indexering av pensionsbehållning och pensioner, miljoner kronor

	Aktiva	Pensionärer	Summa
2023			
Inkomstpension, indexering	173 183	126 855	300 038
Varav effekt av inkomstindex	173 183	126 855	300 038
Varav effekt av balanstal	0	0	0
Tilläggspension, indexering	288	51 099	51 387
Varav effekt av inkomstindex	288	51 099	51 387
Varav effekt av balanstal	0	0	0
Summa	173 471	177 954	351 425
2022			
Inkomstpension, indexering	288 681	105 340	394 021
Varav effekt av inkomstindex	288 681	105 340	394 021
Varav effekt av balanstal	0	0	0
Tilläggspension, indexering	285	49 430	49 715
Varav effekt av inkomstindex	285	49 430	49 715
Varav effekt av balanstal	0	0	0
Summa	288 966	154 770	443 736

Pensionsskulden ändras med förändringen i inkomstindex när balanseringen i systemet inte är aktiverad. Om balanseringen är aktiverad förändras pensionsskulden istället med balansindex. Balansindex består av inkomstindex multiplicerad med det dämpade balanstalet.

Tabell B. Förändring av indexering avseende pensionsskuld, miljoner kronor

	Aktiva*	Pensionärer**	Summa
2023			
Föregående års skuldaktualisering	286 728	0	286 728
Årets skuldaktualisering	-171 939	0	-171 939
Summa	114 788	0	114 788
2022			
Föregående års skuldaktualisering	245 790	0	245 790
Årets skuldaktualisering	-286 728	0	-286 728
Summa	-40 937	0	-40 937

*Effekt av inkomstindex.

**Effekt av balanstal (om systemet inte befinner sig i en balansering är beloppet 0).

Det indexeringsbelopp avseende aktiva i inkomstpensionen som beror av förändringen i inkomstindex mellan år 2022 och 2023 och som räknades av i föregående års redovisning ingår i årets skuld.

Not H Värdet av förändringen i medellivslängd, miljoner kronor

	Aktiva	Pensionärer	Summa
2023			
Inkomstpension	-	26 269	26 269
Tilläggs pension	64	12 899	12 963
Summa	64	39 168	39 232
2022			
Inkomstpension	-	2 113	2 113
Tilläggs pension	4	-194	-190
Summa	4	1 919	1 923

Den medellivslängd som här avses är den tid som ett genomsnittligt pensionsbelopp antas utbetalas, så kallad ekonomisk livslängd, vilken uttrycks i termer av ekonomiskt delningstal. Inkomstpensionsskulden till aktiva påverkas inte av livslängdsförändringar. Värdet av förändringen i medellivslängd är skillnaden mellan pensionsskulden beräknad med de ekonomiska delningstal som används det år redovisningen avser och pensionsskulden beräknad med de ekonomiska delningstal som användes föregående år.

Not I Uppkomna arvsvinster, Fördelade arvsvinster, miljoner kronor

	2023		2022	
	Uppkomna arvsvinster	Fördelade arvsvinster	Uppkomna arvsvinster	Fördelade arvsvinster
62 år eller äldre (värden för 2022 avser 61 år eller äldre)	4 781	7 743	5 540	8 508
61 år eller yngre* (värden för 2022 avser 60 år eller yngre)	8 402	8 352	8 279	8 231
Summa	13 183	16 095	13 819	16 739

*Ålder avser ålder vid slutet av dödsfallsåret. Avled året innan redovisningsåret men fördelas innevarande år.

Pensionsbehållningar efter personer som avlidit (uppkomna arvsvinster) fördelas till de kvarlevande i samma ålder. Fördelningen görs genom ett procentuellt påslag på pensionsbehållningen med hjälp av en arvsvinstfaktor. Tilldelningen görs enligt två principer; den första avser den yngre gruppen och den andra avser den äldre gruppen.

Kapital avseende dödsfall som skett vid åldern upp till och med 61 års ålder fördelas nästkommande år. Vid året för tilldelningen är de som är födda samma år som de avlidna ett år äldre. Arvsvinstfaktorerna bestäms utifrån pensionsbehållningar för avlidna i relation till pensionsbehållningar för de kvarlevande i samma ålder.

Från och med det år en årskull fyller 62 år fördelas inte de faktiskt uppkomna arvsvinsterna utan i stället de arvsvinster som beräknas uppkomma. Arvsvinstfaktorerna beräknas med utgångspunkt från den dödlighet som SCB observerat för en tidigare period. De beräknade arvsvinsterna för de som avled under det 62:a levnadsåret eller senare fördelas samma år.

Tilldelning enligt dessa två principer innebär att varje årskull under ett år kommer att tilldelas arvsvinster enligt båda principer eftersom den första principen tilldelar med fördröjning.

Not J Avdrag för administrationskostnader

Administrationskostnaderna finansieras genom ett procentuellt avdrag från de försäkrades pensionsbehållningar. Avdraget för 2023 var 0,0335 procent och summeras till 2 275 miljoner kronor. År 2022 uppgick avdraget till 2 125 miljoner kronor. Avdraget varierar med administrationskostnaderna för Pensionsmyndigheten, AP-fonderna med flera.

Not K Avgiftstillgång, miljoner kronor

	2023	2022
Avgiftsinkomst	339 957	327 287
Omsättningstid	30,12817	30,27124
Avgiftstillgång	10 242 284	9 907 383

Not L Pensionsskuld, miljoner kronor

	Aktiva	Pensionärer	Summa
2023			
Inkomstpension	7 126 678	2 881 482	10 008 160
Tilläggs pension	5 523	1 038 431	1 043 954
Indexering/balansering	-171 939		-171 939
Summa	6 960 262	3 919 912	10 880 174
2022			
Inkomstpension	6 842 162	2 716 323	9 558 485
Tilläggs pension	6 262	1 109 760	1 116 022
Indexering/balansering	-286 728	0	-286 728
Summa	6 561 696	3 826 083	10 387 779

Pensionsskulden till pensionerade avseende tilläggs pension och inkomstpension beräknas på samma sätt. En årskulls skuld fås av produkten av årskullens pensionsutbetalningar i december månad, en faktor 12 för att få årsbelopp och årskullens ekonomiska medellivslängd. Den totala skulden till pensionerade är summan av årskullarnas pensionsskulder. Den ekonomiska medellivslängden uttrycks i form av ekonomiska delningstal. Skulden avseende förvärsaktiva inom inkomstpensionen är summan av alla försäkrades pensionsbehållningar den 31 december 2023 med tillägg för den skattade pensionsrätten för 2023.

Tilläggs pensionsskulden för de individer (födda 1938–1953) som ännu inte har gått i pension uppskattas som den årliga pension de hade fått om de hade gått i pension i december 2023. För att beräkna skulden multipliceras pensionen med det ekonomiska delningstalet, förväntad återstående utbetalningstid, för respektive årskull. Tilläggs pensionsskulden till aktiva minskas successivt på grund av utfasningen av systemet.

Tabell A. Förklaring av pensionsskuldens förändring, inkomstpension aktiva, miljoner kronor

	2023
Pensionsskuld inkomstpension aktiva 31 december 2022	6 842 162
Varav skattad pensionsrätt för inkomstpension intjänad 2022*	-327 287
Pensionsbehållning 31 december 2022	6 514 875
Uppkomna arvsvinster, 61 år eller yngre**	-8 402
Justeringar som påverkat pensionsbehållningarna***	-418
Ingående pensionsbehållning 2023	6 506 055

	2023
Taxeringsförändringar m.m. som påverkat pensionsbehållningarna	776
Fastställd pensionsrätt för inkomstpension intjänad 2022*	323 848
Fördelade arvvinster, 62 år eller äldre	7 743
Fördelade arvvinster, 61 år eller yngre**	8 352
Indexering	173 183
Avdrag för administrationskostnader	-2 275
Uttagen pension	-231 062
Återkallade pensioner	4 882
Uppkomna arvvinster, 62 år eller äldre	-4 781
Pensionsbehållning 31 december 2023	6 786 721
Skattad pensionsrätt för inkomstpension intjänad 2023*	339 957
Pensionsskuld inkomstpension aktiva 31 december 2023	7 126 678

*Se not F.

**Fördelas 2023. Ålder avser ålder vid slutet av dödsfallsåret

***Justeringar för avlidna, spärrade ärenden m.m.

Tabell B. Förklaring av pensionsskuldens förändring, tilläggs pension aktiva, miljoner kronor*

	2023
Pensionsskuld tilläggs pension aktiva 31 december 2022	6 262
Effekt av skillnad mellan antagande avseende 2022 och skattningen 2022 m.m.	38
Indexering	288
Uttagen pension	-1 129
Värdet av förändringen i medellivslängd	64
Pensionsskuld tilläggs pension aktiva 31 december 2023	5 523

Tabell C. Förklaring av pensionsskuldens förändring, tilläggs- och inkomstpension pensionerade, miljoner kronor

2023	Inkomstpension	Tilläggs pension	Summa
Pensionsskuld pensionerade 31 december 2022	2 716 323	1 109 760	3 826 083
Skuld tillkommande från aktiva	226 180	1 129	227 309
Ändring i utbetalade belopp	5 595	2 010	7 605
Pensionsutbetalningar***	-219 741	-138 466	-358 207
Indexering	126 855	51 099	177 954
Värdet av förändringen i medellivslängd	26 269	12 899	39 168
Pensionsskuld pensionerade 31 december 2023	2 881 481	1 038 431	3 919 912

*Netto av Uttagen pension och återkallade pensioner, se tabell A.

**Se tabell B.

***Se not B.

Pensionsskulden till pensionerade förändras med indexering och förändring av förväntad medellivslängd, *Värdet av förändringen i medellivslängd*. Skulden minskar med utbetalningar som görs under året. Skulden ökar med nybeviljade pensioner, *Skuld tillkommande från aktiva* men denna ökning av skulden motsvaras, i stort, av en minskning av pensionsskulden till aktiva. Posten *Ändring i utbetalade belopp* innehåller de förändringar av pensionsskulden som inte förklaras av övriga poster, här ingår bland annat ändrat civilstånd (gäller tilläggs pension) och taxeringsändringar.

12.2 Prognos balanstalet

Prognosen av balanstalet baseras på flera olika antaganden, till exempel utvecklingen av inkomstindex och summan av de pensionsgrundande inkomsterna. Därtill har också ett antagande gjorts för utvecklingen av aktiekurserna med mera i Sverige och övriga länder som AP-fonden har medel placerade i, främst USA och EU-länder. Det är nödvändigt att göra ett sådant antagande för att kunna beräkna värdet på AP-fondernas portfölj och därmed balanstalet. Antagandet bör dock inte betraktas som en prognos utan mer som ett scenario

eftersom antagande om den framtida kursutvecklingen enbart är ett antagande behäftat med osäkerhet. Även två alternativa antaganden har gjorts för kursutvecklingen för att illustrera hur detta antagande påverkar prognosen. I beräkningen antas att aktier ger en överavkastning i förhållande till korta räntor på 3,5 procent, inklusive utdelningar. Av dessa 3,5 procent förväntas ungefär 2,5 procentenheter komma från utdelning och ungefär 1 procentenhet från orealiserad avkastning. Korta räntor förväntas bidra med ungefär 1,5 procent avkastning. I tabellen nedan är det den orealiserade avkastningen på 1 procent i huvudalternativet som förändras i det optimistiska och pessimistiska alternativet.

Tabellen nedan redovisar utfall och antaganden för några viktiga variabler som påverkar balanstalet. I tabellen redovisas också balanstalet för 2024–2025 och en prognos för 2026–2027. Tabellen visar också det dämpade balanstalet, dock endast för huvudalternativet. Det dämpade balanstalet avviker från 1,0 med en tredjedel av balanstalets avvikelse från värdet 1. Det dämpade balanstalet används vid beräkning av balansindex under en balanseringsperiod. Preliminärt kommer balanstalet för 2025 att bli 1,1206. I inget av de tre alternativen prognosticeras en ny balanseringsperiod påbörjas.

Tabell 100 Balanstalet 2023–2024 och en prognos för balanstalet 2025–2026

Beräkningsår	2022	2023	2024	2025
Årlig förändring av summa PGI, procent	5,7	5,0	3,7	4,6
Förändring av inkomstindex, procent	4,1	4,6	2,6	3,9
Aktiekursernas utveckling, procent				
Huvudalternativ			+5	+4
Optimistiskt alternativ			+15	+14
Pessimistiskt alternativ			-5	-6
Balanseringsår	2024	2025	2026	2027
Balanstalet, utfall och prognos	1,1295	1,1206	1,1480	1,1414
Huvudalternativ			1,1613	1,1694
Optimistiskt alternativ			1,1346	1,1153
Pessimistiskt alternativ				
Dämpat balanstal, utfall och prognos				
Huvudalternativ	1,0432	1,0402	1,0493	1,0471

13 Finansiell redovisning

13.1 Sammanställning över väsentliga uppgifter

<i>Belopp i tkr</i>	2023	2022	2021	2020	2019
Låneram hos Riksgäldskontoret					
Beviljad	850 000	724 000	600 000	550 000	400 000
Utnyttjad	615 961	532 752	521 276	453 323	370 410
Krediter hos Riksgäldskontoret					
beviljad räntekontokredit	430 000	380 000	350 000	330 000	340 000
max utnyttjad räntekontokredit	-	-	187 299	184 136	194
beviljad kredit, övriga kreditramar	12 000 000	11 000 000	8 000 000	8 000 000	8 000 000
maximalt utnyttjad kredit	7 150 904	4 805 256	7 454 638	5 551 699	5 621 287
Ränta på räntekonto hos Riksgäldskontoret					
räntekostnader	-	-	-	-7	-653
Ränteintäkter	10 742	3 668	-	18	905
Totala avgiftsintäkter					
beräknade enligt regleringsbrev	1 086 104	1 041 422	1 038 889	883 697	794 122
Utfall	1 075 287	1 070 193	1 051 853	891 781	788 552
Anslagskredit Pensionsmyndigheten					
Beviljad	21 154	21 006	54 431	35 754	17 495
Utnyttjad	-	-	10 442	10 125	-
Anslagskredit övriga anslag					
beviljad kredit	2 788 545	2 146 930	1 921 647	1 867 136	1 772 791
utnyttjad kredit	1 535 729	768 497	445 737	736 227	238 671
Anslagssparande Pensionsmyndigheten					
in-tecknat för framtida åtaganden	7 198	66 536	-	-	27 073
Anslagssparande övriga anslag					
in-tecknat för framtida åtaganden	-	248 678	97 365	460 947	279 705
Personal					
antal årsarbetskrafter	1 573	1 506	1 488	1 371	1 180
medelantal anställda	1 693	1 633	1 601	1 466	1 290
Driftkostnad per årsarbetskraft					
	1 175	1 179	1 094	1 141	1 211
Kapitalförändring					
årets kapitalförändring	6 916 141	2 529 862	8 851 543	2 779 507	5 473 697
balanserad kapitalförändring	130 446	150 565	146 155	196 076	278 456
konsolideringsfond	25 482 947	24 668 778	17 421 140	15 816 757	11 249 124

13.2 Resultaträkning

Belopp i tkr	Not	2023	2022
Verksamhetens intäkter			
Intäkter av anslag		764 474	788 182
Intäkter av avgifter och andra ersättningar	1	1 075 287	1 070 193
Intäkter av bidrag	2	849	1 979
Finansiella intäkter	3	10 955	3 811
Summa		1 851 565	1 864 165
Verksamhetens kostnader			
Kostnader för personal	4	-1 126 119	-1 063 354
Kostnader för lokaler		-63 967	-53 674
Övriga driftkostnader	5	-658 897	-658 088
Finansiella kostnader	6	-15 463	-4 340
Avskrivningar och nedskrivningar	12–15	-112 520	-119 774
Summa		-1 976 966	-1 899 230
Verksamhetsutfall	31	-125 401	-35 065
Redovisning av premiepensionsverksamheten			
Premiepensionsverksamhetens försäkringsresultat	7	7 505 128	3 068 801
Premiepensionsverksamhetens driftkostnader, Pensionsmyndigheten		-458 150	-453 220
Premiepensionsverksamhetens driftkostnader, andra myndigheter		-64 197	-67 295
Årets resultat i premiepensionsverksamheten	31	6 982 781	2 548 286
Varav redovisas i verksamhetsavsnittet	31	74 050	-16 450
Summa	31	7 056 831	2 531 836
Uppbördsverksamhet			
Intäkter			
Intäkter av avgifter m.m. som inte disponeras		32 896	36 610
Allmän pensionsavgift		151 587 003	146 638 943
Statlig ålderspensionsavgift		29 863 341	29 454 907
Ålderspensionsavgift		161 794 368	154 763 052
Summa		343 277 608	330 893 512
Avgår			
Medel som tillförts statens budget från uppbördsverksamhet		-30 077	-31 884
Överföring till AP-fonderna		-339 850 383	-327 549 293
Överföring till premiepensionssystemet		-3 394 328	-3 307 609
Summa		-343 274 788	-330 888 786
Saldo uppbörd	31	2 820	4 726
Transfereringar			
Medel som erhållits från statens budget för finansiering av bidrag		65 805 233	55 057 182
Medel som erhållits från myndigheter för finansiering av bidrag		92 557	88 729
Medel som erhållits från AP-fonderna		358 213 978	345 037 598
Medel som finansierats från premiepensionssystemet		23 385 577	23 477 742
Finansiella intäkter	8	11 953	3 057
Finansiella kostnader	9	-	-38 410
Summa		447 509 298	423 625 898

<i>Belopp i tkr</i>	Not	2023	2022
Ekonomisk trygghet vid ålderdom		-55 676 605	-45 526 162
Ekonomisk trygghet för familjer och barn		-10 143 585	-9 505 188
Inkomstpensionen		-358 214 486	-345 036 857
Premiepensionssystemet		-23 385 576	-23 477 742
Övriga förmåner	10	-112 312	-109 467
Förändring avsättning för frivillig pensionsförsäkring	11	5 157	57 883
Summa		-447 527 407	-423 597 533
Saldo transfereringar	31	-18 109	28 365
Årets kapitalförändring	31	6 916 141	2 529 862

13.3 Balansräkning

Belopp i tkr	Not	2023-12-31	2022-12-31
TILLGÅNGAR			
Immateriella anläggningstillgångar			
Balanserade utgifter för utveckling	12	573 234	495 691
Rättigheter och andra immateriella anläggningstillgångar	13	452	891
Summa		573 686	496 582
Materiella anläggningstillgångar			
Förbättringsutgifter på annans fastighet	14	7 994	3 994
Maskiner, inventarier, installationer m.m.	15	37 515	36 572
Summa		45 509	40 566
Placeringsstillgångar			
Andra finansiella placeringsstillgångar			
Aktier och andelar	16, 18	32 805 421	26 834 063
Obligationer	17, 18	39 365 606	35 301 877
Övriga lån	19	13 796 211	23 181 009
Övriga finansiella placeringsstillgångar	20	48 755 448	45 905 807
Summa		134 722 686	131 222 756
Placeringsstillgångar för vilka livförsäkringstagaren bär placeringsrisk			
Fondförsäkringstillgångar	21, 18	2 179 661 693	1 827 451 581
Kortfristiga fordringar			
Kundfordringar		554	2 935
Fordringar hos andra myndigheter		104 989	278 360
Övriga kortfristiga fordringar	22	730 952	609 435
Summa		836 495	890 730
Periodavgränsningsposter			
Förutbetalda kostnader	23	83 692	69 160
Upplupna bidragsintäkter		4 181	4 058
Övriga upplupna intäkter	24	1 651 431	1 569 958
Summa		1 739 304	1 643 176
Avräkning med statsverket			
Avräkning med statsverket	25	36 434 738	35 261 374
Kassa och bank			
Behållning räntekonto i Riksgäldskontoret	26	171 889	380 336
Övriga tillgodohavanden i Riksgäldskontoret	27	14 517 082	12 950 236
Kassa och bank	28	352	235
Summa		14 689 323	13 330 807
SUMMA TILLGÅNGAR		2 368 703 434	2 010 337 572

Belopp i tkr	Not	2023-12-31	2022-12-31
KAPITAL OCH SKULDER			
Myndighetskapital	29		
Statskapital		311	311
Konsolideringsfond		25 482 947	24 668 778
Balanserad kapitalförändring	30	130 446	150 565
Kapitalförändring enligt resultaträkningen	31	6 916 141	2 529 862
Summa		32 529 845	27 349 516
Avsättningar			
Avsättningar för pensioner och liknade förpliktelser	32	117	-
Livförsäkringsavsättning	33	39 783 888	35 071 910
Oreglerade skador	34	1 572	5 398
Övriga försäkringstekniska avsättningar	35	7 173 084	6 113 283
Övriga avsättningar	36	14 700	13 824
Summa		46 973 361	41 204 415
Försäkringsteknisk avsättning för livförsäkringar för vilka försäkringstagaren bär risk			
Fondförsäkringsåtaganden	37	2 179 708 179	1 827 503 071
Skulder m.m.			
Lån i Riksgäldskontoret	38	615 961	532 752
Övriga krediter i Riksgäldskontoret	39	2 701 523	2 117 034
Kortfristiga skulder till andra myndigheter		29 436 187	28 469 501
Leverantörsskulder		63 910	93 372
Övriga kortfristiga skulder	40	70 078 394	76 644 127
Summa		102 895 975	107 856 786
Periodavgränsningsposter			
Upplupna kostnader	41	6 596 074	6 423 784
Summa		6 596 074	6 423 784
SUMMA KAPITAL OCH SKULDER		2 368 703 434	2 010 337 572
Poster inom linjen			
Panter och därmed jämförliga säkerheter ställda för egna skulder såsom avsättningar redovisade förpliktelser	42	2 251 868 287	1 889 637 934
Ansvarsförbindelser			
Överförda tillgångar	43	13 796 211	23 181 009
Övriga ansvarsförbindelser	44	1 074	736

13.4 Anslagsredovisning

Utfall för 2023

Redovisning mot anslag

Belopp i tkr

Anslag	Ingående överföringsbelopp	Årets tilldelning enligt regleringsbrev	Omdisponerade anslagsbelopp	Utnyttjad del av medgivet överskridande	Indragning	Totalt disponibelt belopp	Utgifter	Inkomster	Utgående överföringsbelopp	Not
Utgiftsområde 11 Ekonomisk trygghet vid ålderdom										
11 01 001 Garantipension till ålderspension										
2 Garantipension till ålderspension	-286 775	25 629 100				25 342 325	-26 149 930		-807 605	A1
11 01 002 Efterlevandepensioner till vuxna										
2 Efterlevandepension till vuxna	-330 510	8 580 400				8 249 890	-8 596 605		-346 715	
11 01 003 Bostadstillägg till pensionärer										
2 Bostadstillägg till pensionärer	248 678	13 448 100			-248 678	13 448 100	-13 627 955		-179 855	A2
11 01 004 Äldreförsörjningsstöd										
2 Äldreförsörjningsstöd	-81 055	1 309 400				1 228 345	-1 236 839		-8 494	A3
11 01 005 Inkomstpensionstillägg										
1 Inkomstpensionstillägg	-57 267	5 926 000				5 868 733	-6 051 341		-182 608	A4
11 02 001 Pensionsmyndigheten										
1 Pensionsmyndigheten - förvaltningsanslag	66 536	705 136				771 672	-764 474		7 198	A5
Utgiftsområde 12 Ekonomisk trygghet för familjer och barn										
12 01 005 Barnpension och efterlevandestöd										
1 Barnpension och efterlevandestöd	-12 890	1 081 900				1 069 010	-1 079 462		-10 452	
12 01 007 Pensionsrätt för barnår										
1 Pensionsrätt för barnår	0	9 063 100				9 063 100	-9 063 100		0	
Summa	-453 283	65 743 136			-248 678	65 041 175	-66 569 706		-1 528 531	

Utnyttjade anslagskrediter, tkr

Anslag		Beviljad kredit	Utnyttjad kredit	Not
11 01 001	ap.2 Garantipension till ålderspension	1 281 455	807 605	
11 01 002	ap.2 Efterlevandepension till vuxna	429 020	346 715	
11 01 003	ap.2 Bostadstillägg till pensionärer	672 405	179 855	
11 01 004	ap.2 Äldreförsörjningsstöd	55 270	8 494	
11 01 005	ap.1 Inkomstpensionstillägg	296 300	182 608	
12 01 005	ap.1 Barnpension och efterlevandestöd	54 095	10 452	
Summa		2 788 545	1 535 729	

Utfall för 2023

Redovisning mot inkomstitel

Belopp i tkr

		Inkomster	Utgifter	Netto	Not
Allmän pensionsavgift					
9111	421 Preliminär månadsvis allmän pensionsavgift		-138 211 308	-138 211 308	A6
	422 Delavräkning allmän pensionsavgift		-13 678 357	-13 678 357	A6
	423 Slutavräkning allmän pensionsavgift		302 662	302 662	A6
9262	011 Preliminär avgift	138 211 308		138 211 308	A6
	012 Delavräkning	13 678 357		13 678 357	A6
	013 Slutavräkning	-302 662		-302 662	A6
	022 Utgifter till AP-fonderna		-151 587 003	-151 587 003	
	Summa allmän pensionsavgift	151 587 003	-303 174 006	-151 587 003	
Statliga ålderspensionsavgifter					
9251	014 Statlig ålderspensionsavgift	29 863 341		29 863 341	
	025 Statlig ålderspensionsavgift till AP-fonderna		-26 469 012	-26 469 012	
	026 Statlig ålderspensionsavgift till Riksgäldskontoret		-3 394 329	-3 394 329	
	Summa statliga ålderspensionsavgifter	29 863 341	-29 863 341	0	
Ålderspensionsavgifter					
9251	016 AP-fondsandel, in	161 794 367		161 794 367	
	041 Arbetsgivaravgift innevarande år		-145 890 717	-145 890 717	
	042 Arbetsgivaravgift föregående år		-13 341 136	-13 341 136	
	043 Arbetsgivaravgift äldre år		720 330	720 330	
	044 Egenföretagaravgift innevarande år		-2 027 880	-2 027 880	
	045 Egenföretagaravgift föregående år		-170 436	-170 436	
	046 Egenföretagandeavgift äldre år		-1 084 528	-1 084 528	
	Summa ålderspensionsavgifter	161 794 367	-161 794 367	0	
Övriga inkomster av statens verksamhet					
2811	143 Övriga Inkomster	30 077		30 077	
	Summa övriga inkomster av statens verksamhet	30 077	0	30 077	
	Totalt inkomstitlar	343 274 788	-494 831 714	-151 556 926	

Finansiella villkor i anslagsredovisningen

Anslag 11 2:1 Pensionsmyndigheten

Anslagspost 1. Pensionsmyndigheten - förvaltningsanslag

Av anslagsposten får 12 miljoner kronor endast användas för att finansiera insatser, återrapportering och uppdrag kopplade till det övergripande målet om minskade felaktiga utbetalningar från välfärdssystemen. Det förbrukade beloppet uppgår till 18,3 miljoner kronor.

Pensionsmyndigheten ska betala totalt 103,2 tusen kronor till Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) som abonnemangsavgift för radiokommunikationssystemet Rakel. Beloppet ska betalas efter fakturering från MSB. Gjorda utbetalningar under 2023 uppgår till 103,2 tusen kronor.

Övriga bestämmelser enligt regleringsbrev daterade 2022-12-22

Pensionsmyndigheten ska redovisa 166 tusen kronor mot inkomsttitel 2811 Övriga inkomster av statens verksamhet för finansiering av den nationella digitala infrastrukturen.

För anslagen 1:1 Garantipension till ålderspension, 1:2 Efterlevandepensioner till vuxna, 1:3 Bostadstillägg till pensionärer, 1:4 Äldreförsörjningsstöd och 1:5 Inkomstpensionstillägg inom utgiftsområde 11 samt anslaget 1:5 Barnpension och efterlevandestöd inom utgiftsområde 12 gäller följande villkor:

Av 7 § förordningen (2002:782) om ansökan och utbetalning av pension m.fl. förmåner framgår att pension och annan förmån betalas ut genom Försäkringskassan. Pensionsmyndigheten ska månadsvis till Försäkringskassan överföra de medel som behövs för att täcka de utbetalningar som Försäkringskassan gjort för Pensionsmyndighetens räkning. Redovisning mot anslag ska ske på den månad då utbetalningarna till förmånstagarna görs.

Statlig ålderspensionsavgift för Uppsala universitet ska för 2023 tillgodogöras inkomsttitel 2811 Övriga inkomster av statens verksamhet.

Noter och kommentarer till Anslagsredovisningen

Anslagen är ramanslag.

Ingående överföringsbelopp per anslag är lika med utgående överföringsbelopp per anslag i årsredovisningen för 2022.

I kolumnen för årets tilldelning enligt regleringsbrev redovisas de belopp som anges i regleringsbrev från socialdepartementet daterat 2022-12-22 med ändringsbeslut daterat 2023-06-22. Indragning av anslagsbelopp är enligt regleringsbrev daterat 2022-12-22.

A1. 11 01 001 Garantipension till ålderspension, ap.2 Garantipension till ålderspension

Utfallet överstiger tilldelade belopp med 521 miljoner kronor. Främsta orsaken till att utgifterna ökat 2023 är den regelförändring som trädde i kraft i augusti 2022. Regelförändringen medförde att prognosen för antal och medelbelopp justerades upp i oktober 2022. Prognosen för prisbasbeloppet höjdes och prognosen för följsamhetsindexeringen sänktes också i oktober 2022, vilket medförde högre utgifter.

A2. 11 01 003 Bostadstillägg till pensionärer, ap.2 Bostadstillägg till pensionärer

Utfallet överstiger tilldelade belopp med 180 miljoner kronor vilket beror på att medelbeloppet blev högre beroende på många omräkningar under 2023.

A3. 11 01 004 Äldreförsörjningsstöd, ap.2 Äldreförsörjningsstöd

Enligt ändringsbeslut daterat 2023-06-22 har tilldelade medel ökat med 204 miljoner kronor. Grund till ökningen av tilldelade medel är att ingående överföringsbelopp från 2022 var -81 miljoner kronor samt att anslaget från början sattes för lågt.

A4. 11 01 005 Inkomstpensionstillägg, ap.1 Inkomstpensionstillägg

Utfallet överstiger tilldelade belopp med 125 miljoner kronor vilket främst beror på att genomsnittligt utbetalat belopp blev något högre än beräknat och att anslaget därmed sattes för lågt från början.

A5. 11 02 001 Pensionsmyndigheten, ap.1 Pensionsmyndigheten – förvaltningsanslag

Enligt regleringsbrev daterat 2022-12-22 får all anslagsbehållning disponeras 2023.

A6. Inkomster avseende allmän pensionsavgift redovisas av Skatteverket på inkomstitel fysiska personers inkomstskatt. Omföring av allmän pensionsavgift görs av Pensionsmyndigheten från inkomstiteln fysiska personers inkomstskatt till inkomstiteln allmän pensionsavgift enligt förordning (1994:1966) om omföring av allmän pensionsavgift.

13.5 Finansieringsanalys

Belopp i tkr	2023	2022	Not
Drift			
Kostnader	-1 862 711	-1 776 131	45
Finansiering av drift			
Intäkter av anslag	764 474	788 182	
Intäkter av avgifter och andra ersättningar	1 075 168	1 070 193	45
Intäkter av bidrag	849	1 979	
Övriga intäkter	10 955	3 811	
<i>Summa medel som tillförts för finansiering av drift</i>	1 851 446	1 864 165	
Ökning (-) av kortfristiga fordringar	-7 582	-16 523	
Minskning (-) av kortfristiga skulder	-2 636	50 626	
Kassaflöde till drift	-21 483	122 137	
Investeringar			
Investeringar i materiella tillgångar	-25 488	-26 050	
Investeringar i immateriella tillgångar	-169 821	-105 621	
<i>Summa investeringsutgifter</i>	-195 309	-131 671	
Finansiering av investeringar			
Lån från Riksgäldskontoret	196 622	107 588	
-amorteringar	-113 413	-96 112	
Försäljning av anläggstillgångar	119	-	
<i>Summa medel som tillförts för finansiering av investeringar</i>	83 328	11 476	
Förändring av kortfristiga skulder	-10 421	9 997	
Kassaflöde till investeringar	-122 402	-110 198	
Premiepensionssystemet			
Premiepensionsverksamhetens försäkringsresultat	7 505 128	3 068 801	
Premiepensionsverksamhetens driftkostnader, Pensionsmyndigheten	-458 150	-453 220	
Premiepensionsverksamhetens driftkostnader, andra myndigheter	-64 197	-67 295	
Premiepensionsverksamheten omföring resultat till drift	74 050	-16 450	
Ökning (-) av placeringstillgångar	-355 721 844	231 294 658*	
Ökning (-) av kortfristiga fordringar	-210 052	451 614	
Ökning (+) av försäkringstekniska avsättningar	357 980 686	-235 697 167	
Minskning (-) av kortfristiga skulder	-6 386 959	3 495 056	
Utbetalning av återbäring från konsolideringsfond	-1 735 812	-1 599 495	
Kassaflöde från premiepensionssystemet	982 850	476 502	

<i>Belopp i tkr</i>	2023	2022	Not
Uppbördsverksamhet			
Intäkter av avgifter m.m. som inte disponeras	32 896	36 610	
Skatteintäkter m.m.	343 244 711	330 856 902	
Förändring av kortfristiga fordringar och skulder	-2 819	-4 726	
<i>Inbetalningar i uppbördsverksamhet</i>	343 274 788	330 888 786	
<i>Medel som utbetalats från uppbördsverksamhet</i>	-343 274 788	-330 888 786	
Kassaflöde från uppbördsverksamhet	0	0	
Transfereringsverksamhet			
Lämnade bidrag	-447 527 407	-423 597 533	
Förändring av kortfristiga fordringar och skulder	1 122 302	2 474 670	
Förändring av placeringstillgångar och skulder, frivillig pensionsförsäkring	4 233	-3 638	
<i>Utbetalningar i transfereringsverksamhet</i>	-446 400 872	-421 126 501	
Finansiering av transfereringsverksamhet			
Medel som erhållits från statens budget för finansiering av bidrag	65 805 233	55 057 182	
Medel som erhållits från andra myndigheter för finansiering av bidrag	92 557	88 729	
Medel som erhållits från AP-fonden för finansiering av bidrag	358 213 978	345 037 598	
Medel som finansierats via premiepensionssystemet	23 385 577	23 477 742	
Finansiella intäkter och kostnader, netto	11 953	-35 353	
<i>Summa medel som tillförts för finansiering av transfereringsverksamhet</i>	447 509 298	423 625 898	
Kassaflöde från transfereringsverksamhet	1 108 426	2 499 397	
Förändring av likvida medel	1 947 391	2 987 838	
Specifikation av förändring av likvida medel			
Likvida medel vid årets början	46 475 147	43 487 309	
Ökning (+) av kassa och bank	117	224*	
Ökning (+) av tillgodohavande RGK	773 910	568 766*	
Ökning (+) av avräkning med statsverket	1 173 364	2 418 848	
<i>Summa förändring av likvida medel</i>	1 947 391	2 987 838	
Likvida medel vid årets slut	48 422 538	46 475 147	

* Beloppen för 2022 har justerats till följd av en omklassificering på grund av ändrade redovisningsprinciper.

13.6 Tilläggsupplysningar och noter

13.6.1 Redovisnings- och värderingsprinciper

Allmänt

Pensionsmyndighetens årsredovisning utgår från förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag, Socialförsäkringsbalkens (2010:110) regler om redovisning avseende inkomstpensionssystemet samt lagen (2017:230) om Pensionsmyndighetens försäkringsverksamhet i premiepensionssystemet inklusive hänvisningar till årsredovisningslagen (1995:1554) samt lagen (1995:1560) om årsredovisning i försäkringsföretag. Därutöver har regeringen i regleringsbrev och instruktion medgett undantag och formulerat mer specifika anvisningar.

Förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag reglerar allmänna principer för årsredovisningen och särskilt redovisningsprinciperna som ska gälla vid redovisning av Pensionsmyndighetens hela verksamhet (årsredovisningens avsnitt 13, 14 och 15). Ett viktigt undantag i denna del är principen för värdering av placeringstillgångar (och motsvarande skulder). Dessa ska enligt lag (2017:230) om Pensionsmyndighetens försäkringsverksamhet i premiepensionssystemet värderas enligt bestämmelserna i lag (1995:1560) om årsredovisning i försäkringsföretag. Därutöver har Ekonomistyrningsverket medgett undantag från föreskrifterna till 4 kap, 2 § förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag, bilaga 2, avseende balansräkningens uppställningsform, så att placeringstillgångar och avsättningar som rör premiepensionsverksamheten och vissa andra försäkringar får redovisas med rubriker och ordningsföljd anpassade till vad som är lämpligt med hänsyn till bestämmelserna i lagen (1995:1560) om årsredovisning i försäkringsföretag. Medgivna avvikelser från förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag medför att de finansiella dokumenten i vissa fall avviker från de uppställningar som Ekonomistyrningsverket föreskrivit.

Det beräkningstekniska underlaget innebär att dödlighetsantagandet är aktsamt och överensstämmer bra med den dödlighet Pensionsmyndigheten observerat i sitt eget kollektiv. Räntekurvan ges av en ren sammanvägning av marknadsräntekurvorna för stats- och bolåneobligationer, utan vare sig golv eller antagande om långsiktig räntenivå. Enligt lagen (2017:230) om Pensionsmyndighetens försäkringsverksamhet i premiepensionssystemet finns det ett krav på att Pensionsmyndigheten ska ha ett överskottsmål, ett mål på hur stora tillgångar som ska finnas utöver dem som krävs för att leva upp till de garanterade åtagandena. Överskottsmålet är riskbaserat, det beräknas på ett likartat sätt som Finansinspektionens trafikljus.

För de fordringar på fondföretag där likviden inte flutit in på förfallodagen värderas fordran till senast kända kurs, i av fondbolaget lämnad fondkurs och valuta. I särskilda fall där fordran på fondbolag bedöms som osäker används av fondbolaget lämnad fondkurs och valutakursen för den dag som är, eller skulle ha varit, affärsdag. Om någon del av fordran bedöms som osäker skrivs ett formellt beslut som inkluderar belopp samt skälen till bedömningen. Det osäkra beloppet redovisas som nedskrivning avseende osäkra fordringar, fondförsäkring, som ingår i raden Övriga kortfristiga fordringar i balansräkningen, samt som minskad fondbolagsskuld, fondförsäkring, som ingår i raden Övriga kortfristiga skulder i balansräkningen.

Lag (2017:230) om Pensionsmyndighetens försäkringsverksamhet i premiepensionssystemet ger regeringen rätt att föreskriva avvikelser och medge undantag från bestämmelserna. Lagen specificerar också vilka delar av lagen som ska tillämpas och hänvisar i sin tur till årsredovisningslagen för försäkringsföretag (1995:1560) som i sin tur hänvisar till årsredovisningslagen (1995:1554). När det gäller premiepensionsverksamheten och den frivilliga pensionsförsäkringen anger lagen att Pensionsmyndighetens årsredovisning ska innehålla en särskild redovisning. Pensionsmyndigheten redovisar dessa verksamheter i särskilda avsnitt i årsredovisningen (årsredovisningens avsnitt 14 och 15). Där tillämpas de i detta stycke nämnda lagarna med undantag för de avvikelser som regeringen medgett.

Enligt regleringsbrevet ska Pensionsmyndigheten redovisa inkomstpensionens finansiella ställning och utveckling i ett särskilt avsnitt i årsredovisningen. Denna redovisning tar sin utgångspunkt i Socialförsäkringsbalken och i förordning (2002:135) om årlig redovisning av det inkomstgrundade ålderspensionssystemets finansiella ställning och utveckling. Redovisningsprinciperna avseende inkomstpensionen beskrivs närmare i avsnitt 12 och nämns här bara för att ge en helhetsbild av den regelstruktur som styr Pensionsmyndighetens årsredovisning.

Fondtorgsnämnden

Pensionsmyndigheten är sedan bildandet av Fondtorgsnämnden den 20 juni 2022 värmyndighet åt den nya nämndmyndigheten. Pensionsmyndigheten ska i egenskap av värmyndighet upplåta lokaler samt sköta administrativa och handläggande uppgifter åt Fondtorgsnämnden. Vissa uppgifter har utförts av personal anställda av Pensionsmyndigheten men under Fondtorgsnämndens uppdrag. I enlighet med 10b§ förordning (2009:1173) med instruktion för Pensionsmyndigheten särredovisas intäkter och kostnader relaterade till uppgifterna i avsnitt 4, tabell 10.

Till följd av ny lagstiftning enligt lagen om Fondtorgsnämnden (2022:759), finns sedan 2022 tre nya avgiftsområden; Administration av ansökan från fondförvaltare samt granskning av fondförvaltare och fonder som disponeras av Fondtorgsnämnden, Årlig avgift samt Anbudsavgift som presenteras i avsnitt 11 Avgiftsbelagd verksamhet.

Utifrån att redovisa en rättvisande bild har det inte bedömts nödvändigt att särskilt upplysa om Fondtorgsnämnden i Pensionsmyndighetens finansiella redovisning vad gäller resultaträkning, balansräkning, finansieringsanalys och noter med undantag för not 29 och not 31 där kapitalförändring för de avgiftsfinansierade verksamheterna Årlig avgift, Anbudsavgift och Administration av ansökan från fondförvaltare samt granskning av fondförvaltare och fonder som disponeras av Fondtorgsnämnden presenteras.

För mer information om Fondtorgsnämnden, se avsnitt 6.3 Fondtorgets förändring.

Periodiseringsprinciper

I förvaltningsverksamheten sker redovisning mot anslag kostnadmässigt vilket innebär att anslagsintäkten bokförs samtidigt som kostnaden bokförs. I de fall faktura eller motsvarande inkommit efter fastställd brytdag, den 5 januari 2024, eller när fordrings- eller skuldbeloppet inte är exakt känt när bokslutet upprättas, redovisas den ekonomiska händelsen som periodavgränsningspost. Pensionsmyndigheten tillämpar 100 000 kronor som beloppsgräns för periodavgränsningsposter.

I transfereringsverksamheten sker redovisning mot anslag kassamässigt. Utgifter för transfereringar till enskilda redovisas som en kostnad den månad då utbetalningarna till förmånstagare görs. Fordringar och skulder avseende transfereringar och uppörd periodiseras och redovisas kostnadmässigt i resultaträkningen.

Undantag från ekonomiadministrativa regelverket

Pensionsmyndigheten har enligt instruktion och regleringsbrev följande undantag från det generella ekonomiadministrativa regelverket:

- Pensionsmyndigheten ska upprätta årsredovisning enligt förordning (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag. Dock ska värdering av placeringstillgångar (och motsvarande skulder) ske enligt bestämmelserna i lag (1995:1560) om årsredovisning i försäkringsföretag samt Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd (FFFS).
- Premiepensionsverksamheten ska redovisas i ett separat avsnitt i resultaträkningen, vilken ska utgöra ett sammandrag av resultaträkningen enligt bestämmelserna i lagen (1995:1560) om årsredovisning i försäkringsföretag samt Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd (FFFS).
- Lagen (2017:230) om Pensionsmyndighetens försäkringsverksamhet i premiepensionssystemet innehåller bland annat bestämmelser om särskild redovisning av Pensionsmyndighetens premiepensionsverksamhet. Här finns regeln om att Pensionsmyndigheten undantas från kravet att upprätta en särskild balansräkning med därtill hörande tilläggsupplysningar för premiepensionsverksamheten, se 2 kap. 2 § om årsredovisningens innehåll m.m. när det gäller hänvisningarna till bestämmelserna i 2 kap. 1–6 §§ årsredovisningslagen, med undantag av vad som där sägs om balansräkning.
- Inkomstpensionens finansiella ställning och utveckling ska redovisas i ett särskilt avsnitt i årsredovisningen.

Ändrade redovisningsprinciper jämfört med årsredovisning 2022

IFRS 9 Finansiella instrument har tillämpats för första gången i denna finansiella rapport. Övergången till IFRS 9 är gjord retroaktivt från 1 januari 2022 och har inte inneburit några väsentliga övergångseffekter eller effekter på värdering av finansiella instrument utöver omklassificering av poster i enlighet med de kategorier som återfinns i IFRS 9. De nya redovisningsprinciperna beskrivs nedan under ”Finansiella tillgångar och skulder”.

Ett avkastningskonto hos Danske Bank har klassificerats om från Övriga finansiella placeringstillgångar till Kassa och bank i balansräkningen. Jämförelsetal till balansräkningen, inklusive noter, samt till finansieringsanalysen har justerats i motsvarande mån.

I övrigt har samma redovisningsprinciper tillämpats som i årsredovisningen för 2022.

Värderingsprinciper

Immateriella anläggningstillgångar

Egenutvecklade it-system samt inköpt programvara redovisas som immateriella anläggningstillgångar utifrån bestämmelserna i 5 kap. 2 § förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag. Avskrivning påbörjas då tillgången är färdigställd och kan börja användas. Tillgångarna skrivs av linjärt under den bedömda ekonomiska livslängden. Normalt tillämpas 5 års avskrivningstid.

På Pensionsmyndigheten pågår ett omfattande utvecklingsprogram, *Nästa generations förmånssystem* (NextGen), där befintliga kärnsystem för pensioner och pensionsrelaterade förmåner som myndigheten administrerar (ålderspension, bostadstillägg, efterlevandepension, pensionsintjänande m.m.) som idag finns hos Försäkringskassan, ersätts med nya systemlösningar internt på Pensionsmyndigheten.

Vid planeringen av NextGen har konstaterats att de kärnsystem som nu ska ersättas har haft en avskrivningstid på 10 år hos Försäkringskassan. Bakgrunden till den längre avskrivningstiden var att systemen förväntades användas under en lång tid.

Med utgångspunkt i den längre avskrivningstiden av pensionssystemen på Försäkringskassan har Pensionsmyndigheten tillsammans med Ekonomistyrningsverket diskuterat avskrivningstider kopplade till myndighetens arbete med systemförnyelse inom NextGen.

Pensionsmyndighetens bedömning är att de nya kärnsystemen har en nyttjandetid om minst 10 år och i dessa fall tillämpas 10 års avskrivningstid

Materiella anläggningstillgångar

Tillgångar med en bedömd ekonomisk livslängd överstigande tre år och med ett anskaffningsvärde överstigande 21 200 kronor redovisas som materiella anläggningstillgångar. Inventarier som har ett naturligt samband med varandra bedöms som en fungerande enhet och aktiveras om de tillsammans överstiger 21 200 kronor. Större anskaffningar av likartade tillgångar redovisas som anläggningstillgångar även om respektive tillgång är av ett mindre värde än 21 200 kronor. Anskaffningar där respektive objekt har ett lägre värde än 5 000 kronor redovisas inte som materiell anläggningstillgång.

Avskrivningar görs linjärt under tillgångarnas ekonomiska livslängd. För maskiner och inventarier tillämpas som huvudregel 5 års avskrivningstid, vilket bedömts motsvara genomsnittlig ekonomisk livslängd. För it-utrustning tillämpas 3–5 års avskrivningstid. För förbättringsutgifter på annans fastighet sätts den ekonomiska livslängden med utgångspunkt i hyreskontraktets löptid.

Försäkringsavtal och investeringsavtal – klassificering

Hur avtalen med försäkringstagarna är utformade påverkar redovisningen av premiepensionsverksamheten. Det är särskilt indelningen i försäkringsavtal respektive investeringsavtal som är relevant.

Försäkringsavtal är avtal med försäkringstagare som medför en betydande försäkringsrisk för Pensionsmyndigheten. Traditionell försäkring har klassificerats som försäkringsavtal.

För försäkringsavtal redovisas en skuld för avtalade förmåner som förväntas uppstå i framtiden. Skulden motsvarar summan av det diskonterade värdet av förväntade förmånsutbetalningar och administrativa utgifter. Skulden för försäkringsavtal diskonteras enligt vedertagna aktuariella metoder (se avsnitt om livförsäkringsavsättning).

Premier för försäkringsavtal redovisas som premieinkomst i resultaträkningen när de inkommer. Utbetalningar av försäkringsersättning redovisas i resultaträkningen när utbetalningarna verkställs. Resultatet i traditionell försäkring tillförs konsolideringsfond inom eget kapital. Återbäring tilldelas från konsolideringsfonden och utbetalningar redovisas därmed direkt i eget kapital. Avgifter som debiteras redovisas som förändring av livförsäkringsavsättningen i resultaträkningen.

Investeringsavtal är avtal med försäkringstagare som inte medför någon betydande försäkringsrisk för Pensionsmyndigheten. Fondförsäkring har klassificerats som investeringsavtal.

Investeringsavtal är finansiella förbindelser vars verkliga värde är beroende av de underliggande finansiella tillgångarnas verkliga värde. De underliggande tillgångarna och tillhörande skulder värderas till verkligt värde via resultaträkningen. Det verkliga värdet på de finansiella skulderna fastställs med hjälp av de aktuella värden som speglar det verkliga värdet på de finansiella tillgångarna till vilka de finansiella skulderna är hänförliga på balansdagen.

Belopp som erhållits från och betalas till innehavare av investeringsavtalen redovisas över balansräkningen som insättning eller uttag. Avgifter som debiteras för förvaltning av investeringsavtal intäktsförs. Värdeförändringar avseende investeringsavtal redovisas i resultaträkningen som förändring i andra försäkringstekniska avsättningar. Värdeförändringar på motsvarande tillgång redovisas under rubriken realiserade vinster eller förluster på placeringstillgångar, kapitalavkastning intäkter och kapitalavkastning kostnader.

Premieinkomst

För premieinbetalningar tillämpas kontantprincipen. I beloppet ingår återköp av negativa pensionsrätter. Placering av intjänade pensionsrätter sker i december varje år. Vid ändrad taxering fastställs en ny pensionsrätt. I vissa fall kan den ändrade pensionsrätten vara negativ och minska pensionsspararens konto innehav.

Avgifter för fond- och traditionell försäkring

Enligt socialförsäkringsbalken (2010:110) ska kostnader för skötsel av premiepensionssystemet täckas genom avgifter som dras från tillgodohavandena på pensionsspararnas och pensionärernas premiepensionskonton. Avgifterna ska bestämmas så att de beräknas täcka det aktuella årets kostnader med en skälig fördelning mellan pensionsspararna och pensionärerna. Principen tillämpas så att avgiftsuttaget beräknas på pensionsspararnas genomsnittliga tillgodohavande under årets första månader. Därtill finns det ett tak som begränsar det maximala uttaget per pensionskonto. Ytterligare information om avgiftsuttaget lämnas i årsredovisningens särskilda redovisning av premiepensionsverksamheten.

Finansiella tillgångar och finansiella skulder

Pensionsmyndigheten klassificerar sina finansiella instrument i någon av följande kategorier:

- Finansiella tillgångar värderade till verkligt värde via resultaträkningen
- Finansiella tillgångar till upplupet anskaffningsvärde
- Finansiella skulder värderade till upplupet anskaffningsvärde

Klassificeringen av finansiella instrument i olika kategorier utgör grunden för hur varje finansiell tillgång och finansiell skuld värderas i balansräkningen samt hur förändringen i dess värde bokförs. Omräkning av tillgångar och skulder i utländsk valuta har skett till balansdagens valutakurs.

Klassificeringen av investeringar i skuldinstrument beror på Pensionsmyndighetens affärsmodell för hantering av finansiella tillgångar och de avtalsenliga villkoren för tillgångarnas kassaflöden.

- Upplupet anskaffningsvärde: Tillgångar som innehas med syfte att inkassera avtalsenliga kassaflöden och där dessa kassaflöden enbart består av kapitalbelopp och ränta, redovisas till upplupet anskaffningsvärde.
- Verkligt värde via resultaträkningen: Tillgångar som innehas där affärsmodellen är att inneha instrumenten för handel och som utvärderas baserat på verkligt värde.

För investeringar i egetkapitalinstrument som inte innehas för handel, beror redovisningen på om Pensionsmyndigheten, vid instrumentets anskaffningstidpunkt, har gjort ett oåterkalleligt val att redovisa egetkapitalinstrumentet till verkligt värde via övrigt totalresultat.

Finansiella tillgångar värderade till verkligt värde via resultaträkningen

Finansiella tillgångar värderade till verkligt värde via resultaträkningen avser placeringar i aktiefonder, räntefonder och onoterade aktier som ingår i förvaltningen av den traditionella försäkringen och placeringar i fondförsäkringstillgångar. I Pensionsmyndighetens handelslager ingår finansiella tillgångar som värderas till verkligt värde och som innehas för handelsändamål.

Placeringstillgångar redovisas per affärsdagen, det vill säga vid den tidpunkt då de väsentliga riskerna och rättigheterna övergår mellan parterna. Aktier och andelar, obligationer och andra räntebärande värdepapper samt fondförsäkringstillgångar värderas till verkligt värde, det vill säga fondandelarnas inlösenpris. För placeringstillgångar upptagna till handel vid en reglerad marknad eller handelsplattform är verkligt värde lika med marknadsvärde. Transaktionskostnader hänförliga till finansiella tillgångar som redovisas till verkligt värde via resultaträkningen kostnadsförs direkt i resultaträkningen. Utdelningar från aktier och andelar som redovisas

till verkligt värde via resultaträkningen redovisas som intäkter inom posten kapitalavkastning, när rätten att erhålla utdelning har fastställts.

Pensionsmyndigheten värderar alla egetkapitalinstrument till verkligt värde. Förändringar i det verkliga värdet av aktier och andelar som redovisas till verkligt värde via resultaträkningen redovisas som realiserade vinster eller realiserade förluster på placeringstillgångar intill den tid då realisationsresultat uppstår då dessa redovisas som realisationsvinster, netto eller realisationsförluster, netto inom posterna kapitalavkastning, intäkter respektive kapitalavkastning, kostnader. De orealiserade värdeförändringar som tidigare har redovisats i resultaträkningen förs som justeringspost under posterna orealiserade vinster på placeringstillgångar respektive orealiserade förluster på placeringstillgångar.

Vid värdering till verkligt värde klassificeras varje innehav in i en av tre värderingsnivåer:

- Nivå 1 värdering till noterade priser på en aktiv marknad.
- Nivå 2 Verkligt värde bestämt utifrån antingen direkt (som pris) eller indirekt (härlätt från priser) observerbara marknadsdata som inte inkluderas i nivå 1.
- Nivå 3 beräknade värden som bygger på antaganden och bedömningar samt, om det finns lämpliga sådana, observerbara marknadsnoteringar.

Överföringar mellan nivåer i verkligt värdehierarkin sker i slutet av rapporteringsperioden.

De tre nivåerna beskrivs närmare i not där information om redovisade värden per kategori av finansiella instrument också redovisas i tabellform.

Placeringstillgångar tas bort från balansräkningen när rätten att erhålla kassaflöden från instrumentet löpt ut eller har överförts och i stort sett alla risker och förmåner som är förknippade med äganderätten har överförts till en annan part.

I posten aktier och andelar respektive i obligationer och andra räntebärande värdepapper, redovisas Pensionsmyndighetens handelslager. Enligt Pensionsmyndighetens handelsmodell är handelslagret motpart till pensionssparamas samtliga transaktioner. Det redovisade innehavet i handelslagret består därvid av två delar; Pensionsmyndighetens eget innehav av fondandelar och pågående handel. Pensionsmyndighetens eget innehav regleras av de gränsvärden som har åsatts för varje fond. Innehavet påverkas förutom av interna riktlinjer för innehavets storlek även av pågående handel.

Finansiella tillgångar till upplupet anskaffningsvärde - Övriga finansiella placeringstillgångar

Övriga finansiella placeringstillgångar avser inbetalda preliminära avgiftsmedel placerade i statsobligationer, säkerställda bostadsobligationer och likvida medel hos Riksgäldskontoret. Värdepapper i denna kategori är noterade och redovisas till upplupet anskaffningsvärde. Det upplupna anskaffningsvärdet är det diskonterade nuvärdet av framtida betalningar där diskonteringsräntan utgörs av den effektiva räntan vid anskaffningstidpunkten. Nettoavkastningen för förvaltningen av övriga finansiella placeringstillgångar redovisas ej via resultaträkningen utan förs direkt mot övriga finansiella placeringstillgångar respektive övriga skulder i balansräkningen.

Enligt av styrelsen fastställda riktlinjer kan räntebärande värdepapper som har längre löptider även användas i återköpstransaktioner, så kallade repor. Handel med återköpstransaktioner möjliggör en ökad avkastning. Denna avkastning redovisas ej över resultaträkningen. Vid en äkta återköpstransaktion, en försäljning av räntebärande värdepapper med avtal om återköp till ett bestämt pris, fortsätter tillgången att upptas i balansräkningen och likviden upptas som skuld i balansräkningen. Värdepapper som lämnas eller mottas värderas till upplupet anskaffningsvärde. Lämnat värdepapper redovisas som ställd säkerhet och mottagen säkerhet i form av att likvida medel upptas som skuld i balansräkningen. Vid en omvänd återköpstransaktion, ett köp av ett räntebärande värdepapper med avtal om återförsäljning till ett förutbestämt pris, redovisas inte värdepapperet i balansräkningen. Istället redovisas den erlagda likviden i posten övriga finansiella placeringstillgångar. Resultatet av båda transaktionerna redovisas som skuld i balansräkningen.

Nedskrivningar av finansiella tillgångar

Pensionsmyndigheten värderar de framtida förväntade kreditförlusterna relaterade till investeringar i skuldinstrument redovisade till upplupet anskaffningsvärde baserat på framåtriktad information. Pensionsmyndigheten väljer reserveringsmetod baserat på om det skett en väsentlig ökning i kreditrisk eller inte.

Pensionsmyndigheten tillämpar i enlighet med reglerna i IFRS 9 en förenklad metod för nedskrivningsprövning av kundfordringar. Förenklingen innebär att reserven för förväntade kreditförluster beräknas baserat på förlustrisken för hela fordrans löptid och redovisas när fordran redovisas första gången.

Finansiella tillgångar till upplupet anskaffningsvärde -Kundfordringar och avsättning för osäkra fordringar

Kundfordringar redovisas till upplupet anskaffningsvärde. Kundfordringar avser fakturafordringar och fordringar på fondföretag där likvid förväntas inflyta på fastställd förfallodag. Dessutom ingår likvida medel i bank. Likvida medel i utländsk valuta värderas till balansdagens köpkurs via resultaträkningen. Fordringar på förvaltningsavgifter inom premiepensionssystemet, som inte är fakturerade, värderas till det värde som förväntas inflyta.

Fordringar på pensionssparare uppkommer när en fastställd negativ pensionsrätt överstiger en pensionssparares tillgångar. Fordringarna avskrivs direkt via resultaträkningen. Värdet i balansräkningen är upptaget till noll kronor. När en positiv pensionsrätt fastställs regleras fordran. Det är osäkert per vilket räkenskapsår fordran kommer att regleras. Vid dödsfall blir fordran utan värde och är därmed en konstaterad kreditförlust.

Fordringar på fondföretag bokas till det belopp som fordringarna ställts ut till. Fordringar fonder för sålda fondandelar där likviden ännu ej utbetalats värderas till affärsdagens kurs. Fordringar på fondandelar som i realiteten finns kvar efter att fonden avslutats i Pensionsmyndighetens system värderas enligt senast kända kurs. Denna situation uppstår när ett fondavslut bokats i systemet före dess samtliga fondandelar sålts, ofta på grund av försäljningen drar ut på tiden. Den framtida försäljningsintäkten för detta innehav ska tillföras respektive underliggande sparare proportionerligt. Fordringar kopplade till särskilda händelser skrivs ner i sin helhet. Framtida försäljningsintäkten för detta innehav ska tillföras respektive underliggande sparare proportionerligt.

Redovisningen speglar gällande regelverk om att inom fondförsäkring står sparare och pensionärer själva risken.

Osäkra fordringar inom fondförsäkring

För de fordringar på fondföretag, avseende försäljning av fondandelar, där likviden inte flutit in på förfallodagen värderas fordran till senast kända kurs, i av fondföretag lämnad fondkurs och valuta. I särskilda fall där denna fordran på fondföretag bedöms som osäker används av fondföretaget lämnad fondkurs och valutakursen för den dag som är eller skulle ha varit affärsdag. Om någon del av fordran bedöms som osäker skrivs ett formellt beslut som inkluderar belopp samt skälen till bedömningen. Det osäkra beloppet redovisas som nedskrivning avseende osäkra fordringar, fondförsäkring samt som minskad fondföretagsskuld, fondförsäkring.

Återkravsfordringar

I enlighet med 108 kap. 14 a § socialförsäkringsbalken handhar Försäkringskassan den fortsatta handläggningen av återkrav efter att beslut om återkrav har fattats av Pensionsmyndigheten. Belopp avseende återkrav för Pensionsmyndighetens räkning återbetalas till Försäkringskassan och överförs därefter till Pensionsmyndigheten.

Återkravsfordringar tas upp till det belopp varmed de beräknas inflyta. Återkravsfordringar värderas enligt en metod som bygger på kravets ålder i kombination med förekomsten av inbetalning.

Enligt ESV:s föreskrifter till 5 kap. 1 § FÅB klassificeras Återkravsfordringar som en omsättningstillgång, även när dessa inte förväntas realiseras inom tolv månader från balansdagen. Återkravsfordringar redovisas i balansposten Övriga kortfristiga fordringar.

Finansiella skulder värderade till verkligt värde via resultaträkningen

Finansiella skulder avseende investeringsavtal i fondförsäkring värderas till verkligt värde via resultaträkningen. Fondförsäkringsåtagandena är i huvudsak knutna till fondandelar. Här ingår även medel under pågående byte av fonder. Avsättning för livförsäkringar för vilka försäkringstagaren bär risk utgörs av inlösenvärdet av fondandelar hänförliga till gällande försäkringar och medel som ännu inte omvandlats till fondandelar.

Finansiella skulder värderade till upplupet anskaffningsvärde

Finansiella skulder värderade till upplupet anskaffningsvärde består av skulder avseende ej fastställda avgiftsmedel, ej likviderade värdepappersaffärer, och förvaltningsavgifter att fördela till pensionssparare.

Pensionsmyndigheten har en räntekontokredit för rörelsekapitalbehov samt låneram för anläggningstillgångar hos Riksgäldskontoret. Dessutom finns en särskild kredit hos Riksgäldskontoret som används vid behov av likviditet i fondhandeln. Lånen värderas till upplupet anskaffningsvärde. Räntekostnaderna för lånen periodiseras månadsvis och regleras kvartalsvis.

Övriga skulder

Övriga skulder har tagits upp till nominellt belopp.

Livförsäkringsavsättning

Frivillig försäkring

Genom en ändring i 1 § förordning (1962:521) om frivillig pensionsförsäkring hos Pensionsmyndigheten fastställer Pensionsmyndigheten försäkringstekniska beräkningsgrunder från och med den 1 februari 2018. Grunderna utgörs av försäkringstekniska riktlinjer tillsammans med ett försäkringstekniskt beräkningsunderlag. Det försäkringstekniska beräkningsunderlaget ska tillsammans med de försäkringstekniska riktlinjerna utgöra ett tillräckligt underlag för beräkningar, styrning och kontroll av den försäkringstekniska hanteringen.

Livförsäkringsavsättningen för frivillig pensionsförsäkring bestäms för varje årskull, kön, tariff och tariffgrupp som kapitalvärdet av återstående garanterade utbetalningar.

Värdet på livförsäkringsavsättningen för den frivilliga försäkringen beräknas med antaganden om livslängd och framtida avkastning. Avkastningen beräknas utifrån en räntekurva där marknadsräntan på statsobligationer sammanvägts till lika delar med marknadsräntan på bolåneobligationer med samma löptid. Dödligheten är en aktsam skattning av den framtida dödligheten bland de försäkrade. Den beror av den försäkrades ålder och kön. Som grund för antagandena används Pensionsmyndighetens egen erfarenhet och officiell statistik gällande befolkningsdödligheten från SCB. Speciellt utnyttjas SCB:s prognoser för framtida livslängder i befolkningen. Faktiska driftkostnader avsätts löpande till en omkostnadsfond, de ingår därför inte i beräkningen av livförsäkringsavsättningen.

Det är inte längre möjligt att betala in fler premier i den frivilliga försäkringen och alla garanterade belopp är därför antingen redan fastställda eller beräknas utifrån insatta premier enligt försäkringsavtalen. Det som kan förändra pensionsbeloppen är om det sker en vinstutdelning. Vinstutdelning kan ske om de riskbaserade överskottsmålen per tariffgrupp uppnås. Överskottsmålen har ändrats per 1 februari 2018 till att vara riskbaserade och anger hur mycket kapital, uttryckt i procent, som Pensionsmyndigheten ska hålla utöver livförsäkringsavsättningarna innan höjning av förmånerna kan bli aktuell. Syftet med överskottsmålet är att den frivilliga försäkringen med hög sannolikhet ska förbli solvent.

Traditionell försäkring

Livförsäkringsavsättningen för den traditionella försäkringen bestäms för varje försäkring som kapitalvärdet av återstående garanterade utbetalningar. Värdet beräknas med antaganden om framtida avkastning, livslängder och driftkostnader. Avkastningen beräknas utifrån en räntekurva där marknadsräntan på statsobligationer sammanvägts till lika delar med marknadsräntan på bolåneobligationer med samma löptid. Antaganden om livslängder baseras på Statistiska centralbyråns befolkningsprognos för åren 2021–2110, huvudscenariot har anpassats för att bättre passa Pensionsmyndighetens egen erfarenhet. Driftkostnader beräknas utifrån prognoser för den del av driftkostnaderna som avser den traditionella försäkringsrörelsen. Driftkostnadsbelastningen uppgår till 0,7 promille. Detta sammantaget innebär att garanterade åtaganden i traditionell försäkring har värderats aktsamt enligt vedertagna aktuariella metoder. Inbetalda premier redovisas som engångspremier och höjer det garanterade beloppet. Antaganden om livslängder ändrades senast under 2021. Antagandena om livslängd utvärderas löpande utifrån SCB:s prognoser om befolkningsdödlighet.

Beräkning av garanterat belopp

Vid bestämning av garanterade belopp inom Pensionsmyndighetens traditionella försäkringsrörelse görs följande antaganden beträffande framtida avkastning på tillgångarna, driftkostnader samt livslängder för de försäkrade.

- Den framtida årliga avkastningen antas sedan 1 december 2022 vara 0,0 procent. Redan fastställda garanterade belopp kan höjas när solvensnivån överstiger det så kallade solvenstaket. Efter höjningen ska solvensen ligga på en nivå som motsvarar den så kallade målsolvensen. Höjningens relativa storlek för en enskild försäkring beror av aktuell behållning och tidigare garanterat belopp. Den faktiska höjningen avgörs även av aktuell kollektiv konsolideringsnivå och solvensnivå samt av målsolvensen.
- Den årliga driftkostnaden antas vara 0,1 procent av försäkringskapitalet. Pensionsmyndigheten har beslutat att ta ut samma årliga avgift för den traditionella försäkringsrörelsen som för fondförsäkringsrörelsen.
- Antaganden om livslängd är baserade på Statistiska centralbyråns (SCB:s) prognoser från år 2021 där värden för personer födda 1938, 1945, 1955, 1965 och 1975 valts för försäkrade födda på 1930-, 1940-, 1950-, 1960- och 1970-talet. SCB har släppt uppdaterade dödlighetsantaganden under 2021 men denna har dock visat sig medföra små skillnader mot prognosen från 2015. Prognosen omfattar tre scenarier: hög, medel och låg dödlighet. För att få en viss säkerhetsmarginal har Pensionsmyndigheten valt lågalternativet. Dödligheten säkerhetsbelastas även genom att minskas med 10 procent. Med utgångspunkt från andelen

kvinnor och män i dagens befolkning och prognoser om framtida livslängder har Pensionsmyndigheten beräknat hur andelen kvinnor och män kommer att förändras över tiden. Med dessa andelar som vikter har en könsneutral dödlighetsfunktion beräknats. Förväntade återstående livslängder i antal år för olika åldrar för de olika livslängdsantagandena ges i följande tabell.

Ålder	Livslängder fr.o.m. 2021-10-01	Livslängder fr.o.m. 2016-02-01	Livslängder fr.o.m. 2014-01-01	Livslängder fr.o.m. 2013-01-01	Livslängder fr.o.m. 2010-01-01	Livslängder fr.o.m. 2007-04-01
62	26,64	26,42	26,31	26,23	25,95	25,66
65	24,33	24,01	22,79	23,81	23,48	23,21
70	20,44	18,47	18,86	19,75	19,48	19,25
75	14,56	14,73	13,94	15,76	15,72	15,56
80	11,17	10,43	10,55	11,95	12,30	12,21
85	7,33	7,55	7,54	8,53	9,33	9,31
90	5,08	5,21	5,10	5,72	6,95	6,99

Avsättning för oregerade skador

Avsättning för oregerade skador utgörs av pensionsbelopp, inklusive tilldelad återbäring, som förfallit till betalning men som ännu inte har betalats ut. Oregerade skador i frivillig pensionsförsäkring motsvaras av avsättning till ersättningsreserv.

Övriga försäkringstekniska avsättningar

Som övriga försäkringstekniska avsättningar för frivillig pensionsförsäkring redovisas avsättningar till omkostnadsfond. Omkostnadsfonden ska täcka alla framtida driftkostnader för försäkringen.

I övriga försäkringstekniska avsättningar för premiepensionen ingår medel som förfallit vid dödsfall inom fondförsäkring men ännu inte fördelats som arvsvinst och minskningsmedel, vilka härrör från den avgift som dras då pensionsspararen väljer att överföra pensionsrätt till maka/make/registrerad partner. Minskingsmedlen ska sedan fördelas på pensionsspararkollektivet i likhet med arvsvinst. Dessutom ingår avkastningen på dödsfallskapital och minskningsmedel i övriga försäkringstekniska avsättningar.

Upplysning om avsättningsförändring på kort sikt

Premiepensionens livförsäkringsavsättning förväntas öka, vid antagande om att dagens ränteläge är oförändrat eftersom nya premier kommer att betalas in på försäkringen och premierna förväntas överstiga utbetalad försäkringsersättning.

Livförsäkringsavsättningen i den frivilliga pensionsförsäkringen förväntas minska givet att antagande om ränta och dödlighet ligger fast eftersom inga nya premier betalas in till försäkringen.

Avsättning för oregerade skador utgörs av pensionsbelopp som förfallit till betalning men ännu inte betalats ut, det handlar om i sammanhanget små belopp, den varierar kring några hundra tusen kronor och avsättningen förväntas varken öka eller minska systematiskt över tid.

Övriga försäkringstekniska avsättningar avser i huvudsak medel som frigjorts vid dödsfall i fondförsäkringen men som ännu inte fördelats ut som arvsvinst. Avsättningen förväntas öka då systemet är under uppbyggnad och kapitalet ökar bland de äldre, som har en högre dödsrisk.

Försäkringsteknisk avsättning för livförsäkring för vilka försäkringstagaren bär placeringsrisk avser fondförsäkringsåtaganden och är bland annat den del av premiepensionen som omfattar pensionsspararnas fastställda pensionsrätter. Avsättningen består av olika delar vilka redovisas i egen not i balansräkningen. Då premiepensionssystemet är under uppbyggnad kommer inflödet till systemet att öka, vilket ökar avsättningen under året. Avsättningen ökar dessutom om marknadsvärdet ökar över tid.

Övriga avsättningar

Övriga avsättningar består av avsättning för kompetensväxling enligt löneavtal. En del av avsättningarna för kompetensväxling kommer att användas under kommande år.

13.6.2 Noter

Resultaträkning

Not 1 Intäkter av avgifter och andra ersättningar

	2023	2022
Administrationsersättning från AP-fonderna	666 364	576 485
Administrationsersättning från premiepensionssystemet*	376 490	461 544
Administrationsersättning från fondförvaltare för ansökningar och granskningar	15 216	15 239
Administrationsersättning för frivillig pensionsförsäkring m.m.	2 468	2 330
Intäkter från fondbolag avseende information om fonder	446	178
Administrationsersättning från minPension	1 234	1 605
Ersättning för administrativ kravkostnad	1 364	228
Ersättning enligt 4 § avgiftsförordningen	11 580	12 584
Ersättning enligt 15 § avgiftsförordningen	6	0
Realisationsvinst försäljning av anläggningstillgångar	119	-
Summa	1 075 287	1 070 193

*) Årets avgiftsuttag premiepension är 440 687 tkr (512 482 tkr), varav Pensionsmyndighetens andel är 376 490 tkr (445 187 tkr). Därutöver redovisas intäkt från handelslagret 0 tkr (16 357 tkr) som administrationsersättning från premiepensionssystemet. För redovisning av avgiftsområdet administration av ålderspension med ersättning från premiepensionssystemet, se avsnitt 11.2.

Not 2 Intäkter av bidrag

	2023	2022
Bidrag från Myndigheten för samhällsskydd och beredskap	116	216
Bidrag från Statens tjänstepensionsverk	301	0
Bidrag från Arbetsförmedlingen	380	430
Bidrag från Försäkringskassan*	52	1 333
Summa	849	1 979

*) Minskning av bidrag från Försäkringskassan beror på att ersättning för sjuklönekostnader under Coronapandemin minskat under 2023.

Uppställning av not har förändrats genom tillägg av nya rader

Not 3 Finansiella intäkter

	2023	2022
Ränta på räntekonto i Riksgäldskontoret*	10 742	3 668
Övriga räntor	121	4
Valutakursvinster	92	139
Summa	10 955	3 811

*) Ökningen av ränteintäkter på räntekonto förklaras av den ökade genomsnittsräntan för ränte- och avstakonton från 0,8 procent 2022 till 3,5 procent 2023.

Not 4 Kostnader för personal

	2023	2022
Lönekostnader exkl. arbetsgivaravgifter, pensionspremier och andra avgifter enligt lag och avtal*	-795 820	-731 734
Sociala avgifter	-416 057	-374 124
Varav aktivering vid utveckling av anläggningstillgång**	105 117	69 280
Övriga kostnader för personal	-19 359	-26 776
Summa	-1 126 119	-1 063 354

*) Varav arvoden 931 tkr (870 tkr).

***) Jämförelseåret 2022 inkluderar återföring Garantitillägget om -20 023 tkr som påverkar jämförelsen mellan åren.

Not 5 Övriga driftkostnader

	2023	2022
Leverans av tjänster från Försäkringskassan	-286 371	-227 754
Konsulter	-194 699	-206 869
Varav aktivering vid utveckling av anläggningstillgång*	64 703	36 341
It-tjänster	-6 813	-5 681
Reparationer och underhåll	-11 266	-11 842
Resor	-12 380	-13 418
Porto	-28 642	-38 947
Advokater	-32 458	-26 671
Programvaror	-53 350	-47 145
Telefoni	-4 358	-9 059
Övrigt	-93 263	-107 042
Summa	-658 897	-658 087

*) Jämförelseåret 2022 inkluderar återföring Garantitillägget om -8 367 tkr som påverkar jämförelsen mellan åren.

Not 6 Finansiella kostnader

	2023	2022
Räntekostnader avseende lån i Riksgälden*	-15 394	-4 278
Övriga finansiella kostnader	-69	-62
Summa	-15 463	-4 340

*) Ökningen av räntekostnader avseende lån i Riksgälden förklaras av den ökade genomsnittsräntan för ränte- och avistakonton från 0,8 procent 2022 till 3,5 procent 2023.

Not 7 Redovisning av premiepensionsverksamheten

Se särskild resultaträkning för premiepensionsverksamheten
--

Not 8 Finansiella intäkter avseende transfereringar

	2023	2022
Realiserad vinst, netto, obligationer m.m.	2 876	3 057
Orealiserad vinst, obligationer m.m.*	9 077	-
Summa	11 953	3 057

*) Värdet på tillgångarna ökade år 2023 och gav en orealiserad vinst, mer information finns i avsnitt 15.

Not 9 Finansiella kostnader avseende transfereringar

	2023	2022
Orealiserade förluster obligationer m.m.*	-	-38 410
Summa	-	-38 410

*) Värdet på tillgångarna år 2022 minskade och gav en orealiserad förlust, mer information finns i avsnitt 15.

Not 10 Övriga förmåner

	2023	2022
Efterlevandelivräntor m.m.	-50 290	-47 583
Bostadstillägg till personer med sjuk- och aktivitetsersättning	-43 143	-41 049
Frivillig pension	-18 879	-20 835
Summa	-112 312	-109 467

Not 11 Förändring avsättning för frivillig pensionsförsäkring

	2023	2022
Förändring premiereserv avseende frivillig pensionsförsäkring*	6 511	53 888
Förändring omkostnadsfond avseende frivillig pensionsförsäkring	1 114	6 324
Driftkostnader	-2 468	-2 329
Summa	5 157	57 883

*) Förändring premiereserv påverkas av minskat antal försäkrade, återstående livslängd och avkastning på tillgångarna, mer information finns i avsnitt 15.

Balansräkning

Not 12 Balanserade utgifter för utveckling

	2023-12-31	2022-12-31
IB anskaffning/överfört från Premiepensionsmyndigheten	1 074 223	1 027 308
Årets anskaffningar	169 821	105 621
Årets uttrangeringar	-34 717	-58 706
UB anskaffningsvärde	1 209 327	1 074 223
IB ackumulerade avskrivningar	578 532	531 528
Årets avskrivningar och nedskrivningar*	92 278	105 650
Årets uttrangeringar	-34 717	-58 646
UB ackumulerade avskrivningar	636 093	578 532
Bokfört värde	573 234	495 691

Balanserade utgifterna för utveckling avser främst egenutvecklade it-system för ärendehantering och system för information via webben.

*) Två anläggningstillgångar om 2 687 tkr, har skrivits ned 2023 på grund av att de effekter som planerades inte har uppstått eftersom implementering och förvaltning bedömdes för resurskrävande. Under jämförelseåret 2022 bedömdes vissa tidigare balanserade utgifter för utveckling avseende NextGen inte längre uppfylla kriterierna för att kunna aktiveras som en balanserad utgift för utveckling och därmed har nedskrivning om 23 922 tkr bokförts under 2022.

Not 13 Rättigheter och andra immateriella anläggningstillgångar

	2023-12-31	2022-12-31
IB anskaffning	30 311	34 156
Årets uttrangeringar	-8 404	-3 845
UB anskaffningsvärde	21 907	30 311
IB ackumulerade avskrivningar	29 420	32 600
Årets avskrivningar	439	665
Årets uttrangeringar	-8 404	-3 845
UB ackumulerade avskrivningar	21 455	29 420
Bokfört värde	452	891

Not 14 Förbättringsutgifter på annans fastighet

	2023-12-31	2022-12-31
IB anskaffning	22 816	20 588
Årets anskaffningar	5 916	3 638
Årets uttrangeringar	-3 025	-1 410
UB anskaffningsvärde	25 707	22 816
IB ackumulerade avskrivningar	18 822	19 762
Årets avskrivningar	1 916	470
Årets uttrangeringar	-3 025	-1 410
UB ackumulerade avskrivningar	17 713	18 822
Bokfört värde	7 994	3 994

Not 15 Maskiner, inventarier, installationer m.m.

	2023-12-31	2022-12-31
IB anskaffning	114 052	98 601
Årets anskaffningar	19 573	22 412
Årets utrangeringar	-8 730	-6 961
UB anskaffningsvärde	124 894	114 052
IB ackumulerade avskrivningar	77 480	71 256
Årets avskrivningar	17 888	12 988
Årets utrangeringar	-7 989	-6 764
UB ackumulerade avskrivningar	87 379	77 480
Bokfört värde	37 515	36 572

Not 16 Aktier och andelar*

	2023-12-31	2023-12-31	2022-12-31	2022-12-31
	Anskaffningsvärde	Bokfört värde	Anskaffningsvärde	Bokfört värde
<i>Onoterade aktier</i>				
Heimstaden Bostad AB - Pref B	1 971 914	2 137 106	1 897 110	2 049 358
Heimstaden Bostad AB - Stamaktie	726 066	149 063	701 320	570 295
<i>Värdepappersfonder</i>				
Storebrand Global Plus	10 554 321	15 206 826	9 309 544	11 770 208
Storebrand Emerging Markets Plus	1 664 341	1 852 007	1 335 936	1 411 520
Handelsbanken Global Criteria A1	6 605 523	13 397 702	6 158 563	10 956 973
Handelslager aktiefonder	62 317	62 717	79 297	75 709
Utgående balans	21 584 482	32 805 421	19 481 770	26 834 063

*) Bokfört värde överensstämmer med verkligt värde.

Not 17 Obligationer*

	2023-12-31	2023-12-31	2022-12-31	2022-12-31
	Anskaffningsvärde	Bokfört värde	Anskaffningsvärde	Bokfört värde
<i>Värdepappersfonder</i>				
Kammarkollegiets räntekonsortium	37 297 790	39 116 656	36 214 201	35 036 530
Frivilliga pensionsförsäkringen räntekonsortiet	207 769	244 769	228 647	256 570
Handelslager räntefonder	4 182	4 181	8 777	8 777
Utgående balans	37 509 741	39 365 606	36 451 625	35 301 877

*) Bokfört värde överensstämmer med verkligt värde

Not 18 Återkommande värderingar till verkligt värde

	2023-12-31				2022-12-31			
	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Summa	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Summa
<i>Finansiella tillgångar*</i>								
<i>Finansiella tillgångar värderade till verkligt värde via resultaträkningen</i>								
Onoterade aktier - fastighetsbranschen			2 286 169	2 286 169			2 619 653	2 619 653
Aktier - värdepappersfonder	30 519 252			30 519 252	24 214 410			24 214 410
Obligationer - värdepappersfonder	39 365 606			39 365 606	35 301 877			35 301 877
<i>Placeringsstillgångar för vilka livförsäkringstagaren bär placeringsrisk</i>								
Fondförsäkringstillgångar**	2 178 714 733	946 960		2 179 661 693	1 827 451 581			1 827 451 581
Summa finansiella tillgångar	2 248 599 591	946 960	2 286 169	2 251 832 720	1 886 967 868	-	2 619 653	1 889 587 521

	2023-12-31				2022-12-31			
	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Summa	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Summa
<i>Finansiella skulder***</i>								
<i>Finansiella skulder värderade till verkligt värde via resultaträkningen</i>								
Försäkringsteknisk avsättning för livförsäkringar för vilka försäkringstagaren bär risk								
Fondförsäkringsåtaganden	2 178 761 219	946 960		2 179 708 179	1 827 503 071			1 827 503 071
Summa finansiella skulder	2 178 761 219	946 960	0	2 179 708 179	1 827 503 071	0	0	1 827 503 071

* Jämförelsetalen för 2022 har kompletterats med fondförsäkringstillgångar.

** Uppgiften om Fondförsäkringstillgångar, Nivå 2, avser värdet på innehavet i fonder utanför premiepensionens fondtorg som beskrivs i avsnitt 14.

*** Noten har kompletterats med upplysningar om Finansiella skulder för båda åren.

Hierarki för finansiella tillgångar värderade till verkligt värde:

Nivå 1: Verkligt värde på finansiella instrument som handlas på en aktiv marknad (såsom börsnoterade derivat och aktierelaterade värdepapper) baseras på noterade marknadspriser på balansdagen. Det noterade marknadspriset som använts för finansiella tillgångar är den aktuella köpkursen.

Nivå 2: Verkligt värde på finansiella tillgångar som inte handlas på en aktiv marknad fastställs med hjälp av värderingstekniker som i så stor utsträckning som möjligt utgår från marknadsinformation medan företagsspecifik information används i så liten utsträckning som möjligt. Samtliga väsentliga indata som krävs för verkligt värdevärderingen av ett instrument är observerbara.

Nivå 3: Finansiella tillgångar som ingår i nivå 3 utgörs av investeringar i onoterade fastighetsaktier. Verkligt värde för tillgångar som ingår i nivå 3 erhålls från motpart.

Det har under året inte skett några överföringar mellan nivåer för de finansiella instrument som värderas till verkligt värde. Överföringar mellan nivåerna i hierarkin för verkligt värde sker i slutet av rapportperioden.

Not 18 forts. Förändringar för finansiella instrument i nivå 3

	2023-12-31		2022-12-31	
	Onoterade aktier	Summa	Onoterade aktier	Summa
Ingående balans 1 januari	2 619 653	2 619 653	1 749 994	1 749 994
Förvärv	99 550	99 550	848 436	848 436
Orealiserad vinst (+) / orealiserad förlust (-) på placeringstillgångar	-433 034	-433 034	21 223	21 223
Utgående balans 31 december	2 286 169	2 286 169	2 619 653	2 619 653

Not 19 Övriga lån*

	2023-12-31		2022-12-31	
	Verkligt värde	Bokfört värde	Verkligt värde	Bokfört värde
Fordran pågående repor tillfällig förvaltning	13 794 154	13 755 719	23 165 750	23 153 521
Upplupna intäkter repor tillfällig förvaltning		40 492		27 488
Utgående balans	13 794 154	13 796 211	23 165 750	23 181 009

*) Bokfört värde överensstämmer med upplupet anskaffningsvärde, verkligt värde överensstämmer med marknadsvärde.

Risken hanteras genom daglig säkerhetshantering. Pensionsmyndigheten har genom Kammarkollegiet avtal (GMRA/ISMA) om nettning hänförligt till återköpstransaktioner.

Not 20 Övriga finansiella placeringstillgångar*

	2023-12-31		2022-12-31	
	Verkligt värde	Bokfört värde	Verkligt värde	Bokfört värde
Nominella obligationer	14 750 717	15 883 318	17 278 000	19 020 453
Upplupen ränta dito		68 805		74 680
Bostadsobligationer	11 805 104	12 358 562	11 880 901	13 012 849
Upplupen ränta dito		82 107		83 006
Likvida medel**	20 362 656	20 362 656	13 714 819	13 714 819
Utgående balans	46 918 477	48 755 448	42 873 720	45 905 807

*) Bokfört värde överensstämmer med upplupet anskaffningsvärde, verkligt värde överensstämmer med marknadsvärde.

***) Beloppet för 2022 har justerats till följd av en omklassificering på grund av ändrade redovisningsprinciper.

Nominella obligationer avser obligationer utgivna av svenska staten i svenska kronor. Bostadsobligationer avser säkerställda obligationer utgivna enligt lagen (2003:1223) om utgivning av säkerställda obligationer, i svenska kronor, som vid investeringstillfället får ha som lägst kreditbetyg AAA där moderbolagets kreditbetyg är som lägst BBB, enligt Standard & Poor's klassificering för kreditbetyg, eller motsvarande enligt Moodys och Fitch.

Not 21 Fondförsäkringstillgångar

	2023-12-31	2022-12-31
Aktiefonder	2 039 332 659	1 708 464 498
Räntefonder	140 329 034	118 987 083
Utgående balans	2 179 661 693	1 827 451 581

Not 22 Övriga kortfristiga fordringar

	2023-12-31	2022-12-31
Ej likviderade affärer med värdepapper	394 562	333 362
Fordran AP-fonderna	22 787	18 497
Fordran Försäkringskassan avseende ålderspensionsavgift till premiepensionen	25 649	74 768
Fordran fondföretag	122 545	-
Återkravsfordringar	165 269	182 642
Övrigt	140	166
Utgående balans	730 952	609 435

Fordringar inom fondhandeln uppgår till 6 581 116 tkr varav 122 545 är säkra fordringar. Resterande del, 6 458 571 tkr, är osäkra och har skrivits ned i sin helhet. Kapitalfordran återkrav uppgår till 305 101 tkr och är i bokslutet nedskriven med 153 449 tkr vilket gör att bokfört värde kapitalfordran uppgår till 151 652 tkr.

Not 23 Förutbetalda kostnader

	2023-12-31	2022-12-31
Förutbetalda hyror	14 808	12 306
Licenser	49 020	33 312
Övriga it-kostnader	6 667	11 210
Andra köpta tjänster	9 094	8 851
Övriga förutbetalda kostnader	4 103	3 481
Utgående balans	83 692	69 160

Not 24 Övriga upplupna intäkter

	2023-12-31	2022-12-31
Upplupna återförda förvaltningsavgifter	1 631 733	1 554 024
Övriga upplupna intäkter	19 698	15 934
Utgående balans	1 651 431	1 569 958

Not 25 Avräkning med statsverket

	2023-12-31	2022-12-31
Uppbörd		
Ingående balans	0	0
Redovisat mot inkomsttitel, inkomster*	-343 274 788	-330 888 786
Redovisat mot inkomsttitel, utgifter*	494 831 715	477 495 845
Uppbördsmedel som betalats till icke räntebärande flöde	-151 556 927	-146 607 059
Fordringar avseende uppbörd	0	0
Anslag i icke räntebärande flöde		
Ingående balans	4 210 503	3 347 030
Redovisat mot anslag	65 805 233	55 057 182
Medel hänförliga till transfereringar m.m. som betalats till icke räntebärande flöde	-65 590 347	-54 193 709
Fordringar avseende anslag i icke räntebärande flöde	4 425 389	4 210 503
Anslag i räntebärande flöde		
Ingående balans	-66 536	10 442
Redovisat mot anslag	764 474	788 250
Anslagsmedel som tillförts räntekonto	-705 136	-865 228
Skulder avseende anslag i räntebärande flöde	-7 198	-66 536
Fordran avseende semesterlöneskuld som inte har redovisats mot anslag		
Ingående balans	556	625
Redovisat mot anslag under året enligt undantagsregel	0	-69
Fordran avseende semesterlöneskuld som inte har redovisats mot anslag	556	556
Övriga fordringar på statens centralkonto		
Ingående balans	31 116 850	29 484 429
Inbetalningar i icke räntebärande flöde	565 693 112	545 330 949
Utbetalningar i icke räntebärande flöde	-781 941 245	-744 499 295
Betalningar hänförliga till anslag och inkomsttitlar	217 147 274	200 800 768
Övriga fordringar på statens centralkonto	32 015 991	31 116 851
Summa Avräkning med statsverket	36 434 738	35 261 374

*) Nettoutgift redovisad mot inkomsttitel avser överföring till AP-fonderna och premiepensionssystemet.

Not 26 Behållning räntekonto i Riksgäldskontoret

	2023-12-31	2022-12-31
Behållning räntekonto i Riksgäldskontoret	171 889	380 336
Utgående balans	171 889	380 336

Beviljad räntekontokredit för 2023 är 430 000 tkr. Krediten utnyttjades inte under 2023.

Not 27 Övriga tillgodohavanden i Riksgäldskontoret

	2023-12-31	2022-12-31
Återförda förvaltningsavgifter	4 852 073	4 773 472
Minskingsmedel och dödsfallskapital	7 144 855	6 083 961
Valutakonton i Riksgäldskontoret	2 417 487	1 957 382
Övrigt	102 667	135 422
Utgående balans	14 517 082	12 950 236

Not 28 Kassa och bank

	2023-12-31	2022-12-31
Valutakonton i bank	234	196
Bankkonto*	118	39
Utgående balans	352	235

*Beloppet för 2022 har justerats till följd av en omklassificering på grund av ändrade redovisningsprinciper.

Not 29 Förändring av myndighetskapital

	Statskapital	Konsolideringsfond (Premiepension) *	Konsolideringsfond (Frivillig pensionsförsäkring)	Balanserad kapitalförändring uppörd och transfereringar	Balanserad kapitalförändring avgiftsfinansierad verksamhet (ansökan fondförvaltare)	Balanserad kapitalförändring avgiftsfinansierad verksamhet (AP-fonderna)	Balanserad kapitalförändring avgiftsfinansierad verksamhet (årlig avgift, disponeras av Fondtorgsnämnden)	Disposition mot konsolideringsfond (Premiepension)*
Utgående balans 2022	311	24 623 581	45 197	166 484	-482	-15 437		2 548 286
A. Ingående balans 2023	311	24 623 581	45 197	166 484	-482	-15 437		2 548 286
Föregående års kapitalförändring		2 548 286	1 695	31 396	4 551	-18 479	-37 587	-2 548 286
Förändring statskapital								
Utbetalning återbäring från konsolideringsfond		-1 735 812						
Årets kapitalförändring								6 982 781
B. Summa årets förändring	0	812 474	1 695	31 396	4 551	-18 479	-37 587	4 434 495
C. Utgående balans 2023	311	25 436 055	46 892	197 880	4 069	-33 916	-37 587	6 982 781

	Disposition mot konsolideringsfond (Frivillig pensionsförsäkring)	Kapitalförändring uppörd och transfereringar	*Kapitalförändring avgiftsfinansierad verksamhet (ansökan fondförvaltare)	Kapitalförändring avgiftsfinansierad verksamhet (AP-fonderna)	Kapitalförändring avgiftsfinansierad verksamhet (granskning, disponeras av Fondtorgsnämnden)	Kapitalförändring avgiftsfinansierad verksamhet (årlig avgift, disponeras av Fondtorgsnämnden)	Kapitalförändring avgiftsfinansierad verksamhet (anbudsavgift, disponeras av Fondtorgsnämnden)	Summa
Utgående balans 2022	1 695	31 396	4 551	-18 479		-37 587		27 349 516
A. Ingående balans 2023	1 695	31 396	4 551	-18 479		-37 587		27 349 516
Föregående års kapitalförändring	-1 695	-31 396	-4 551	18 479		37 587		0
Förändring statskapital								0
Utbetalning återbäring från konsolideringsfond								-1 735 812
Årets kapitalförändring	-1 768	-13 521	-4 069	7 343	6 921	-61 193	-353	6 916 141
B. Summa årets förändring	-3 463	-44 917	-8 620	25 822	6 921	-23 606	-353	5 180 329
C. Utgående balans 2023	-1 768	-13 521	-4 069	7 343	6 921	-61 193	-353	32 529 845

* Specifikation av konsolideringsfond, premiepensionen	Fondförsäkring	Traditionell försäkring	2023-12-31 Totalt	2022-12-31 Totalt
Ingående balans konsolideringsfond	76 357	27 095 510	27 171 867	26 223 076
Från konsolideringsfond utbetalad återbäring		-1 735 812	-1 735 812	-1 599 495
Årets resultat	-60 231	7 043 012	6 982 781	2 548 286
Utgående konsolideringsfond	16 126	32 402 710	32 418 836	27 171 867

Not 30 Balanserad kapitalförändring

	2023-12-31	2022-12-31
Administration av ålderspension med ersättning från AP-fonderna	-33 916	-15 437
Administration av ansökan från och granskning av fondförvaltare	4 069	-482
Årlig avgift (disponeras av Fondtorgsnämnden)	-37 587	-
Balanserad kapitalförändring uppbörd, avser ränta återkravsfordringar	29 933	25 207
Balanserad kapitalförändring transfereringar, återkravsfordringar	167 947	141 277
Utgående balans	130 446	150 565

Not 31 Kapitalförändring enligt resultaträkningen

	2023-12-31	2022-12-31
Årets resultat premiepensionen, verksamhetsavsnittet	-74 050	16 450
Årets resultat, redovisning av premiepensionsverksamheten	7 056 831	2 531 836
Årets resultat premiepensionen	6 982 781	2 548 286
Årets resultat frivillig pensionsförsäkring	-1 768	1 695
Administration av ålderspension med ersättning från AP-fonderna	7 343	-18 479
Administration av ansökan från och granskning av fondförvaltare	-4 069	4 551
Adm. av ansökan/granskning Fondtorgsnämnden	6 921	-
Årlig avgift (disponeras av Fondtorgsnämnden)	-61 193	-37 587
Anbudsavgift (disponeras av Fondtorgsnämnden)	-353	-
Årets kapitalförändring uppbörd, avser ränta återkravsfordringar	2 820	4 726
Årets kapitalförändring transfereringar, återkravsfordringar	-16 341	26 670
Summa	6 916 141	2 529 862

Årets resultat premiepensionen redovisad i verksamhetsavsnittet summerat med årets resultat i redovisning av premiepensionsverksamheten utgör årets resultat premiepensionen redovisad i resultaträkning, särskild redovisning premiepensionsverksamheten.

Not 32 Avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser

	2023-12-31	2022-12-31
Ingående balans	-	-
Årets avsättning	158	-
Årets utbetalning	-41	-
Utgående balans	117	-

Avsättning för pensioner och övriga förpliktelser avser överenskommelsen om delpension för anställda.

Not 33 Livförsäkringsavsättning

	Premiepension	Frivillig försäkring	2023-12-31 Totalt	2022-12-31 Totalt
Ingående avsättning	34 894 818	177 092	35 071 910	37 891 804
Utgående avsättning	39 613 307	170 581	39 783 888	35 071 910
Årets förändring	4 718 489	-6 511	4 711 978	-2 819 894

Not 34 Oreglerade skador

Se not 51 i avsnitt Noter premiepension.

Not 35 Övriga försäkringstekniska avsättningar

	Premiepension	Frivillig försäkring	2023-12-31 Totalt	2022-12-31 Totalt
Ingående avsättning	6 084 220	29 063	6 113 283	5 907 845
Utgående avsättning	7 145 135	27 949	7 173 084	6 113 283
Årets förändring	1 060 915	-1 114	1 059 801	205 438
Varav:				
Förändring övriga försäkringstekniska avsättningar	21	-1 114	-1 093	-6 287
Förändring övriga försäkringstekniska avsättningar investeringsavtal	1 060 894	0	1 060 894	211 725
Årets förändring	1 060 915	-1 114	1 059 801	205 438

Not 36 Övriga avsättningar

	2023-12-31	2022-12-31
Avsättning för uppsagd personal, uppsägningslöner		
Ingående balans	1 260	-
Årets avsättning	-	1 260
Upplöst avsättning för uppsagd personal, uppsägningslöner	-1 260	-
Summa	0	1 260
Avsättning för kompetensväxling		
Ingående balans	12 564	10 757
Årets avsättning	2 355	2 181
Årets utbetalning	-219	-374
Summa	14 700	12 564
Utgående balans	14 700	13 824

Övriga avsättningar utgörs av avsättning för kompetensväxling. Kommande år beräknas cirka 500 tkr att utnyttjas för kompetensväxling.

Not 37 Fondförsäkringsåtaganden

	2023-12-31	2022-12-31
Avsättning	2 179 661 693	1 827 451 581
Avsättning ännu ej placerad i fondandelar	46 486	51 490
Utgående balans	2 179 708 179	1 827 503 071
Ingående avsättning	1 827 503 071	2 060 647 603
Inbetalningar	50 147 026	43 313 335
Avgiftsuttag	-422 568	-490 504
Utbetalningar	-19 095 074	-19 629 590
Kapitalavkastning	322 635 808	-256 123 950
Förändring dödsfallskapital	-1 060 894	-211 725
Övrigt	810	-2 098
Årets förändring	352 205 108	-233 144 532
Utgående balans	2 179 708 179	1 827 503 071

Not 38 Lån i Riksgäldskontoret

	2023-12-31	2022-12-31
Ingående skuld	532 752	521 276
Lån upptagna under året	196 622	107 588
Årets amortering	-113 413	-96 112
Utgående skuld	615 961	532 752

Beviljad låneram för 2023 är 850 000 tkr. Skulden avser lån för att finansiera anläggningstillgångar.

Not 39 Övriga krediter i Riksgäldskontoret

	2023-12-31	2022-12-31
Övriga krediter i Riksgäldskontoret	2 701 523	2 117 034
Utgående balans	2 701 523	2 117 034

Beviljad kreditram 2023 är 12 000 000 tkr. Krediten ska tillgodose behovet av likviditet i handel med fondandelar. Maximalt utnyttjad kredit under 2023 var 7 150 904 tkr.

Not 40 Övriga kortfristiga skulder

	2023-12-31	2022-12-31
Skulder avseende ej fastställda avgiftsmedel*	48 674 035	45 904 885
Skulder avseende återköpsransaktioner**	13 794 137	23 178 270
Ej likviderade affärer med värdepapper	191 997	241 421
Skuld fondföretag	0	-
Personalens källskatt	16 908	18 881
Källskatt frivillig pension	1 170	1 266
Preliminärskatt för utbetalda pensioner	7 075 165	6 932 868
Övrigt***	324 982	366 536
Utgående balans	70 078 394	76 644 127

* Raden har delats upp på två rader där rad "Skulder avseende återköpsransaktioner" lagts till från och med 2023.

** Se not 43 Överförda tillgångar.

*** I balansposten övrigt utgör 100 177 tkr (100 121 tkr) inbetalda ersättningar från Allra som härrör från brottmålet. Vi har avvaktat med att betala ut medlen bland annat i väntan på besked om utfallet av den resningsansökan som hanterades av Högsta Domstolen under hösten 2023.

Not 41 Upplupna kostnader

	2023-12-31	2022-12-31
Återförda förvaltningsavgifter att fördela	6 483 868	6 329 768
Upplupen semesterlöneskuld	52 367	50 012
Upplupna löner	10 538	1 898
Upplupna socialavgifter avseende semesterlöneskuld och löner	36 242	28 635
Upplupna kostnader konsulter	3 039	4 836
Övriga upplupna kostnader	10 020	8 635
Utgående balans	6 596 074	6 423 784

Not 42 Registerförda tillgångar

	2023-12-31	2022-12-31
<i>Fondförsäkringstillgångar för vilka försäkringstagaren bär risk:</i>		
Andelar i fonder	2 179 661 693	1 827 451 581
<i>Tillgångar avseende garanterade åtaganden för traditionell försäkring:</i>		
Onoterade aktieinnehav	2 286 169	2 619 653
Andelar i fonder	69 573 191	59 175 231
Bankmedel	102 465	134 899
Frivilliga pensionsförsäkringskonsortiet	244 769	256 570
Summa för egna skulder och panter	2 251 868 287	1 889 637 934

Not 43 Överförda tillgångar

	2023-12-31	2023-12-31	2022-12-31	2022-12-31
	<i>Verkligt värde</i>	<i>Bokfört värde</i>	<i>Verkligt värde</i>	<i>Bokfört värde</i>
Fordran pågående repor tillfällig förvaltning	13 794 154	13 755 719	23 165 750	23 153 521
Upplupna intäkter repor tillfällig förvaltning		40 492		27 488
Summa fordran återköpsransaktioner	13 794 154	13 796 211	23 165 750	23 181 009
Upplupen kostnad repor		38 287		24 812
Skuld pågående repor	13 753 267	13 755 850	23 120 463	23 153 458
Summa skuld återköpsransaktioner	13 753 267	13 794 137	23 120 463	23 178 270

*) Bokfört värde överensstämmer med upplupet anskaffningsvärde, verkligt värde överensstämmer med marknadsvärde.

Tillgångarna kvarstår i balansräkningen eftersom Pensionsmyndigheten fortfarande står värdeförändringsrisken. Säkerhet erhålls i form av likvida medel och redovisas med tillhörande skuld värderad till upplupet anskaffningsvärde under posten övriga skulder. Pensionsmyndigheten har genom Kammarkollegiet avtal (GMRA/ISMA) om nettning hänförligt till återköpsransaktioner.

Not 44 Ansvarförbindelser

Övriga ansvarförbindelser avser begäran om skadestånd. I flertalet ärenden anger motparten inte konkreta ersättningsbelopp. 2023-12-31 finns sammanlagt 1 074 tkr i yrkade belopp avseende skadestånd. Statistik från tidigare år visar att sökande beviljas skadestånd i ungefär 20–25 procent av fallen. JK har emellanåt en lång handläggningstid, den kan över tid variera mellan tre veckor och 18 månader.

Not 45 Finansieringsanalys

	2023	2022
Verksamhetens kostnader enligt resultaträkningen	-1 976 966	-1 899 230
Justeringar:		
Avskrivningar	112 520	119 774
Realisationsförluster	742	257
Förändring av avsättningar för pensioner och liknande förpliktelse	117	-
Förändring av övriga avsättningar	876	3 068
Verksamhetens kostnader	-1 862 711	-1 776 131
Intäkter av avgifter och andra ersättningar enligt resultaträkningen	1 075 287	1 070 193
Justeringar:		
Realisationsvinst	-119	-
Intäkter av avgifter och andra ersättningar	1 075 168	1 070 193

13.6.3 Övriga tilläggsupplysningar

Tabell 101 Uppgifter om styrelseledamöter

Ledamot	Ersättning i kronor	Övriga uppdrag i styrelser och råd
Daniel Barr <i>Generaldirektör, till och med 2023-03-19</i>	445 000	MinPension i Sverige AB
Ingrid Burman <i>Ordförande, till och med 2023-04-30</i>	41 700	-
Sven-Erik Bucht	69 600	Copperstone Resources AB
Golnaz Hashemzadeh Bonde	65 000	Svenska filminstitutet
Anita Johansson <i>vice ordförande, till och med 2023-04-30</i> <i>Ordförande, från 2023-05-01</i>	117 700	Mittuniversitetet Kyrkholmen konsult AB Rolf Tardell AB Främja AB
Marcus Karlsson <i>till och med 2023-03-31</i>	16 300	Giverny AB Nordic Specialist Finance Advisory AB Third Act Financial Services AB
Tom Madell	65 000	Legum AB
Kajsa Möller <i>Vikarierande generaldirektör, från 2023-03-20 till 2024-01-15</i>	1 597 400	-
Anna Pettersson Westerberg, <i>generaldirektör, från och med 2024-01-16¹</i>	-	-
Wendla Thorstensson <i>ledamot till och med 2023-05-09,</i> <i>vice ordförande från 2023-05-10</i>	82 100	-
Eva Vestin <i>till och med 2023-03-31</i>	16 300	-

¹ Tillträdde 16 januari 2024 och ingår i styrelsen vid beslut om Pensionsmyndighetens årsredovisning 2023.

Inga framtida åtaganden har avtalats för ledamöterna.

14 Särskild redovisning premiepensionsverksamheten

14.1 Förvaltningsberättelse

14.1.1 Väsentliga händelser under året

14.1.1.1 Nästa steg mot ett tryggare och mer hållbart premiepensionssystem

Ett samarbetsavtal ingicks med Fondtorgsnämnden i mars 2023 som reglerar villkor och former för samarbetet mellan myndigheterna gällande premiepensionssystemet. Avtalet omfattar sådana områden i verksamheten som involverar båda myndigheterna eller där det finns beroenden mellan myndigheterna för fullgörande av sina respektive uppgifter. Pensionsmyndigheten har under året arbetat med att implementera den samverkansmodell som föreskrivs i samarbetsavtalet, dels rörande formerna för samarbetet mellan myndigheterna, dels avseende krav på leveranser av värdmyndighetens tjänster.

I juni 2023 beslutade Fondtorgsnämnden, efter att ärendet beretts av kanslifunktionen för Fondtorgsnämnden, att annonsera den första upphandlingen. Den gäller fonder som investerar i europeiska aktier med inriktning mot stora och medelstora bolag enligt en aktiv förvaltningsprocess. Upphandlingen omfattar 22 av nuvarande fonder på fondtorget med ett förvalt kapital på cirka 11 miljarder SEK. Pensionsmyndigheten har under hösten arbetat intensivt med förberedelser inför den kommande förändringen av fonder inom kategorin.

Inom den operativa granskningen av fonder på det anslutna fondtorget påbörjades i slutet av året ett projekt som syftar till att förenkla, strukturera och effektivisera det löpande granskningsarbetet av anslutna fonder. Projektet kommer att kartlägga vad som behöver göras för att säkerställa ett fortsatt tryggt fondtorg under övergångsperioden till ett upphandlat fondtorg samtidigt som resurser frigörs för att även kunna granska kommande upphandlade fonder på ett adekvat sätt.

Vid utgången av år 2023 hade kanslifunktionen för Fondtorgsnämnden 29 anställda. Kanslifunktion har under 2023 genomfört ett antal strategiska rekryteringar. Bland annat har kompetens inom fondupphandling, upphandlings- och myndighetsjuridik, fondgranskning, hållbarhet och kommunikation säkrats. För att kortsiktigt tillgodose kompetensbehovet inom kanslifunktionen har konsulter anlåtts att bistå både i uppstartsarbetet och täcka vakanser inom flertalet områden. För att fortsatt tillgodose kompetensförsörjningen på längre sikt kommer ytterligare ett antal identifierade roller att rekryteras under 2024.

Pensionsmyndigheten upplåter kontor för Fondtorgsnämndens verksamhet i Tumba bruk, Botkyrka kommun. Kontoret har arbetsplatser för anställda på kanslifunktionen samt lokaler för nämndsammanträden. Lokalerna genomgick renovering under första halvåret 2023 och inflyttning skedde den 8 maj 2023. Dessförinnan upplät Pensionsmyndigheten lokaler i sitt kontor i Stockholm.

14.1.1.2 Hantering av särskilda händelser på fondtorget

Under 2023 har det omfattande arbetet med särskilda händelser på premiepensionens fondtorg fortsatt. Särskilda händelser på fondtorget är ett samlingsnamn för de senaste årens åtgärder som har vidtagits mot olika aktörer för att få tillbaka pengar till pensionsspararna.

Rättsprocesser gällande händelser i Allra, UBS Third Party, Optimus High Yield och Falcon Funds har pågått under året. För ytterligare information om händelserna finns också en beskrivning på myndighetens externa webbplats.

Optimus High Yield och Falcon Funds

I början av år 2020 stämde Pensionsmyndigheten flera olika individer och företag med anknytning till Optimus Fonder och Falcon Funds inför engelsk domstol i London för att få skadestånd. Totalt har myndigheten yrkat skadestånd om 115 miljoner euro, en summa som dock kan komma att delvis avräknas mot ersättning från andra aktörer som Pensionsmyndigheten framställt krav mot.

Den 17–18 oktober 2022 hölls en förhandling där en förenklad dom, närmast motsvarande en svensk tredskodom, meddelades. Pensionsmyndighetens talan bifölls i de delar som avser händelserna i Optimus Fonder och myndigheten tilldömdes ett skadestånd om cirka 300 miljoner kronor jämte ränta. I början av 2023 vann domen laga kraft och Pensionsmyndigheten kunde påbörja åtgärder för att driva in fordringarna.

De rättsliga processerna fortsätter i London avseende händelser kopplade till Falcon Funds gällande åren 2014–2016. I denna process hölls en så kallad Case Management Conference i oktober 2023, något som närmast kan liknas vid en muntlig förberedelse i svensk rätt. Pensionsmyndigheten hade i huvudsak framgång med sina yrkanden, som främst berör hur processen ska drivas framåt. Tid för huvudförhandling är preliminärt utsatt till första halvåret 2025.

Krav mot förvaringsinstitut och revisionsbolag med koppling till Optimus och Falcon

I juli 2022 framställde Pensionsmyndigheten ett krav mot Swedbank AB, i dess egenskap av förvaringsinstitut för Optimus High Yield under åren 2012 till 2014. Kravet framställdes med anledning av brister i hur banken fullgjort sin kontroll-, gransknings- och rapporteringsskyldighet för fonden. Kravet uppgår till cirka 4,1 miljarder kronor jämte dröjsmålsränta. Skriftväxling pågår.

KPMG Sverige var revisor för Optimus High Yield under 2012–2014.

Pensionsmyndigheten menar att KPMG inte har gjort sin granskning i enlighet med god revisions sed. Därför har Pensionsmyndigheten skickat ett kravbrev till KPMG i december 2022. Kravet har också framställts till ansvariga revisorer. Skriftväxling pågår.

GFG Global Medium Risk Fund

Under året har likvidationen av GFG fortsatt. Som ett resultat av den polisanmälan Pensionsmyndigheten gjorde under 2016 pågår en förundersökning hos Ekobrottsmyndigheten. Även likvidatorn har sedan tidigare lämnat in en polisanmälan avseende misstänkt brottslighet i fonden. Denna anmälan avser andra gärningsmän än de Pensionsmyndigheten tidigare anmält. Pensionsmyndigheten följer utvecklingen noggrant.

Åtgärder med anledning av Allra

Efter Högsta domstolens besked den 28 december 2021 om att inte meddela prövningstillstånd i brottmålet mot de fyra Allra-företrädarna dömdes de att betala skadestånd om 168 miljoner kronor jämte ränta till Pensionsmyndigheten. De dömdes även till långa fängelsestraff. Allra-företrädarna och Allra-bolag försattes i konkurs. Under 2023 har konkursförvaltarna arbetat med att fastställa vilka tillgångar som finns i konkurserna samt realisera och/eller återvinna medel till konkursbona. Pensionsmyndigheten, i egenskap av den största fordringsägaren i samtliga konkurser, har bevakat pensionsspararnas intressen i dessa. En konkurs har avslutats under året.

I augusti 2023 lämnade Allras tidigare VD, Alexander Ernstberger, in en ansökan om resning gällande brottmålsdomen till Högsta domstolen. För detta angavs flera skäl, bland annat att ett vittne som hörts under förhandlingen i tingsrätten skulle ha ljugit. Efter att Riksåklagaren yttrat sig, fattade Högsta domstolen beslut den 16 november 2023 om att avslå resningsansökan.

I juni 2018 stämde Pensionsmyndigheten Allra Asset Management, senare Allra Luxembourg SA, vid Stockholms tingsrätt och begärde skadestånd för affärer som Allra genomförde under 2015 och 2016. Stämningen rörde riggade upphandlingar av värdepapperstransaktioner. Syftet med affärerna var att Allras bolag i Dubai skulle få höga

ersättningar från affärerna på pensionsspararnas bekostnad. Pensionsmyndighetens krav var cirka 200 miljoner kronor jämte ränta.

Efter att Allra Luxembourg trätt i likvidation framgick att bolaget saknade medel att täcka Pensionsmyndighetens skadeståndskrav. Pensionsmyndigheten valde i december 2022 att ingå en överenskommelse med likvidatorn som innebär att Pensionsmyndigheten får huvuddelen av de medel som fanns kvar i bolaget, det vill säga mellan 4–4,9 miljoner euro. I samband med överenskommelsen avslutades målet i Stockholms tingsrätt. Myndigheten har under 2023 fått in 1,5 miljoner euro i en första utbetalning. Resterande del väntas komma myndigheten till del under 2024. Medlen kommer därefter att fördelas till de drabbade pensionsspararna.

Krav mot förvaringsinstitut och revisionsbolag med koppling till Allra

Med anledning av händelserna som varit föremål för brottmålet och tvistemålet är Pensionsmyndigheten part i flertalet pågående processer. Pensionsmyndigheten har riktat krav mot olika aktörer som myndigheten menar inte har uppfyllt sina skyldigheter.

I september 2023 stämde Pensionsmyndigheten Skandinaviska Enskilda Banken AB (SEB) vid Stockholms tingsrätt, SEB var under 2012 förvaringsinstitut för de så kallade Allra-fonderna, vilka var föremål för det ovan nämnda brottmålet. Pensionsmyndigheten anser att banken brast i den kontroll-, gransknings- och rapporteringsskyldighet som ålegat banken i rollen som förvaringsinstitut. Kravet uppgår till drygt 470 miljoner kronor jämte dröjsmålsränta.

Ernst & Young var revisor för fondbolaget Gustavia under tiden då warrantaffärerna i brottmålet skedde (2012). Gustavia hade vid tiden outsourcat förvaltningen till Svensk Fondservice (som kontrollerades av Allra-företrädarna). Pensionsmyndigheten anser att skadan från brottmålet hade kunnat förhindras om fondbolagets revisor gjort en granskning i enlighet med god revisionssed. Pensionsmyndigheten skickade ett kravbrev till Ernst & Young samt den ansvarige revisorn i december 2022. Skriftväxling pågår.

Deloitte var revisor för Allra Sverige AB och därmed koncernrevisor för Allra-koncernen under åren 2015–2017. Revisionen i dotterbolagen i Dubai och Luxemburg sköttes av Deloitteföretag i respektive länder. Deloitte var revisor för Allra vid tidpunkten för transaktionerna i tvistemålet. I mars 2023 framställde Pensionsmyndigheten ett krav mot Deloitte och den ansvarige revisorn. Skriftväxling pågår.

PwC Sverige var revisor åt Oak Capital Group som agerade som mellanman åt Allra-bolaget och gjorde det möjligt att genomföra det brottsliga upplägget under 2012. Pensionsmyndigheten framställde krav till revisionsbolaget och revisorn i juli 2022. Skriftväxling pågår.

Överenskommelse med UBS Third Party SA

Den 2 juli 2021 stämde Pensionsmyndigheten UBS Third Party, en del av den internationella investmentbanken UBS, vid Stockholms tingsrätt. Kravet är cirka 42 miljoner USD jämte ränta och rör affärer som utfördes 2015 gällande fonder som förvaltades av Prognosia (som kontrollerades av Allra-företrädare). Målet handlar om värdepappersaffärer som gjordes till överpris och som därigenom skadade pensionsspararna.

Pensionsmyndigheten och UBS Third Party SA kom gemensamt överens om att lösa tvisten genom en förlikning den 22 december 2023. Pensionsmyndigheten, och därigenom de drabbade pensionsspararna, får som ett resultat av förlikningen del av förlikningsbeloppet om 12,25 miljoner USD. Medlen kommer att delas ut till de drabbade pensionsspararna under 2024.

14.1.1.3 Innehav utanför premiepensionens fondtorg

Som en konsekvens av Rysslands anfall på Ukraina och efterföljande sanktioner tvingades flera fondbolag stoppa handeln i ryska och östeuropeiska fonder. Pensionsmyndigheten fick därför handelsstoppa flera fonder i premiepensionssystemet. Under våren 2022 beslutades att fyra ryska fonder förlorade sitt fondavtal och som en konsekvens av det och för att lösa

de praktiska svårigheterna för spararna så avregistrerades fonderna för spararna trots att Pensionsmyndigheten i sin tur inte kunde avyttra fondandelarna. Myndigheten beslutade att initialt ersätta spararna med 0,5 procent av senast handlade fondkurs, en ersättning som belastar fondhandelskrediten. Att på detta sätt avregistrera och ersätta sparare utan att kunna göra motsvarande transaktion externt är en unik händelse för Pensionsmyndigheten. Tills vidare håller således Pensionsmyndigheten fondandelarna i de ryska fonderna utanför fondtorget. Framtida inkomst från dessa andelar ska i första hand täcka de 0,5 procent som Pensionsmyndigheten ersatt spararna med, därefter ska överskottet fördelas proportionerligt till drabbade sparare. Detta skapar således en fordran från spararna som inte syns på deras konton, men bevakas av myndigheten. Det var cirka 91 000 sparare som hade innehav i någon av de fyra ryska fonderna som avregistrerades, dessa sparare fick brev av Pensionsmyndigheten som förklarade situationen. Pensionsmyndigheten gick även ut med särskilt pressmeddelande kring hanteringen av rysslandsfonderna. Hantering finns beskriven i avsnitt 16 under *Avsteg från myndighetens Försäkringspolicy för premiepensionsrörelsen avseende att omräkna och avsluta utbetalningarna vid avslut av rysslandsfonder*. Ett liknande upplägg användes vid avslut av vissa östeuropeiska fonder. För de östeuropeiska fonderna som hanterades på samma sätt som de ryska fonderna ersattes spararna med 25 procent av senast handlade fondkurs. Pensionsmyndigheten har även innehav utanför fondtorget till följd av tidigare års särskilda händelser. Dessa innehav är i fonden GFG och Falconfonderna. Sammanlagt uppgår värdet av Pensionsmyndighetens innehav utanför fondtorget till 947 miljoner kronor.

14.1.1.4 Osäkra fordringar Fondförsäkring

I samband med särskilda händelser på fondtorget har krav ställts på fondförvaltare eller dess företrädare för händelser före avslutet. Vissa av dessa fordringar är föremål för tvist eller domstolsprövning eller utfall av likvidationsprocess hos fondbolaget. Dessa fordringar i samband med särskilda händelser bedöms som osäkra varför de är nedskrivna i sin helhet.

Per 31 december 2023 uppgick osäkra fordringar gentemot motparter i särskilda händelser för felaktig prisreduktion, fondinformation med mera (se avsnitt 14.1.1.3) samt upplupen ränta till 6 459 (5 969) miljoner kronor. Dessa fordringar är nedskrivna i sin helhet.

Ökningen beror på att det tillkommit nya krav gentemot EY och Deloitte samt dröjsmålsräntor. Förlikningen med UBS minskade dock osäkra fordringar då fordran mot UBS klassificerats som säker. Även ändrade valutakurser påverkar beloppen.

14.1.2 Väsentliga händelser efter balansdagen

Pensionsmyndigheten erhöll 263 489,32 EUR 2024-01-05 från SEB kopplat till fonden SEB Eastern Europe Small and Mid Cap Fund 2. Fonden innehåller ryska värdepapper varav en del har kunnat likvideras under 2023.

Pensionsmyndigheten erhöll 12 250 000,00 USD från UBS Third Party Management Company 2024-01-24 till följd av förlikningen den 22 december 2023 som beskrivs i tidigare avsnitt.

De erhållna likviderna kommer att fördelas till sparare i fonderna enligt kommande beslut.

14.1.3 Fondförsäkring

Fondförsäkring ingår i Pensionsmyndighetens verksamhet och omfattar placeringen av pensionsspararnas och pensionärernas fastställda pensionsrätter. I 64 kap. 2 § socialförsäkringsbalken föreskrivs att medel motsvarande fastställda pensionsrätter för premiepension ska fonderas och att pensionsspararna och pensionärerna ska ha möjlighet att själva bestämma hur de fonderade medlen ska förvaltas för deras räkning.

Antalet pensionssparare och pensionärer med fondförsäkring den 31 december 2023 uppgick till 7 947 769.

14.1.3.1 Kapitalflöde

Fondförsäkringens premieinkomst uppgick under 2023 till 57,0 (53,7) miljarder kronor. Inflödet bestod till största del av de tre delarna rabatter, arvsvinst och nya pensionsrätter.

Under året tilldelades arvsvinster om 6,1 (5,9) miljarder kronor till pensions sparare och pensionärer med fondförsäkring. Därutöver tilldelades berörda pensions sparare och pensionärer 2022 års rabatt på förvaltningsavgifterna om 6,2 (6,5) miljarder kronor (inklusive ränta och justeringsposter). De tilldelade rabatterna under 2023 minskade jämfört med föregående år. Förändringen berodde på att sparare hade fonder med lägre avgift.

I december 2023 placerades de fastställda pensionsrätterna för intjänandeåret 2022 i fondförsäkringen. Insättningen innebar ett tillflöde till fondförsäkringen om 50,7 (47,2) miljarder kronor. Samtidigt gjordes en rebalansering mellan de två fonderna som ingår i AP7 Såfa och de tre fasta AP7-portföljerna.

Vid tilldelningen av medel för pensionsrätter i december 2023 tillkom 237 602 (204 157) nya pensions sparare i fondförsäkringen. De nya spararnas pensionsrätter motsvarade 569,2 (456,4) miljoner kronor. Den totala placeringen av medel ökade på grund av att antalet nya pensions sparare var större. Den genomsnittliga placeringen av medel per pensions sparare ökade från 2 260 kronor till 2 461 kronor.

Det totala utflödet från fondförsäkringen uppgick under 2023 till 25,9 (30,0) miljarder kronor. Av det utgjordes 19,1 (19,6) miljarder kronor av pensionsutbetalningar och 6,9 (10,4) miljarder kronor av överföring till den traditionella försäkringsrörelsen.

14.1.3.2 Tillgångarnas marknadsvärden och fördelning

Per den 31 december 2023 hade totalt 7,9 (7,8) miljoner pensions sparare och pensionärer ett fonddinnehav i premiepensionssystemets fondförsäkringsrörelse till ett marknadsvärde av 2 179,7 (1 827,5) miljarder kronor.

Tabell 102 Fördelning av tillgångarnas marknadsvärde och procentuell fördelning uppdelat på fondtyper respektive AP7 Såfa per den 31 december 2023, 2022 och 2021

Fondtyper och AP7 Såfa	Marknadsvärde Fördelning i		Marknadsvärde Fördelning i		Marknadsvärde Fördelning i	
	31 dec 2023, mdkr	% 31 dec 2023	31 dec 2022, mdkr	% 31 dec 2022	31 dec 2021, mdkr	% 31 dec 2021
Aktiefonder	730,9	33,5	614,0	33,6	758,2	36,8
Blandfonder	66,7	3,1	64,3	3,5	74,9	3,6
Generationsfonder	304,0	13,9	260,0	14,2	282,5	13,7
Räntefonder	30,0	1,4	31,0	1,7	30,0	1,5
AP7 Såfa	1 048,1	48,1	858,0	47,0	914,9	44,4
Totalt	2 179,7	100 %	1 827,5	100 %	2 060,6	100 %

Trenden med procentuell förskjutning av antal sparare och kapital till AP7 Såfa fortsatte 2023. Detta är bl.a. en följd av att flera yngre sparare inte gör egna fondval, samt att kapitalet från avslutade fonder oftast går till förvalet.

14.1.3.3 Värdeutveckling

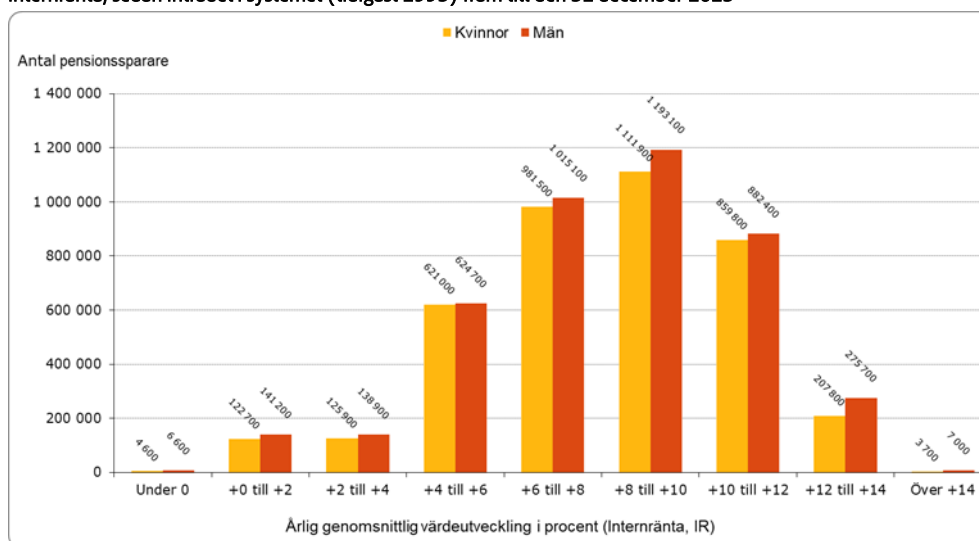
Värdeutvecklingen på de förvaltade tillgångarna i fondförsäkringen för 2023 uppgick till 322,4 (-256,2) miljarder kronor. Ökningen av tillgångarna jämfört med 2022 var en följd av en positiv börsutveckling under 2023.

Den genomsnittliga avkastningen i fondförsäkringen var 17,6 (-12,4) procent per 31 december 2023 mätt som tidsviktad årsavkastning.¹³ Motsvarande avkastningsmätt för sjunde AP-fonden var 18,4 (-9,5) procent.

Sedan fondförsäkringens start år 2000 är den genomsnittliga årliga avkastningen 6,1 (5,6) procent mätt som tidsviktad årsavkastning. Den goda genomsnittliga avkastningen beror på den långsiktigt positiva utveckling på aktiemarknaden, vilket var ett av grundskälen till att premiepensionen skapades.

¹³ Tidsviktad årsavkastning visar årlig avkastning på en krona som satts in i början på perioden. Hänsyn har inte tagits till om kapitalets storlek förändrats under perioden.

Diagram 14 Antal pensionssparare och pensionärer grupperade på olika nivåer av kapitalviktad årsavkastning, internränta, sedan inträdet i systemet (tidigast 1995) fram till den 31 december 2023

Pensionsspararnas genomsnittliga årliga kapitalviktade avkastning¹⁴ i fondförsäkring (internräntan) sedan 1995 uppgår till 8,0 (7,4) procent.

Av alla pensionssparare och pensionärer inom fondförsäkringen hade cirka 99,9 procent en positiv avkastning vid årsskiftet 2023/2024 och det genomsnittliga tillgodohavanden var 274 248 (235 147)¹⁵ kronor. Vid slutet av 2023 hade således 0,1 procent av spararna en negativ värdeutveckling på sitt sparande sedan start.

14.1.3.4 Fondbyten

Under 2023 genomförde pensionssparare och pensionärer med egen fondportfölj 562 565 (626 333) fondbyten. Under 2023 bytte 233 590 personer fonder vid åtminstone ett tillfälle, vilket motsvarar 2,9 procent av pensionsspararna och pensionärerna. Detta innebär att den genomsnittliga fondbytesaktiviteten minskade jämfört med föregående år.

Andelen pensionssparare och pensionärer med egen fondportfölj (de som inte ligger i förvalsalternativet AP7 Såfa) och som genomförde åtminstone ett fondbyte under det gångna året uppgick till 6,7 (6,6) procent. Under perioden 2021–2023 genomförde 15,7 (17,6) procent minst ett fondbyte. Den procentuella placeringen i AP7 Såfa är 48,1 procent per den 31 december 2023.

14.1.3.5 Förvaltningsavgifter och fondernas kostnader

Fondavgiften på genomsnittligt förvaltad kapital i fondförsäkringen var 0,12 (0,13) procent efter rabatter 2023.

Före rabatter på förvaltningsavgifterna i fonder på fondtorget var den genomsnittliga förvaltningsavgiften i fondförsäkringen 0,44 (0,47) procent. Genom avtal med Pensionsmyndigheten är fondförvaltarna bundna till att rabattera förvaltningsavgifterna. Rabatten uppgick under 2023 till i genomsnitt 0,32 (0,34) procentenheter, eller 71,72 (71,87) procent per fond.

Förvaltningsavgiften före rabatt dras dagligen från fondvärdet på individernas konton. Rabatten beräknas och faktureras kvartalsvis i efterskott. Det innebär att vi i årsredovisningen inte kan ange annat än en preliminär rabattsumma för det senaste året. Denna jämförs dock med den nu fastställda rabatten för föregående år. Detta innebär

¹⁴ Kapitalviktad avkastning visar årlig avkastning med hänsyn taget till kapitalets förändring och omfattar såväl avkastningen i fondförsäkringen som avkastningen på pengarna fram till tidpunkterna då de placerades i fonderna.

¹⁵ Pensionsmyndigheten har beslutat att man ska använda samma definition i årsredovisningen som definitionen av pensionssparare/pensionärer i den officiella statistiken (SOS) för premiepensionen.

således att den preliminära rabattsumman för 2022 som redovisades i årsredovisningen 2022 inte används som jämförelsetal i denna årsredovisning.

I maj 2023 återfördes 2022 års rabatter på 6 267,2 miljoner kronor till pensionsspararna och pensionärernas konton. Merparten, 6 243,4 miljoner kronor, tillföll de fondförsäkrade och resterande del de som gått över till den traditionella försäkringen.

Den samlade rabatten avseende år 2023 återförs till pensionsspararnas och pensionärernas konton under våren 2024.

Fondförvaltarna på fondtorget fick preliminärt in totalt 8 983,8 miljoner kronor i förvaltningsavgifter under 2023, varav preliminärt 6 442,9 miljoner kronor i rabatter kommer att återföras till spararna under 2024, se tabell nedan.

Tabell 103 Totala kostnader i procent och kapital för fondförsäkringen inom premiepensionssystemet 2023–2021

	2023 Preliminära kostnader mnkr	2023 % av förvaltad kapital	2022 Fastställda kostnader mnkr	2022 % av förvaltad kapital	2021 Fastställda kostnader mnkr	2021 % av förvaltad kapital
Kostnadsuttag						
Fondernas kostnader						
Förvaltningsavgifter, före rabatt ¹	8 983,8	0,44 %	8 720,0	0,47 %	8 912,7	0,50 %
Rabatter ²	-6 442,9 ³	-0,32 %	-6 267,2	-0,34 %	-6 530,6	-0,35 %
Förvaltningsavgifter, efter rabatt	2 540,9	0,12 %	2 452,8	0,13 %	2 382,1	0,14 %
Ersättningar till andra myndigheter	61,6		67,3		71,9	
Driftkostnader	431,7		428,7		384,4	
Finansiellt netto	-10,5		20,8		-33,1	
Myndighetens kostnader totalt	482,8	0,02 %	516,8	0,03 %	423,2	0,02 %
Summa kostnader	3 023,7	0,15 %	2 969,6	0,16 %	2 805,3	0,16 %
Genomsnittligt förvaltad kapital	2 048 557,1		1 857 496,9		1 831 350,7	

¹Förvaltningsavgifter, före rabatt dras dagligen från fondvärdet på spararnas konton. Förvaltningsavgiften är en approximation baserad på de faktiskt fakturerade rabatterna och den genomsnittliga rabattnivån på bokslutsdagen.

²Rabatter återförs till spararnas konton året efter rabattuttaget

³Rabatten för 2023 är preliminär

Förvaltningsavgiften före beräknade rabatter ökade med 263,8 miljoner kronor och förvaltningsavgiften efter rabatter ökade med 88,0 miljoner kronor jämfört med föregående år. Det genomsnittliga förvaltade kapitalet ökade med 191,1 miljarder kronor under året till 2 048,6 miljarder kronor från 1 857,5 miljarder kronor.

Utöver ovan nämnda förvaltningsavgifter har premiepensionsfonder, liksom alla värdepappersfonder, rätt att ta ut vissa andra kostnader ur fonderna, främst courtage.

Pensionsmyndighetens kostnader för att administrera premiepensionen uppgick under 2023 till 482,8 (516,8) miljoner kronor, eller 0,02 (0,03) procent av kapitalet.

Kostnadsminskningen förklaras framför allt av ett positivt finansiellt netto under 2023. Den totala kostnaden för premiepensionssystemet exklusive transaktionskostnader uppgår till 0,15 (0,16) procent av kapitalet, se tabell 103.

För att täcka kostnaderna för att administrera premiepensionen tas en administrativ avgift ut från pensionsspararna och pensionärernas konton en gång om året. Maximal avgift per person är satt till 100 kronor för år 2023. Sammantaget uppgick avgiftsuttaget för fondförsäkringen till 422,6 (490,5) miljoner kronor. I genomsnitt togs en avgift ut på 0,02 (0,03) procent av kontobehållningen eller cirka 54 (62) kronor per person i maj 2023.

14.1.3.6 Försäkringstekniska avsättningar

Försäkringstekniska avsättningar för fondförsäkringsåtaganden där pensionssparare och pensionärer bär placeringsrisken utgörs av summan av fondinnehavens inlösenvärde samt de likvida medel som till följd av pågående fondhandel tillfälligt kan finnas på försäkringarna.

14.1.4 Traditionella försäkringsrörelsen

Pensionsmyndighetens traditionella försäkringsrörelse omfattar placering av premiepensionsmedel för de pensionärer som flyttat sina medel från fondförsäkring till traditionell försäkring under pensionstiden. Antalet pensionärer med traditionell försäkring uppgick till 379 570 (372 553)¹⁶ per den 31 december 2023.

Pensionsmyndigheten ansvarar för hur tillgångarna ska placeras och övertar den finansiella risken för sparandet avseende de garanterade åtagandena. Pensionsutbetalningar från traditionell försäkring består av ett garanterat belopp och ett tilläggsbelopp.

I maj 2023 övergick Pensionsmyndigheten från återbäringsränta till avkastningsränta som metod för att fördela överskott till försäkringarna. Avkastningsräntan avspeglar kapitalavkastningen på tillgångarna och beräknas månadsvis. Den påverkar försäkringarnas värden direkt, upp som ned, och bestäms så att konsolideringen blir 100. Avkastningsräntan anges i procent med en decimals noggrannhet.

14.1.4.1 Kapitalflöde

Premieinkomsten i den traditionella försäkringsrörelsen uppgick under året till 7 280,9 (10 806,7) miljoner kronor. Av detta utgjordes 6 857,4 (10 356,6) miljoner kronor flytt från fondförsäkring till traditionell försäkring. Den resterande delen utgjordes främst av medel för nya pensionsrätter från arbetande pensionärer.

Det totala utflödet av pensionsutbetalningar (garanterade belopp och tilläggsbelopp) uppgick till 4 290,5 (3 848,2) miljoner kronor.

Under året har 18,6 (20,5) procent av de nya pensionärerna valt traditionell försäkring.

14.1.4.2 Tillgångarnas marknadsvärde och fördelning

Värdet på de förvaltade tillgångarna uppgick per den 31 december 2023 till 71 961,8 (61 930,0) miljoner kronor. Tillgångarna består av räntebärande värdepapper, globala aktier (fonder), onoterade aktier (fastigheter) samt likvida medel.

Tabell 104 Tillgångarnas marknadsvärde per tillgångsslag i den traditionella försäkringen per 31 december 2023–2021

Tillgångsslag	Bokfört	Fördelning	Bokfört	Fördelning	Bokfört	Fördelning
	31 dec 2023	31 dec 2023	31 dec 2022	31 dec 2022	31 dec 2021	31 dec 2021
	mnkr		mnkr		mnkr	
Svenska räntor	39 116,6	54,4 %	35 036,5	56,6 %	37 029,8	58,1 %
Globala aktier	30 456,5	42,3 %	24 138,7	39,0 %	24 693,5	38,8 %
Onoterade aktier	2 286,2	3,2 %	2 619,7	4,2 %	1 825,4	2,9 %
Likvida medel	102,5	0,1 %	135,1	0,2 %	167,1	0,2 %
Total portfölj	71 961,8	100 %	61 930,0	100 %	63 715,8	100 %

Enligt den traditionella försäkringens placeringspolicy som innehåller myndighetens placeringsriktlinjer ska den strategiska allokeringen mellan räntebärande tillgångar och aktier utgå från den traditionella försäkringens skuldsida. Av tillgångarna i den traditionella försäkringen placeras medel motsvarande de till pensionärerna garanterade kassaflödena i en matchningsportfölj bestående av svenska räntebärande tillgångar.

14.1.4.3 Värdeutveckling

Värdeutvecklingen på de förvaltade tillgångarna i den traditionella försäkringen för 2023 uppgick till 11,20 (-13,19) procent.

Matchningsportföljen som består av räntebärande instrument hade en avkastning på 8,40 (-17,94) procent beroende på att stats- bostads- och krediträntor i slutet av 2023 låg på en lägre nivå jämfört med räntenivån i början av året. Den positiva avkastningen berodde framförallt på att räntorna föll under andra halvåret, men även en allmänt högre räntenivå

¹⁶ Pensionsmyndigheten har beslutat att man ska använda samma definition i årsredovisningen som definitionen av pensions sparare/pensionärer i den officiella statistiken (SOS) för premiepensionen.

under året bidrog positivt. Även den långa durationen bidrog till den positiva avkastningen, den genomsnittliga återstående löptiden på obligationerna i portföljen var nära 10 år. Målet med ränteförvaltningen i matchningsportföljen är att obligationernas kuponger och förfall ska matcha myndighetens åtagande att betala ut pensionsbelopp till pensionärer.

Placeringar i globala aktier, bestående av fonder, avkastade 17,91 (-7,95) procent. Jämförelseindex avkastade 18,18 (-6,90) procent. Fondinnehaven består av en aktiefond från Handelsbanken och två från Storebrand.

Aktieportföljen, som inte innehåller några bolag med fossila bränslen, utvecklades -0,22 (-1,89) procent under året men har avkastat 0,83 (0,95) procent bättre, jämfört med MSCI ACWI indexet som innehåller fossila bolag, sedan aktieportföljen blev fossilfri i november 2019.

Pensionsmyndighetens innehav i onoterade aktier i bostadsfastighetsbolaget Heimstaden Bostad AB avkastade -12,73 (11,46) procent. Jämförelseindex avkastade 6,27 (3,16) procent. Det var främst ett högre avkastningskrav för fastigheterna i bolaget som bidrog till värdeminskningen. Den upplupna aktieutdelningen för bolagets preferensaktier räknas inte med i avkastningssiffrorna för 2023 nedan eftersom aktieutdelningen beslutas först vid bolagets årsstämma under 2024.

Tabell 105 Avkastning i procent per tillgångsslag 2023–2021

Tillgångsslag	Avkastning		Avkastning		Avkastning	
	Avkastning 31 dec 2023	jämförelseindex 31 dec 2023	Avkastning 31 dec 2022	jämförelseindex 31 dec 2022	Avkastning 31 dec 2021	jämförelseindex 31 dec 2021
Svenska räntor ¹	8,40	7,28	-17,94	-17,67	-4,56	-3,83
Globala aktier ²	17,91	18,18	-7,95	-6,90	30,04	30,42
Onoterade aktier ³	-12,73	6,27	11,46	3,16	14,18	2,14
Total portfölj⁴	11,20	11,57	-13,19	-13,01	7,37	7,86

¹ Index (skräddarsytt index baserat på Pensionsmyndighetens garanterade åtagande i den traditionella försäkringen till hälften diskonterad med statsräntekurvan och till hälften diskonterad med bostadsräntekurvan).

² Index för globala aktier är sammansatt av tre aktieindex som motsvarar storleken av och inriktningen på tillväxtportföljens tre fondinnehav i globala aktier.

³ Fastigheter. Index utgörs av OMRX TBill +3 procent.

⁴ Jämförelseindex justeras löpande efter skuldens sammansättning.

Då det inte finns emitterade räntepapper som exakt överensstämmer med skuldens löptid kan det under vissa tider förekomma en avvikelse i avkastning mellan ränteportföljen och dess skuldindex, vilket har skett under 2023.

Avkastningsräntan för 2023 uppgick sammantaget till 1,0 (1,8)¹⁷ procent. Anledningen att avkastningsräntan blev så mycket lägre än avkastningen på tillgångarna under året är den låga konsolideringen, 90,7 som rådde vid årets början. Det fanns alltså ett upparbetat underskott på nära tio procent som behövde återställas innan avkastningsränta kunde ges i samma takt som avkastningen på tillgångarna.

14.1.4.4 Hållbara investeringar

Pensionsmyndighetens placeringspolicy för den traditionella försäkringen beskriver vilka kriterier för hållbarhet som styr förvaltningen. Investeringar i aktier i den traditionella försäkringen får endast göras i företag som enligt Pensionsmyndighetens bedömning på ett godtagbart sätt följer kraven i de internationella konventioner som Sverige har undertecknat. Investeringar får inte göras i företag vars huvudsakliga verksamhet utgörs av produktion/distribution av vapen, alkohol, tobak, spel och pornografi.

Pensionsmyndigheten ska sträva efter att investera i företag som bidrar till att uppnå FN:s globala mål för hållbar utveckling.

Vid placering i obligationer gäller samma uteslutningskriterier som för investeringar i aktier och samma strävan att placera på ett sådant sätt att det bidrar till att uppnå FN:s globala mål för hållbar utveckling. Vid investering i fonder ska Pensionsmyndigheten verka för att

¹⁷ Jämförelsesiffran motsvarar den genomsnittliga återbäringsräntan för 2022.

hänsyn tas till hållbarhet, så som ovan beskrivet, i de underliggande placeringarna. Vid investering i fastigheter ska bolagets mål inom hållbarhetsområdet ligga i linje med tvågradersmålet, alternativt ska bolaget aktivt arbeta med att implementera ett sådant mål.

Den traditionella försäkringen är fossilfri sedan november 2019 vilket innebär att investeringar inte får göras i företag vars huvudsakliga verksamhet består av produktion/distribution av fossila bränslen.

Pensionsmyndigheten kontrollerar regelbundet att innehaven i fonderna överensstämmer med de hållbarhetskriterier som sattes upp vid avtalstecknandet.

Pensionsmyndigheten undertecknade det FN-anknutna Principles for Responsible Investments (PRI) 2008. Det innebär att Pensionsmyndigheten åtar sig att följa PRI:s sex principer om ansvarsfulla investeringar samt följa PRI:s övriga minimikrav.

14.1.4.5 Försäkringstekniska avsättningar, solvens och överskottsmål

Försäkringstekniska avsättningar bestäms för den traditionella försäkringsrörelsen som kapitalvärdet av återstående garanterade utbetalningar. Värdet beräknas per försäkring med antaganden om framtida avkastning (diskonteringsränta), dödlighet och driftskostnader.

Pensionsmyndigheten utgår från SCB:s prognoser över framtida livslängder vid beräkning av pensionsbelopp och försäkringstekniska avsättningar, men justerar SCB:s dödlighetsprognos för att bättre passa den faktiska dödligheten som varit i beståndet. SCB uppdaterar sin prognos regelbundet, senast under 2021 då också Pensionsmyndigheten uppdaterade sina dödlighetsantaganden. Under 2023 var dessa antaganden oförändrade.

Vid beräkning av premiepensionsbelopp och försäkringstekniska avsättningar används kohortdödlighet. Det innebär att olika underliggande livslängdsantaganden används beroende på under vilket decennium premiepensionären är född. En pensionär som är född under 50-talet förväntas leva längre än en pensionär som är född på 40-talet, vilket innebär att premiepensionskapitalet för en 50-talist behöver räcka längre tid än för en 40-talist.

De försäkringstekniska avsättningarna uppgick per den 31 december 2023 till 39 613,8 (34 896,3) miljoner kronor. Fallande räntor under slutet av året gjorde att avsättningarna steg. Solvensgraden uppgick till 181,7 (177,5) vid samma tidpunkt.

Den kollektiva konsolideringsnivån uppgick till 100,0 (90,7) procent. Införandet av avkastningsränta medför att konsolideringen hamnar på 100 procent varje månadslut.

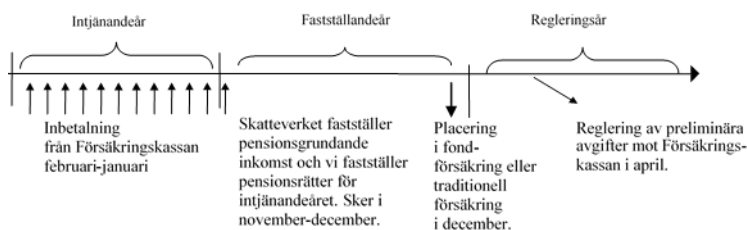
Den 31 december 2023 var Pensionsmyndighetens överskottsmål 34,5 (32,8) procent. Överskottsmålet beräknas baserat på risker i försäkringsrörelsen, såsom dödsfall, ränte- och aktierisk. Överskottet, som beräknas genom att ta solvensen och minska den med 100, var vid samma tidpunkt 81,7 (77,5) procent och överskottsmålet uppnåddes därmed med god marginal.

14.1.4.6 Kostnad för kapitalförvaltningen

Kostnaden för kapitalförvaltningen i den traditionella försäkringen uppgick totalt till cirka 17,6 (15,0) miljoner kronor vilket utgör 0,027 (0,025) procent av det förvaltade kapitalet. Kostnaderna utgörs av förvaltningskostnaden för matchningsportföljen och förvaltningsavgifter för aktiefonderna samt kostnader för innehavet i det onoterade fastighetsbolaget.

14.1.5 Tillfällig förvaltning

Pensionsavgifter för premiepension betalas in successivt under intjänandeåret till den så kallade tillfälliga förvaltningen, men överförs inte till premiepensionsförsäkring förrän årets pensionsrätt har fastställts. Pensionsmyndigheten ansvarar för förvaltningen av detta kapital till dess att pensionsspararnas pensionsrätter för inkomståret (intjänandeåret) fastställts. När pensionsrätterna har fastställts överförs motsvarande medel samt avkastning från den tillfälliga förvaltningen till respektive premiepensionsförsäkring.

Storleken på medlen i den tillfälliga förvaltningen förändras i årscyklar och är som störst direkt före, och som lägst direkt efter, tidpunkten för placering av medlen till respektive fondförsäkring eller traditionell försäkring.

Tillgångarna är uppdelade i två portföljer. Syftet med att dela upp tillgångarna i två portföljer är att försöka generera en högre totalavkastning för de placerade medlen. I den korta portföljen (betalningsberedskapen) får placeringar göras på konto hos Riksgäldskontoret eller i statsskuldväxlar vars löptid inte får sträcka sig över tidpunkten för den årliga placeringen av medlen. I den andra portföljen (lång portfölj) får placeringar göras i statsobligationer och bostadsobligationer utgivna enligt lagen (2003:1223) om utgivning av säkerställda obligationer. Samtliga värdepapper i denna portfölj hålls till förfall. Enligt placeringspolicyn ska det förvaltade kapitalet i den långa portföljen över tid motsvara ungefär tio månaders preliminärt överförda pensionsrätter för föregående intjänandeår.

14.1.5.1 Tillgångarnas värde och fördelning

Det bokförda värdet på de förvaltade tillgångarna uppgick per den 31 december 2023 till 62 551,7 (69 086,8) miljoner kronor. Under 2023 tillfördes medel motsvarande 52 160,0 (49 382,0) miljoner kronor.

Tillgångarna redovisas till upplupet anskaffningsvärde.

Tabell 106 Tillgångsallokering i den tillfälliga förvaltningen värderat till upplupet anskaffningsvärde per 31 december 2023–2021

Delportfölj	Bokfört 31 dec 2023 (mdkr)	Fördelning i % 31 dec 2023	Bokfört 31 dec 2022 (mdkr)	Bokfört 31 dec 2021 (mdkr)
Likvida medel	20,36	32,6 %	13,71	7,44
Nominella statsobligationer	15,95	25,5 %	19,10	20,89
Säkerställda bostadsobligationer	12,44	19,9 %	13,10	15,02
Övriga lån ¹	13,80	22,0 %	23,18	22,17
Total portfölj	62,55	100,0 %	69,09	65,52

¹ Återköpsransaktioner, "repor". Det finns även en ansvarsförbindelse kopplad till detta. Detaljinformation finns i not 43, avsnitt 13.6.2

14.1.5.2 Placering av nya pensionsrätter

Under 2023 överfördes medel från den tillfälliga förvaltningen motsvarande 51 097,1 (47 585,2) miljoner kronor, varav 1 346,8 (504,7) miljoner utgjorde avkastning. Medel motsvarande 50 698,5 (47 162,2) miljoner överfördes till fondförsäkring och 398,6 (423,0) miljoner till traditionell försäkring.

14.1.5.3 Värdeutveckling

Värdeutvecklingen på medlen i den tillfälliga förvaltningen under 2023 uppgick till 2,33 (0,92) procent medan avkastningen för jämförelseindex uppgick till 3,51 (0,75) procent.

Jämförelseindex utgörs av inlåningsräntan på räntekonto hos Riksgäldskontoret, vilket är den ränta Pensionsmyndigheten får på likvida medel. Underavkastningen på -1,18 (0,17) procentenheter genererades huvudsakligen av den långa portföljen som Pensionsmyndigheten redovisar till upplupet anskaffningsvärde. Portföljens genomsnittliga löptid per den 31 december 2023 var 2,42 (3,24) år inklusive likvida medel.

14.1.5.4 Kostnad för tillfällig förvaltning

Pensionsmyndigheten har gett i uppdrag åt Kammarkollegiet att sköta den löpande förvaltningen av medlen i den tillfälliga förvaltningen.

Kostnaderna för kapitalförvaltningen inom den tillfälliga förvaltningen uppgick till 3,5 (2,5) miljoner kronor vilket utgjorde 0,005 (0,004) procent av det genomsnittliga förvaltade kapitalet under 2023.

14.1.6 Försäkringsrisker och finansiella risker inom premiepensionssystemet

Risker uppkommer i relation till myndighetens olika uppdrag att förvalta försäkringstillgångar i fondförsäkring och traditionell försäkring samt medel i den tillfälliga förvaltningen.

14.1.6.1 Fördelning av risker mellan pensionssparare och pensionärer respektive Pensionsmyndigheten som försäkringsgivare

Pensionsmyndighetens premiepensionsrörelse är att likna vid en ömsesidig livförsäkringsrörelse där det är försäkringskollektivet av pensionssparare och pensionärer som finansierar verksamheten och som ansvarar för att bära de risker som inte bärs av den enskilde pensionsspararen eller pensionären.

Det enda undantaget i det avseendet är den traditionella försäkringen där Pensionsmyndigheten som försäkringsgivare och indirekt staten garanterar utbetalning av de garanterade beloppen till pensionärer.

I figuren nedan görs en schematisk klassificering av vem som bär risken i myndighetens olika förvaltningsuppdrag.

Tabell 107 Schematisk riskklassificering per produkt

	Risken bärs direkt av den enskilde pensionsspararen och pensionären	Risken för låg återbäring bärs direkt av pensionärerna i den traditionella försäkringen	Risken bärs av försäkringskollektivet i form av risk för högre avgiftsuttag under kommande år	Risken för insolvens bärs av Pensionsmyndigheten/indirekt av staten
Traditionell försäkringsrörelse	-	√ ¹	-	√ ²
Tillfällig förvaltning	√	-	-	-
Fondförsäkringsrörelse	√	-	-	-
Fondförsäkringsrörelse, fondhandelsmodell	-	-	√	-

¹ Risken för insolvens bärs av Pensionsmyndigheten och indirekt av staten.

² Placeringspolicyn har utformats med utgångspunkt att risken för insolvens ska vara mycket låg.

Pensionsmyndighetens placeringsstrategi i placeringspolicyn har utformats med utgångspunkt i att risken för insolvens ska vara mycket låg. Avkastningen från placeringarna tilldelas försäkringarna som preliminär återbäring med hjälp av avkastningsräntan. Återbäringen är definitiv först när den betalats ut i form av tilläggsbelopp.

I den traditionella försäkringsrörelsen bär Pensionsmyndigheten, och ytterst staten, risken för insolvens genom att garantera de försäkrade utbetalningar av garanterade belopp. Dessförinnan skulle Pensionsmyndigheten först behöva återta preliminär återbäring från de försäkrade med negativ avkastningsränta för att säkerställa finansieringen av de garanterade pensionsutbetalningarna. Det innebär att det i första hand är de försäkrade som bär risken för låg framtida återbäring.

I fondförsäkringen bär varje pensionssparare och pensionär placeringsrisken i sin fondförsäkring. I fondförsäkringen uppkommer dock finansiella risker som en konsekvens

av Pensionsmyndighetens fondhandelsmodell. De finansiella riskerna påverkar resultatet, dels genom myndighetens tillfälliga finansiering av pensionssparares och pensionärsers fondbyten, dels vid fondtransaktioner i Pensionsmyndighetens handelslager.

14.1.6.2 Riskhantering och riskdefinitioner

Pensionsmyndigheten ska i rollen som försäkringsgivare efterleva regler för placeringar och krav på riskhantering i lag (2017:230) om Pensionsmyndighetens försäkringsverksamhet i premiepensionssystemet och i Finansinspektionens föreskrifter. Därutöver ska myndigheten efterleva interna regler om riskhantering i myndighetens styrande dokument. Uppföljning och rapportering om risker sker månatligen till generaldirektören och kvartalsvis till styrelsen.

Riskdefinitioner

Marknadsrisk är risken för att verkligt värde på, eller framtida kassaflöden från, ett finansiellt instrument varierar på grund av förändringar i marknadspriset i dessa instrument. I marknadsrisker ingår bland andra, ränterisk, aktiekursrisk och fastighetsprisrisk.

Likviditetsrisk innebär i första hand risken för att Pensionsmyndigheten inte kan fullgöra sina betalningsåtaganden med den upplåning som används i fondhandeln. En annan typ av likviditetsrisk är den risk och merkostnad som kan uppkomma om ett värdepapper är svårt att avyttra.

Motpartsrisk är risken för att motparten inte fullföljer sina åtaganden i låneavtal eller andra finansiella kontrakt.

Kreditrisk är risken för förlust på grund av att en kredit eller ett kreditliknande engagemang inte fullgörs.

Valutarisk är risken för att värdet av tillgångarna förändras på grund av ändrade valutakurser.

Långlevnadsrisk, innebär risk för att de försäkrade lever längre än vi antagit och att större belopp än vi räknat med därmed ska utbetalas.

Teckningsrisk, innebär risk för att vi har felaktiga åtaganden vid beräkning av de garanterade beloppen för nya försäkrade.

Reservsättningsrisk, innebär risk för att vi undervärderar ansvarigheten mot försäkringstagarna.

Matchningsrisk är risken för att kassaflöden för de garanterade åtagandena i traditionell försäkring inte överensstämmer med kassaflöden från matchningsportföljen.

14.1.6.3 Fondförsäkring – finansiella risker

Målet är att Pensionsmyndighetens finansiella risker i fondhandeln ska vara låga. Fondhandeln ska samtidigt vara enkel och snabb för pensionsspararna.

Pensionsmyndighetens fondhandelsmodell innebär att då en pensionssparare och pensionär gör ett fondbyte så skickas köp- och säljordrar till berörda fondförvaltare samma dag. Eftersom köptransaktioner alltid måste uttryckas i belopp, samtidigt som det slutgiltiga beloppet från säljtransaktionen vid tidpunkten för köpet är okänt, räknas ett preliminärt belopp fram med hjälp av senast kända kurs. När säljtransaktionen är genomförd kommer det erhållna beloppet att skilja sig från beloppet på den order som skickats för köp. Pensionsspararen respektive pensionären erhåller dock alltid andelar till ett värde som motsvarar det belopp som andelarna som sålts slutligen inbringat.

För att hantera ovan nämnda differens har Pensionsmyndigheten ett handelslager via vilket all fondhandel passerar. Handelslagret skjuter till respektive behåller de differerande andelarna vid ett fondbyte (så kallad justeringshandel). Handelslagret har dessutom ett mindre eget innehav för att kunna hantera små fondordrar internt. Syftet med handelslagret är att underlätta och effektivisera fondhandeln samt att hålla transaktionskostnaderna nere. Genom handelslagrets hantering av fondbyten och justeringshandeln som följer av dessa

uppstår realisationsvinster eller realisationsförluster som beror både på förändrade valutakurser och på ändrade fondkurser.

Som en konsekvens av Pensionsmyndighetens fondhandelsmodell uppstår finansiella risker och ett finansiellt resultat, som antingen är positivt eller negativt. Det är på grund av att köp av fondandelar genomförs innan försäljningslikviden för sålda fondandelar kommit in som Pensionsmyndigheten måste lånefinansiera pensionsspararnas fondbyten under en interimperiod. Lånefinansieringen sker genom en fondhandelskredit som för 2023 uppgår till 12 miljarder kronor vilket är en ökning med 1 miljard kronor jämfört med 2022.

Risken för ändrade fondkurser finns i myndighetens innehav i handelslagret. Risken för ändrade fondkurser kan resultera i både positiva och negativa resultat för myndigheten beroende på fondernas utveckling. Risken för ändrade fondkurser uppstår också till följd av myndighetens fondhandelsmodell. Med nuvarande modell är dessa risker svåra att uppskatta då de påverkas av antal fondbyten vid ett visst tillfälle, pensionsspararnas och pensionärernas fondval, samt kursutvecklingen i de olika fonderna.

I innehavet i handelslagret uppstår valutarisk i fondandelar i utländsk valuta. Valutariskerna uppstår också till följd av den valda fondhandelsmodellen. Risken motsvarar skillnaden mellan den valutakurs som pensionsspararna får per affärsdagen och den valutakurs som myndigheten får per likviddagen.

Räntekostnaden för myndighetens utnyttjande av den särskilda krediten för fondhandeln är rörlig och påverkas av volymerna i fondhandeln. Då pensionsspararnas fondval inte går att förutse eller påverka, utan till stor del beror på kursrörelser på fondmarknaden, är räntekostnaden mycket svår att prognostisera. Den genomsnittliga räntan, in- och utlåningsräntan, var vid årets ingång 2,51 (0,00) procent och vid årets utgång 4,02 (2,51) procent.

Det finns även viss kreditrisk i de fordringar Pensionsmyndigheten har på olika motparter i fondförsäkringen. Myndigheten fakturerar fondförvaltarna kvartalsvis den del av förvaltningsavgifterna som ska återbetalas till pensionsspararna.

I myndighetens innehav i handelslagret finns även en viss likviditetsrisk, främst i fonder som placerar på mindre utvecklade marknader.

Pensionsmyndigheten har också fordringar på enskilda pensionssparare i form av negativa pensionsrätter som uppkommit vid ändrad taxering. Fordran regleras så snart en insättning sker på pensionsspararens konto. Vid dödsfall blir fordran en konstaterad kreditförlust.

Utöver ovan risker finns även marknads- och likviditetsrisker som hör ihop med myndighetens innehav i fonder som ej handlas på myndighetens fondtorg. Riskerna är kopplade till att det finns värdepapper i fonderna som ej går att avyttra eller där det finns begränsningar vad gäller avyttringsmöjligheter. Den främsta orsaken är den osäkra marknadssituationen som råder i Ryssland och Östeuropa.

14.1.6.4 Traditionell försäkring - finansiella risker

Pensionsmyndigheten ska efterleva bestämmelser om placeringar och riskhantering i lag (2017:230) om Pensionsmyndighetens försäkringsverksamhet i premiepensionssystemet och Finansinspektionens föreskrifter.

Pensionsmyndigheten ska årligen rapportera ett överskottsmål till Finansinspektionen. Överskottsmålet används för att övervaka och riskbedöma den traditionella försäkringsrörelsen och säkerställa att den förblir solvent. Överskottsmålet anger hur mycket kapital, uttryckt i procent, som myndigheten minst ska hålla utöver livförsäkringsavsättningarna. Överskottsmålet är riskbaserat och målnivån beror på riskerna i försäkringsrörelsen¹⁸.

¹⁸fall försäkringsrörelsens tillgångar är lägre än överskottsmålet ska åtgärder vidtas för att nå målet. En sådan åtgärd är att skifta till mindre riskfyllda tillgångar, vilket sänker överskottsmålet. Ifall försäkringsrörelsens tillgångar varaktigt är lägre än överskottsmålet ska detta rapporteras till styrelsen och till Finansinspektionen. En handlingsplan för att nå överskottsmålet ska, i så fall, skyndsamt tas fram och implementeras.

I förvaltningen av den traditionella försäkringen är placeringsstrategin formulerad i Placeringspolicy för premiepensionsrörelsen. Policyn har utformats med utgångspunkt att risken för insolvens ska vara mycket låg samtidigt som de försäkrades möjlighet till avkastning ska vara god.

Marknadsrisk

I Pensionsmyndighetens förvaltning uppkommer marknadsrisk i portföljen i form av ränterisk, aktiekursrisk med indirekt fastighetsprisrisk, valutakursrisk, kreditrisk samt likviditetsrisk.

Portföljrisken begränsas genom att endast en viss del av tillgångsportföljen är exponerad mot aktiefonder och fastigheter. Den resterande delen av tillgångsportföljen (matchningsportföljen) är placerad i räntebärande instrument. Pensionsmyndigheten håller vid varje tidpunkt räntebärande instrument som motsvarar de garanterade utfästelserna i den traditionella försäkringen. Kursriskerna i portföljen rapporteras månadsvis till generaldirektören och kvartalsvis till styrelsen.

Ränterisk

Ränterisken mäts i begreppet duration vilket beskriver en obligations genomsnittliga återstående löptid. Ränteförvaltningen sker i Kammarkollegiets Långräntekonsortium på uppdrag av myndigheten och i enlighet med myndighetens placeringspolicy. Målet där är att matcha tillgångarna mot skulderna. Den önskade ränterisken beskrivs och beslutas därför som ett tillåtet avvikelsetervall i förhållande till Pensionsmyndighetens garanterade skuldåtagande. Ränterisken i portföljen rapporteras månadsvis till generaldirektören och kvartalsvis till styrelsen.

Tabell 108 Exponeringen på Pensionsmyndighetens resultat vid en förändring på 1 procentenhet i marknadsräntan motsvarar en förändring (belopp i miljoner kronor) 2023–2021

	2023	2022	2021
Traditionell försäkring, finansiella placeringstillgångar (ränta upp 1 procentenhet)	-3 425	-3 109	-3 628
Traditionell försäkring, finansiella placeringstillgångar (ränta ner 1 procentenhet)	4 031	3 657	4 319
Traditionell försäkring, försäkringstekniska avsättningar (ränta upp 1 procentenhet)	3 570	3 116	3 770
Traditionell försäkring, försäkringstekniska avsättningar (ränta ner 1 procentenhet)	-4 190	-3 656	-4 481
Traditionell försäkring, netto (ränta upp 1 procentenhet)	145	7	142
Traditionell försäkring, netto (ränta ner 1 procentenhet)	-160	1	-162

Aktiekursrisk och indirekt fastighetsprisrisk

Pensionsmyndighetens exponering mot aktiekursrisk uppkommer från placeringar i globala aktiefonder och innehav i ett onoterat fastighetsbolag.

Pensionsmyndigheten är indirekt exponerad mot fastighetsprisrisk eftersom innehavet i de onoterade aktierna i fastighetsbolaget påverkas av förändringar i marknadsvärde på bolagets fastigheter. Risken är begränsad genom att endast en viss del, cirka 3 procent, av tillgångsportföljen är exponerad mot fastigheter via investering i det onoterade fastighetsbolaget. I tabellen nedan tas investeringen i onoterade fastighetsaktier upp som en aktiekursrisk.

Tabell 109 Exponeringen på Pensionsmyndighetens resultat och eget kapital vid en förändring på 10 procent i aktiekurserna motsvarar en förändring (belopp i miljoner kronor) 2023–2021

	2023	2022	2021
Globala aktier (aktiekursrisk)	3 046	2 413	2 469
Onoterade aktier (aktiekursrisk)	229	262	183

Valutarisk

Valutarisken begränsas genom krav på att tillgångar i matchningsportföljen ska vara placerade i räntebärande instrument emitterade i svenska kronor. Valutarisken finns i aktieinnehaven.

Kreditrisk

Emittenters, låntagares och motparters kreditvärdighet fastställs normalt med hjälp av kreditvärderingsinstitut.

I ränteförvaltningen som sker i Kammarkollegiets långräntekonsortium görs placeringar i skuldförbindelser (obligationer) med varierande kreditrisk. Kreditrisken begränsas genom limiter per ratingkategori och där den lägsta tillåtna ratingen är BBB+ för olika placeringar, det vill säga investment grade.

Motpartsrisk

I ränteförvaltningen som sker i Kammarkollegiets långräntekonsortium görs återköpstransaktioner. Viss motpartsrisk uppstår i samband med detta. Motpartsrisken minimeras genom att återköpstransaktioner endast är tillåtna med motparter med vilka Kammarkollegiet har tecknat erforderliga avtal och vars kreditrating som lägst får vara A-mätt som den lägsta kreditratingen från tre kreditvärderingsinstitut. Motpartsrisken hanteras även genom att det finns beloppsbegränsningar för hur stor risken får vara mot en och samma motpart.

Likviditetsrisk

Likviditetsrisken begränsas genom att en övervägande del av placeringarna görs i värdepapper/fonder med hög likviditet noterade på väl etablerade marknader. Likviditetsrisk återfinns till viss del i obligationsinnehaven samt i innehavet i de onoterade aktierna.

Likviditetsrisken i obligationsinnehaven begränsas genom att en stor andel av portföljen består av AAA ratade obligationer inom de tre olika kategorierna statsobligationer, bostadsobligationer och så kallade supranationals (överstatliga organ). Likviditetsrisken i onoterade aktier begränsas genom att endast en mindre andel av portföljen är placerade i denna kategori.

14.1.6.5 Traditionell försäkring – försäkringsrisker

Försäkringsrisker uppstår inom den traditionella försäkringen vilka hanteras genom aktsam reservsättning och beräkning av överskottsmål. Pensionsmyndigheten har försäkringsrisker inom den traditionella försäkringen i form av teckningsrisker och reservsättningsrisker.

Teckningsrisk

Vid erbjudandet av en viss livförsäkringsprodukt görs en bedömning av vilka kategorier av personer som kommer att teckna försäkringen och de faktorer under försäkringstiden som har påverkan på produktens ekonomi. Teckningsrisken är osäkerheten i detta.

Vid övergång till traditionell försäkring utfärdar myndigheten en livsvarig livränta med garanterat belopp. Risken hanteras genom ett försiktigt antagande om återstående livslängd och genom ett antagande om noll avkastning på tillgångarna.

Utgångspunkten för återstående livslängd utgörs av Statistiska centralbyråns prognoser där Pensionsmyndigheten tillämpar ett alternativ med låg dödlighet samt myndighetens erfarenhet från det egna beståndet.

Reservsättningsrisk

För varje traditionell försäkring avsätter myndigheten en reserv som är en uppskattning av myndighetens framtida utbetalningar och driftskostnader på grund av försäkringen. Reservsättningsrisken består i att antagandena inte har valts tillräckligt aktsamt, vilket innebär att den avsatta reserven visar sig vara otillräcklig.

Livförsäkringsavsättningen, reserven, för traditionell försäkring bestäms utifrån de garanterade beloppen med antaganden om framtida livslängder, avkastning på tillgångarna

och driftkostnader. Risken hanteras genom aktsamma antaganden om återstående livslängd. Avkastningen bestäms som genomsnittet av marknadsräntan på dels likvida statskuldsväxlar och statsobligationer och dels säkerställda bolåneobligationer som gäller vid värderingstidpunkten. Diskonteringsräntan väljs med utgångspunkt från löptiden på de kassaflöden som ska värderas. Risknivån kontrolleras genom överskottsmålet.

Solvensgraden per den 31 december 2023 uppgick till 181,7 (177,5) procent. Om livslängden hos pensionärerna ökar sjunker solvensgraden, medan den stiger om livslängden minskar. Om livslängden antas stiga med ett år ökar de försäkringstekniska avsättningarna med 1 482,5 (1 252,8) miljoner kronor vilket gör att solvensgraden sjunker till 175,1 (171,5) procent.

Matchningsrisk

En perfekt matchning mellan tillgångar och skulder i den traditionella försäkringen uppnås om deras respektive kassaflöden är lika stora på alla löptider. Målet för Pensionsmyndighetens ränteförvaltning är att så väl som möjligt matcha ränteportföljens tillgångar mot den försäkringstekniska skulden. Pensionsmyndigheten genomför månatligen beräkningar av skuldens kassaflöden och justerar obligationsportföljen i enlighet med dessa för att säkerställa bästa möjliga matchning. Risknivån kontrolleras med överskottsmålet.

14.1.6.6 Tillfällig förvaltning – finansiella risker

Målet för den tillfälliga förvaltningen är att med ett lågt risktagande, och med hänsyn till kravet om betalningsberedskap, uppnå så god avkastning som möjligt enligt bestämmelser i 64 kap 16§ socialförsäkringsbalken. Förvaltningen sker i räntebärande värdepapper utgivna av svenska staten och säkerställda bostadsobligationer utgivna enligt lagen (2003:1223) om utgivning av säkerställda obligationer samt placering på konto hos Riksgälden.

Ränterisk

Ränterisk finns i tillfälliga förvaltningen, som består av en lång och en kort portfölj. Den långa portföljen ska innehålla statsobligationer och säkerställda bostadsobligationer och förvaltas på längre löptider. Samtliga värdepapper i denna portfölj hålls till förfall. I den korta portföljen sker placeringar på konto hos Riksgälden eller i statsskuldsväxlar.

I den långa portföljen rapporteras inte ränterisken eftersom tillgångarna i portföljen hålls till förfall och bokförs till upplupet anskaffningsvärde. Kapitalet placeras normalt vid olika tidpunkter under året och till olika löptider för att uppnå en jämn förfallostruktur.

Ränterisken i den korta portföljen begränsas genom att placering sker på konto hos Riksgälden samt att statsskuldsväxlars och korta statsobligationers löptid inte sträcker sig över tidpunkten för den årliga placeringen av fastställda pensionsrätter.

Kreditrisk

En viss kreditrisk finns i den tillfälliga förvaltningen men begränsas genom att investeringar sker i statsobligationer samt säkerställda bostadsobligationer med högsta ratingbetyg, AAA, och där moderbolagets rating är lägst BBB.

Motpartsrisk

Viss motpartsrisk uppstår i samband med återköpstransaktioner. Motpartsrisken minimeras genom att återköpstransaktioner endast är tillåtna med motparter med vilka Pensionsmyndigheten har tecknat erforderliga avtal och vars kreditrating som lägst får vara A- mätt som den lägsta kreditratingen från tre kreditvärderingsinstitut. Motpartsrisken hanteras även genom att det finns beloppsbegränsningar för hur stor risken får vara mot en och samma motpart.

Likviditetsrisk

Likviditetsrisken i den tillfälliga förvaltningen är begränsad då placeringar uteslutande sker i likvida svenska statsobligationer och säkerställda bostadsobligationer.

14.2 Resultat och driftkostnader

14.2.1 Resultat för försäkringsrörelsen

Resultatet för verksamhetsåret 2023 uppgick till 6 982,8 (2 548,3) miljoner kronor varav icke tekniskt resultat (hänförligt fondförsäkringen) utgör 10,5 (-37,1) miljoner kronor.

Det tekniska resultatet för hela försäkringsrörelsen, där fondförsäkringen och den traditionella försäkringsrörelsen ingår, uppgår till 6 972,3 (2 585,4) miljoner kronor, vilket är en ökning med 4 386,9 miljoner kronor jämfört med 2022.

Även om fondförsäkringen är mångdubbelt större så har den rörelsen mindre resultatpåverkan än vad den traditionella försäkringsrörelsen har. Tekniskt resultat för traditionell försäkring uppgick till 7 043,0 (2 574,6) miljoner kronor jämfört med fondförsäkringen som uppgick till -70,7 (10,9) miljoner kronor.

Totala driftskostnader för hela försäkringsrörelsen uppgår till 522,3 (520,5) miljoner kronor och har därmed ökat med 1,8 miljoner kronor.

14.2.1.1 Traditionell försäkring

För den traditionella försäkringsrörelsen uppgick det tekniska resultatet till 7 043,0 (2 574,6) miljoner kronor. Resultatet består av premieinkomst som uppgick till 7 280,9 (10 806,7) miljoner kronor, livförsäkringsavsättningar -4 718,5 (2 766,0) miljoner kronor, pensionsutbetalningar -2 554,2 (-2 248,1) miljoner kronor, driftkostnader -24,8 (-20,9) miljoner kronor samt kapitalavkastning, netto inklusive realiserat resultat, 7 058,5 (-8 728,9) miljoner kronor.

Premieinkomsten inom traditionell försäkring minskade med -3 525,8 (1 435,9) miljoner kronor jämfört med 2022. Den minskade premieinkomsten förklaras främst av att färre totalt gick i pension 2023 än 2022, men även av att andelen som valde traditionell försäkring var något lägre än föregående år. Antalet pensionärer som har traditionell försäkring ökade under 2023 till 379 570 från 372 553 pensionärer 2022.

Livförsäkringsavsättningen är nuvärdet av Pensionsmyndighetens framtida åtaganden till försäkringstagarna, diskonterat med en marknadsräntekurva. Livförsäkringsavsättningen uppgår per den 31 december 2023 till 39 613,3 (34 894,8) miljoner kronor vilket innebär att avsättningen ökat med 4 718,5 (-2 766,0) miljoner kronor. Den ökade avsättningen beror på att marknadsräntorna sjönk något under 2023 jämfört med 2022 då de steg kraftigt. Lägre ränta ökar nuvärdet av åtagandet till försäkringstagarna, en höjd ränta minskar nuvärdet av åtagandet.

Pensionsutbetalningarna ökade med 306,0 miljoner kronor jämfört med 2022 på grund av att varje ny årskull som går i pension ökar antalet pensionärer samt att de nya tenderar att komma in med ett högre belopp.

Kapitalavkastningen ökade med 15 787,4 miljoner kronor under 2023 jämfört med 2022 vilket beror på en positiv avkastning från både aktie- och ränteportföljen inom den traditionella försäkringen. Aktieportföljen utgör 45,5 procent av de totala tillgångarna och ränteportföljen (skuldmatchad) utgör resterande 54,5 procent.

Räntorna för stats-, bostads- och kreditobligationer avslutade året på en lägre räntenivå jämfört med räntenivån vid förra årsskiftet. Den sjunkande räntan under året medförde att både livförsäkringsavsättningen såväl som obligationernas värde i ränteportföljen ökade.

I avsnitt 14.1.4.3 finns mer information om värdeutvecklingen på tillgångarna inom den traditionella försäkringen.

Det positiva resultatet ökade konsolideringsfonden, som ingår i eget kapital, och uppgick till 7 043,0 (2 574,6) miljoner kronor. Med tiden tilldelas pensionärerna medel i konsolideringsfonden som återbäring i form av tilläggsbelopp i samband med pensionsutbetalningarna.

14.2.1.2 Fondförsäkringens tekniska resultat

Det tekniska resultatet för fondförsäkringen uppgick till -70,7 (10,9) miljoner kronor, vilket innebär en nedgång jämfört med 2022. Resultatet beror främst på att avgiftsuttaget var lägre jämfört med föregående år och uppgick till 422,6 (490,5) miljoner kronor samt att det under 2023 inte gjordes någon överföring av resultat från finansrörelsen till försäkringsrörelsen (16,4 miljoner kronor 2022). Detta i kombination med att driftkostnaderna i stort sett var oförändrade jämfört med föregående år, -497,5 (-499,6) miljoner kronor, medförde ett negativt tekniskt resultat.

Fondförsäkringsåtaganden uppgår i balansräkningen till 2 179 708,2 (1 827 503,1) miljoner kronor vilket innebär att åtagandet ökat med netto 352 205,1 miljoner kronor. Förändringen beror främst på en positiv värdeutveckling av fondförsäkringstillgångarna 322 410,8 miljoner kronor, nya pensionspremier 50 698,5 miljoner kronor samt utbetalda försäkringsersättningar -19 095,1 miljoner kronor.

14.2.1.3 Icke tekniskt resultat

Icke tekniskt resultat utgörs av resultatet i handelslagret och uppgår för 2023 till 10,5 (-37,1) miljoner kronor. Resultatet består av realiserat valutaresultat om -14,2 (-26,9) miljoner kronor samt kapitalavkastning om 24,7 (6,0) miljoner kronor. Kapitalavkastningen består primärt av räntenetto men även realiserade och orealiserade resultat från fondhandeln som passerar handelslagret ingår. Se avsnitt 14.1.6.3 för ytterligare beskrivning av Pensionsmyndighetens fondhandelsmodell.

Det ackumulerade resultatet i handelslagret har inte medgett någon överföring av resultat från finansrörelsen till försäkringsrörelsen under 2023 (föregående år 16,4 miljoner kronor). När ackumulerat handelslagerresultat uppgår till en viss nivå kan en del av resultatet överföras från finansrörelsen till försäkringsrörelsen och kommer därmed pensionsspararna och pensionärerna inom fondförsäkringen tillgodo genom att avgiftsuttaget minskar med motsvarande belopp.

Kapitalavkastning och valutaresultat varierar kraftigt mellan åren beroende på svängningarna i fondhandeln vilket skapar differenser mellan myndighetens kurser och den kurs som spararna får. Variationen gentemot förra året är naturlig utefter den handelsmodell myndigheten använder och utefter de historiska variationerna i resultaten.

14.2.1.4 Uttag av administrationsavgift

Uttaget av administrationsavgift från pensionssparare och pensionärer avseende hela premiepensionen uppgick till 440,7 (512,5) miljoner kronor. Av avgiftsuttaget avsåg 422,6 (490,5) miljoner kronor fondförsäkringen och 18,1 (22,0) miljoner kronor den traditionella försäkringen.

14.2.1.5 Driftkostnader

Pensionsmyndighetens totala driftkostnader avseende premiepension uppgick till 522,3 (520,5) miljoner kronor. De något ökade driftkostnaderna är ett netto som främst förklaras av ökade personalkostnader och ökade kostnader för köpta tjänster. Ökningarna av dessa poster reduceras av minskade kostnader för kommunikation samt återvunna kundförluster och tidigare nedskrivna fordringar. Driftkostnaden per pensionssparare/pensionär uppgick för 2023 till 63,4 (64,5) kronor¹⁹.

Kostnaden för köpta tjänster uppgår till 150,0 (140,5) och utgörs främst av köp av it-tjänster, administrativa tjänster och konsulttjänster. Administrationsersättningar till andra myndigheter uppgår till 64,2 (67,3) miljoner kronor och är ersättningar till Skatteverket, Statens Servicecenter och Kronofogdemyndigheten för premiepensionens andel av deras kostnader för administration av den allmänna pensionen. Av driftkostnaderna svarade posten personalkostnader för 44,6 (43,0) procent och uppgick till 232,9 (224,0) miljoner kronor.

¹⁹ Vid beräkningen används medelantalet pensionssparare/pensionärer över året. Medelantalet pensionssparare/pensionärer under år 2023 uppgick till 8 237 031 (8 070 554).

Advokatkostnader ökade till 29,9 från 27,3 miljoner kronor.

Kostnaden för avskrivningar, vilka främst hänförs till avskrivningar på immateriella anläggningstillgångar, ökade jämfört med föregående år och uppgick till 24,5 (24,2) miljoner kronor.

Driftkostnaderna har i sin helhet fördelats på de två produkterna fondförsäkring och traditionell försäkring. Varje produkt ska över tid bära sina egna kostnader. För år 2023 har fondförsäkring belastats med 497,5 (499,6) miljoner kronor och traditionell försäkring med 24,8 (20,9) miljoner kronor.

14.3 Femårsöversikt och sammanställning väsentliga uppgifter

Belopp i tkr

	2023	2022	2021	2020	2019
Resultat och ställning:					
Resultat					
Premieinkomster, traditionell försäkring	7 280 861	10 806 697	9 370 761	7 344 695	7 214 957
Premieinkomster, investeringsavtal ¹	57 000 824	53 669 907	50 010 656	49 069 607	47 317 232
Kapitalavkastning netto i försäkringsrörelsen	197 305	333 817	819 679	57 675	4 329 906
Försäkringsersättningar	-2 554 153	-2 248 146	-1 934 516	-1 682 143	-1 431 630
Livförsäkringsrörelsens tekniska resultat	6 972 307	2 585 415	8 832 274	2 771 518	5 619 664
Årets resultat	6 982 781	2 548 286	8 845 016	2 829 815	5 554 285
Ekonomisk ställning					
Placeringsstillgångar traditionell försäkring ²	71 859 360	61 794 884	63 548 690	53 047 407	46 325 886
Placeringsstillgångar för försäkringar för vilka de försäkrade bär risk	2 179 661 693	1 827 451 581	2 060 590 943	1 578 669 468	1 458 048 550
Placeringsstillgångar övriga	62 551 658	69 086 816	65 515 186	64 026 657	62 409 076
Försäkringstekniska avsättningar traditionell försäkring ³	39 613 849	34 896 323	37 661 981	34 779 987	29 601 844
Försäkringstekniska avsättningar för försäkringar för vilka de försäkrade bär risk	2 179 708 179	1 827 503 071	2 060 647 603	1 578 779 328	1 458 116 731
Konsolideringskapital vid årets ingång	27 171 867	26 223 076	18 603 105	16 761 734	11 980 950
Årets resultat	6 982 781	2 548 286	8 845 016	2 829 815	5 554 285
Konsolideringskapital vid årets utgång	32 418 835	27 171 867	26 223 076	18 603 105	16 761 734
Nyckeltal, Traditionell försäkring					
Solvensgrad, %	181,7	177,5	169,2	153,5	156,8
Kollektiv konsolideringsnivå, %	100,0	90,7	105,9	107,2	109,3
Genomsnittlig avkastningsränta, % ⁴	1,0	1,8	8,1	5,8	6,5
Direktavkastning, % ⁵	0,31	0,57	1,43	0,13	0,11
Totalavkastning, % ⁶	11,20	-13,19	7,37	4,71	17,04
Nyckeltal Livförsäkringsrörelsen					
Förvaltningskostnadsprocent, % ⁷	0,02	0,03	0,02	0,03	0,05
Avgiftsuttag i procent av placeringstillgångar, %	0,02	0,03	0,04	0,04	0,04

¹Premier avseende fondförsäkring redovisas som investeringsavtal och bokförs inte över resultaträkningen.

²Jämförelsebeloppen för år 2019 - 2022 har justerats.

³Jämförelsebeloppet för 2021 har justerats.

⁴För 2022 och tidigare motsvarar siffran den genomsnittliga återbäringsräntan under året.

⁵Direktavkastning har endast beräknats för traditionell försäkring då avsikten är att redovisa resultatet av kapitalförvaltningen. Direktavkastning beräknas i procent av genomsnittligt verkligt värde på placeringstillgångar inklusive bankmedel hänförliga till traditionell försäkring.

⁶Totalavkastning har endast beräknats för traditionell försäkring då avsikten är att redovisa resultatet av kapitalförvaltningen. Totalavkastning beräknas i procent av genomsnittligt verkligt värde på placeringstillgångar inklusive bankmedel hänförliga till traditionell försäkring.

⁷Driftskostnader i procent av genomsnittligt verkligt värde på placeringstillgångar inklusive bankmedel men exklusive övriga placeringstillgångar avseende tillfällig förvaltning av preliminära avgiftsmedel beräknat på senast 12-månadersperioden.

Femårsöversikt, fortsättning

	2023	2022	2021	2020	2019
Övriga uppgifter					
Fondförsäkring					
Antal pensionssparare ^{1,3}	6 432 529	6 283 713	6 204 286	6 168 896	6 081 269
Antal pensionärer med fondförsäkring ²	1 515 240	1 488 667	1 434 798	1 381 612	1 330 870
Fondförsäkring, totalt	7 947 769	7 772 380	7 639 084	7 550 508	7 412 139
Antal beslut om nybeviljad premiepension	59 877	92 748	85 960	79 351	91 360
Antal fondbyten	562 565	626 333	910 621	879 650	597 336
Traditionell försäkring					
Antal pensionssparare ¹	951	839	797	722	662
Antal pensionärer ²	379 570	372 553	355 957	341 502	326 457
Traditionell försäkring, totalt	380 521	373 392	356 754	342 224	327 119
Antal beslut om nybeviljad premiepension	13 713	23 969	21 043	20 300	21 628
Premiepension, totalt					
Antal pensionssparare och pensionärer ⁴	8 328 290	8 145 772	7 995 838	7 892 732	7 739 258
Antal pensionärer med premiepension	1 894 810	1 861 220	1 790 755	1 723 114	1 657 327
Antal beslut om nybeviljad premiepension	73 590	116 717	107 003	99 651	112 988
Utbud på fondtorget					
Antal fondförvaltare	62	63	64	65	67
Antal fonder	450	462	466	482	478

¹Antal pensionssparare definieras som individer som någon gång fått egen eller överförd pensionsrätt och ej tar ut pension för tillfället.

²Antal pensionärer definieras som en individ som för närvarande får pensionsutbetalning.

³ Antal pensionssparare rättad år 2020.

⁴Pensionsmyndigheten har beslutat att man ska använda samma definition i årsredovisningen som definition av sparare/pensionär i den officiella statistiken (SOS) för premiepensionen.

14.4 Resultaträkning

Belopp i tkr	Not	2023	2022
Teknisk redovisning av livförsäkringsrörelse			
Premieinkomst	46	7 280 861	10 806 697
Avgifter fondförsäkring	47	422 568	490 504
Kapitalavkastning, intäkter	48	45 850 274	45 037 287
Orealiserade vinster på placeringstillgångar	49		
Värdeökning på övriga placeringstillgångar		6 861 195	-
Värdeökning på fondförsäkringstillgångar		279 101 765	-
Kapitalavkastning överförd från finansrörelsen		-	16 357
Övriga tekniska intäkter		4 404	3 763
Försäkringsersättningar			
Utbetalda försäkringsersättningar	50	-2 554 153	-2 248 146
Förändring i avsättning för oreglerade skador	51	983	-310
Förändring i andra försäkringstekniska avsättningar			
Livförsäkringsavsättning	52	-4 718 489	2 766 006
Fondförsäkringsåtagande	53	-322 635 809	256 123 951
Övriga försäkringstekniska avsättningar	54	-21	-37
Driftkostnader	55–56	-522 347	-520 515
Kapitalavkastning, kostnader	57	-2 118 924	-451 406
Orealiserade förluster på placeringstillgångar	58		
Värdeminskning på övriga placeringstillgångar		-	-9 062 721
Värdeminskning på fondförsäkringstillgångar		-	-300 376 015
Livförsäkringsrörelsens tekniska resultat		6 972 307	2 585 415
Icke-teknisk redovisning			
Livförsäkringsrörelsens tekniska resultat		6 972 307	2 585 415
Kapitalavkastning, intäkter	59	139 536	22 907
Orealiserade vinster på placeringstillgångar	60	3 959	-
Kapitalavkastning, kostnader	61	-133 020	-40 130
Orealiserade förluster på placeringstillgångar	62	-1	-3 699
Kapitalavkastning överförd till livförsäkringsrörelsen		-	-16 357
Övriga intäkter		-	150
Årets resultat		6 982 781	2 548 286

14.5 Resultatanalys

Belopp i tkr	Totalt	Fondförsäkring	Traditionell försäkring
Livförsäkringsrörelsens tekniska resultat			
Premieinkomst	7 280 861		7 280 861
Avgifter fondförsäkring	422 568	422 568	
Kapitalavkastning, intäkter	45 850 274	45 642 969	207 305
Orealiserade vinster på placeringstillgångar	285 962 960	279 101 765	6 861 195
Övriga tekniska intäkter	4 404	4 276	128
Försäkringsersättningar	-2 553 171		-2 553 171
Förändring i andra försäkringstekniska avsättningar	-327 354 318	-322 635 809	-4 718 509
Driftkostnader	-522 347	-497 549	-24 798
Kapitalavkastning kostnader	-2 118 924	-2 108 925	-9 999
Livförsäkringsrörelsens tekniska resultat	6 972 307	-70 705	7 043 012
Livförsäkringsrörelsens icke-tekniska resultat			
Livförsäkringsrörelsens tekniska resultat	6 972 307	-70 705	7 043 012
Kapitalavkastning intäkter	139 536	139 536	
Orealiserade vinster på placeringstillgångar	3 959	3 959	
Kapitalavkastning, kostnader	-133 020	-133 020	
Orealiserade förluster på placeringstillgångar	-1	-1	
Årets resultat	6 982 781	-60 231	7 043 012
Försäkringstekniska avsättningar:			
Livförsäkringsavsättningar	-39 613 307	-	-39 613 307
Oreglerade skador	-1 572	-1 309	-263
Fondförsäkringsåtaganden	-2 179 708 179	-2 179 708 179	-
Övriga försäkringstekniska avsättningar	-7 145 134	-7 144 855	-279
Summa försäkringstekniska avsättningar	-2 226 468 192	-2 186 854 343	-39 613 849
Resultat exklusive poster där försäkringstagaren bär risken			2023
Tekniskt resultat fondförsäkring exklusive driftkostnader ¹			426 844
Tekniskt resultat traditionell försäkring exklusive driftkostnader ²			7 067 810
Driftkostnader			-522 347
Kapitalintäkter			143 495
Kapitalkostnader			-133 021
Kapitalavkastning överförd till livförsäkringsrörelsen			-
Övriga intäkter			-
Resultat			6 982 781

¹ Resultatet inkluderar avgiftsuttag 422 568 respektive övriga tekniska intäkter 4 276

² Resultatet inkluderar avgiftsuttag -18 119 respektive övriga tekniska intäkter 128

14.6 Noter premiepension

Belopp i tkr

Not 46 Premieinkomst

	2023	2022
Inbetalda premier	7 281 428	10 807 115
Återköp avseende negativa pensionsrätter	-567	-418
Summa	7 280 861	10 806 697

Not 47 Avgifter fondförsäkring

	2023	2022
Avgift på pensionsspararnas fondinnehav	422 568	490 504
Summa	422 568	490 504

Not 48 Kapitalavkastning, intäkter

	2023	2022
Utdelning på onoterade aktier	99 449	248 453
Utdelning i aktiefonder och aktiekonsortium trad liv	100 542	88 162
Ränteintäkter m.m.	7 314	2 644
Realiserad vinst, netto, aktier och andelar	-	-
Summa	207 305	339 259

Investeringsavtal, fondförsäkring

Utdelningar	28 834	17 332
Ränteintäkter m.m.	196 140	37 578
Realiserad vinst, netto, aktier och andelar	45 417 995	38 086 005
Realiserad vinst, netto, obligationer och andra räntebärande värdepapper	-	-
Valutakursvinster, netto	-	6 557 113
Summa	45 642 969	44 698 028
Resultat, netto	45 850 274	45 037 287

Not 49 Orealiserade vinster på placeringstillgångar

	2023	2022
Aktier och andelar	3 864 658	-
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	2 996 537	-
Summa	6 861 195	-

Investeringsavtal, värdeökning på fondförsäkringstillgångar

Aktier och andelar	272 390 764	0
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	6 711 001	0
Värdeökning investeringsavtal	279 101 765	0
Resultat, netto	285 962 960	0

Not 50 Försäkringsersättningar

	2023	2022
Utbetalda försäkringsersättningar	-2 554 153	-2 248 146
Summa	-2 554 153	-2 248 146

Not 51 Förändringar i avsättning för oreglerade skador

	2023	2022
Ingående avsättning	-5 398	-3 789
Utgående avsättning	-1 572	-5 398
Årets förändring	3 826	-1 609
Varav:		
Förändring oreglerade skador	982	-310
Förändring oreglerade skador investeringsavtal	2 844	-1 299
Årets förändring	3 826	-1 609

Not 52 Förändring i livförsäkringsavsättningar

	2023	2022
Ingående avsättning	-34 894 818	-37 660 824
Inbetalningar	-7 280 861	-10 806 697
Utbetalningar	2 554 153	2 248 146
Driftkostnadsuttag	26 069	29 066
Ränta	-1 105 201	-448 693
Riskresultat	22 483	27 298
Olika premie- och premiereservgrunder	2 672 292	3 123 263
Ändrad diskonteringsränta	-1 625 680	8 580 686
Övrigt	18 256	12 937
Utgående avsättning	-39 613 307	-34 894 818
Årets förändring	-4 718 489	2 766 006

Not 53 Försäkringsteknisk avsättning för livförsäkringar för vilka försäkringstagaren bär risk

	2023	2022
<i>Fondförsäkringsåtagande</i>		
Kapitalavkastning intäkter fondförsäkring	-45 642 969	-44 698 028
Kapitalavkastning kostnader fondförsäkring	2 108 925	445 964
Orealiserad vinst/förlust fondförsäkring	-279 101 765	300 376 015
Summa	-322 635 809	256 123 951

Not 54 Förändring i övriga försäkringstekniska avsättningar

	2023	2022
Ingående avsättning	-6 084 220	-5 872 458
Utgående avsättning	-7 145 135	-6 084 220
Årets förändring	-1 060 915	-211 762
Varav:		
Förändring övriga försäkringstekniska avsättningar	-21	-37
Förändring övriga försäkringstekniska avsättningar investeringsavtal	-1 060 894	-211 725
Årets förändring	-1 060 915	-211 762

Not 55 Driftkostnader

	2023	2022
<i>Funktionsindelad</i>		
Administrationskostnader	-522 347	-520 515
Personalkostnader	-232 916	-224 027
Lokalkostnader	-16 838	-15 850
Köpta tjänster*	-149 950	-140 486
It-kostnader	-17 647	-18 515
Avskrivningar	-24 482	-24 238
Administrationsersättning till andra myndigheter	-64 197	-67 295
Övrigt	-16 317	-30 104
Driftkostnader, brutto	-522 347	-520 515

*) Varav revisionskostnader Riksrevisionen -1 411 tkr (-1 358 tkr)

Not 56 Transaktioner med närstående

	2023	2022
Försäkringskassan*	-65 539	-55 587
Statens servicecenter**	-8 282	-6 938
Skatteverket***	-57 285	-61 788
Kronofogdemyndigheterna***	-1 210	-1 090
Summa	-132 316	-125 403

*) Ersättning har erlagts för premiepensionens andel av köp av it-tjänster, administrativa tjänster och lokalvård.

***) Ersättning har erlagts för premiepensionens andel av köp av administrativa tjänster.

****) Ersättning har erlagts för premiepensionens andel av administration av den allmänna pensionen.

Not 57 Kapitalavkastning, kostnader

	2023	2022
Kapitalförvaltningskostnader	-6 363	-5 393
Räntekostnader	-126	-49
Realiserad förlust, netto, obligationer och andra räntebärande värdepapper	-3 510	-
Summa	-9 999	-5 442

Investeringsavtal, fondförsäkring

Räntekostnad	-	-
Valutakursförluster, netto	-1 755 762	-
Realiserad förlust, netto, obligationer och andra räntebärande värdepapper	-353 163	-445 964
Summa	-2 108 925	-445 964
Resultat, netto	-2 118 924	-451 406

Not 58 Orealiserade förluster på placeringstillgångar

	2023	2022
Aktier och andelar	-	-2 116 327
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	-	-6 946 394
Summa	-	-9 062 721

Investeringsavtal, värdeminskning på fondförsäkringstillgångar

Aktier och andelar	-	-293 971 147
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	-	-6 404 868
Summa	-	-300 376 015
Resultat, netto	-	-309 438 736

Not 59 Kapitalavkastning, intäkter*

	2023	2022
Utdelning på aktier och andelar	-31	38
Ränteintäkter	139 567	17 502
Realiserad vinst, netto, aktier och andelar	-	5 367
Summa	139 536	22 907

*) Från tillgångar som innehas för handelsändamål

Not 60 Orealiserade vinster på placeringstillgångar*

	2023	2022
Aktier och andelar	3 959	-
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	-	0
Summa	3 959	0

*) Från tillgångar som innehas för handelsändamål

Not 61 Kapitalavkastning, kostnader*

	2023	2022
Räntekostnader	-116 919	-12 818
Valutakursförluster, netto	-14 209	-26 905
Realiserad förlust netto, aktier och andelar	-846	-
Realiserad förlust, netto, obligationer och andra räntebärande värdepapper	-1 046	-407
Summa	-133 020	-40 130

* Från tillgångar som innehas för handelsändamål.

Not 62 Orealiserade förluster på placeringstillgångar*

	2023	2022
Aktier och andelar	-	-3 699
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	-1	-
Summa	-1	-3 699

* Från tillgångar som innehas för handelsändamål.

15 Frivillig pensionsförsäkring

Frivillig pensionsförsäkring tillkom vid den allmänna folkpensioneringens införande år 1914. Försäkringens uppgift var att tjäna som ett komplement till de obligatoriska försäkringarna. Möjligheten att göra inbetalningar till försäkringen togs bort den 1 januari 1981. Den yngsta försäkrade är född 1980. Lagrummet utgörs av förordning (1962:521) om frivillig pensionsförsäkring.

15.1 Kapitalflöde och antal försäkrade

Möjligheten att göra inbetalningar till försäkringen upphörde den 1 januari 1981. Pensionsutbetalningarna uppgick till 18,9 (20,8) miljoner kronor. Antalet pensionärer uppgick vid årets utgång till 2 384 (2 527) personer. Det finns 386 (561) personer som ännu inte ansökt om pension eller återköp.

15.2 Tillgångarnas marknadsvärde, fördelning och avkastning

Det bokförda värdet på de förvaltade tillgångarna uppgick per den 31 december 2023 till 244,8 (256,6) miljoner kronor. Tillgångarna består nästan uteslutande av obligationer.

Tabell 108 Tillgångarnas fördelning i miljoner kronor

Tillgångsslag	Bokfört 31 dec 2023 mnkr	Bokfört 31 dec 2022 mnkr	Bokfört 31 dec 2021 mnkr
Räntekonsortium total portfölj	244,8	256,6	313,1

Från och med 2015 övergick den frivilliga pensionsförsäkringens fem separat förvaltade fonder till en gemensam förvaltning i ett konsortium hos Kammarkollegiet. Samförvaltningen gör det möjligt att matcha Pensionsmyndighetens åtagande med tillgångarna inom förvaltningen. Övergången till full skuldmatchning sker successivt genom att invänta framtida kupongutbetalningar och obligationsförfall. När skuldmatchningen är genomförd ska överskottet vara jämnt fördelat inom samma löptidssegment som skuldens kassaflöden. Avkastningen under året var 4,99 (-11,56) procent för samtliga tariffgrupper, jämfört med 5,00 (-8,94) procent för index. Portföljen består av drygt hälften bostads-, kommun- och företagsobligationer och knappt hälften statsobligationer. Jämförelseindex innehåller lika delar bostads- och statsobligationer. Samtliga obligationers marknadsräntor var lägre i slutet av året jämfört med i början av året. Bostadsobligationers räntor föll samtidigt relativt mer än statsobligationsräntorna. Portföljen avkastade ungefär som index.

Tabell 109 Totalavkastning per tariffgrupp

Tariffgrupp	2023 Avkastning i %	2022 Avkastning i %	2021 Avkastning i %
Äldre	4,99	-11,56	-2,19
1936	4,99	-11,56	-2,19
1938	4,99	-11,56	-2,19
1958	4,99	-11,56	-2,19
1977	4,99	-11,56	-2,19

15.3 Överskott och vinstutdelning

Överskottet utgörs av säkerhetsfonden som är skillnaden mellan tillgångarna å ena sidan och summan av premiereserven, omkostnadsfonden, eventuell ersättningsreserv och

eventuell skuld på Statens checkräkning (SCR) å andra sidan. Överskottet beräknas för de fem olika tariffgrupperna.

Premiereserven beräknas som kapitalvärdet av framtida förväntade utbetalningar av grund- och tilläggsbelopp. För att beräkna kapitalvärdet görs antagande om återstående livslängder samt om avkastning på tillgångarna. Antagandena om livslängd redovisas i tabellen nedan och är baserade på statistik om dödlighet i försäkringskollektivet.

Per den 31 december 2023 uppgick den totala premiereserven, ersättningsreserven och skuld SCR till 171,8 (180,6) miljoner kronor.

Tabell 110 Antaganden om livslängd och avkastning med reservberäkning

	Återstående livslängd ¹ vid 65	b	c	Vägd snitt-avkastning i %
Kvinnor	22,4	0,001685	0,1233	2,44
Män	20,6	0,0007368	0,1367	2,44

¹Dödlighetsintensitet beräknas med Makehams formel $my(x)=(b/1000)*exp(c*x)$, där x är ålder.

En omkostnadsfond är avsatt för att täcka framtida administrationskostnader för försäkringen. Dess totala storlek uppgår till 27,9 (29,1) miljoner kronor och storleken på respektive tariffgrupps del framgår av tabellen nedan, där även de övriga posterna som behövs för beräkning av överskottet (säkerhetsfonden) redovisas.

Tabell 111 Tillgångar, premiereserv, ersättningsreserv, omkostnadsfond, skuld SCR samt säkerhetsfond per tariffgrupp (belopp i tusen kronor)

Tariffgrupp	Tillgångar inkl. fordran SCR	Premiereserv	Ersättningsreserv	Omkostnadsfond	Skuld SCR	Säkerhetsfond
Äldre	749,1	241,5	212,3	0,0	0,0	295,3
1936	1 905,3	831,4	0,0	527,1	0,0	546,9
1938	85 660,1	55 300,9	0,0	10 426,3	477,5	19 455,4
1958	147 767,3	107 862,6	0,0	15 999,0	487,7	23 228,1
1977	8 750,0	6 345,0	0,0	996,9	0,0	1 598,1
Totalt	244 831,8	170 581,4	212,3	27 949,2	965,1	45 123,8

Enligt det försäkringstekniska beräkningsunderlaget beräknas utrymmet för att höja försäkringsbeloppen med överskottsmålet. Utöver grundbeloppet som fastställs enligt de ursprungliga tariffböckerna kan tilläggsbeloppen höjas då överskott uppkommer i försäkringsrörelsen, med undantag för den äldre tariffgruppen där ingen fördelning av överskott sker. Vid utgången av året beräknades följande överskott, utöver överskottsmålet, redovisade i tabell 112.

Tabell 112 Buffert utöver överskottsmålet, per tariffgrupp (belopp i tusen kronor)

Tariffgrupp	Fördelningsbara tillgångar	Buffert utöver överskottsmålet	Utöver överskottsmål i %
1936	1 378,2	374,9	37
1938	74 756,3	10 442,6	16
1958	131 280,7	8 290,8	7
1977	7 753,1	391,9	5

15.4 Kostnad för förvaltningen

Kostnaden för kapitalförvaltningen av den frivilliga pensionsförsäkringen uppgick totalt till cirka 0,3 (0,3) miljoner kronor. Procentuellt utgör kostnaden 0,124 (0,131) procent av det förvaltrade kapitalet.

15.5 Försäkrings- och finansiella risker

Försäkrings-, matchnings och finansiella risker uppstår i den frivilliga pensionsförsäkringen. Risken för insolvens bärs ytterst av staten.

I och med att en samförvaltning inleddes under 2015 av de fem fonderna inom den frivilliga pensionsförsäkringen är det möjligt att matcha förfallotider för skuld och tillgångar. Skuldmatchning sker och innebär att risken för insolvens blir låg, då matchningen sänker ränterisken. Det är särskilt viktigt eftersom denna försäkring endast har utflöden.

15.5.1 Fördelning av risker mellan pensionssparare och pensionärer respektive Pensionsmyndigheten

I den frivilliga pensionsförsäkringen bär ytterst staten risken för insolvens genom att garantera de försäkrade utbetalningarna av grund- och tilläggsbelopp. En viss risk bärs dock av försäkringstagarna i form av risk för låg framtida återbäring. Om förvaltningen ger ett överskott så återförs detta till pensionärerna i form av ett tilläggsbelopp.

15.5.2 Finansiella risker

Genom placeringar i olika typer av finansiella instrument utsätts pensionsspararna och pensionärerna indirekt för finansiella risker i form av marknadsrisker, kreditrisker och likviditetsrisker. De finansiella riskerna bedöms som relativt låga i dessa tillgångsportföljer. Enligt lag (1998:1757) om förvaltning av vissa fonder inom socialförsäkringsområdet ska den frivilliga pensionsförsäkringens fonder förvaltas av Kammarkollegiet. Förvaltningen ska ske enligt de föreskrifter regeringen utfärdar och enligt nyss nämnda lag, samt enligt överenskommelse om förvaltning och administration mellan Kammarkollegiet och Pensionsmyndigheten.

15.5.3 Marknadsrisk

Marknadsrisk är risken för att verkligt värde på, eller framtida kassaflöden från, ett finansiellt instrument varierar på grund av förändringar i marknadspriset. Marknadsrisken i den frivilliga pensionsförsäkringen är främst i form av ränterisk, det vill säga hur värdet förändras på obligationstillgångarna när marknadsräntan rör sig. Ränterisken mäts i begreppet duration. Durationen beskriver en obligations genomsnittliga återstående löptid.

Ränteförvaltningen sker i Kammarkollegiets Frivilliga pensionsförsäkringsräntekonsortium. I konsortiet sker en skuldmatchning vilket minskar ränterisken.

Tabell 113 Exponeringen på Pensionsmyndighetens resultat och eget kapital vid en förändring på en procentenhet i marknadsräntan motsvarar en förändring 2023–2021 (belopp i tusen kronor)

	2023	2022	2021
Finansiella placeringstillgångar, ränta upp 1 procentenhet	-14 039,2	-12 338,5	-18 468,4
Finansiella placeringstillgångar, ränta ner 1 procentenhet	15 915,1	13 970,9	21 127,7
Försäkringstekniska avsättningar, ränta upp 1 procentenhet	12 272,1	12 689,4	19 261,3
Försäkringstekniska avsättningar, ränta ner 1 procentenhet	-14 201,1	-14 688,3	-22 712,2
Netto. Ränta upp 1 procentenhet	-1 767,1	350,8	793,0
Netto. Ränta ner 1 procentenhet	1 714,1	-717,4	-1 584,5

15.5.4 Kreditrisk

Kreditrisk är risken för att en motpart inte kan fullgöra sitt åtagande och därmed försäkras en förlust. Emittenters, låntagares och motparters kreditvärdighet fastställs normalt med hjälp av kreditvärderingsinstituten.

Ränteförvaltning sker i Kammarkollegiets Frivilliga pensionsförsäkringsräntekonsortium som placerar i skuldförbindelser (Stats-, säkerställda bostadsobligationer och kreditobligationer med hög kreditkvalitet). Enligt lag (1998:1757) om förvaltning av vissa fonder inom socialförsäkringsområdet ska Kammarkollegiet placera fondmedlen i skuldförbindelser med låg kreditrisk. Bedömning av vad som är låg kreditrisk ska ske i enlighet med den av Kammarkollegiets fonddelegation årligen fastställda placerings- och riskpolicy för Kammarkollegiets konsortier i tillämpliga delar. Kreditrisken i placerings- och riskpolicy begränsas genom limiter per ratingkategori där den högsta tillåtna risken är i placeringar hos emittenter med en rating om lägst BBB-, så kallad investment grade.

15.5.5 Likviditetsrisk

Likviditetsrisk är den risk och merkostnad som kan uppkomma om ett värdepapper är svårt att avyttra. En annan typ av likviditetsrisk är risken för att premiepensionsåtagandena inte kan fullföljas utan att kostnader för att få betalningsmedel ökar avsevärt.

Likviditetsrisken inom kapitalförvaltningen styrs av samma lag och Kammarkollegiets placerings- och riskpolicy som beskrivs under 15.5.4 *Kreditrisk* ovan. Likviditetsrisken begränsas genom att en övervägande del av placeringarna görs i värdepapper med hög likviditet noterade på väl etablerade marknader.

15.5.6 Försäkringsrisk

Försäkringsrisker finns i form av teckningsrisker, reservsättningsrisker och matchningsrisker. För den frivilliga pensionsförsäkringen finns ingen teckningsrisk, då försäkringen inte längre är öppen för nya försäkringstagare. Det finns endast ett utflöde ur försäkringen.

15.5.6.1 Reservsättningsrisk

För varje försäkring avsätts en reserv som är en uppskattning av framtida utgifter på grund av försäkringen. Reservsättningsrisken består i att antagandena inte har valts tillräckligt väl, vilket innebär att den avsatta reserven visar sig vara otillräcklig.

Livförsäkringsavsättningen, reserven, bestäms utifrån grund- och tilläggsbeloppen med antaganden om framtida livslängder, avkastning på tillgångarna och driftkostnader. Risken hanteras genom försiktiga antaganden om återstående livslängd och avkastning. Avkastningen bestäms utifrån en marknadsräntekurva och löptiden på kassaflödet. Den vägda snittavkastningen är 2,44 procent 2023 (3,06¹) procent.

Om livslängden hos pensionärerna ökar stiger kravet på reserven, medan den sjunker om livslängden minskar. Om livslängden ökar med ett år ökar reserven med 10,0 (10,0) miljoner kronor.

15.5.6.2 Matchningsrisk

Pensionsmyndigheten skuldmatcher i den frivilliga pensionsförsäkringen. Skuldmatchning sker halvårsvis i obligationsportföljen med hänsyn till kupongutbetalningar och förfall för att uppnå bästa möjliga matchning.

15.5.7 Överskottsmål

Syftet med överskottsmålet är att den frivilliga försäkringen med hög sannolikhet ska förbli solvent. Överskottsmålet anger hur mycket kapital, uttryckt i procent, som Pensionsmyndigheten ska hålla utöver livförsäkringsavsättningarna innan höjning av förmånerna kan bli aktuellt.

Tabell 114 Överskottsmål per tariffgrupp 2023

Tariffgrupp	Överskottsmål i %
Äldre	27
1936	21
1938	16
1958	14
1977	16

¹ Jämförelsebeloppet för 2022 har justerats.

16 Intygande om intern styrning och kontroll

Pensionsmyndighetens verksamhet omfattas av förordningen (2007:603) om intern styrning och kontroll.

Av förordningen framgår det att arbetet med intern styrning och kontroll syftar till att myndigheten med rimlig säkerhet fullgör sina uppgifter, uppnår verksamhetens mål och bedriver sin verksamhet effektivt och enligt gällande rätt, att den redovisas på ett tillförlitligt och rättvisande sätt och att myndigheten hushållar väl med statens medel. Processen för intern styrning och kontroll ska även förebygga att verksamhetens utsätts för korruption, otillbörlig påverkan, bedrägeri och andra oegentligheter.

Myndighetsledningen ska säkerställa att det inom myndigheten finns en god intern miljö som skapar förutsättningar för en väl fungerande process för intern styrning och kontroll.

Baserat på avdelningarnas självvärderingar, fortlöpande redovisningar och uppföljning av verksamheten, samt rapportering från riskheten och internrevisionen, redovisas här generaldirektörens bedömning av intern styrning och kontroll i Pensionsmyndigheten avseende 2023.

16.1 Processen för intern styrning och kontroll fungerar tillfredsställande

Pensionsmyndigheten har en etablerad modell och process för intern styrning och kontroll samt för riskhantering. Processen för intern styrning och kontroll baseras på COSO-modellen och regleras i policy för intern styrning och kontroll. Myndigheten har en modell med tre ansvarslinjer. Ansvar och roller för att upprätthålla en god intern styrning och kontroll är definierade i Pensionsmyndighetens arbetsordning.

Risker bedöms löpande i enlighet med myndighetens ramverk för riskhantering, både på myndighetsnivå, avdelningsnivå och andra organisatoriska enheter. I samband med riskanalyserna bedöms även risken för korruption, otillbörlig påverkan, bedrägeri och andra oegentligheter. Myndighetens riskbild och väsentliga risker har presenterats för styrelsen. Koppling finns mellan mål och risker i verksamheten. Risknivån i verksamhetens olika delar har följts upp under året. Nyckelkontroller har identifierats inom de processer som myndigheten anser vara mest kritiska ur ett kund- och verksamhetsperspektiv. Kontrollerna är implementerade och följs upp i samband med myndighetens fördjupade uppföljningar.

Inför intygandet om intern styrning och kontroll gör avdelningarna och kanslifunktionen för Fondtorgsnämnden en självvärdering och avdelningschefer samt chefen för kanslifunktionen för Fondtorgsnämnden lämnar sin bedömning av intern styrning och kontroll inom respektive ansvarsområde.

Internrevisionen har i de granskningar som gjorts och efter de åtgärder som styrelsen beslutat om under 2023 inte identifierat omständigheter som indikerar att den interna styrningen och kontrollen, såsom den definieras i förordningen (2007:603) om intern styrning och kontroll, inte i allt väsentligt är betryggande.

Generaldirektörens bedömning är att det sammantaget finns ett tillräckligt underlag för att lämna en rättvisande redovisning av intern styrning och kontroll inom Pensionsmyndigheten.

16.2 Områden som diskuterats i samband med årets intygande

I arbetet med årets intygande har följande områden identifierats som behöver förbättras men bedöms ha en godtagbar nivå avseende intern styrning och kontroll.

Myndighetsövergripande ramverk för all verksamhetsutveckling

Myndigheten jobbar med att implementera ett myndighetsövergripande ramverk för all verksamhetsutveckling. Ramverket ses som en riskförebyggande åtgärd till fyra av myndighetens väsentliga risker, som till stor del hanterar IT-utvecklingen. Myndigheten följer implementeringen noggrant.

Fortsatt utveckling av premiepensionsrörelsen

Fortsatt arbete med att utveckla och anpassa fondförsäkringsrörelsen utifrån de förändringar som övergången till ett upphandlat fondtorg innebär. Analysera kapitalförvaltningen i den traditionella försäkringsrörelsen med utgångspunkt från Placeringspolicy för premiepensionsrörelsen. Säkerställa kompetensförsörjningen inom premiepensionsrörelsen efter omorganisationen 2022.

Anpassning av nya visseblåsarlagen

Myndigheten har anpassat sig till den nya visseblåsarlagen, som trädde i kraft den 17 december 2021. Internrevisionen konstaterade att myndighetens tillämpning av lagen kunde förbättras på vissa områden. Myndigheten har därefter gjort ändringar i styrande dokument, intern kommunikation och på hemsidan. Myndigheten fortsätter att utveckla sitt arbete med tillämpningen av det nya regelverket.

Arbete mot oegentligheter

Under året har myndigheten utvecklat en etikpolicy som syftar till att stärka en god förvaltningskultur. Etikpolicyn bygger på de värdegrunder som gäller för offentlig verksamhet, såsom demokrati, legalitet, objektivitet, fri åsiktsbildning, effektivitet och service samt respekt för alla människor.

Myndigheten har även beslutat att formalisera den grupp som har formats kring samordning av oegentligheter till ett råd, i syfte till att fortsätta stärka myndighetens hantering mot oegentligheter.

16.3 Väsentliga risker – myndighetens riskbild

Myndighetens sammanställning av väsentliga risker visar på att den sammanvägda risknivån för Pensionsmyndigheten är fortsatt förhållandevis hög. Risknivån bedöms som medium till mellankritisk, i enlighet med myndighetens modell för värdering av risker.

Riskenivån påverkas dels av den så kallade inneboende risken, dels av hur myndigheten hanterar sina risker bland annat genom en god intern styrning och kontroll.

Pensionsmyndigheten är fortsatt exponerad för höga inneboende risker, både genom den verksamhet som myndigheten bedriver och i den kontext som myndigheten verkar inom. Det rådande omvärldsläget och säkerhetspolitiska läget har fortsatt påverkat myndighetens risker och behov av riskhantering under 2023.

16.4 Styrelsens ställningstagande och underskrifter

Styrelsens bedömning är att den interna styrningen och kontrollen har varit betryggande under den period som årsredovisningen avser.

Styrelsen intygar att årsredovisningen ger en rättvisande bild av verksamhetens resultat samt kostnader, intäkter och myndighetens ekonomiska ställning.

Stockholm den 21 februari 2024

Anita Johansson

Ordförande

Sven-Erik Bucht

Golnaz Hashemzadeh Bonde

Tom Madell

Anna Pettersson Westerberg

Wendla Thorstensson

Vice ordförande

www.pensionsmyndigheten.se

